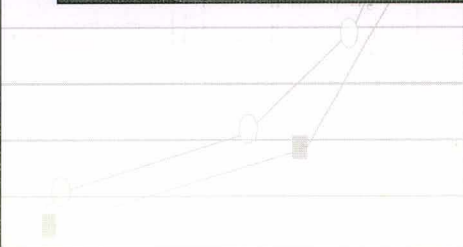
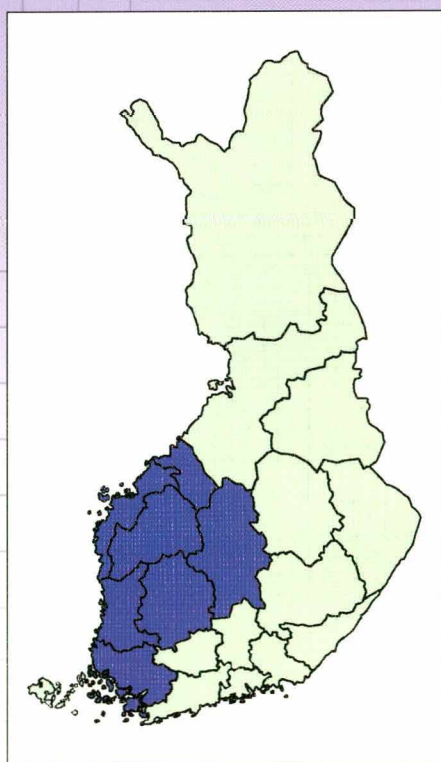

Länsi-Suomen katsaus 2000

1600
1400
1200
1100
1000
900
800

Tilastokeskus

Länsi-Suomen katsaus

Tiedustelut:

Esko Syrjäkari (08) 537 2045

Leena Jäntti (08) 537 2046

Sirkku Hiltunen (08) 537 2046

Kansi: Mainostoimisto Turbiiniryhmä Oy
Kannen kuvat: Leena Jäntti

ISSN 1239-7482
ISBN 951-727-748-2

© 2000 Tilastokeskus

Tietoja lainattaessa lähteenä on mainittava Tilastokeskus.

Multiprint, Oulu 2000

ALKUSANAT

Länsi-Suomen katsaus 2000 on yksi kuudesta Tilastokeskuksen tuottamasta aluekatsausjulkaisusta. Muut vastaavalla tietosisällöllä ja esitystavalla toteutetut julkaisut ovat Pohjois-Suomen, Itä-Suomen ja Etelä-Suomen katsaukset sekä koko maata tarkastelevat Seutukunta- ja maakuntakatsaus sekä Kuntakatsaus. Länsi-Suomen katsauksen tarkastelualueeseen kuuluu Länsi-Suomen lääni.

Länsi-Suomen katsauksen tavoitteena on antaa alueellista tietoa Länsi-Suomesta, sen maakunnista sekä kunnista ja niiden keskinäisistä eroavaisuuksista. Vertailukohtana on useimmin käytetty Länsi-Suomen lääniiä sekä koko Suomen tietoja. Tiedot esitetään visuaalisesti joko kuntapohjaisina teemakarttoina tai diagrammeina.

Katsauksen tietosisältö on pyritty pitämään kutakuinkin samanlaisena edellisten vuosien julkaisujen kanssa, jotta ajallinen vertailtavuus säilyisi. Tämänvuotinen katsaus sisältää 146 diagrammia tai teemakarttaa omalta alueeltaan. Katsauksessa on myös 16 kuvaa sisältävä, kaikkia Suomen läänejä käsittelevä osuus. Julkaisun tietolähteinä on käytetty runsaasti muitakin kuin Tilastokeskuksen tuottamia tilastoja.

Nyt Aluekatsausten hyödyntäminen on entistäkin helpompaa, sillä toukokuusta 2000 lähtien Aluekatsausten sisältö on ollut saatavissa myös AlueOnline-internet-palveluna. Paperijulkaisuista poiketen AlueOnlinen koko kuvamateriaali on värillistä. Itse julkaisujen Word-muotoisten tekstitiedostojen lisäksi tarjolla on kaikki katsausten teemakartat ja diagrammit PowerPoint-kuvina. Internet-palvelussa kuvia päivitetään jatkuvasti. Esimerkiksi tämän julkaisun tilastokuviot on julkaistu AlueOnline-palvelussa sitä mukaa, kun itse tilastotiedot ovat päivittyneet.

Länsi-Suomen katsaus 2000 on tehty Tilastokeskuksen Oulun aluepalvelussa. Sen toteutukseen ovat osallistuneet suunnittelijat Leena Jäntti, Sirkku Hiltunen, Katja Niemelä ja Tea Remahl.

Oulussa, joulukuu 2000

Esko Syrjäkari
Aluepäällikkö

AlueOnline

Aluekatsaukset
nyt myös
internetissä!

**- yli 1 000 jatkuvasti päivitettävää teema-
karttaa ja diagrammia
PowerPoint-kuvina internetissä**

Nyt aluekatsausten hyödyntäminen helpottuu entisestään, sillä katsausten sisältö on saatavissa myös *AlueOnline* -internet-palveluna.

AlueOnline'ssa kaikki kuvat ovat värillisiä. Itse julkaisujen Word-muotoisten (Word 97) tekstitiedostojen lisäksi tarjolla on kaikki katsausten teemakartat ja diagrammit PowerPoint (97) -kuvina. Voit avata kuvat suoraan PowerPoint-ohjelmistoon ja käyttää niitä hyväksesi omissa esityksissäsi tai teksteissäsi.

AlueOnline'ssa kuvia päivitetään jatkuvasti. Uudet tilastokuviot ovat siten käytettävissäsi keskimäärin puolta vuotta aiemmin kuin vastaavissa paperijulkaisuissa.

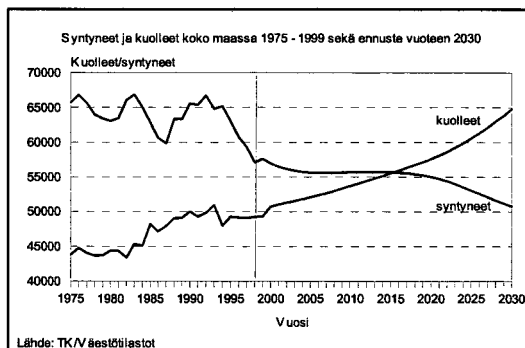
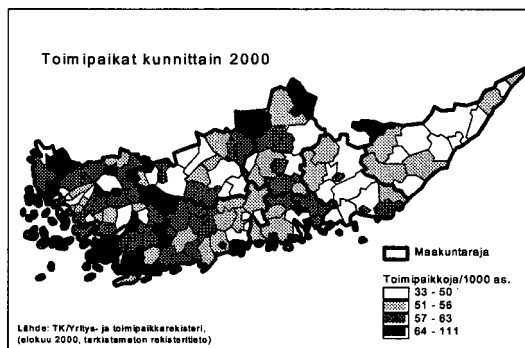
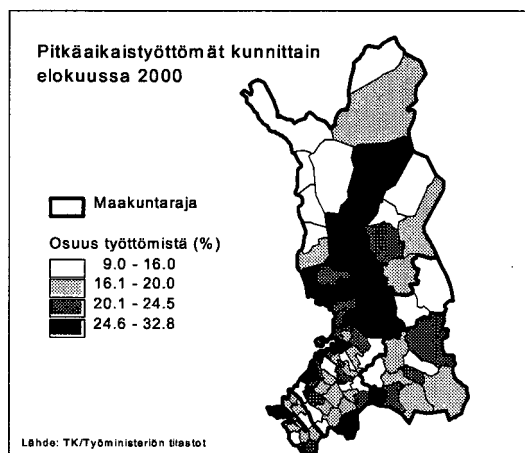
AlueOnline sisältää runsaasti myös paperiversioissa julkaisematonta materiaalia.

AlueOnline'n käyttäjätunnuksen voit tilata yksittäisiin tai kaikkiin katsauksiin joko yhdelle nimetylle käyttäjälle tai koko organisaatiolle vuosi- tai kestitilauksena.

AlueOnline-palvelun esimerkkiaineistoon ja hinnastoon voit tutustua internetsivuillamme, josta voit myös tilata käyttäjätunnuksen:

www.tilastokeskus.fi/aluekatsaus

AlueOnline'ssa nämäkin kuvat ovat värillisiä!

SISÄLLYSLUETTELO

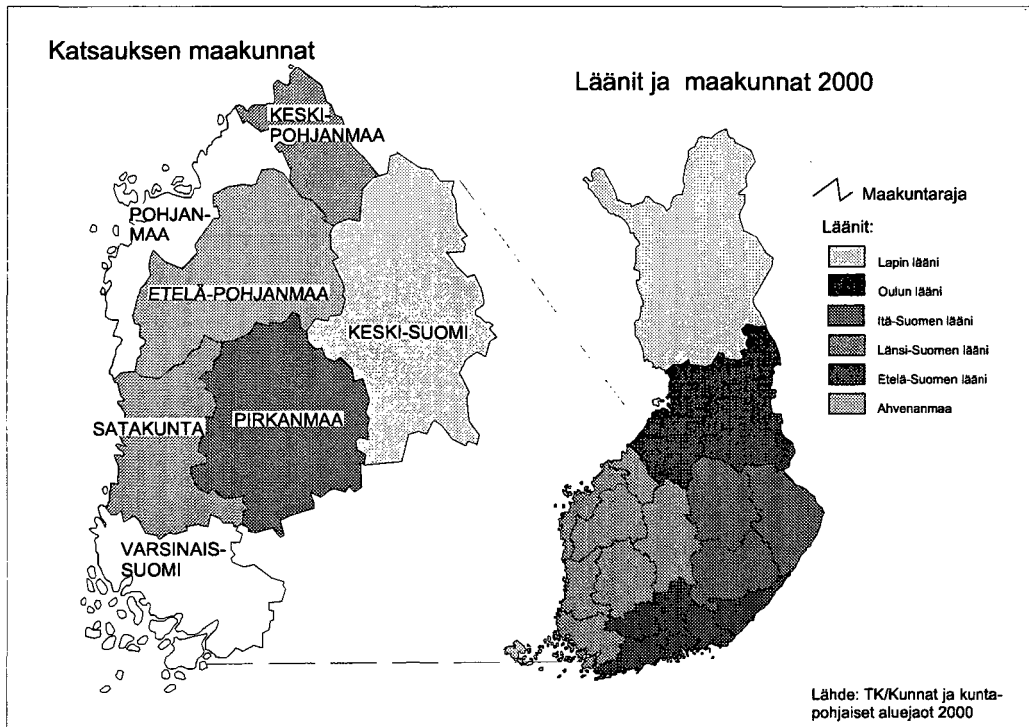
	SIVU
LÄNSI-SUOMI.....	7
VÄESTÖ.....	13
ELINKEINOELÄMÄ.....	33
Yritysten toimipaikat.....	33
Elinkeinorakenne.....	37
Alkutuotanto.....	37
Jalostus.....	44
Palvelut.....	44
Tulonsaajien tulot.....	56
Bruttokansantuote.....	56
TYÖLLISYYS JA TYÖTTÖMYYS.....	60
KOULUTUS.....	69
TERVEYS- JA SOSIAALIPALVELUT.....	75
RAKENTAMINEN JA ASUMINEN.....	83
Vapaa-ajan. asuinrakennukset.....	89
LIIKENNE JA MATKAILU.....	91
Majoitus- ja ravitsemispalvelut.....	93
ENERGIATALOUS.....	97
YMPÄRISTÖN TILA.....	101
OIKEUSTILASTOT.....	105
KUNNALLISTALOUS.....	108
ALUEPOLITIikka.....	119
VAALIT.....	124
LÄÄNIT.....	128
KÄYTETYT KÄSITTEET JA LYHENTEET.....	135
KUVALUETTELO.....	137

LÄNSI-SUOMI

Länsi-Suomen katsauksessa Länsi-Suomella tarkoitetaan aluetta, joka käsittää *Länsi-Suomen läänin*. Lääni muodostuu Varsinais-Suomen, Satakunnan, Pirkanmaan, Keski-Suomen, Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan maakunnista. Suomen kuuden läänin erityispiirteitä esitellään katsauksen viimeisessä kappaleessa diagrammikuvien avulla.

Katsauksen tarkastelualueella sijaitsee Suomen 452 kunnasta 205, jotka ovat muodostaneet 36 seutukuntaa. Vuoden 2001 alussa kuntien määrä alueella vähenee 204:ään kun Jämsä ja Kuorevesi yhdistyvät Jämsän kunnaksi.

Kuva 1. Läänit ja maakunnat 2000.

Euroopan Unionin hierarkisessa NUTS (Nomenclature of Territorial Units for Statistics) -alueluokitusjärjestelmässä Suomi on jaettu ylimmällä NUTS 1 -tasolla Manner-Suomeen ja Ahvenanmaahan. Kuusi suuraluetta muodostavat NUTS 2 -tason ja maan 20 maakuntaa NUTS 3 -tason. Lisäksi seutukunnat ja kunnat muodostavat omat tasonsa (NUTS 4 ja NUTS 5). Koko Euroopan Unionin alueella NUTS 2 -alueita on yhteensä 211 ja NUTS 3 -alueita 1 093. Katsauksen maakunnista Varsinais-Suomi, Satakunta ja Pirkanmaa kuuluvat NUTS 2 -tasolla Etelä-Suomeen ja Keski-Suomi, Etelä-Pohjanmaa, Pohjanmaa ja Keski-Pohjanmaa Väli-Suomeen.

Maakunnat

Varsinais-Suomen maakunnassa on 56 kuntaa, joista kaupunkeja on 11. Väkimäärältään suurin on Länsi-Suomen läänin pääkaupunki Turku ja pienimpiä saaristokunnat Iniö, Velkua ja Houtskari. Yhteensä maakunnassa asui vuoden 1999 lopussa 445 542 henkeä eli 8.6 % suomalaisista. Varsinais-Suomen maapinta-ala on 10 625 km² ja väestötiheys siten 41.9 asukasta neliökilometrillä.

Satakunnan maakunnassa oli asukkaita vuoden 1999 lopussa 239 350. Maakunnan maapinta-alan ollessa 8 290 km² asukastiheys on 28.9 asukasta/km². Alueella on 28 kuntaa, joista kuusi on kuntamuodoltaan kaupunkeja. Eniten asukkaita on Porissa ja vähiten Kodisjoella.

Pirkanmaan maakunta on Länsi-Suomen väkirikkain. Vuoden 1999 lopussa siellä asui 447 024 henkeä. Kun maakunnan maapinta-ala on 12 606 km², asukastiheydeksi tulee 35.5 asukasta/km². Maakunnan 34 kunnasta Tampere on väestöltään suurin ja Kuhmalahti pienin. Kunnista kymmenen on kaupunkeja.

Keski-Suomen maakuntaan kuuluu 30 kuntaa, joista kahdeksan on kuntamuodoltaan kaupunkeja. Suurin kaupunki on Jyväskylä, ja pienin kunta Luhanka. Maakunnan väkiluku oli vuoden 1999 lopussa 260 513 ja kun maapinta-alaa on 16 249 km², väestötiheys on 16.0 asukasta/km².

Etelä-Pohjanmaan maakunnan pinta-ala on 13 457 km² ja väkimäärä vuoden 1999 lopussa 196 795 henkeä. Asukastiheys on siten 14.6 asukasta/km². Alueen 27 kunnasta seitsemän on kaupunkikuntia, joista maakuntakeskus Seinäjoki on asukasmäärältään suurin. Maakunnan pienin kunta on Karijoki.

Pohjanmaan maakunnan kuudesta kaupungista Vaasa on väestöltään on suurin. Yhteensä maakunnassa on 18 kuntaa. Näistä pienin on Maksamaa. Asukkaita Pohjanmaalla oli vuoden 1999 lopussa 173 533. Alueen maapinta-ala on 7 675 km², joten väestötiheys on 22.6 asukasta/km².

Keski-Pohjanmaan maakuntaan kuuluu 12 kuntaa, joissa asukkaita oli vuoden 1999 lopussa yhteensä 71 646. Väkiluvultaan alueen suurin kaupunki on Kokkola, pienimpiä kuntia ovat Lestijärvi ja Ullava. Maakunnan pinta-ala on 5 286 km² ja väestötiheys siten 13.6 asukasta/km².

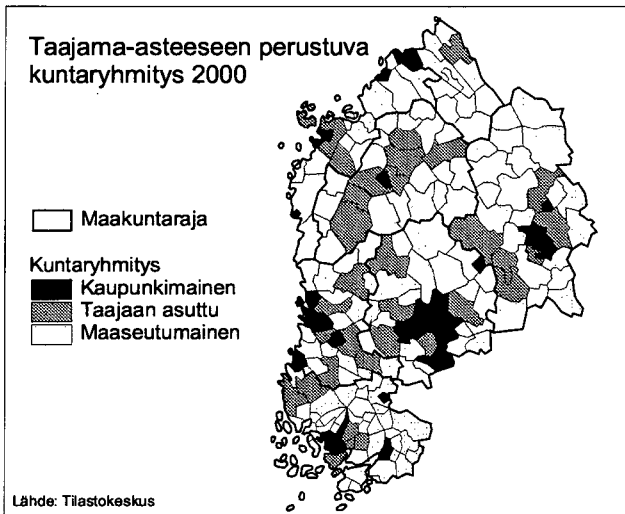
Kunnat

Vuoden 2001 alussa kuntien määrä Suomessa laskee lakkautusten vuoksi 452:sta 448:aan. Helsinki on väkiluvultaan maan suurin kaupunki (551 123 asukasta 31.12.1999) ja Ahvenanmaalla sijaitseva Sottunga puolestaan pienin kunta (122 as). Länsi-Suomen alueen 205 kunnasta Tampereella oli eniten asukkaita, 193 174 ja Iniössä vähiten, 242. Kaupunkeja Länsi-Suomessa on 51 kun Ulvilan kuntamuoto muuttui 1.1.2000 kaupungiksi. Pinta-alaltaan alueen suurin kunta on Kauhajoki ja pienin Kaskinen.

Taajamaväestön osuuteen ja suurimman taajaman väkilukuun perustuvan Tilastokeskuksen kuntaryhmittelyn mukaan vuonna 2000 kaupunkimaisia kuntia alueella on 27, taajaan asuttuja 33 ja maaseutumaisia 145. Kaupungeista Somero, Ikaalinen, Virrat, Saarijärvi, Viitasaari, Alavus, Ähtäri, Kristiinankaupunki, Närpiö ja Uusikaarlepyy luetaan kuuluviksi maaseutumaisiin kuntiin. Toisaalta Pirkkala, Viiala, Ylöjärvi, Kangasala ja Jyväskylän maalaiskunta lasketaan tässä kaupunkimaisiin kuntiin, vaikka ne eivät hallinnollisesti kaupunkeja olekaan.

Kuva 2. Länsi-Suomen kunnat 2000.

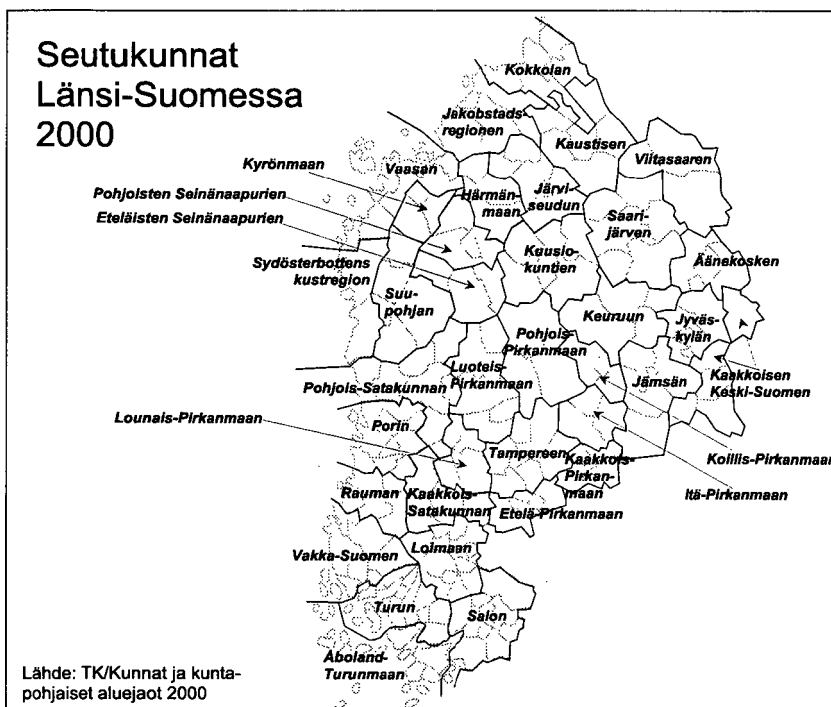
Kuva 3. Taajama-asteeseen perustuva kuntaryhmitys 2000.

Seutukunnat

Seutukunnat ovat kahden tai useamman kunnan muodostamia kuntaryhmiä. Seutukuntien muodostamisen kriteerinä on käytetty kuntien välistä yhteistyötä ja työsäkäyntiä. Uusi seutukuntajako tulee voimaan 1.1.2001.

Suomen kaikkiaan 85 seutukunnasta 36 sijaitsee Länsi-Suomen katsauksen alueella. Pirkanmaalla seutukuntia on eniten, kahdeksan. Keski-Suomessa niitä seitsemän, Etelä-Pohjanmaalla kuusi, Varsinais-Suomessa viisi, Satakunnassa ja Pohjanmaalla kummassakin neljä sekä Keski-Pohjanmaalla kaksi. Kuntien lukumäärä seutukunnissa vaihtelee Länsi-Suomessa kolmesta Turun seutukunnan peräti seitsemääntoista kuntaan.

Aluetietoa Suomen seutukunnista ja niiden välisistä eroista löytyy Tilastokeskuksen vuosittain ilmestyvästä *Seutukunta- ja maakuntakatsaus* -julkaisusta.

Kuva 4. Seutukunnat Länsi-Suomessa 2000.

Taulukko 1. Perustietoja Länsi-Suomen kunnista.

	Väkiluku 1999	Väkiluvun muutos (%) 1999	Väestön keski-ikä 1999	Tulot/tulon- saaja 1998 markkaa	Työttömyys 8/2000 %	Vuosikate ml/as. 1999
Varsinais-Suomi						
Alastaro	3 122	-1,0	44,0	79 820	9,9	143
Askainen	918	1,4	42,5	84 551	9,1	965
Aurp	3 318	0,8	37,5	94 405	9,7	478
Dragsfjärd	3 555	-1,6	45,9	81 263	7,3	1 220
Härkö	6 679	1,5	36,7	100 999	7,1	1 663
Houtskari	703	-2,6	45,4	66 689	4,4	-155
Ino	242	0,0	46,7	58 369	5,2	469
Kaarina	19 854	2,0	37,0	114 932	8,9	1 353
Karainen	2 432	1,8	40,0	87 932	7,1	1 751
Kemiö	3 318	-0,3	43,8	80 021	7,2	375
Kilkeä	1 897	0,9	43,7	79 905	8,4	434
Kisko	1 949	-0,4	46,0	88 570	9,3	312
Korpoo	1 000	-1,5	42,8	72 226	8,7	-824
Koski II	2 572	-1,1	43,9	83 106	8,6	1 170
Kustavi	1 019	-0,1	46,4	88 889	7,3	2 340
Kuusjoki	1 860	1,1	40,9	84 608	6,4	-692
Laitila	6 870	-0,3	40,5	86 418	9,1	-140
Lemu	1 432	2,7	36,7	105 223	8,6	212
Lieto	13 845	3,1	37,0	105 123	7,6	-118
Loimaa	7 074	-0,1	42,1	90 102	11,2	830
Loimaan kunta	6 152	-0,8	41,6	86 176	8,6	-139
Marttila	2 123	-1,0	43,3	81 486	7,5	951
Maaku	5 239	1,5	36,7	111 661	5,9	875
Mellilä	1 290	-1,3	43,5	86 406	10,1	-2 152
Merimasku	1 384	2,7	37,0	106 673	5,3	978
Mietoinen	1 730	0,4	39,5	94 732	6,7	-365
Muuria	1 414	-0,6	40,8	104 249	7,5	298
Mynämäki	6 109	-0,6	41,1	88 487	9,2	159
Naantali	13 037	0,4	38,2	112 794	7,8	2 408
Nauvo	1 446	1,7	42,4	74 982	7,9	-273
Nousiainen	4 169	1,0	37,6	102 313	7,0	785
Oripää	1 359	1,1	43,6	83 461	8,6	-2 917
Paimio	9 797	0,7	38,2	101 962	4,2	1 427
Parainen	11 981	-0,2	40,5	99 213	7,1	2 496
Pembi	6 257	0,4	42,3	95 128	7,2	125
Pertteli	3 658	-0,5	38,6	91 918	7,1	186
Pihkio	6 605	0,6	36,2	99 361	7,9	986
Pyhäranta	2 320	-0,3	40,1	90 019	12,0	-513
Pöytyä	3 752	-0,4	40,7	88 702	9,0	135
Raisio	23 122	0,8	37,9	107 236	9,5	1 862
Rusko	3 268	2,4	36,6	110 260	8,1	1 469
Rymättylä	1 953	1,9	40,9	85 261	6,9	682
Salo	24 199	1,2	39,8	104 667	8,7	3 581
Sauvo	2 856	1,1	41,4	88 813	4,4	-513
Somerö	9 799	0,2	43,0	84 024	9,1	-273
Suomusjärvi	1 341	-0,9	44,2	79 302	10,5	157
Särkälä	764	-1,7	48,0	96 538	6,8	2 993
Taivassalo	1 846	0,3	43,9	78 098	8,3	-361
Tarvasjoki	1 930	-0,5	39,7	80 537	5,6	10
Turku	172 107	0,7	40,1	98 354	15,9	1 164
Uusikaupunki	17 216	-1,5	39,6	94 066	13,8	4 597
Vahlo	1 784	-0,3	36,0	94 903	8,6	415
Vehmaa	2 516	-2,7	43,4	79 233	10,3	-207
Velkua	256	1,6	40,7	84 933	10,5	-1 734
Västana	836	3,1	44,6	94 598	6,0	860
Yläne	2 181	-1,8	44,1	77 355	10,7	-182

Satakunta

	Väkiluku 1999	Väkiluvun muutos (%) 1999	Väestön keski-ikä 1999	Tulot/tulon- saaja 1998 markkaa	Työttömyys 8/2000 %	Vuosikate ml/as. 1999
Eura	9 524	-0,7	41,2	95 308	7,9	1 300
Eurajoki	5 929	-1,6	39,6	91 422	13,3	19
Harjavalta	8 003	-0,6	41,5	86 688	12,9	1 117
Honkajoki	2 201	-1,2	42,4	72 098	13,2	829
Huttunen	9 265	-0,3	41,4	85 862	8,1	646
Jämijärvi	2 351	-0,3	42,3	73 323	14,3	1 027
Kankaanpää	13 159	-0,6	39,4	82 072	16,0	190
Karvia	3 059	-1,6	44,4	66 733	16,0	489
Kiikoinen	1 347	-0,2	44,3	70 447	11,4	1 301
Kiukainen	3 597	-0,9	42,7	82 454	13,0	1 642
Kodisjoki	527	0,4	39,6	83 670	13,5	-936
Kokemäki	8 816	-1,0	42,9	82 767	11,2	762
Kuljala	1 677	-0,2	42,0	79 611	14,2	177
Köyliö	3 067	-0,1	42,2	87 395	7,9	-221
Lappi	3 312	-0,1	40,7	84 468	13,7	907
Lavia	2 419	-1,9	45,2	69 511	16,3	1 229
Luvia	3 324	-0,6	39,9	91 500	14,5	968
Merikarvia	3 870	-2,0	43,9	73 057	15,5	2 021
Nakkila	6 111	-0,7	39,8	91 618	13,5	1 559
Noormarkku	6 211	-1,4	39,3	91 120	16,0	53
Pöytämarkku	2 892	-0,9	42,6	75 709	18,2	-131
Pori	76 220	-0,2	40,8	91 547	19,4	738
Punkalaidun	3 770	-1,0	45,6	72 632	6,3	901
Rauma	37 418	-0,6	40,1	100 570	16,9	2 476
Säikkälä	2 002	-2,5	44,1	70 593	14,5	1 086
Säkylä	5 195	-1,2	40,2	97 042	6,2	841
Uusikaupunki	12 510	-0,4	38,6	99 019	13,3	783
Vampula	1 774	-1,2	44,5	77 415	10,5	361

Pirkanmaa

	Väkiluku 1999	Väkiluvun muutos (%) 1999	Väestön keski-ikä 1999	Tulot/tulon- saaja 1998 markkaa	Työttömyys 8/2000 %	Vuosikate ml/as. 1999
Hämeenkyrö	9 904	0,2	40,4	90 374	11,8	2 738
Ikaalinen	7 795	-0,6	42,1	80 941	11,0	469
Juupajoki	2 400	0,5	41,5	92 305	15,3	1 289
Kangasala	21 919	0,7	38,2	102 795	10,4	878
Kihniö	2 455	-1,7	42,4	71 130	12,6	1 519
Kuhmalampi	1 124	0,5	43,9	73 521	11,2	1 157
Kuopvesi	2 819	-1,3	42,6	83 215	9,6	864
Kuru	2 886	-0,7	43,2	74 012	13,8	-642
Kylmäkoski	2 675	0,9	39,1	83 166	12,4	1 668
Lempäälä	15 964	1,6	37,0	101 887	11,5	1 408
Luopioinen	2 406	-0,6	45,7	75 912	9,1	589
Längelmäki	1 797	-1,0	46,7	72 053	15,0	-79
Mouhijärvi	2 913	1,1	40,8	78 740	13,9	350
Mänttä	7 077	-1,6	41,6	97 846	14,5	1 117
Nokia	26 691	0,7	38,8	100 418	12,5	2 251
Orivesi	8 898	-0,6	41,8	84 518	14,6	754
Parkano	7 047	-0,5	41,4	81 264	13,6	-189
Pirkkala	12 358	2,5	36,7	109 885	10,7	699
Pälkäne	4 230	0,5	41,1	84 196	7,7	801
Ruovesi	5 761	-0,9	44,2	79 758	12,2	1 266
Sahalahti	2 242	-0,4	39,2	96 180	10,1	1 658
Suodenniemi	1 466	-0,9	44,7	69 997	11,3	1 202
Tampere	193 174	1,0	39,1	101 441	15,4	2 562
Toijala	8 060	0,2	40,8	89 637	16,0	337
Ujala	5 714	-0,9	44,1	78 770	13,3	819
Valkeakoski	20 626	-0,5	41,6	101 338	13,5	1 381
Vammala	15 617	0,2	41,4	86 764	12,8	1 625
Vesilahti	3 391	2,2	39,7	84 161	10,8	950
Vieja	5 219	1,1	40,4	83 820	15,8	1 545
Viljakkala	1 975	-0,7	41,8	82 044	10,7	-410
Vilppula	5 856	-1,1	43,2	83 085	13,2	1 280
Virrat	8 442	-1,6	43,5	76 052	14,8	2 004
Ylöjärvi	20 209	1,5	35,8	105 698	10,5	1 433
Aetsä	5 115	-1,4	42,0	83 965	13,2	-392

	Väkiluku 1999	Väkiluvun muutos (%) 1999	Väestön keski-ikä 1999	Tulot/tulon- saaja 1998 markkaa	Työttömyys 8/2000 %	Vuosikate mk/as. 1999
--	------------------	---------------------------------	------------------------------	---------------------------------------	---------------------------	-----------------------------

Keski-Suomi

Hankasalmi	5 832	-0,8	42,7	71 930	16,8	82
Joutsa	4 336	-2,2	43,9	74 103	13,0	199
Jyväskylä	77 679	1,2	37,6	95 811	17,6	1 151
Jyväskylän mik	31 870	1,4	36,6	97 320	14,4	1 293
Jämsä	12 867	-0,9	40,7	97 322	16,3	1 396
Jämsänkoski	7 749	-0,4	40,2	94 168	16,9	1 042
Kanonkoski	1 766	-1,3	45,1	53 526	15,2	2 006
Karstula	5 261	-0,8	41,6	72 783	14,9	163
Keuruu	11 974	-1,2	41,9	83 403	13,8	1 127
Kinnula	2 165	-2,8	38,9	63 473	15,7	1 688
Kivijärvi	1 626	-1,2	41,6	62 851	19,6	136
Konnevesi	3 259	-0,9	43,0	73 820	12,1	428
Korpilampi	5 099	-0,1	41,9	77 870	15,3	36
Kuhmoinen	3 023	-1,0	47,9	74 632	17,3	914
Kyyjärvi	1 827	-2,3	41,0	68 589	11,4	260
Laukaa	16 467	-0,5	37,7	87 334	13,6	648
Laivonmäki	1 226	-1,6	45,3	71 347	13,5	1 015
Luhanka	956	-0,7	48,3	65 249	9,9	203
Mänttä	2 170	-0,6	45,2	69 271	17,6	394
Muurame	7 906	0,8	35,2	111 189	12,7	603
Pöytävesi	3 796	-0,6	41,7	79 235	17,2	518
Pihlajavesi	5 303	-0,8	41,2	68 953	15,5	355
Pykönmäki	1 161	-0,6	44,1	82 240	18,9	337
Saarijärvi	10 606	-0,5	40,9	79 518	16,1	1 291
Suomenniemi	1 348	-0,8	43,0	74 118	12,9	1 010
Suolahti	5 747	-1,0	40,1	89 039	14,7	1 294
Tolva	2 306	-1,3	41,9	75 981	18,2	779
Uurainen	3 117	0,9	39,1	74 549	16,5	695
Viljasaari	6 010	-0,5	42,4	75 000	14,7	728
Äänekoski	13 803	-0,1	38,7	94 385	15,1	1 970

Etelä-

Pohjanmaa

Alahärmä	4 991	-1,4	40,6	64 636	4,8	524
Alajärvi	9 464	-0,8	38,4	73 029	11,7	-2
Alavus	10 009	-0,9	40,4	77 856	10,9	349
Evijärvi	3 117	-1,1	40,4	75 164	9,9	-309
Iinajoki	11 791	-0,1	39,3	83 534	11,4	318
Isojoki	2 747	-1,8	45,4	66 871	9,2	983
Jalasjärvi	9 038	-1,3	41,1	79 012	11,3	360
Jurva	4 813	-1,8	42,2	74 272	10,3	-412
Karjoki	1 797	-2,3	44,7	67 458	9,8	344
Kauhajoki	15 028	-0,4	39,8	76 653	16,1	-10
Kauhava	6 519	0,5	39,6	61 198	7,4	517
Kortesjärvi	2 582	-1,4	41,5	72 285	7,5	911
Kuortane	4 534	-0,6	43,0	75 052	9,2	307
Kurikka	10 846	-0,6	40,2	79 854	11,4	764
Lappajärvi	4 134	-1,5	42,1	72 405	12,5	-417
Lapua	14 198	-0,6	40,2	84 391	9,8	1 029
Lehtimäki	2 160	-0,9	41,7	68 329	11,4	-1 089
Nurmo	10 785	1,1	34,3	97 968	7,9	591
Peräseinäjoki	3 851	-1,3	41,7	73 068	12,1	40
Seinäjoki	30 051	1,1	38,0	97 152	12,8	864
Soini	2 813	-0,2	40,7	67 071	12,3	-670
Teuva	6 686	-1,4	42,7	75 933	10,5	-90
Töysä	3 166	-0,9	39,8	74 792	6,5	2 928
Vimpeli	3 602	-0,7	41,1	84 868	11,3	1 130
Ylihärmä	3 134	-1,1	41,4	69 749	5,5	68
Ylistaro	5 685	-1,3	41,1	77 096	10,9	6
Ahtari	7 255	-1,9	41,1	80 089	11,4	313

	Väkiluku 1999	Väkiluvun muutos (%) 1999	Väestön keski-ikä 1999	Tulot/tulon- saaja 1998 markkaa	Työttömyys 8/2000 %	Vuosikate mk/as. 1999
--	------------------	---------------------------------	------------------------------	---------------------------------------	---------------------------	-----------------------------

Pohjanmaa

Isokyro	5 207	-0,5	41,9	81 947	9,4	257
Kaskinen	1 503	-2,0	42,7	105 493	7,8	2 869
Korven	2 266	0,0	44,2	75 921	4,6	1 230
Kristinankaup.	8 252	-1,1	43,0	75 963	8,4	396
Kruunupyö	6 968	-0,3	40,5	78 038	8,2	495
Laihia	7 449	-0,2	39,4	87 298	9,2	1 109
Luoto	4 055	0,7	31,6	83 650	6,0	2 172
Maalahti	5 661	-1,5	43,3	74 109	6,1	250
Maksmaa	1 106	-2,5	41,3	69 068	6,0	381
Mustasaari	16 521	0,0	38,9	82 986	6,9	876
Närpiö	9 896	-1,0	44,3	76 936	6,8	589
Oravainen	2 329	-0,6	41,7	74 202	6,5	-35
Pietarsaari	19 730	-0,4	40,6	97 607	12,6	2 435
Pedersören k.	10 150	-0,4	35,9	82 544	6,4	573
Uusikaupunki	7 529	-0,3	41,1	83 629	7,2	101
Vaasa	56 658	0,1	38,8	100 258	12,6	1 159
Vähäkylä	4 806	-1,0	39,1	86 260	8,8	346
Vöyri	3 588	-1,2	43,1	78 813	5,4	1 211

Keski-

Pohjanmaa

Halua	1 602	0,6	39,9	69 769	9,2	-1 004
Himanka	3 301	-0,6	39,4	73 401	10,8	503
Kannus	6 475	-0,9	37,1	81 662	7,9	1 280
Kaustinen	4 437	-1,6	38,0	75 698	9,8	516
Kokkola	35 492	0,0	38,2	89 683	16,7	1 892
Kälviä	4 589	-0,1	37,6	80 419	13,4	701
Lesjärvi	1 030	-3,1	40,4	66 086	13,3	-1 781
Lohtaja	2 994	-1,5	37,9	74 426	12,9	-86
Partio	3 230	-1,6	35,6	65 677	12,5	739
Toholampi	3 841	-1,7	39,0	76 041	6,9	-214
Ullava	1 102	-2,3	37,7	68 319	7,9	496
Veteli	3 853	-1,8	39,8	76 007	13,1	155

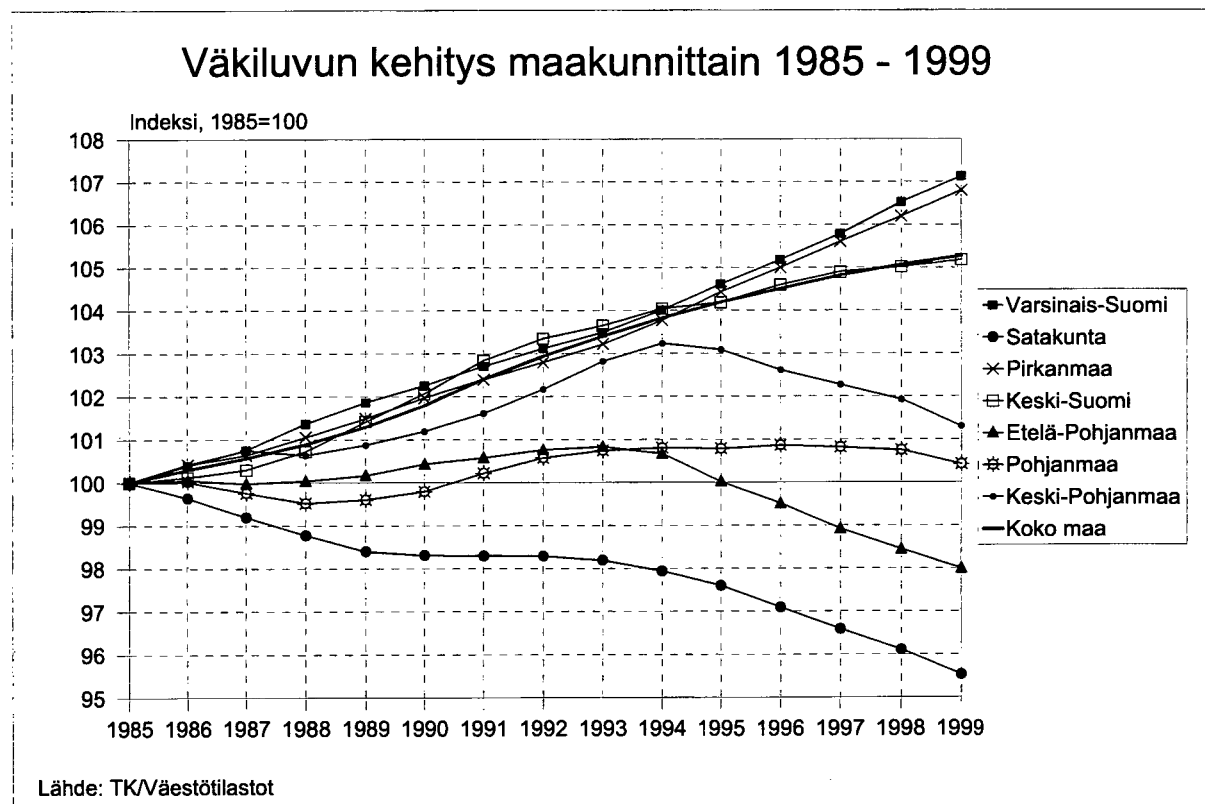
VÄESTÖ

Länsi-Suomessa asui vuoden 1999 lopussa yhteensä 1 834 403 henkeä, eli 35.5 % koko maan väestöstä. Alueellisesti lääni kattaa lähes neljänneksen koko maan pinta-alasta. Läänin seitsemästä maakunnasta Pirkanmaa (447 024 asukasta) ja Varsinais-Suomi (445 542 asukasta) ovat väkirikkaimmat. Satakunnassa asukkaita oli vuoden 1999 lopussa 239 350, Keski-Suomessa 260 513, Etelä-Pohjanmaalla 196 795, Pohjanmaalla 173 533 ja alueen pienimmässä maakunnassa Keski-Pohjanmaalla 71 646. Länsi-Suomen suurimmat kaupungit ovat Tampere ja Turku. Väkiluvultaan pienimmät kunnat (alle 1 000 asukasta vuonna 1999) ovat Iniö, Velkua, Kodisjoki, Houtskari, Särkisalo, Västanfjärd, Askainen ja Luhanka.

Väestömuutokset

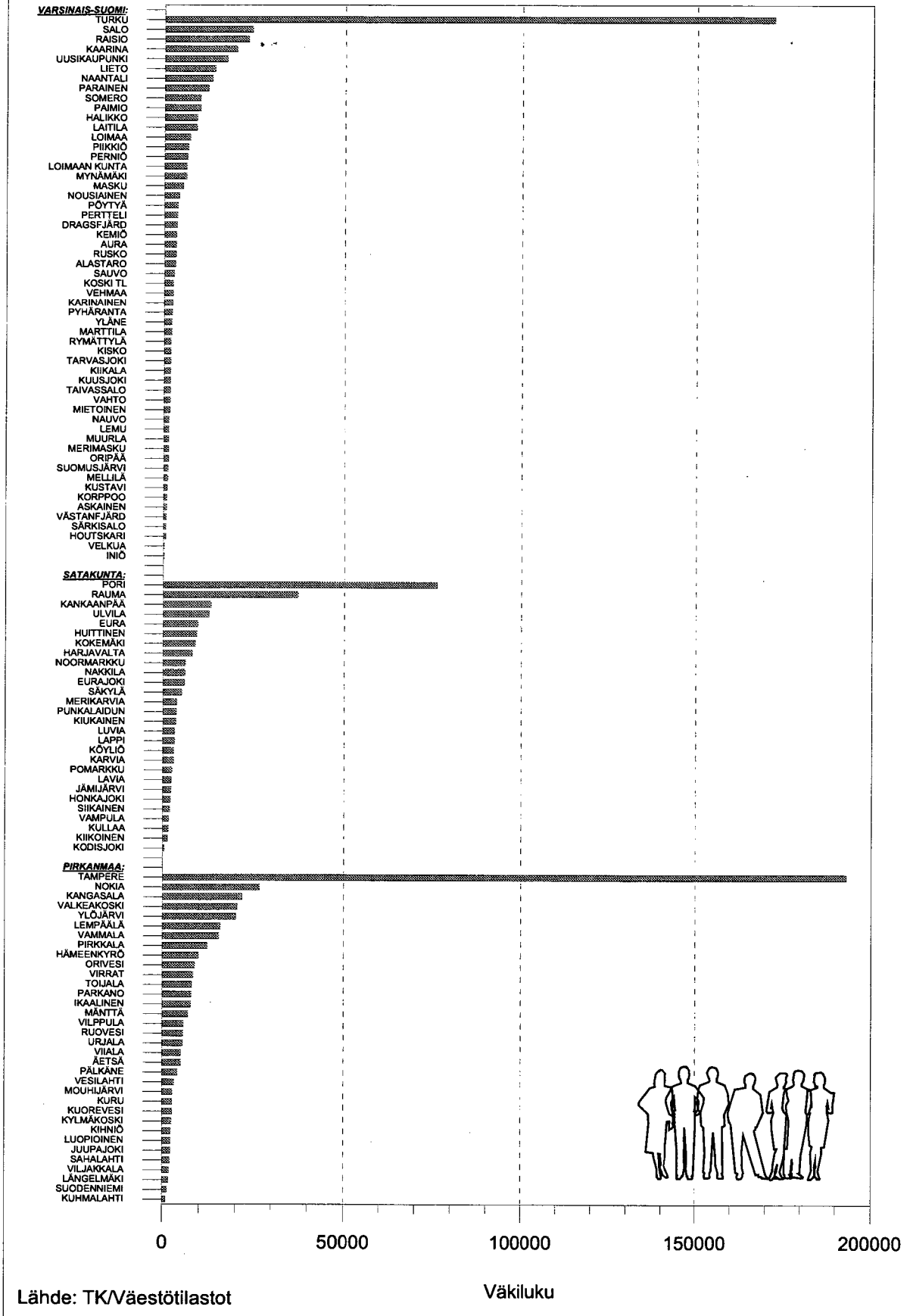
Varsinais-Suomen ja Pirkanmaan väkiluku on kasvanut vuosien 1985 ja 1999 välillä noin 7 %, mikä on enemmän kuin koko maassa keskimäärin. Satakunnassa ja Etelä-Pohjanmaalla väestö on puolestaan vähentynyt vastaavana ajanjaksona, Satakunnassa yli 4 %. Vuoden 1994 jälkeen väkiluku on kääntynyt laskusuuntaan myös Keski-Pohjanmaalla.

Vuodesta 1995 vuoteen 1999 väestö on kasvanut suhteellisesti eniten Muuramessa (9 %) ja vähentynyt eniten Kivijärvellä (10.1 %). Kaikkiaan väestö kasvoi tuolloin vajaassa neljänneksessä kuntia. Vuonna 1999 väestönkasvun kuntia oli hieman enemmän, kärjessä Västanfjärd ja Lieto. Eniten väestö väheni Lestijärvellä ja Kinnulassa.

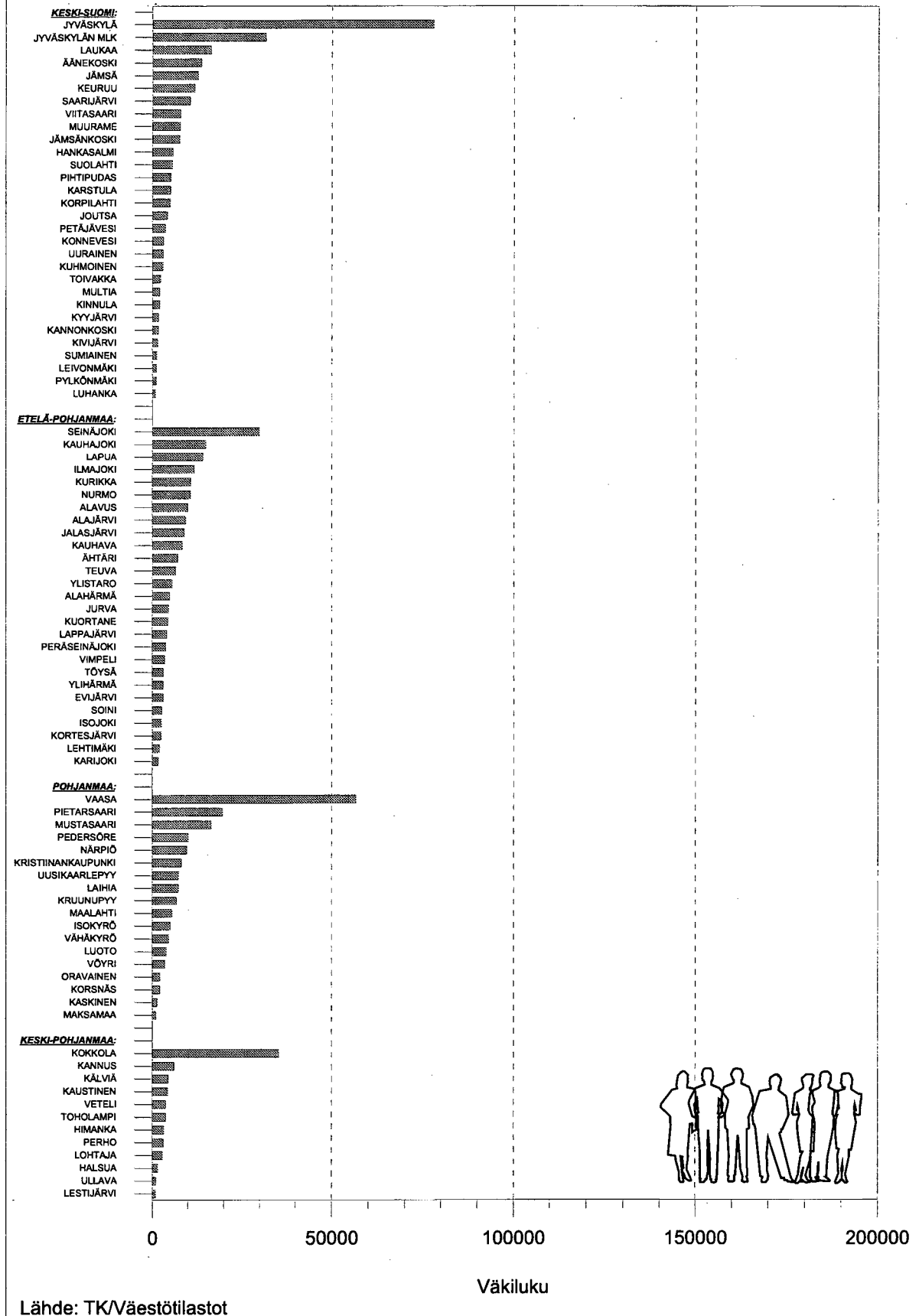
Kuva 5. Väkiluvun kehitys maakunnittain 1985 – 1999.

Väkiluku kunnittain 31.12.1999

Kuva 6a. Väkiluku kunnittain 31.12.1999.

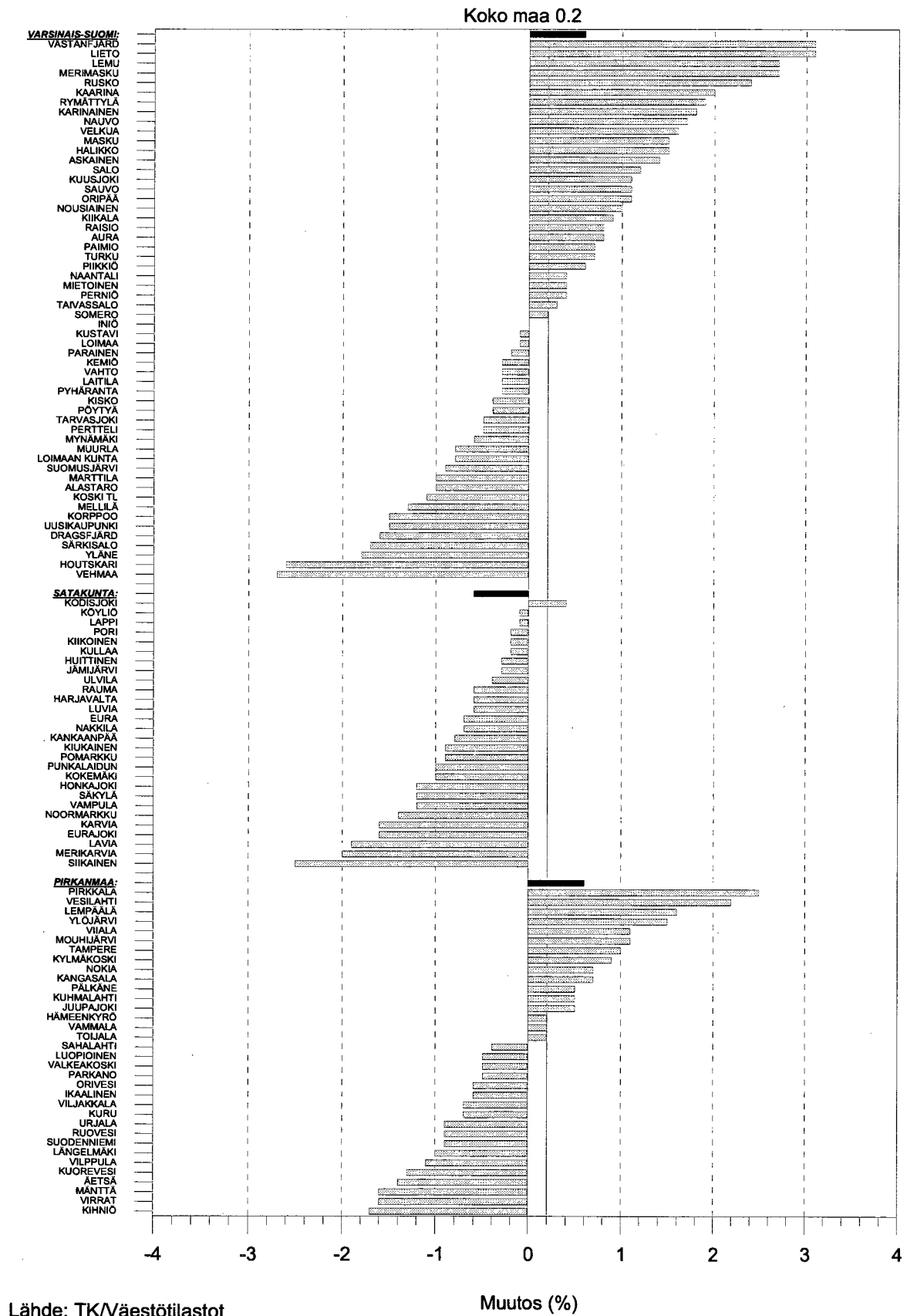
Väkiluku kunnittain 31.12.1999

Kuva 6b. Väkiluku kunnittain 31.12.1999.

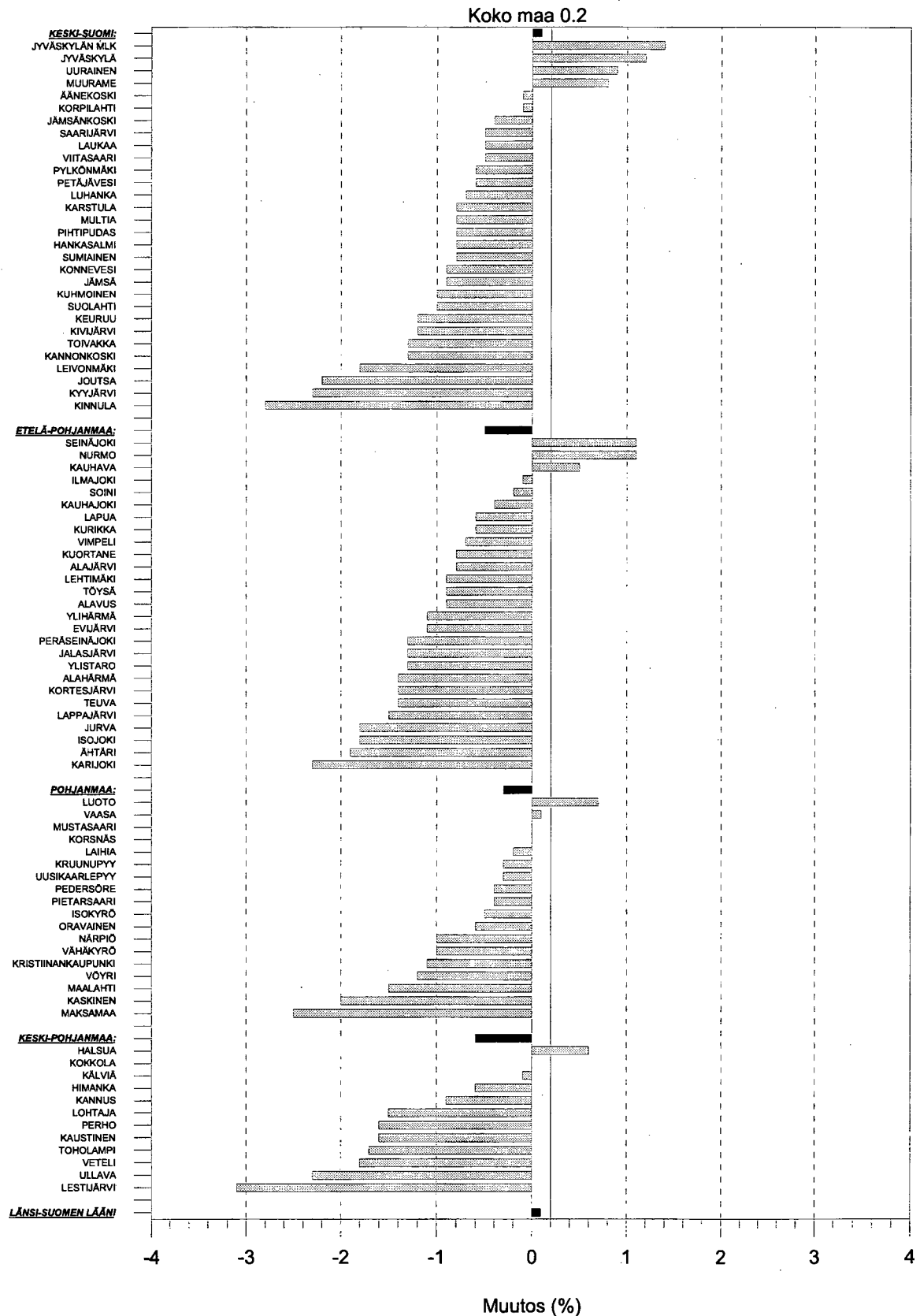

Väkiluvun muutos kunnittain 1999

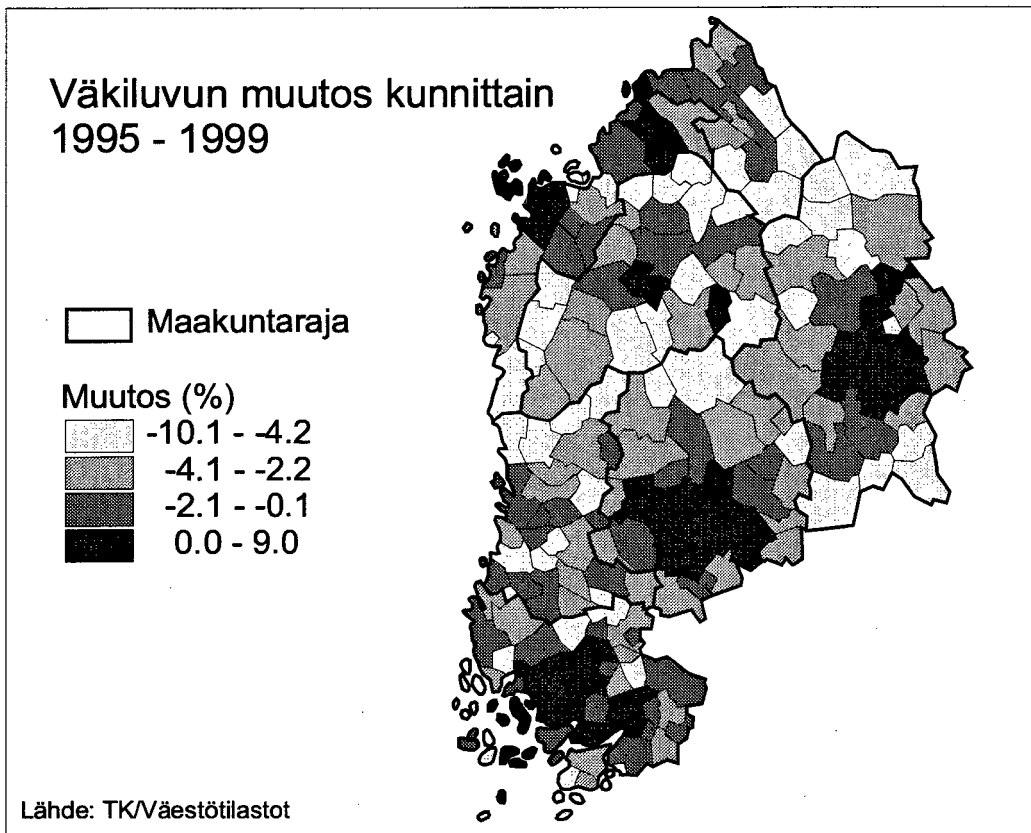
Kuva 7a. Väkiluvun muutos kunnittain 1999.

Väkiluvun muutos kunnittain 1999

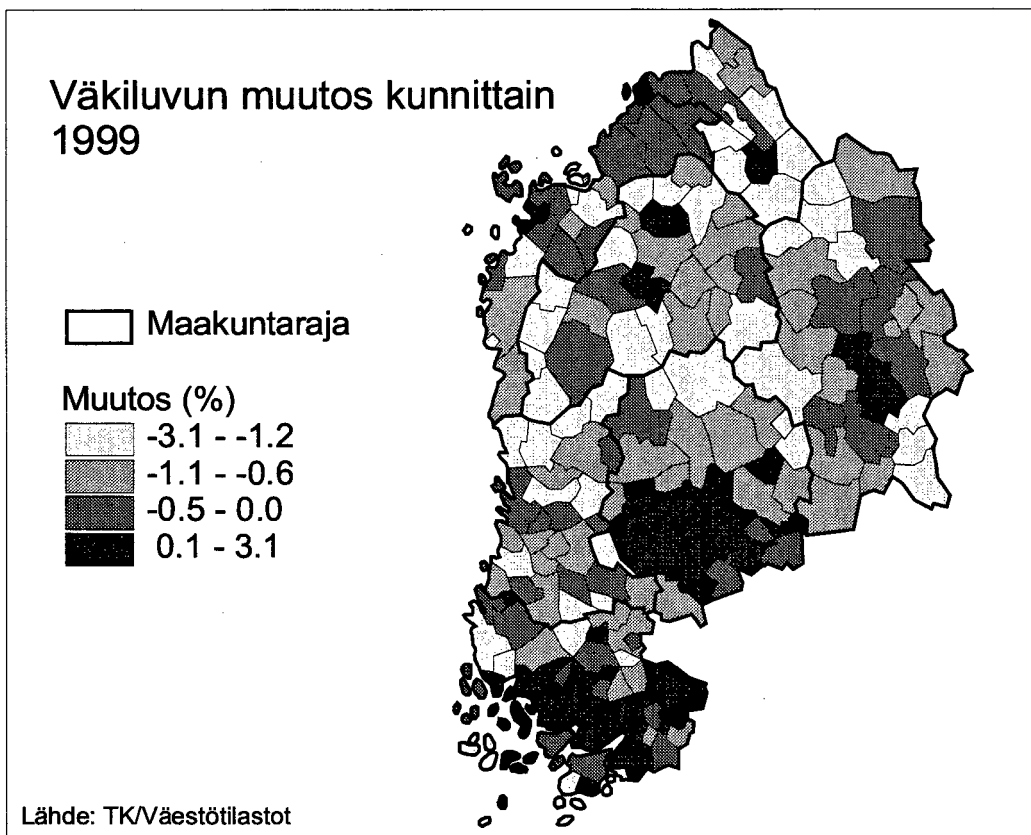

Lähde: TK/Väestötillastot

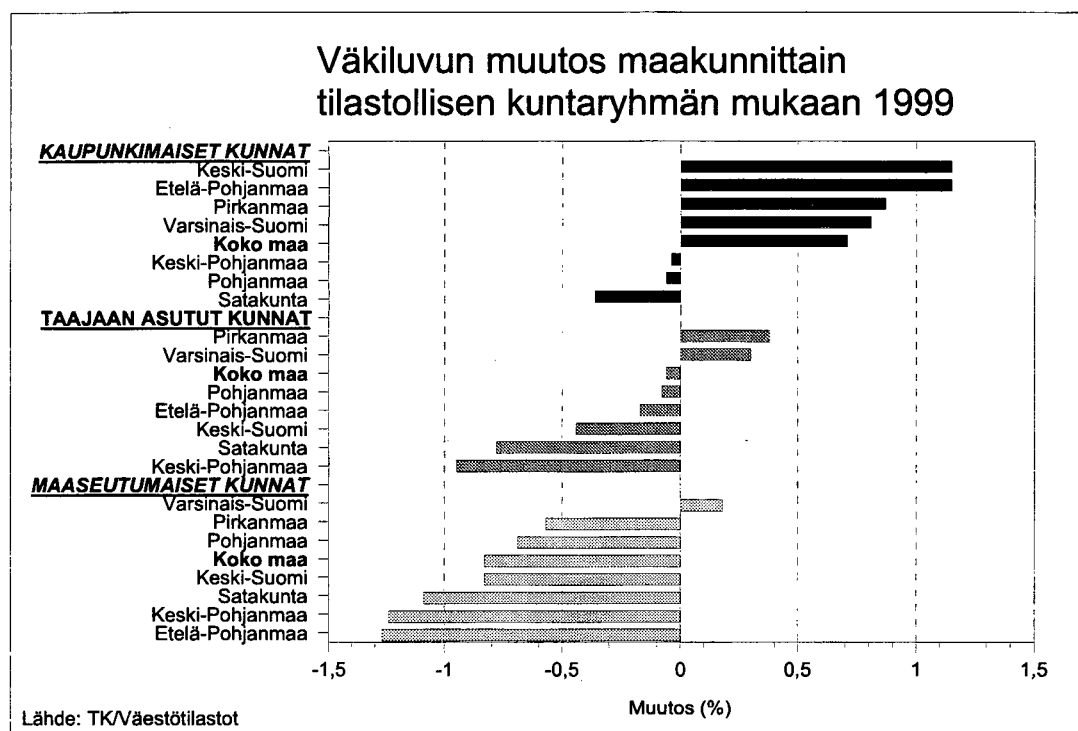
Kuva 7b. Väkiluvun muutos kunnittain 1999.

Kuva 8. Väkiluvun muutos kunnittain 1995 – 1999.

Kuva 9. Väkiluvun muutos kunnittain 1999.

Kuva 10. Väkiluvun muutos maakunnittain tilastollisen kuntaryhmän mukaan 1999

Tilastollisen kuntaryhmittelyn mukaan Varsinais-Suomessa väestö kasvoi vuonna 1999 kaikissa kuntaryhmissä. Keski-Pohjanmaalla, Satakunnassa ja Pohjanmaalla väestöä puolestaan menettivät kaikki kuntaryhmät. Kaikkien maakuntien maa-seutumaisissa kunnissa väestökehitys oli heikointa.

Syntyvyys- ja kuolleisuusluvut ovat lähentyneet toisiaan 1980- ja 1990-luvun ajan kaikissa Länsi-Suomen maakunnissa, kuten myös koko maassa. Suurin syntyneiden ja kuolleiden määrän erotus on Keski-Pohjanmaalla. Satakunnassa ja Etelä-Pohjanmaalla kuolleisuus on sen sijaan jo syntyvyyttä suurempaa. Kokonaisnettomuutto on ollut positiivinen kahden viime vuosikymmenen ajan Varsinais-Suomessa ja Pirkanmaalla. Satakunta on ollut koko vastaavan ajan muuttotappiollinen.

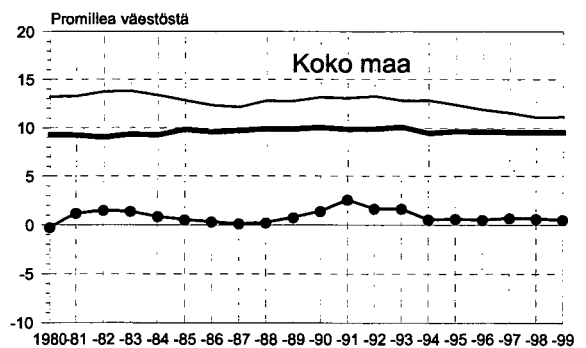
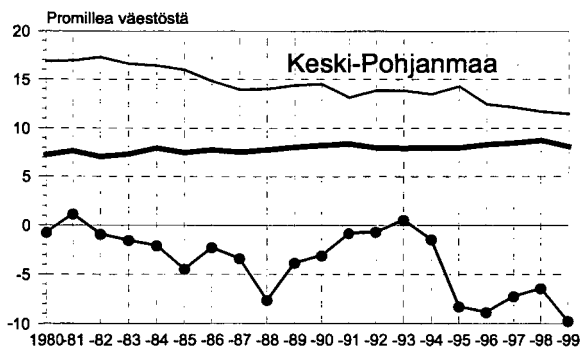
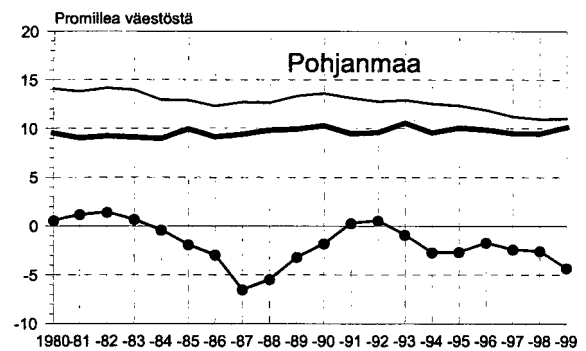
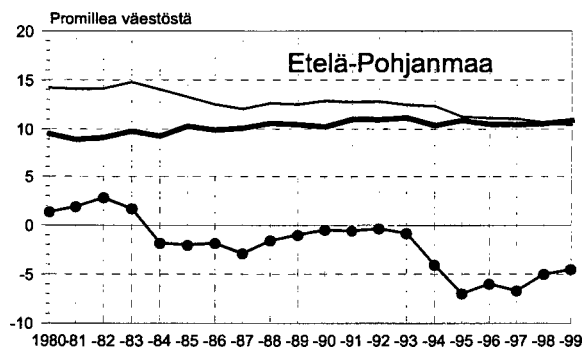
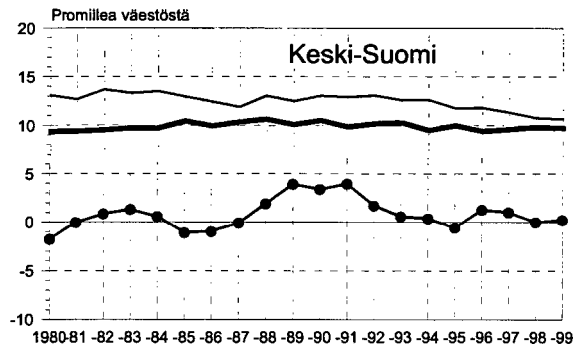
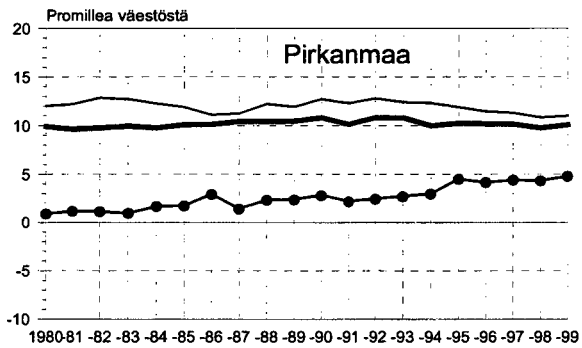
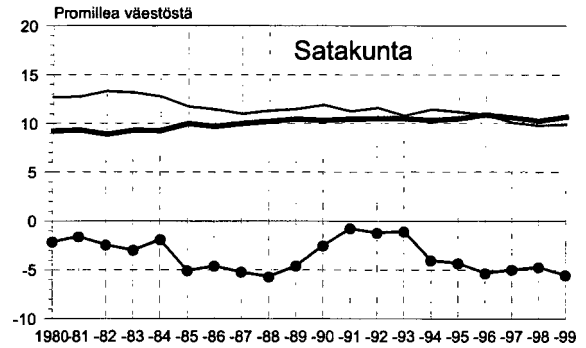
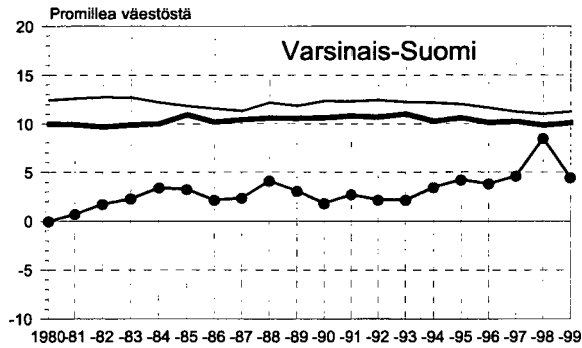
Luonnollinen väestönmuutos ja muuttotase

Syntyneiden enemmyydellä eli syntyneiden ja kuolleiden määrän erotuksella ilmaistaan luonnollisen väestönkasvun suuruutta. Vuonna 1999 erotus oli Länsi-Suomessa suurin Luodossa, Velkualla ja Kodisjoella. Suurimmassa osassa Länsi-Suomen kuntia luonnollista väestönkasvua ei tapahtunut lainkaan, eli kuolleita oli syntyneitä enemmän. Negatiivisin syntyneiden ja kuolleiden määrän erotus oli Kustavin ja Isojoen kunnissa.

Muuttovoittoisin kunta Länsi-Suomessa oli vuonna 1999 Västanfjärd. Muuttotase oli positiivinen vain noin 16 %:ssa alueen kunnista. Negatiivisimmat muuttotaseluvut olivat Lestijärvellä, Kinnulassa ja Siikaisissa. Kunnan sisällä muutettiin vilkkaaimmin maakuntien keskuksissa. Vähäisintä kunnassamuutto oli pienissä Iniön ja Kodisjoen kunnissa.

Länsi-Suomen maakunnista Pirkanmaa ja Varsinais-Suomi olivat ainoat muuttovoittoa saavat. Satakunnassa muuttotase oli negatiivisin.

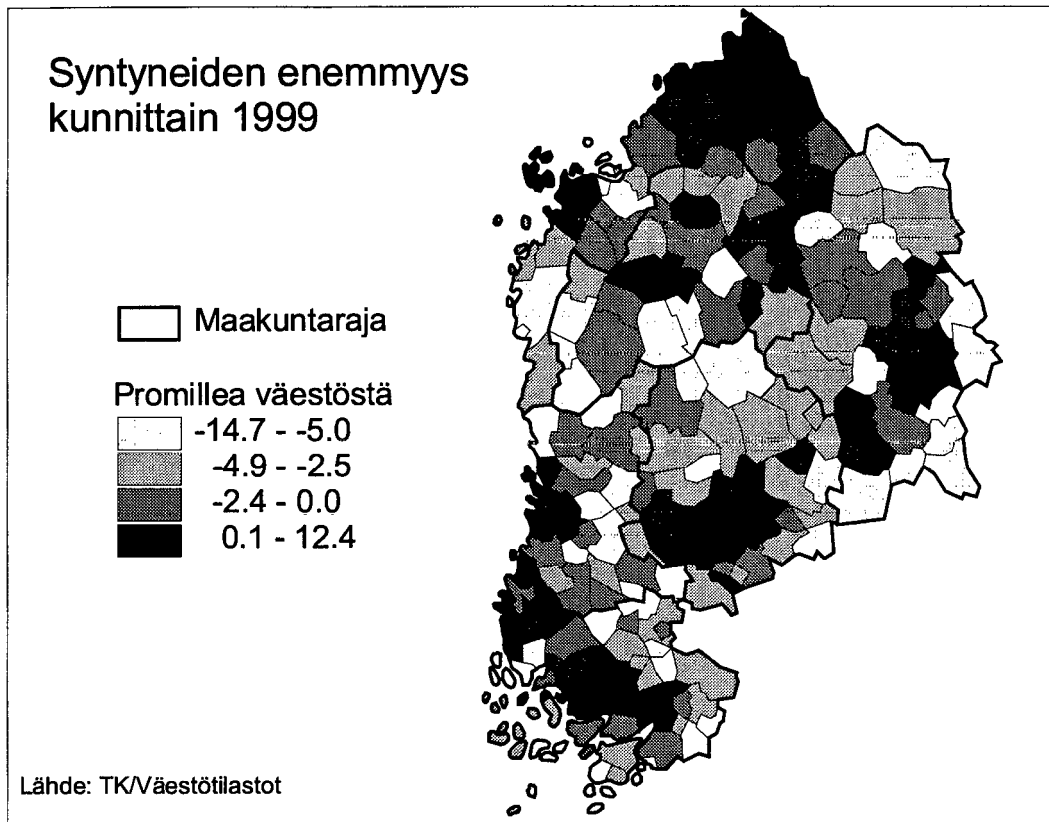
Väestönmuutokset maakunnittain 1980 - 1999

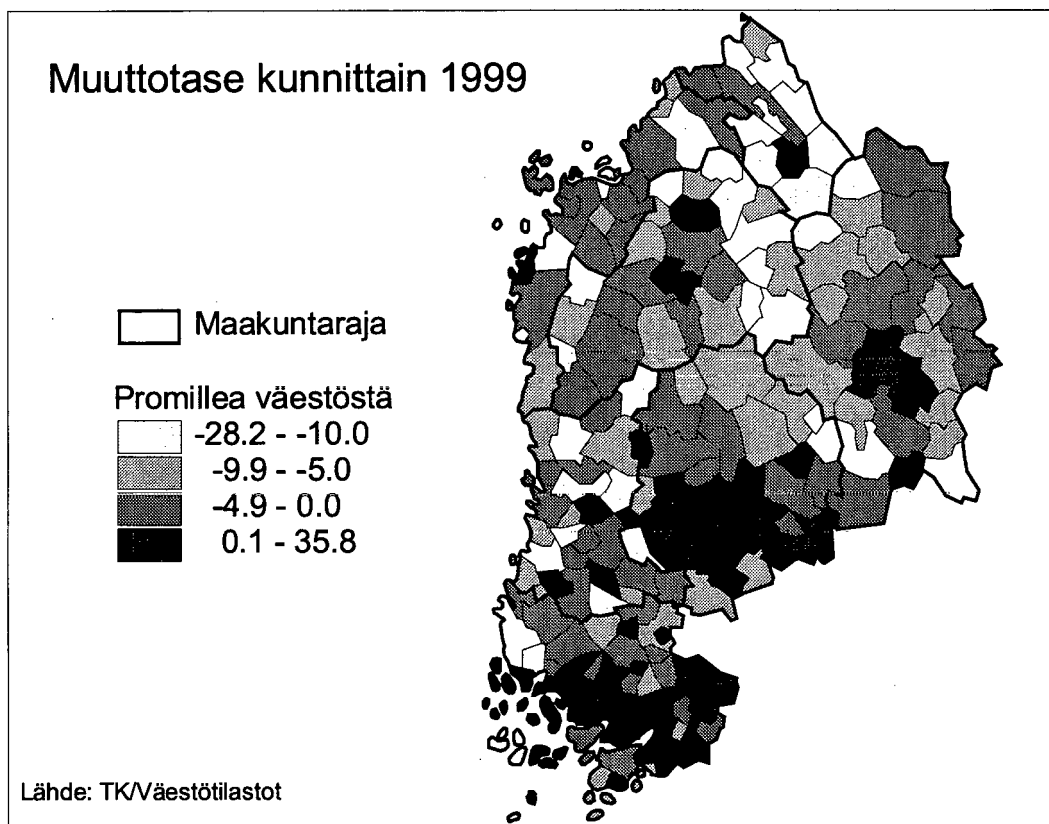
— Syntyvyys
 — Kuolleisuus
 ● Kokonaisnettomuutto

Lähde: TK/Väestötillastot

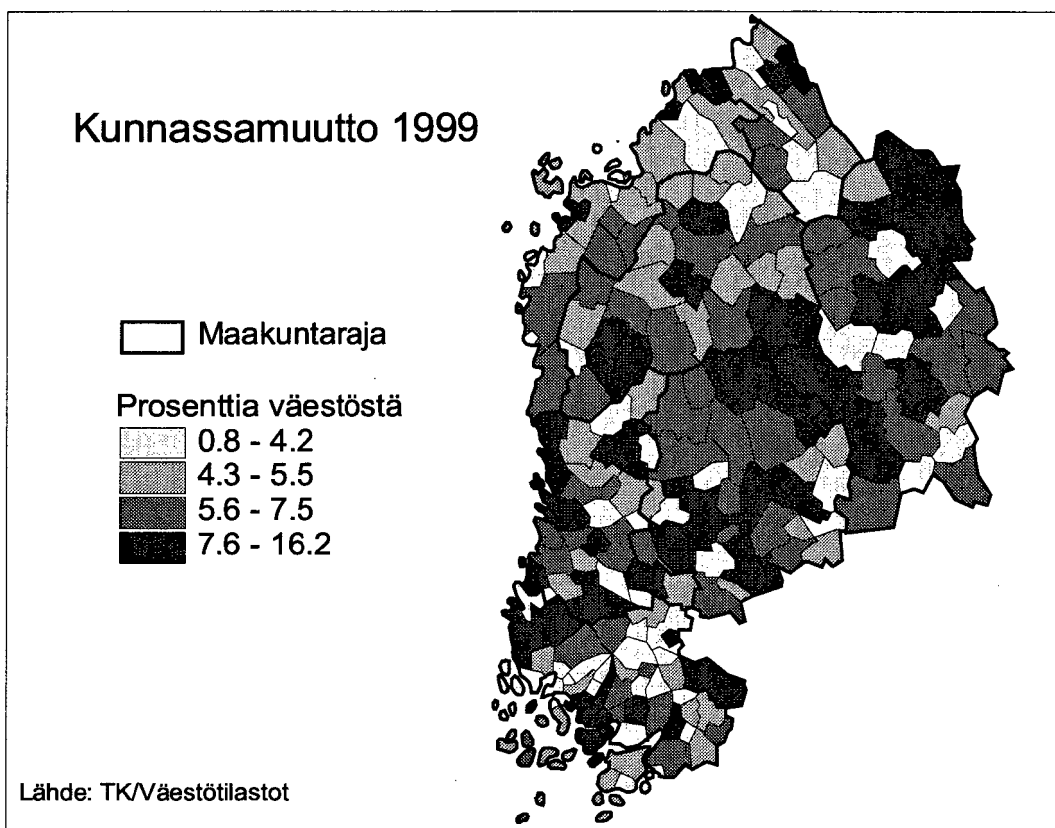
Kuva 11. Väestönmuutokset maakunnittain 1980 – 1999.

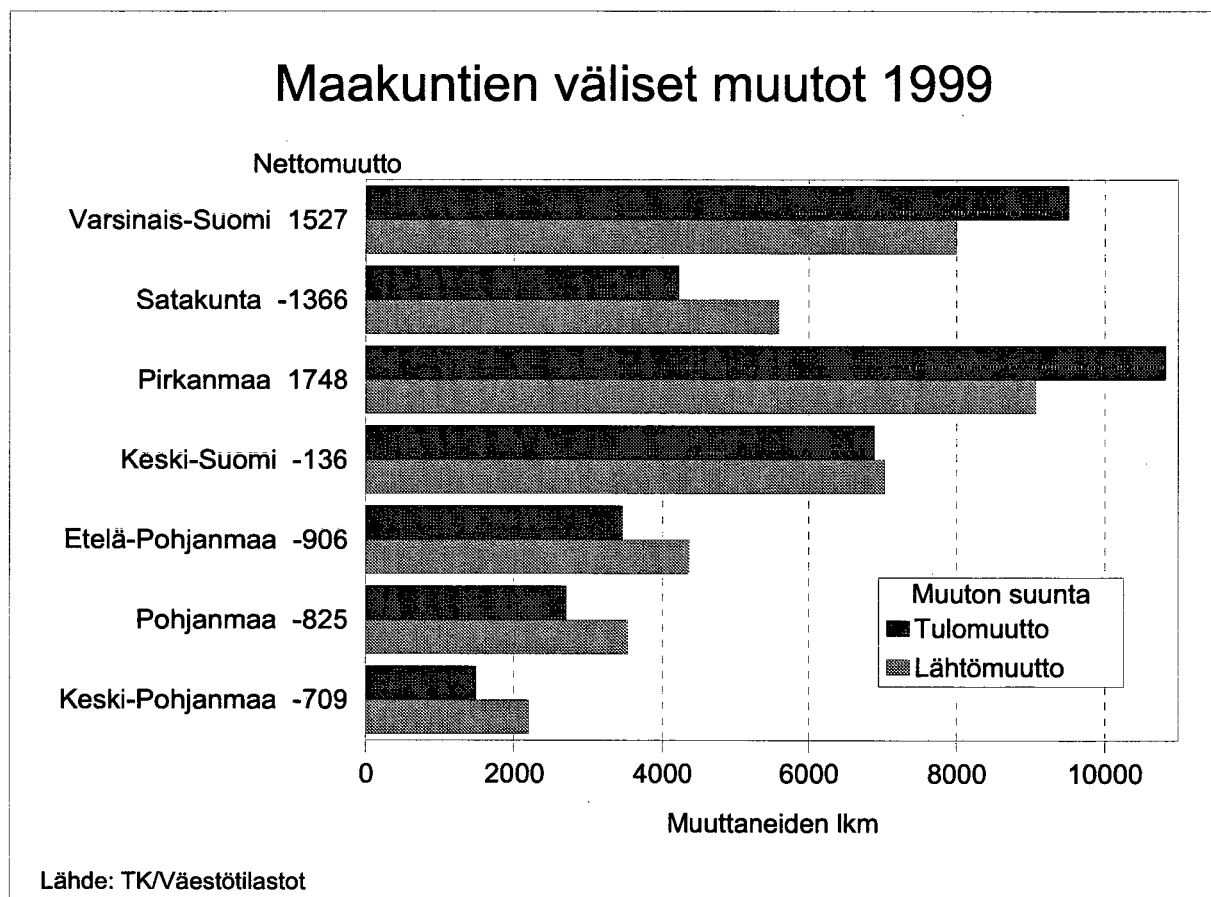
Kuva 12. Syntyneiden enemmitys kunnittain 1999.

Kuva 13. Muuttotase kunnittain 1999.

Kuva 14. Kunnassamuutto 1999.

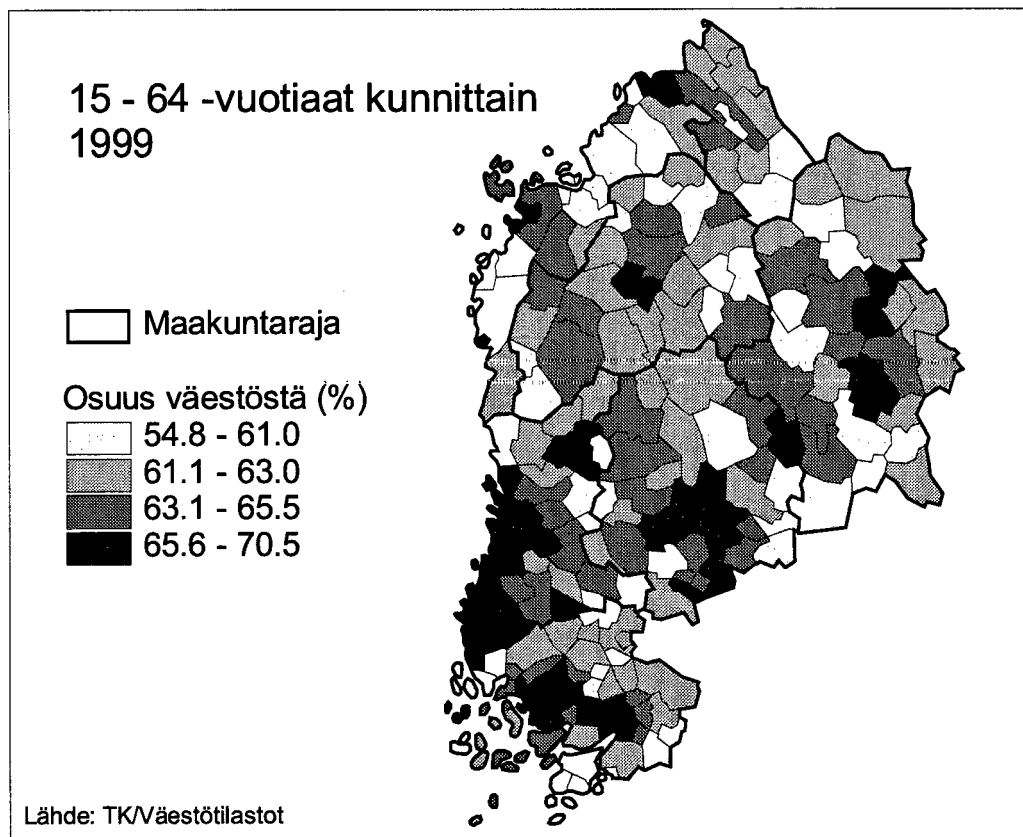
Kuva 15. Maakuntien väliset muutot 1999.

Ikä- ja sukupuolirakenne

Länsi-Suomen maakunnissa, kuten myös koko maassa suurimman viisivuotiskäluokan muodostivat vuonna 1999 50 – 54-vuotiaat. Nuoria, 25 – 29-vuotiaita aikuisia oli suhteellisen vähän Satakunnassa sekä Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla. Keski-Pohjanmaalla kuitenkin alle 20-vuotiaiden osuus oli suhteellisen suuri. Muissa maakunnissa yli 64-vuotiaiden osuus ylittää suurella osalla kuntia alle 15-vuotiaiden osuuden. Alle 15-vuotiaita oli vuonna 1999 suhteellisesti eniten Luodossa ja vähiten Iniössä. Särkisalossa ja Luhangalla puolestaan 65 vuotta täyttäneiden osuus oli suurin, noin 30 % koko väestöstä. Työikäisiä (15 – 64-vuotiaita) oli eniten Jyväskylässä ja Seinäjoella ja vähiten Kiikoisissa.

Väestön keski-ikä oli vuonna 1999 koko maassa 39.2 vuotta. 158 Länsi-Suomen kunnan väestön keski-ikä oli tätä korkeampi. Korkein se oli Luhangalla (48.3 vuotta) ja matalin Luodon kunnassa (31.6 vuotta). Vuodesta 1997 vuoteen 1999 väestön keski-ikä laski 12 kunnassa, eniten Oripäässä. Vastaavana aikana keski-ikä nousi 16 kunnassa yli vuodella, eniten Velkualla ja Lestijärvellä. Vuosien 1980 ja 1999 välillä keski-ikä on noussut lähes kaikissa Länsi-Suomen kunnissa. Velkualla keski-ikä laski kuitenkin yli yhdeksällä vuodella.

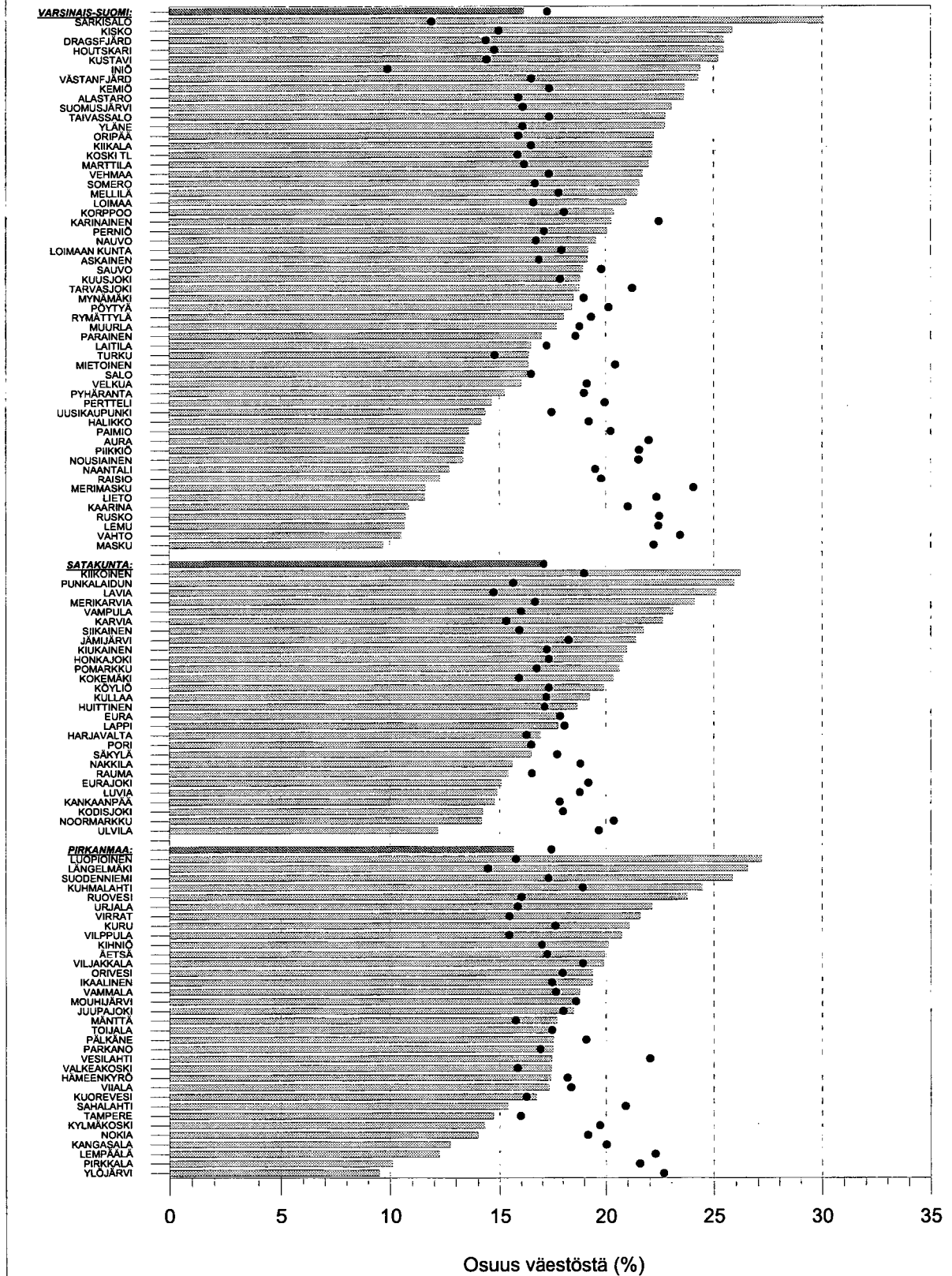
Noin puolet Länsi-Suomen kunnista on sukupuolirakenteeltaan naisennemistöisiä. Eniten naisia tuhatta miestä kohti oli vuonna 1999 Loimaalla (1212) ja Turussa (1147). Miesvaltaisimmat kunnat olivat puolestaan Kinnula ja Sumiainen, joissa tuhatta miestä kohti asui alle 900 naista.

Kuva 16. 15 – 64-vuotiaat kunnittain 1999.

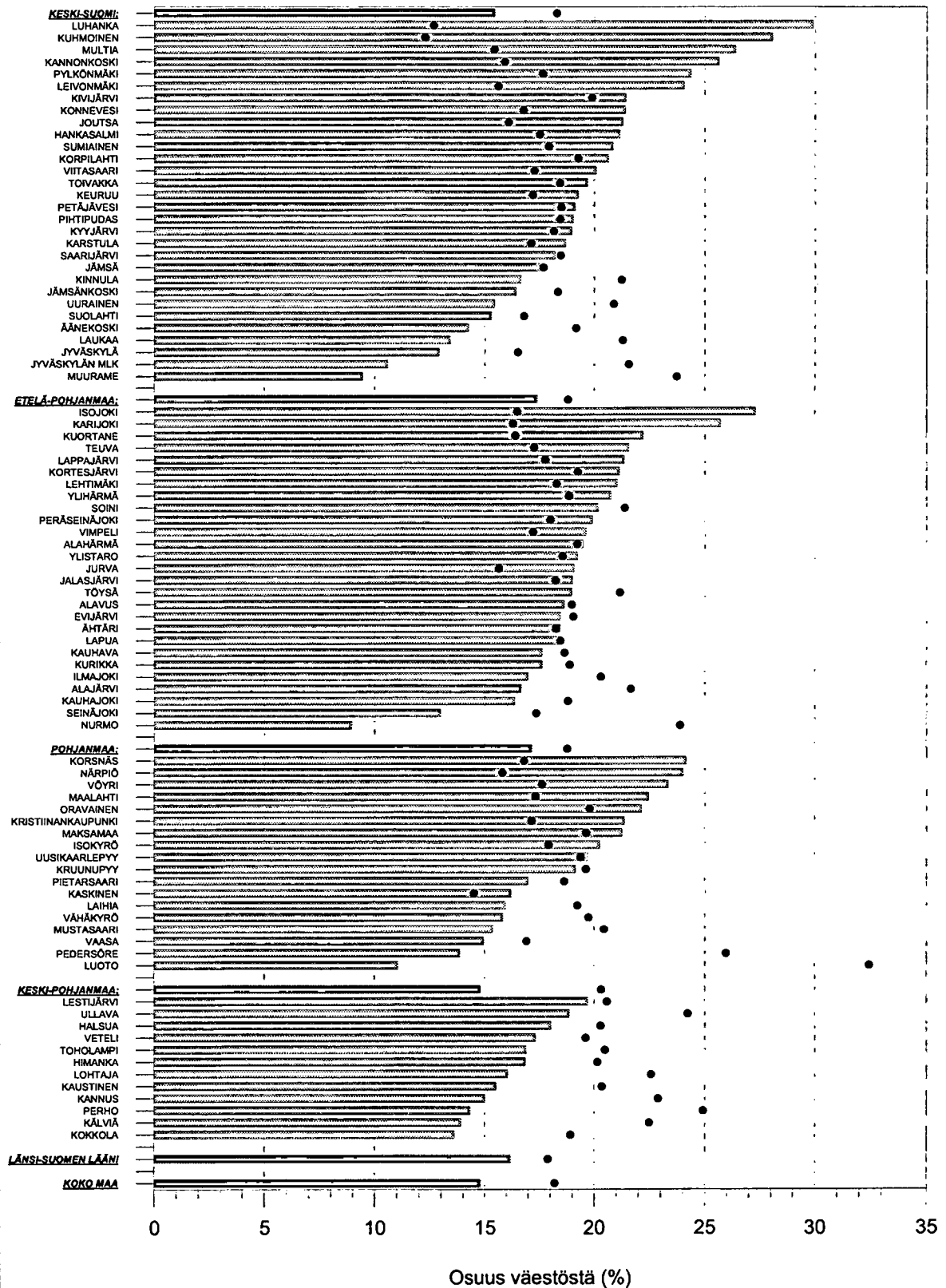
Yli 64- ja alle 15-vuotiaat kunnittain 1999

Lähde: TK/Väestöttilastot

Kuva 17a. Yli 64- ja alle 15-vuotiaat kunnittain 1999.

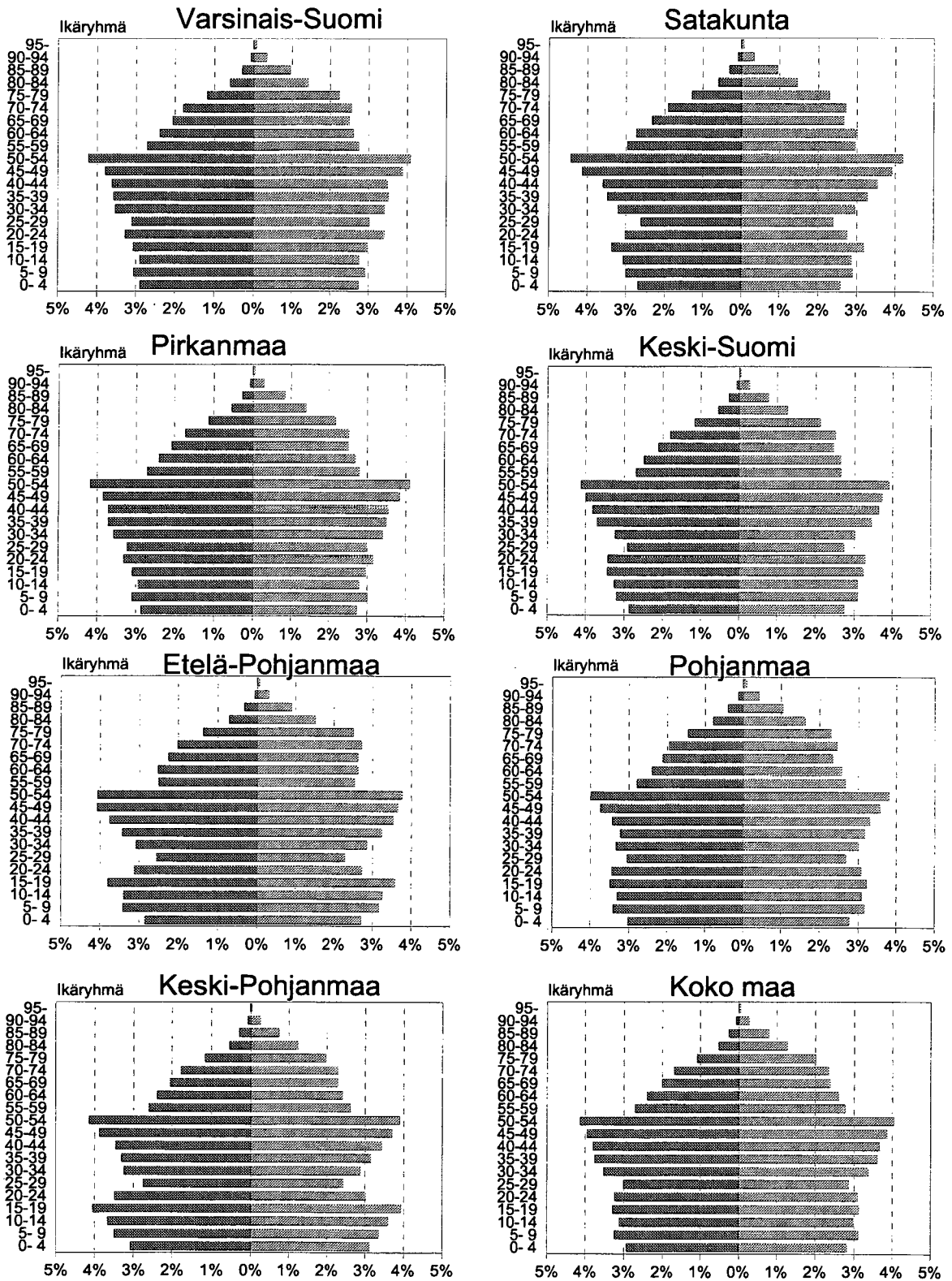
Yli 64- ja alle 15-vuotiaat kunnittain 1999

Lähde: TK/Väestötilastot

Kuva 17b. Yli 64- ja alle 15-vuotiaat kunnittain 1999.

Väestön ikä- ja sukupuolirakenne maakunnittain 1999

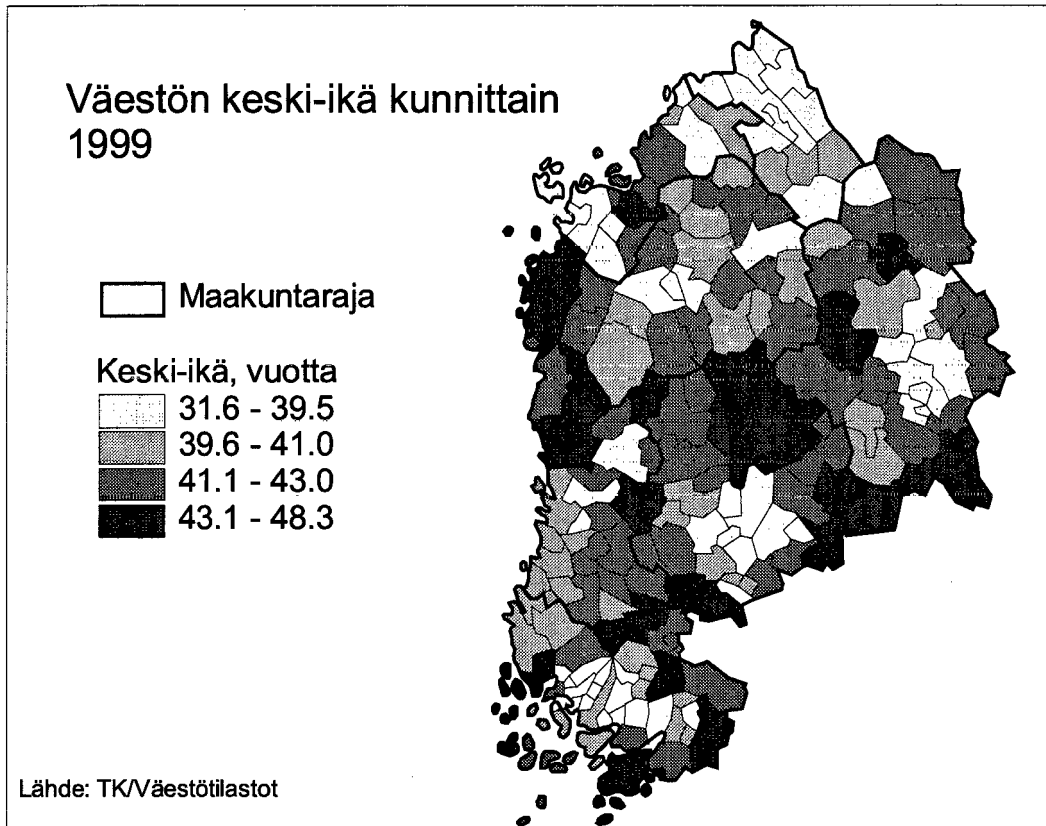

Osuus väestöstä

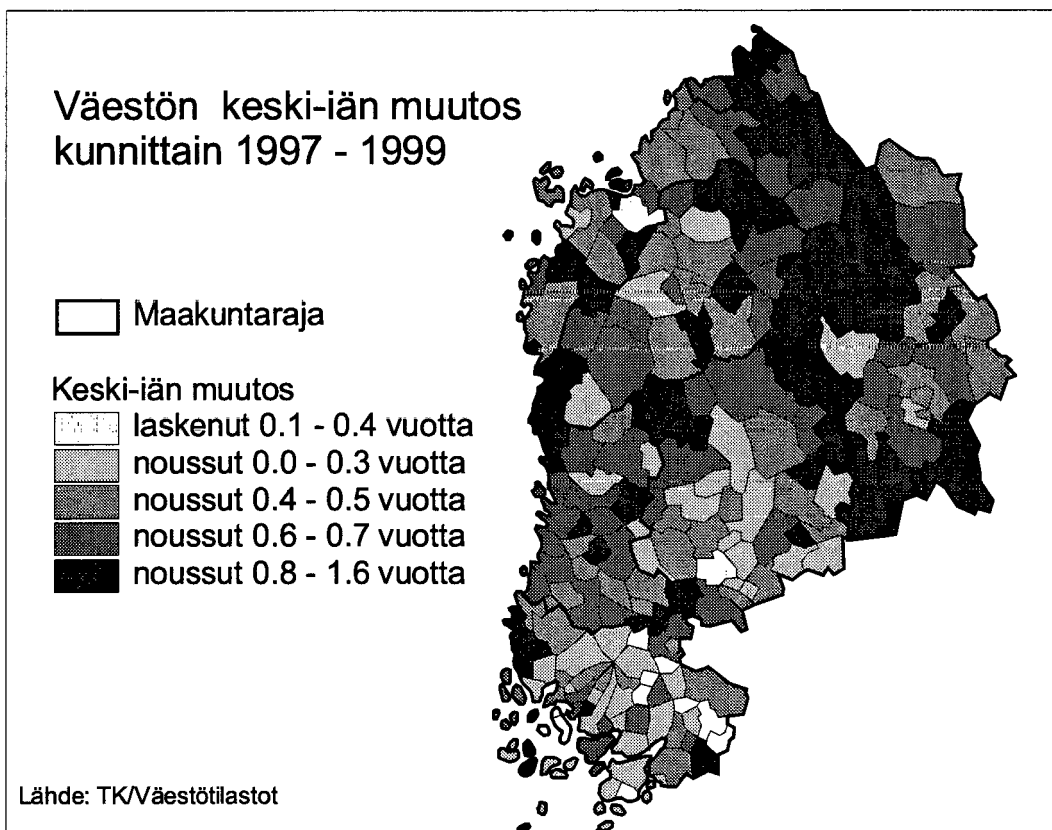

Lähde: TK/Väestötilastot

Kuva 18. Väestön ikä- ja sukupuolirakenne maakunnittain 1999.

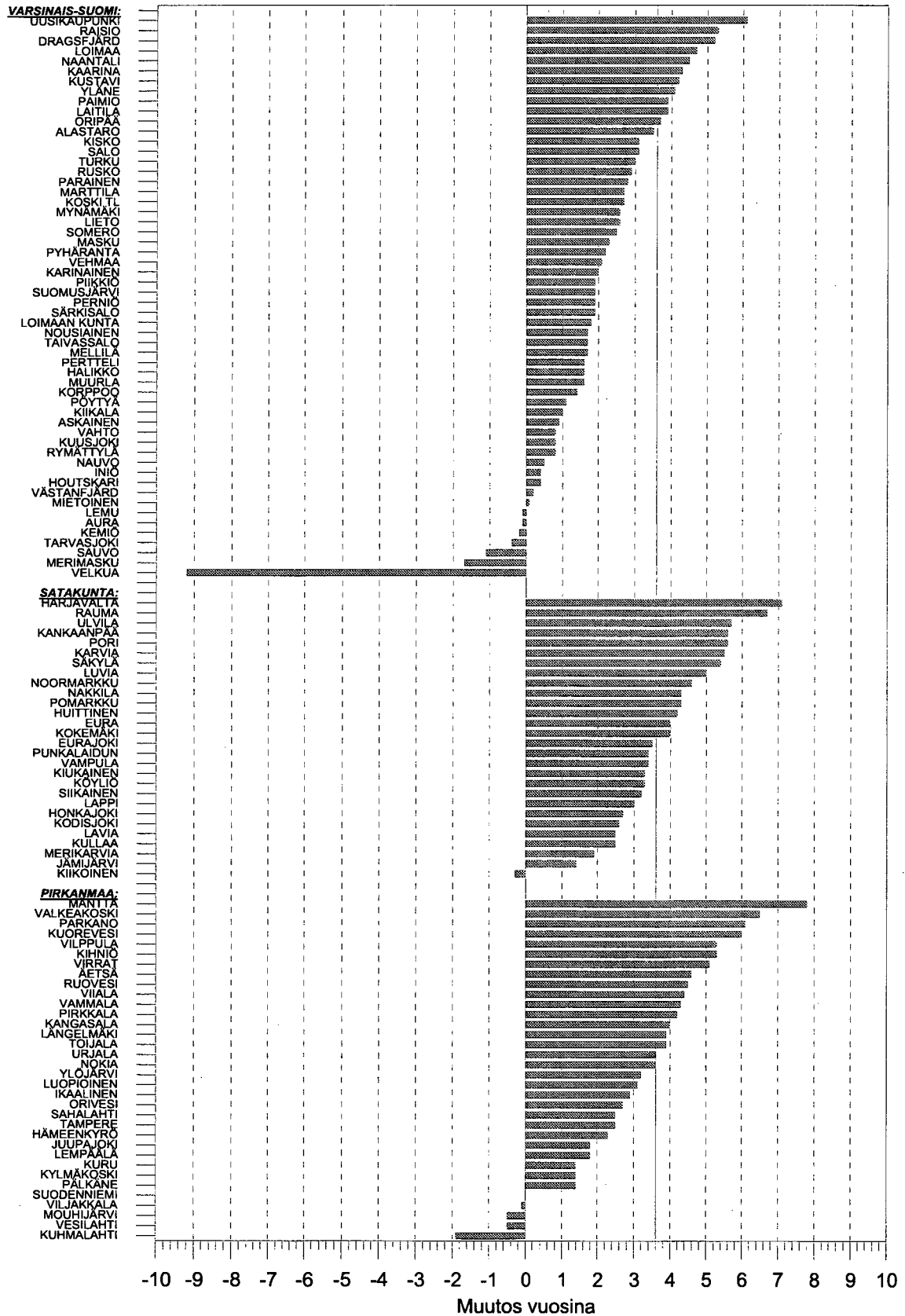
Kuva 19. Väestön keski-ikä kunnittain 1999.

Kuva 20. Keski-ikä muutos kunnittain 1997 - 1999.

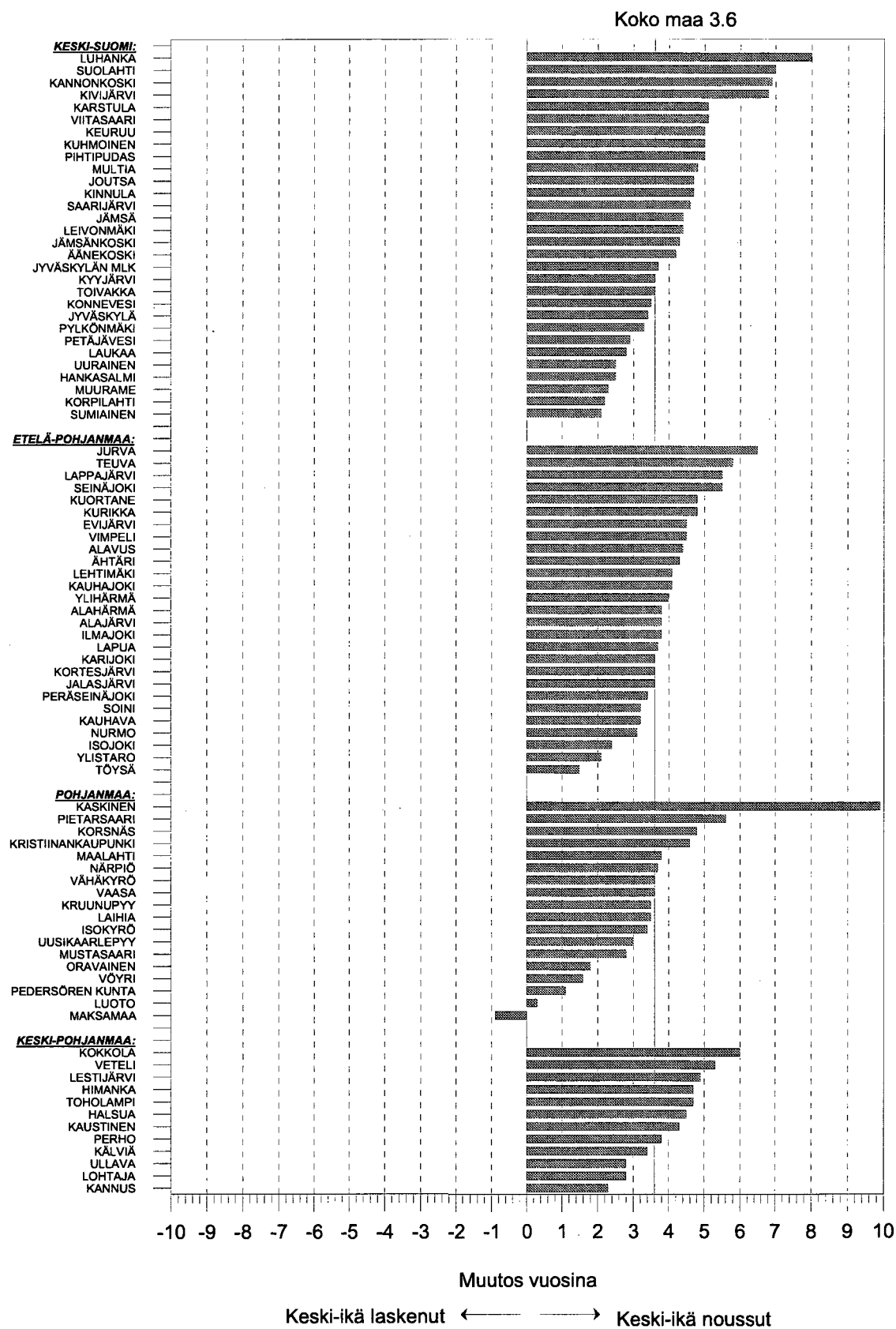
Keski-ikäen muutos kunnittain 1980 - 1999

Koko maa 3.6

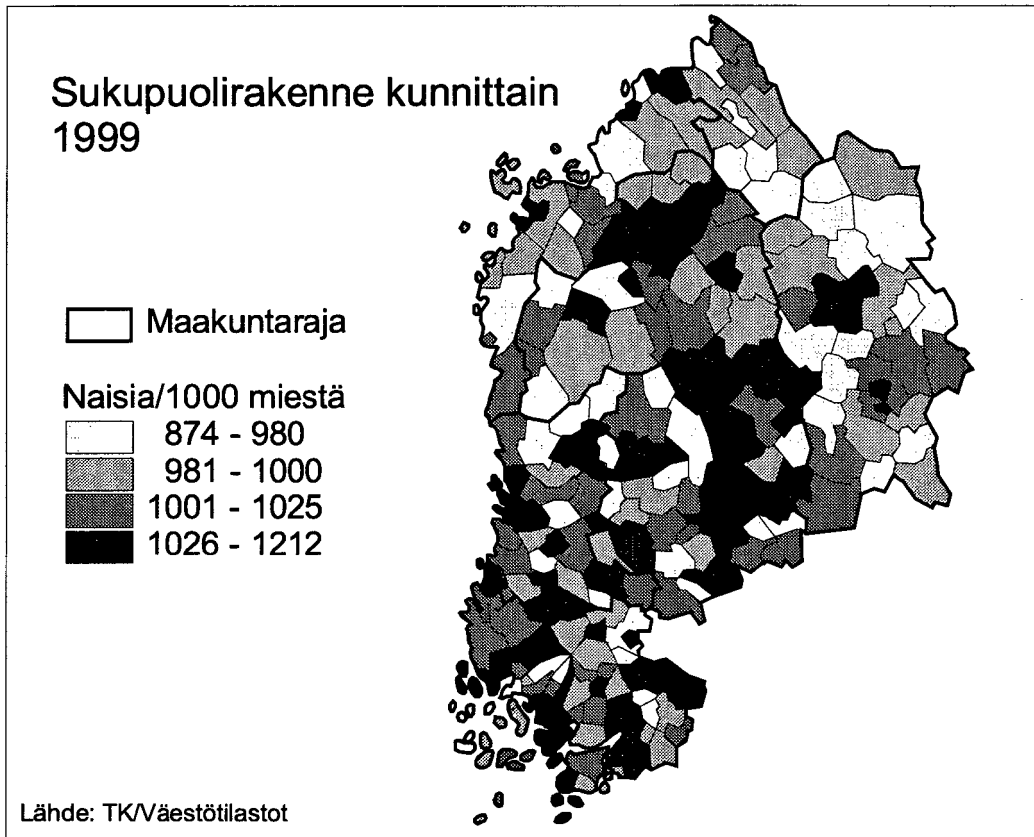

Kuva 21a. Keski-ikäen muutos kunnittain 1980 – 1999.

Keski-ikäen muutos kunnittain 1980 - 1999

Kuva 21b. Keski-ikäen muutos kunnittain 1980 – 1999.

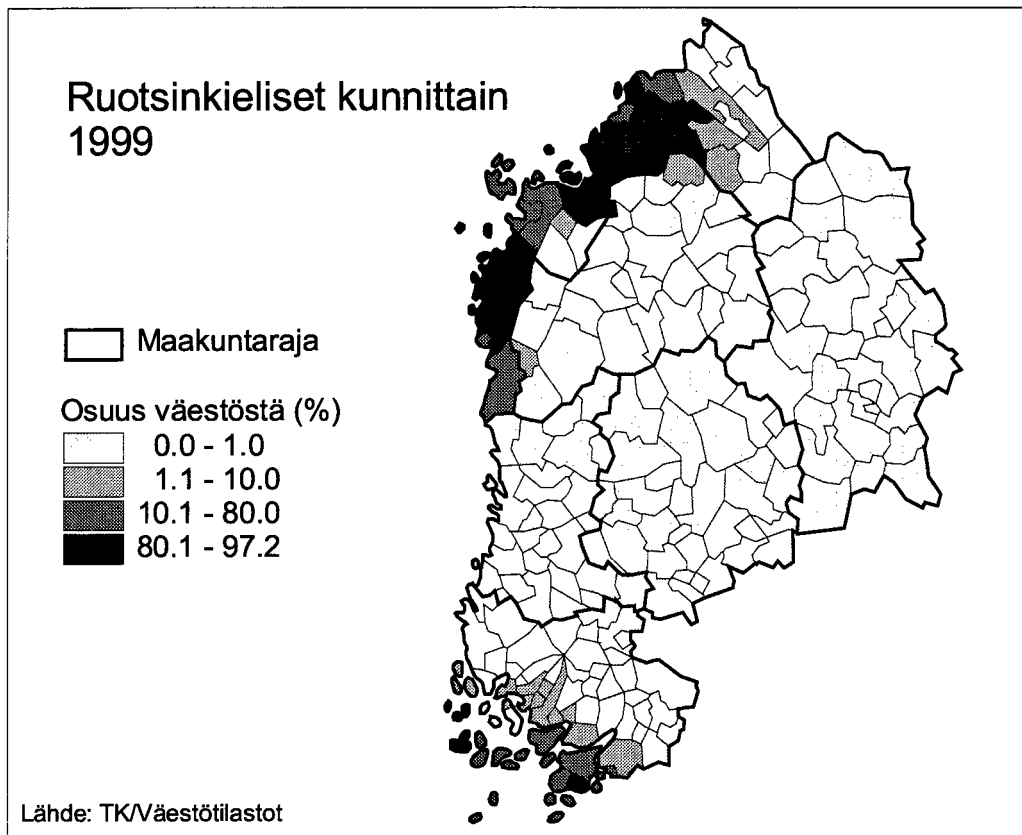
Kuva 22. Sukupuolirakenne kunnittain 1999.

Ruotsinkieliset ja ulkomaalaisväestö

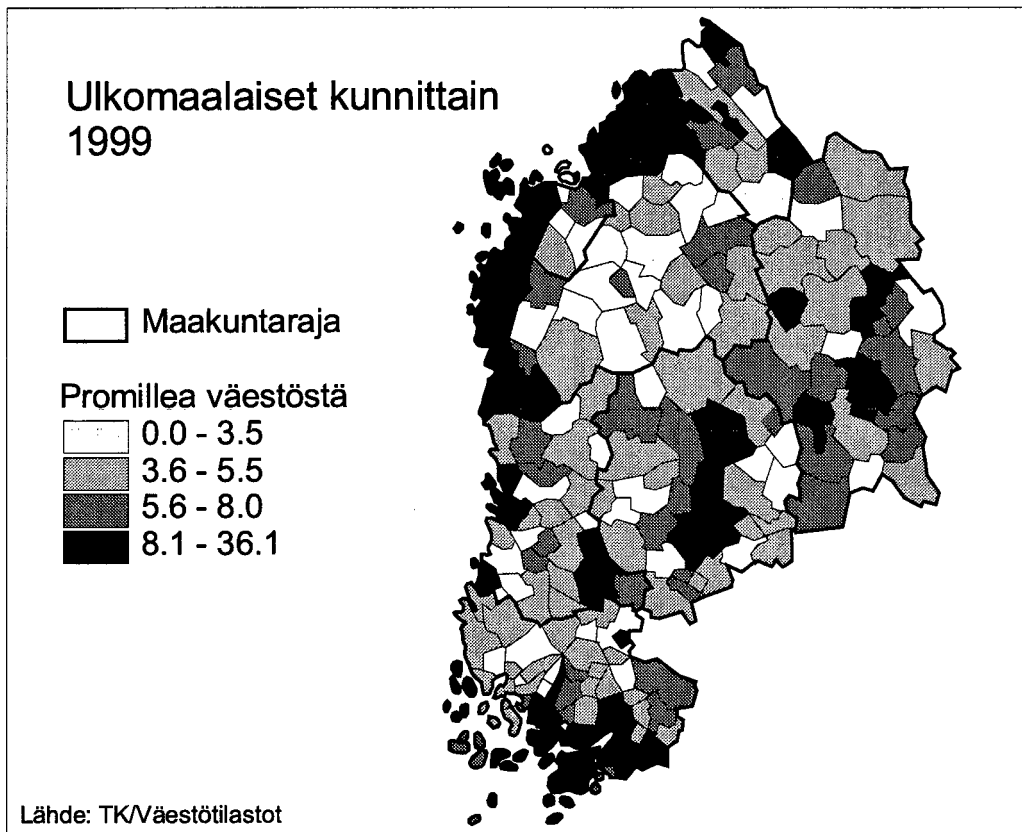
Ruotsinkielinen väestö on Länsi-Suomessa keskittynyt Pohjanmaan ja Varsinais-Suomen rannikkokuntiin sekä Turun saaristoon. Ruotsinkieliset ovat tällä alueella enemmistönä yhteensä 21 kunnassa. Lähes kaikissa muissa kunnissa ruotsinkielisten osuus on hyvin pieni.

Suomessa asui vuonna 1999 yhteensä 87 680 ulkomaan kansalaista, joka on 17 promillea väestöstä. Länsi-Suomessa ulkomaalaisten suhteellinen osuus väestöstä oli tätä suurempi 10 kunnassa. Suhteellisesti eniten ulkomaalaisia asui Turussa, Närpiössä ja Salossa. Lemun kunnassa ei asunut yhtään ulkomaalaista. Ulkomaalaisten määrä on kasvanut Länsi-Suomessa koko 1990-luvun ajan. Eniten kasvua on ollut Varsinais-Suomessa, jossa ulkomaalaisia asui vuonna 1999 jo lähes 9 000.

Koko maassa venäläiset ovat selkeästi suurin ulkomaalaisryhmä. Länsi-Suomessa vuonna 1999 venäläisten osuus ulkomaalaisväestöstä oli suurin Varsinais-Suomessa, Satakunnassa, Pirkanmaalla sekä Keski-Suomessa. Sen sijaan Pohjanmaalla sekä Keski- ja Etelä-Pohjanmaalla ruotsalaiset olivat enemmistö.

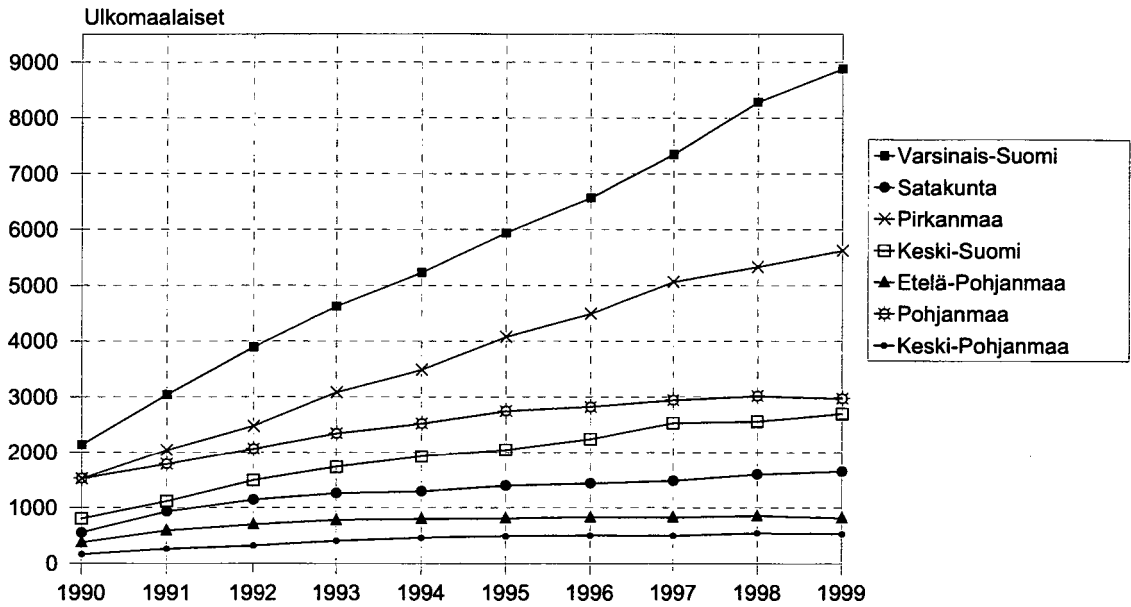
Kuva 23. Ruotsinkieliset kunnittain 1999.

Kuva 24. Ulkomaalaiset kunnittain 1999.

Ulkomaan kansalaiset maakunnittain 1990 - 1999

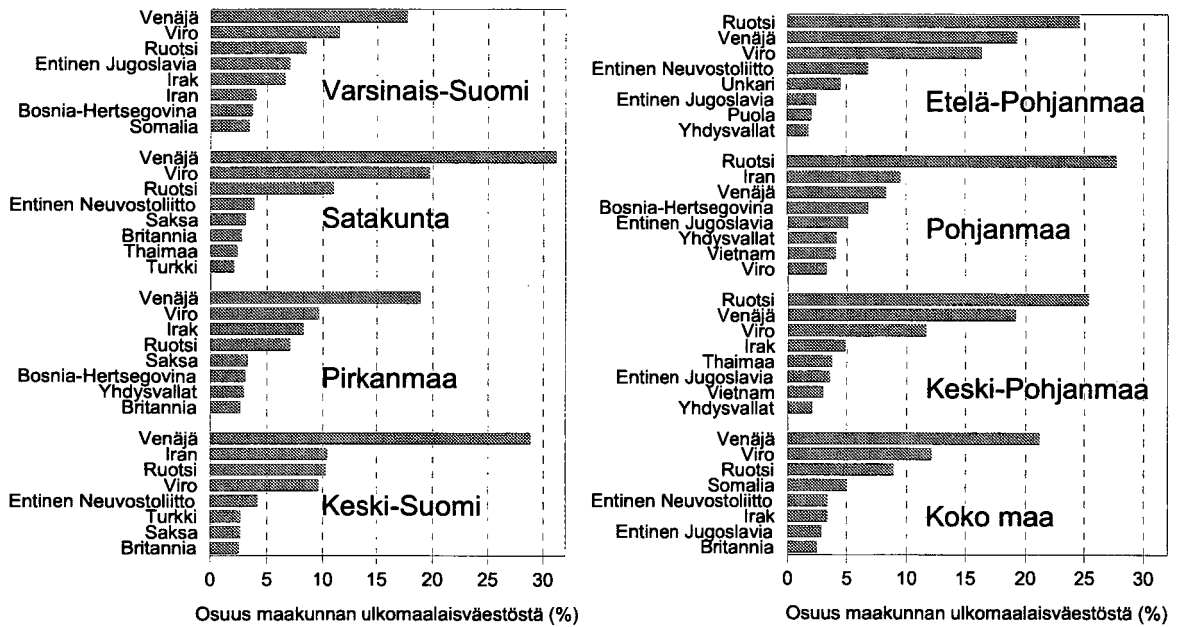

Lähde: TK/Väestötillastot

Kuva 25. Ulkomaan kansalaiset maakunnittain 1990 – 1999.

Suurimmat ulkomaalaisryhmät maakunnittain 1999

Maakuntien 8 suurinta ryhmää

Lähde: TK/Väestötillastot

Kuva 26. Suurimmat ulkomaalaisryhmät maakunnittain 1999.

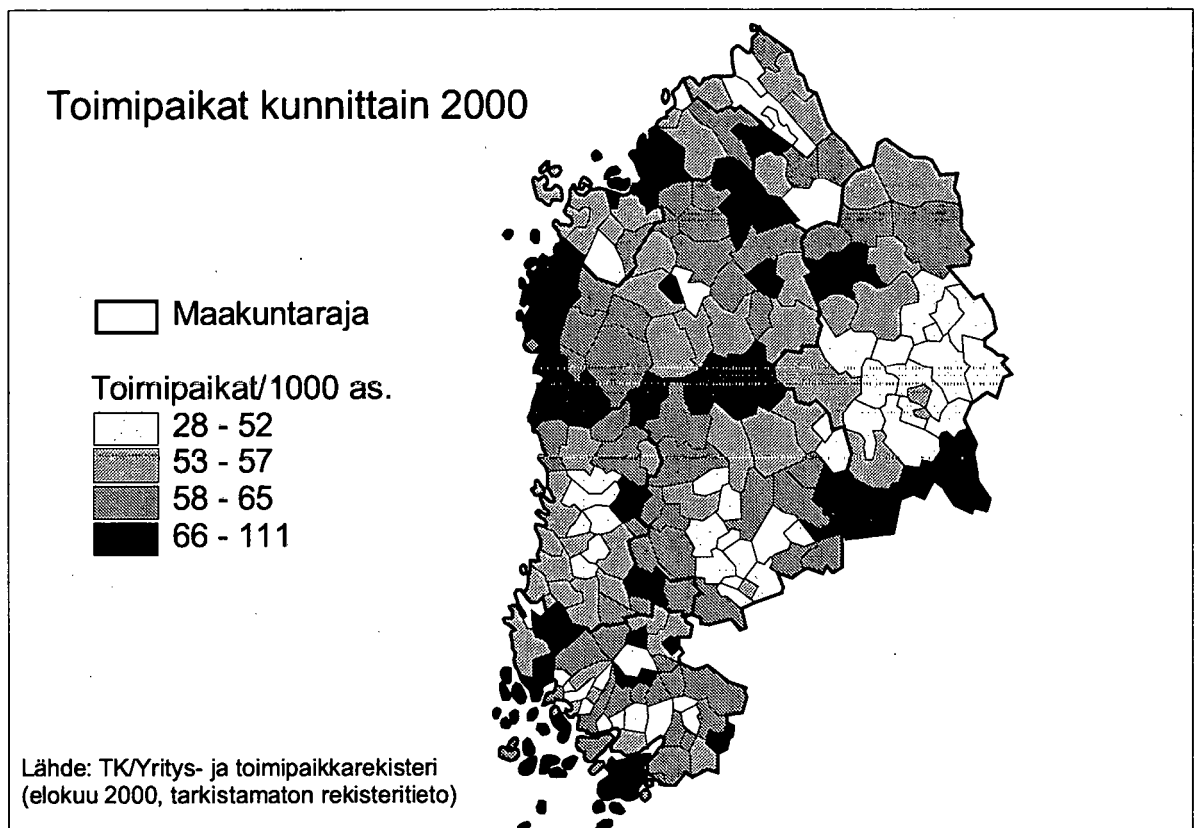
ELINKEINOELÄMÄ

Yritysten toimipaikat

Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisterin mukaan elokuussa 2000 katsauksen tarkastelualueella oli 104 092 yritysten toimipaikkaa. Eniten niitä oli Varsinais-Suomessa, 26 345. Pirkanmaalla toimipaikkojen määrä oli 25 030, Satakunnassa 13 257, Keski-Suomessa 13 210, Etelä-Pohjanmaalla 11 953, Pohjanmaalla 10 301 ja Keski-Pohjanmaalla 3 841. Asukaslukuun suhteutettuna toimipaikkojen määrä oli alueella suurin Kustavissa ja Nauvossa. Viljakkalassa toimipaikkoja oli tuhatta asukasta johti vähiten. Rekisteri kattaa kaikki yritykset, yhteisöt ja yksityiset elinkeinoharjoittajat, jotka ovat arvonlisäverovelvollisia tai toimivat työnantajina lukuun ottamatta julkisia viranomaisia.

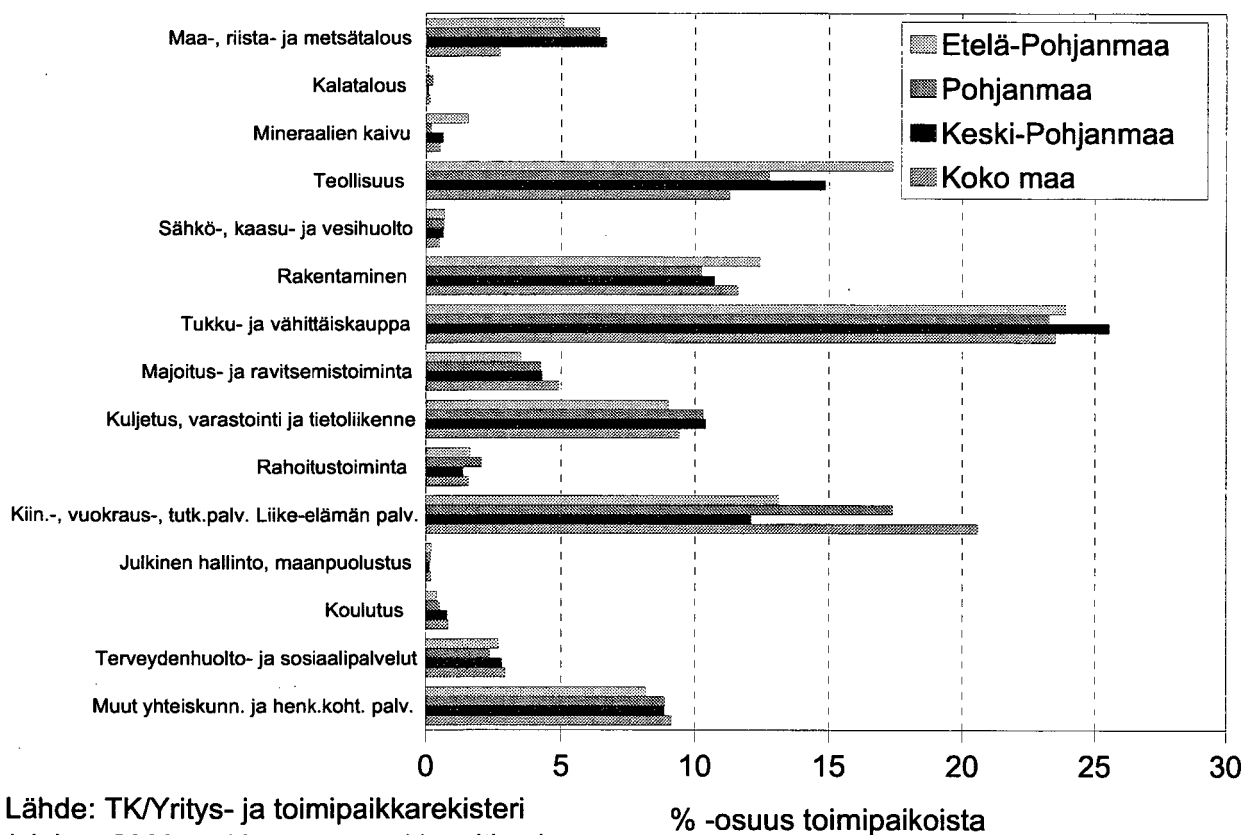
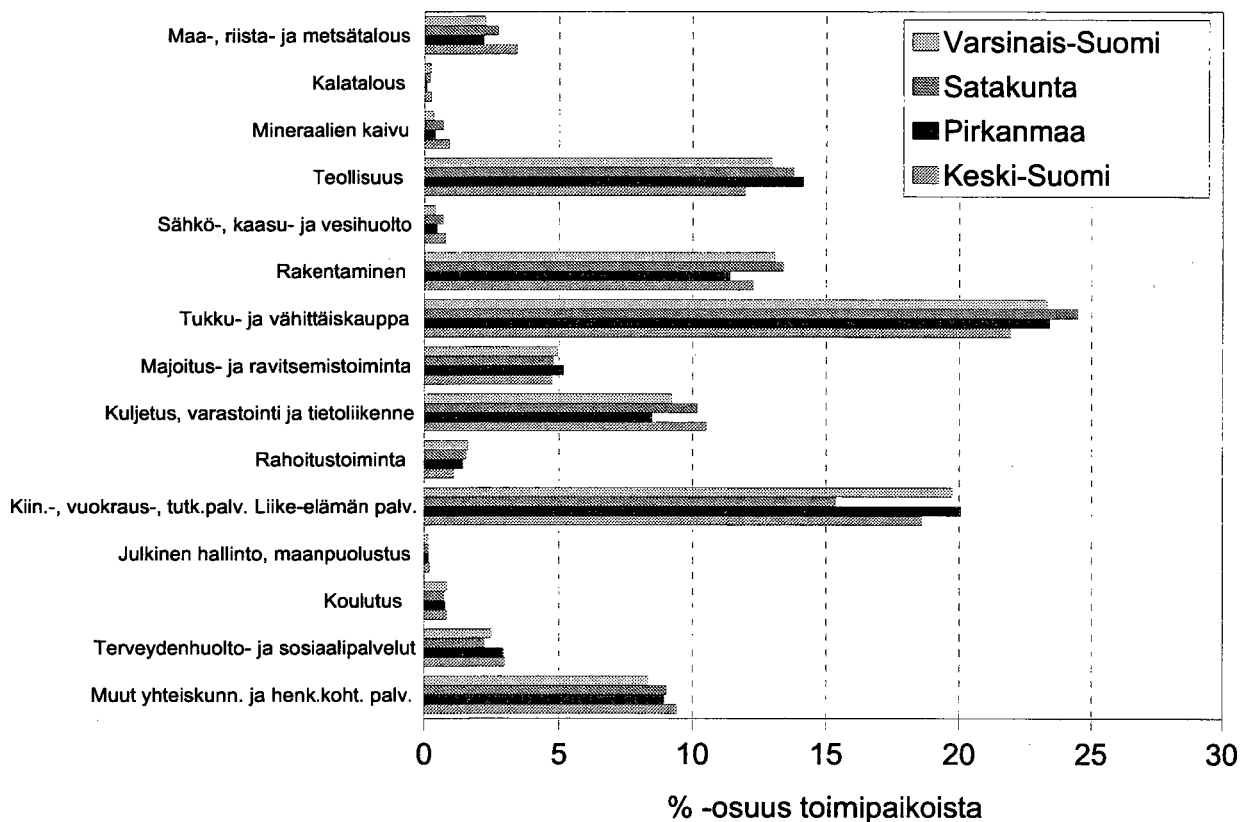
Toimialoittain tarkasteltuna tukku- ja vähittäiskaupalla on eniten toimipaikkoja Länsi-Suomessa. Niiden osuus maakuntien toimipaikoista on yli viidennes. Toimipaikkojen henkilökunnasta teollisuuden osuus on suurin kaikissa maakunnissa. Liikevaihdon osalta Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla tukku- ja vähittäiskaupan osuus on suurin, muualla teollisuus on myös liikevaihdoltaan suurin toimiala.

Toimipaikkojen määrä kasvoi lähes kaikkialla Länsi-Suomessa vuodesta 1995 vuoteen 1998. Halsualla toimipaikat lisääntyivät puolella kolmen vuoden aikana. Toimipaikkojen liikevaihto puolestaan kasvoi Perttelissä lähes 149 % vastaavana aikana ja henkilöstökin lisääntyi yli 126 %:lla. Liikevaihto väheni eniten Piikkiössä ja henkilöstö Jämijärvellä. Velkualla ja Västanfjärdissä niin toimipaikkojen lukumäärä, liikevaihto kuin henkilöstökin vähenivät.

Kuva 27. Toimipaikat kunnittain 2000.

Toimipaikat toimialoittain maakunnittain 2000

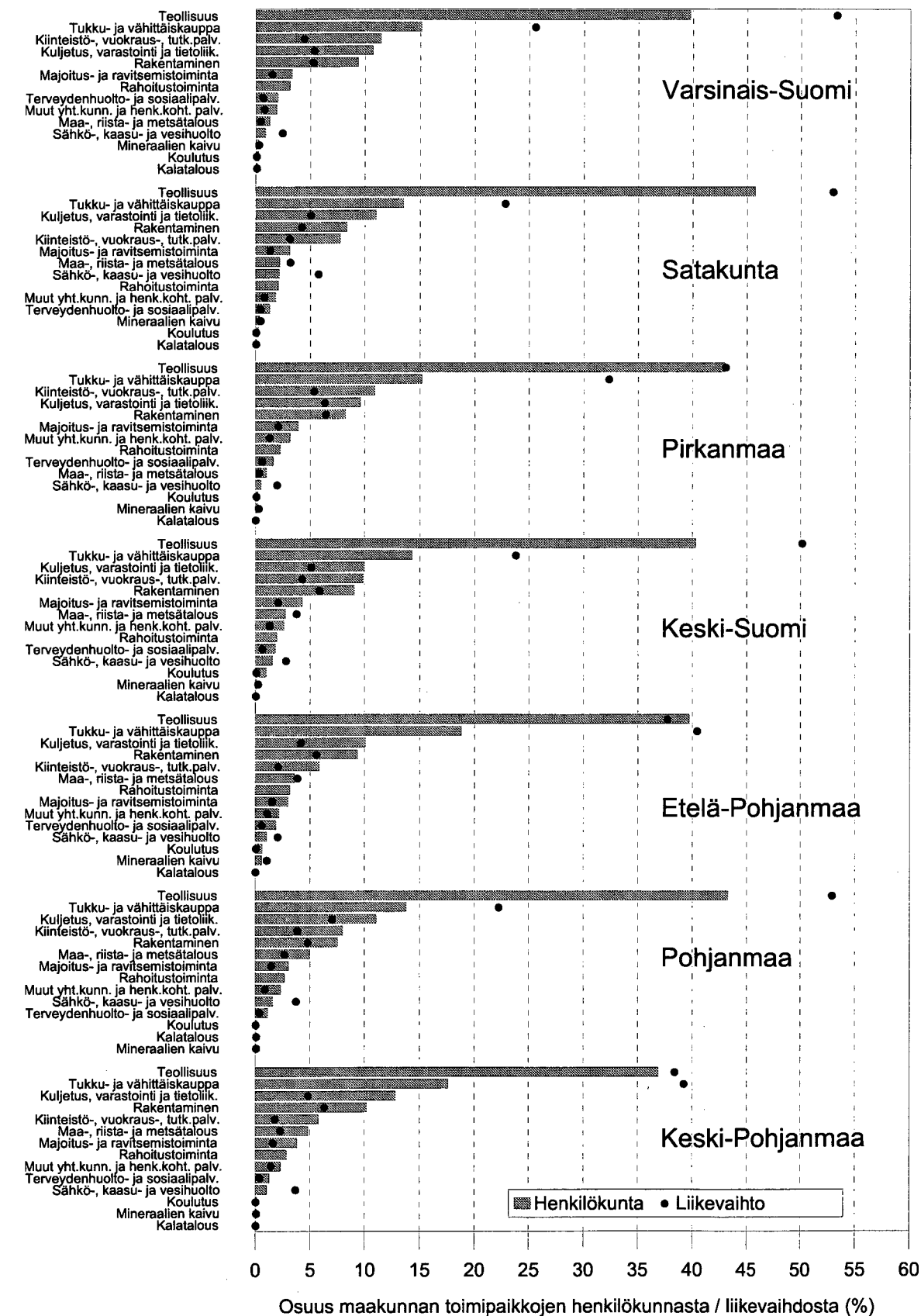

Lähde: TK/Yritys- ja toimipaikkarekisteri
(elokuu 2000, tarkistamaton rekisteritieto)

% -osuus toimipaikoista

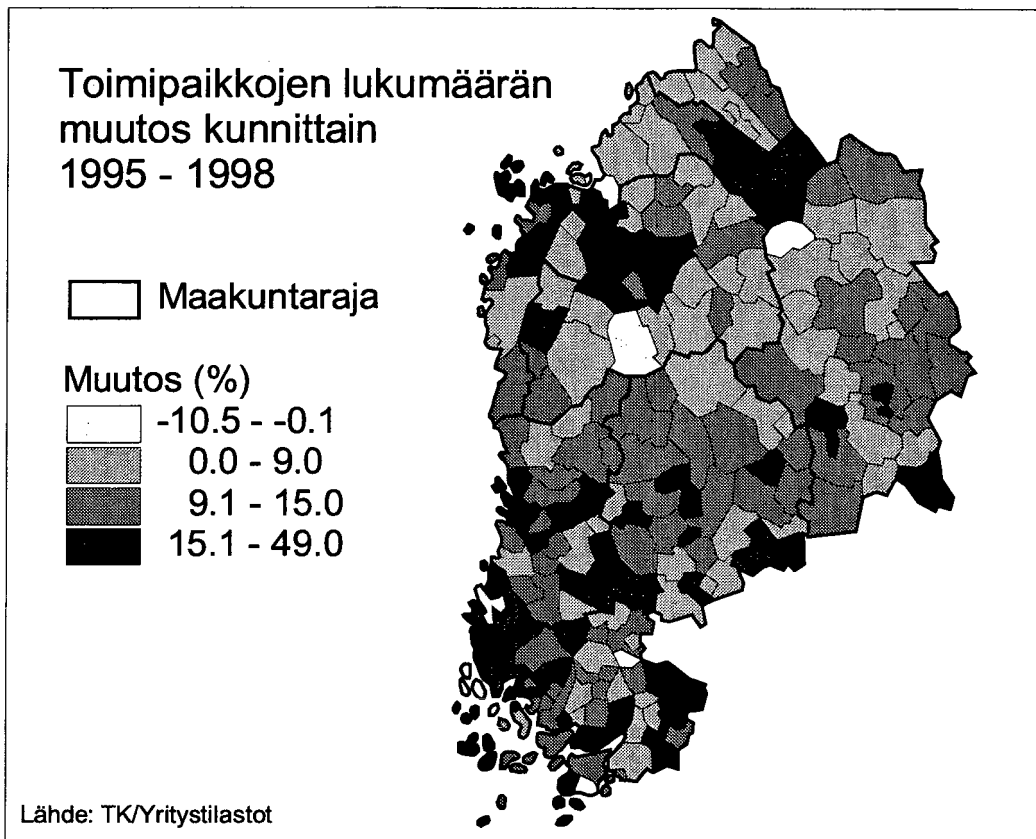
Kuva 28. Toimipaikat toimialoittain maakunnittain 2000.

Toimipaikkojen henkilöstö ja liikevaihto toimialoittain maakunnittain 1998

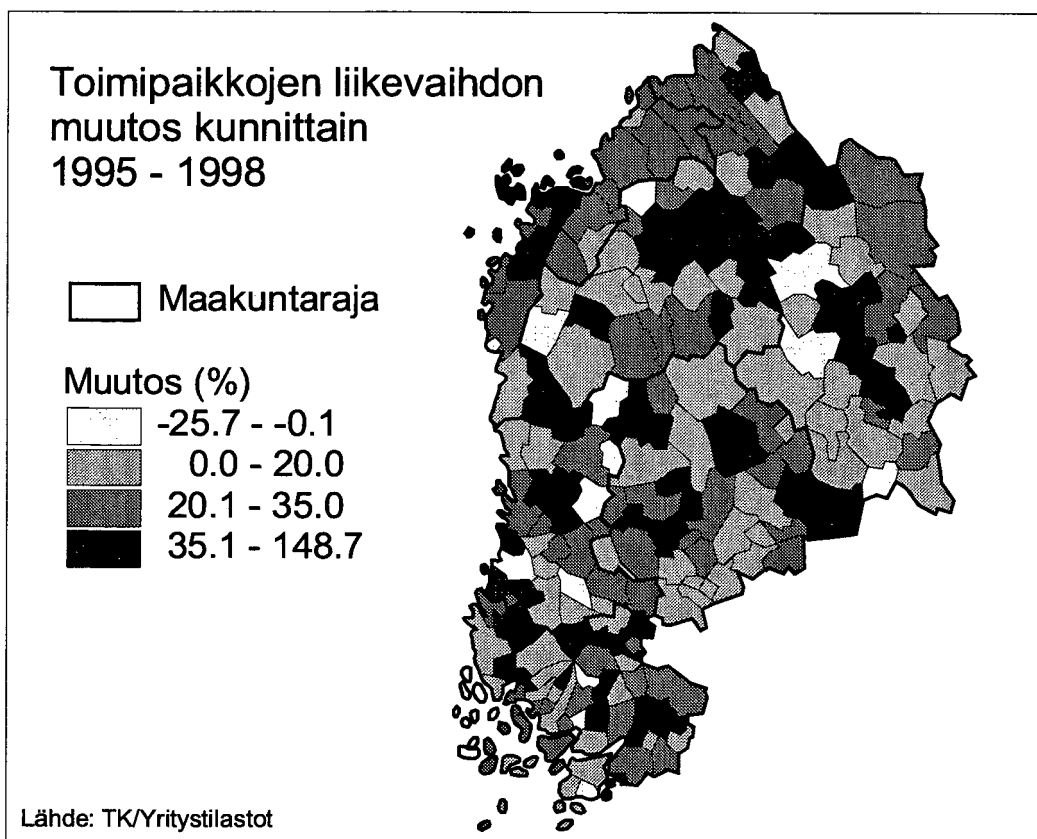

Lähde: TK/StatFin

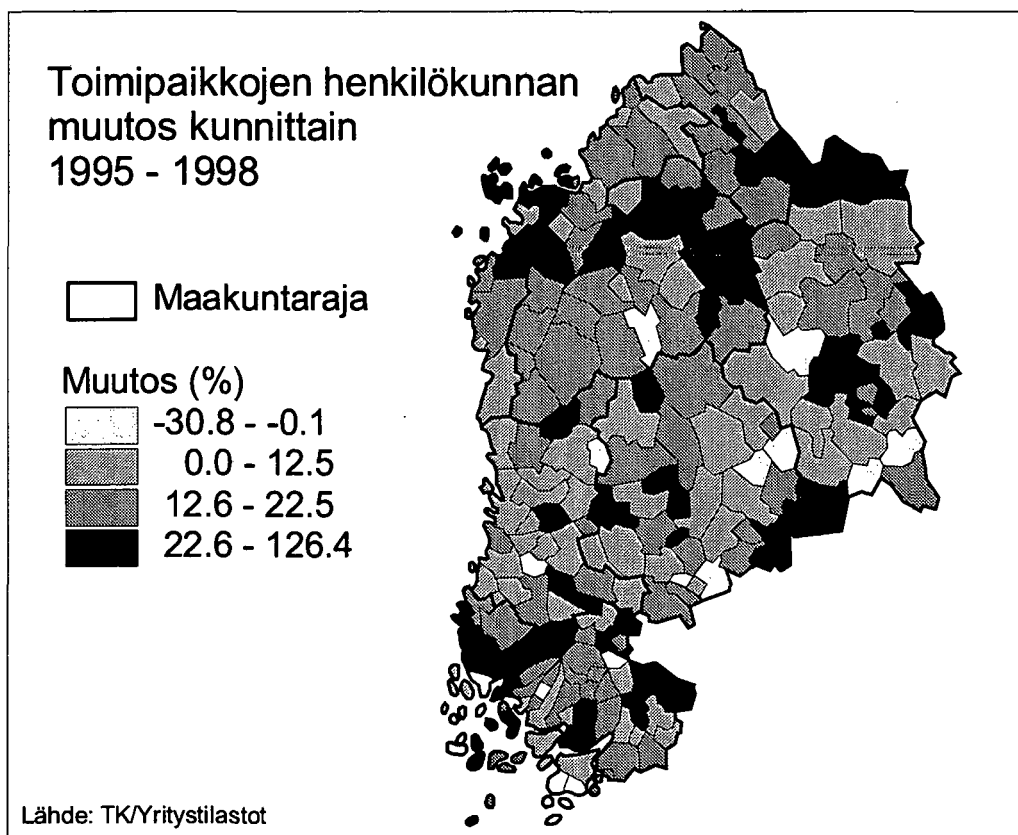
Kuva 29. Toimipaikkojen henkilöstö ja liikevaihto toimialoittain maakunnittain 1998.

Kuva 30. Toimipaikkojen lukumäärän muutos kunnittain 1995 – 1998.

Kuva 31. Toimipaikkojen liikevaihdon muutos kunnittain 1995 – 1998.

Kuva 32. Toimipaikkojen henkilökunnan muutos kunnittain 1995 – 1998.

Elinkeinorakenne

Työllisten määrä väheni Suomessa 1990-luvun alussa aina vuoteen 1993 saakka etenkin palveluissa ja jalostuksessa. Varsinkaan jalostuksessa työllisten määrä ei ole sittemmin noususta huolimatta saavuttanut vuoden 1990 tasoa. Alkutuotannossa työpaikkojen määrä on vähentynyt tasaisesti koko tarkastelujakson (1987 – 1998) ajan.

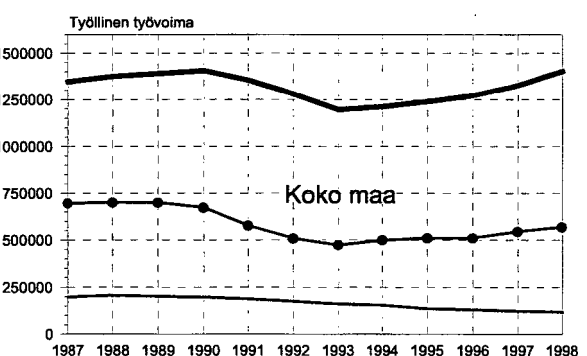
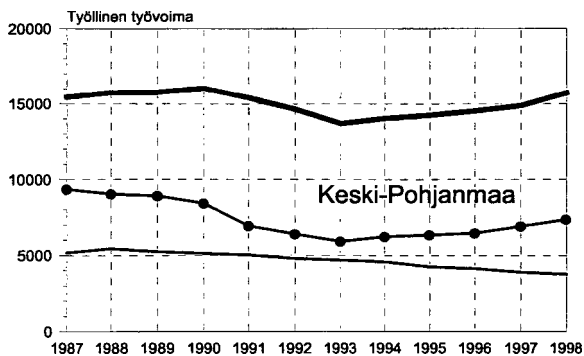
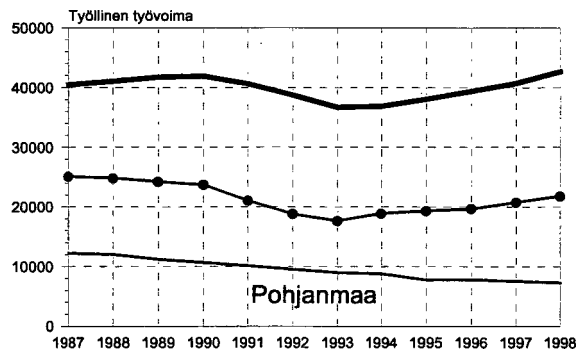
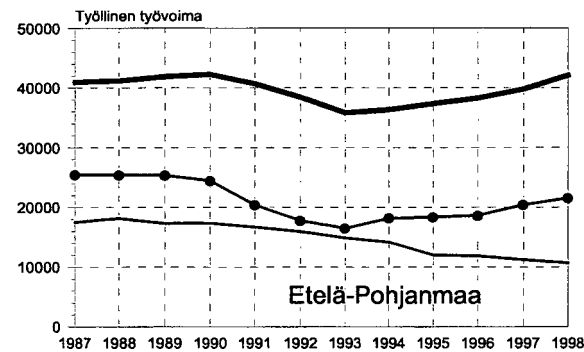
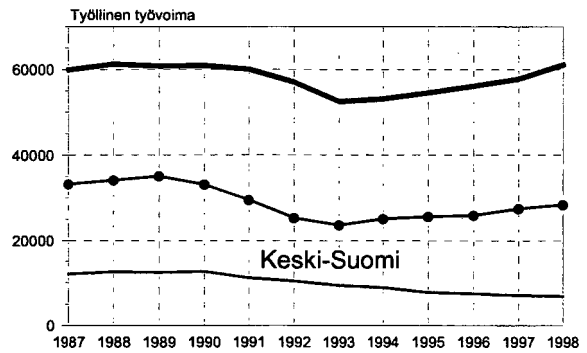
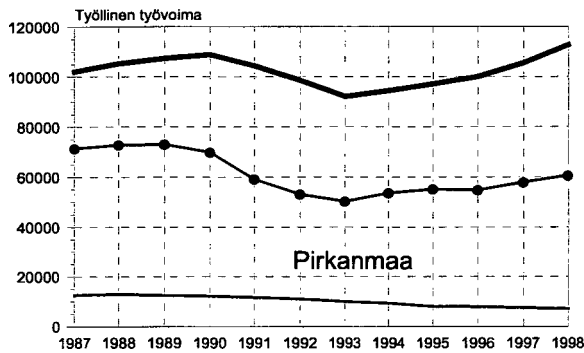
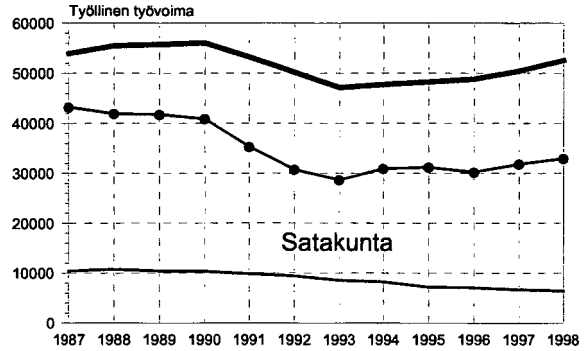
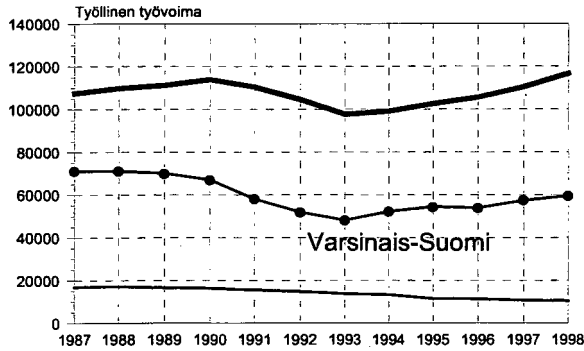
Tarkemman toimialajaotuksen mukaan teollisuus oli tärkein työllistäjä vuonna 1998 Länsi-Suomessa. Keski-Pohjanmaata lukuun ottamatta sen merkitys oli maakunnissa suurempi kuin maassa keskimäärin. Terveystenhoito ja sosiaalipalvelut työllisti seuraavaksi eniten muualla paitsi Etelä-Pohjanmaalla, jossa maa-, riista- ja metsätalouden työllistävyys oli teollisuuden jälkeen suurinta.

Alkutuotanto

Alkutuotannon työllistävyys oli vuonna 1998 suurin Ullavan kunnassa, jossa lähes 40 % työllisistä toimi sen piirissä. Vähäisin sen osuus oli Raisiossa, Tampereella, Jyväskylässä ja Vaasassa. Maakunnista Varsinais-Suomessa ja Pirkanmaalla alkutuotannon osuus oli pienempi kuin koko maassa keskimäärin.

Tilojen keskimääräiset peltoalat olivat vuonna 1998 suurimmat Ruskossa ja Loimaalla ja pienimmät Jyväskylässä. Keskimääräinen metsäala oli puolestaan suurin Noormarkun ja pienin Raision tiloilla. Verotettavat tulot tilaa kohti olivat korkeimmat Kustavissa, yli 409 000 markkaa. Pienimmät tulot maatilataloudesta saatiin Petäjävedellä. Maatilatalouden keskimääräiset velat tilaa kohti olivat suurimmat Särkisalossa ja pienimmät Iniössä.

Työllinen työvoima maakunnittain 1987 - 1998

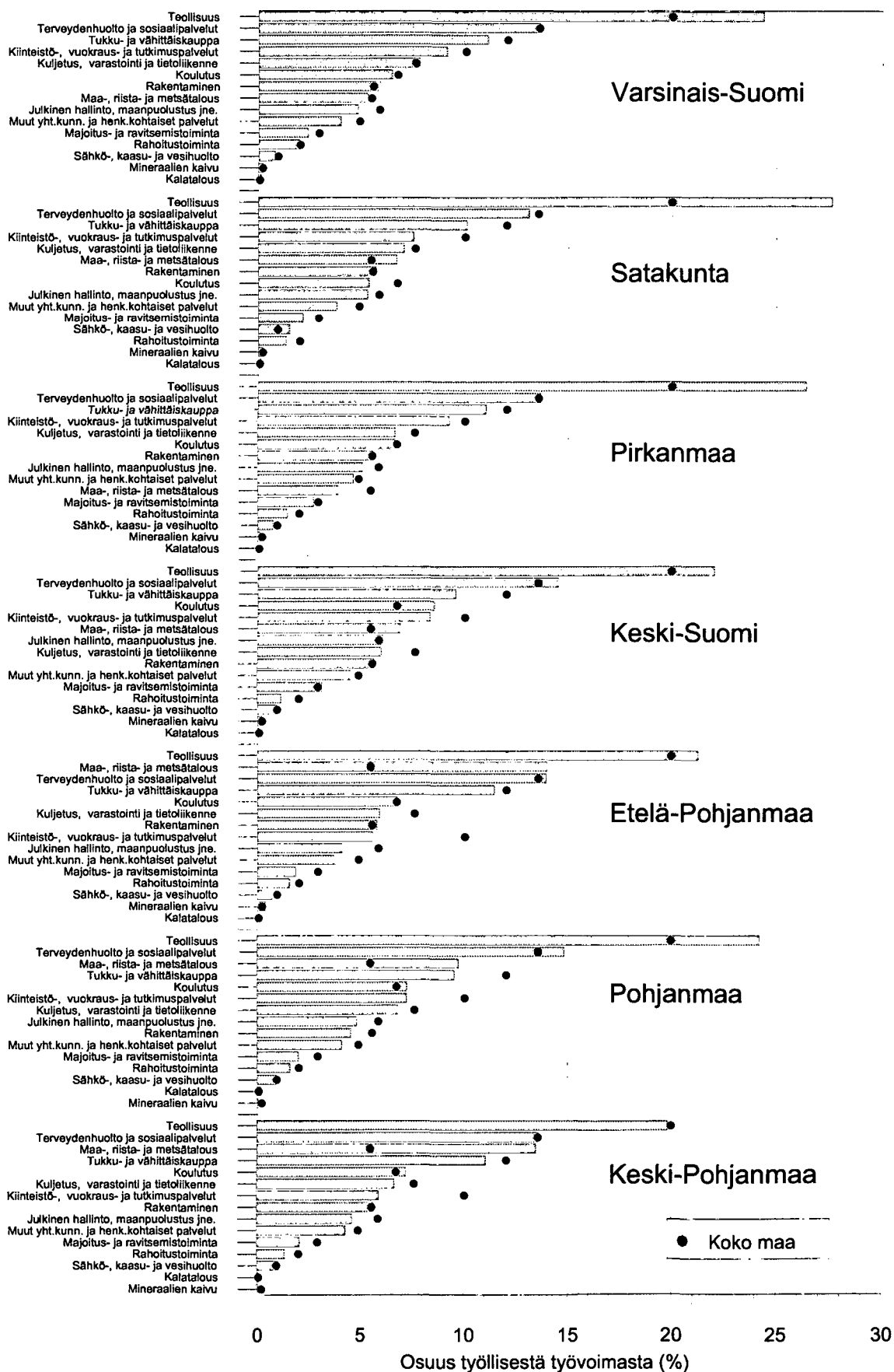
Huom! Erilaiset asteikot

— Alkutuotanto   ● Jalostus   — Palvelut

Lähde: TK/Työssäkäyntitilasto

Kuva 33. Työllinen työvoima maakunnittain 1987 – 1998.

Elinkeinorakenne maakunnittain 1998

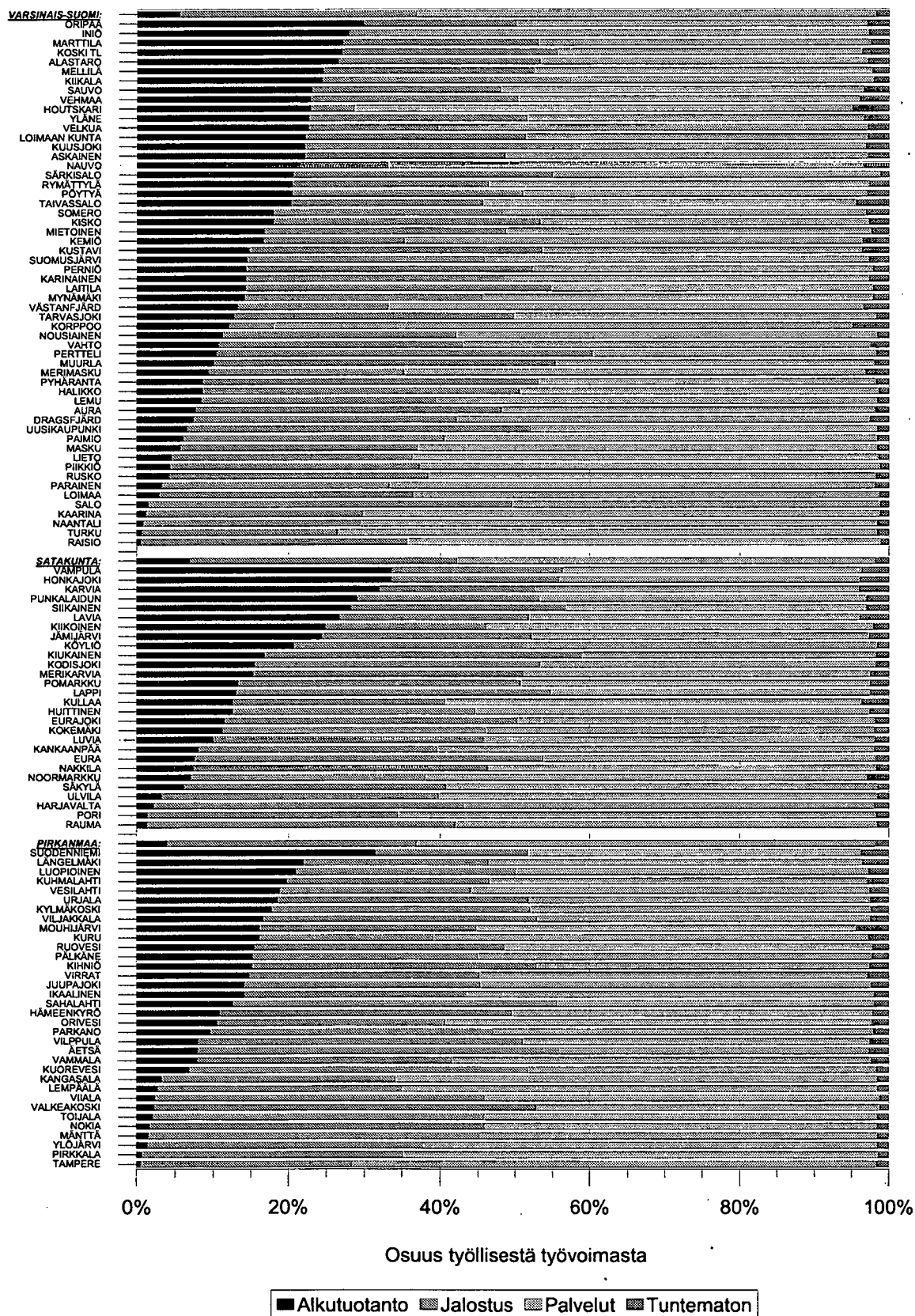

Kuva 34. Elinkeinorakenne maakunnittain 1998.

Elinkeinorakenne kunnittain 1998

Kunnat järjestetty alkutuotannon mukaan

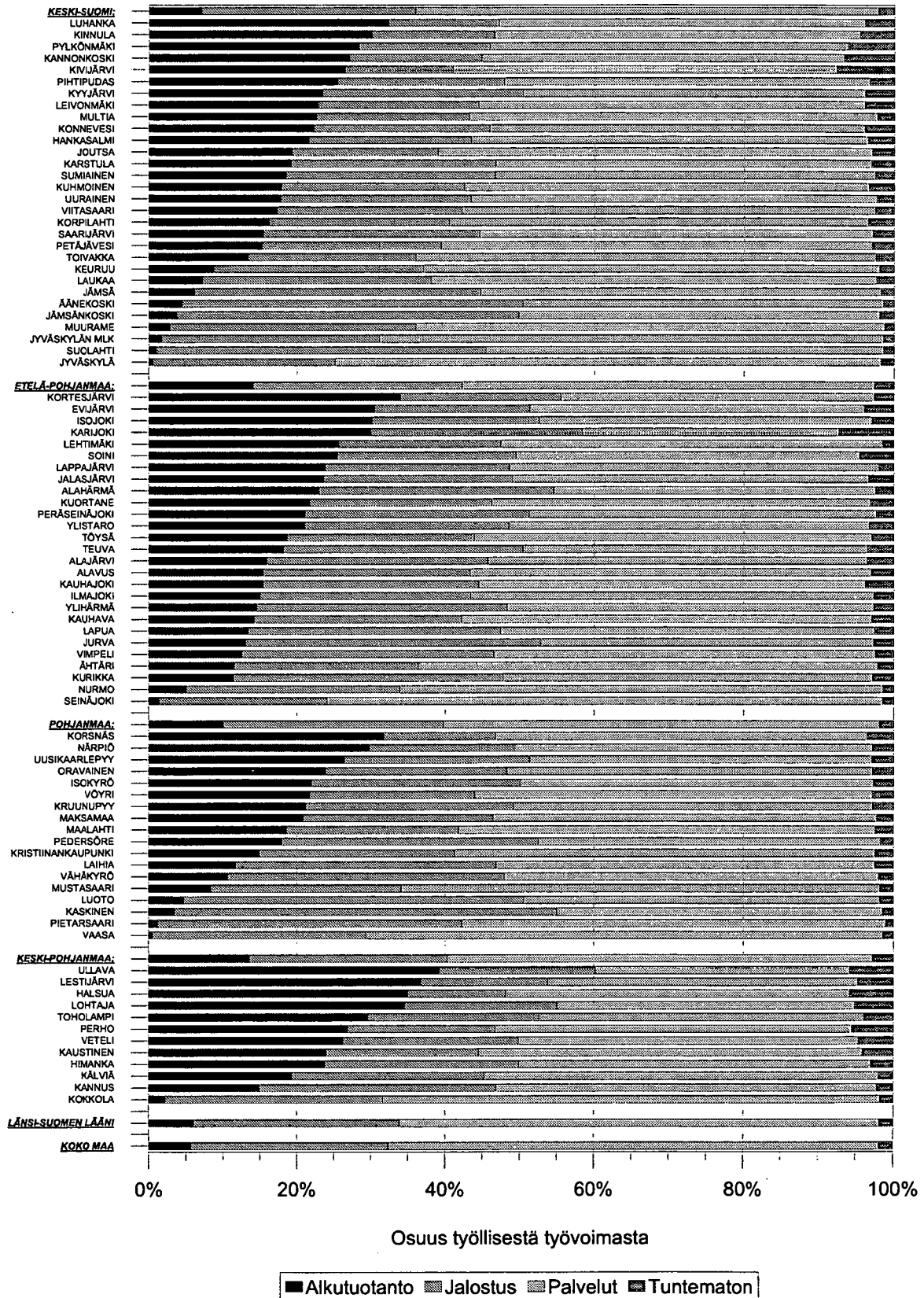

Lähde: TK/Työssäkäyttilasto

Kuva 35a. Elinkeinorakenne kunnittain 1998. Kunnat järjestetty alkutuotannon mukaan.

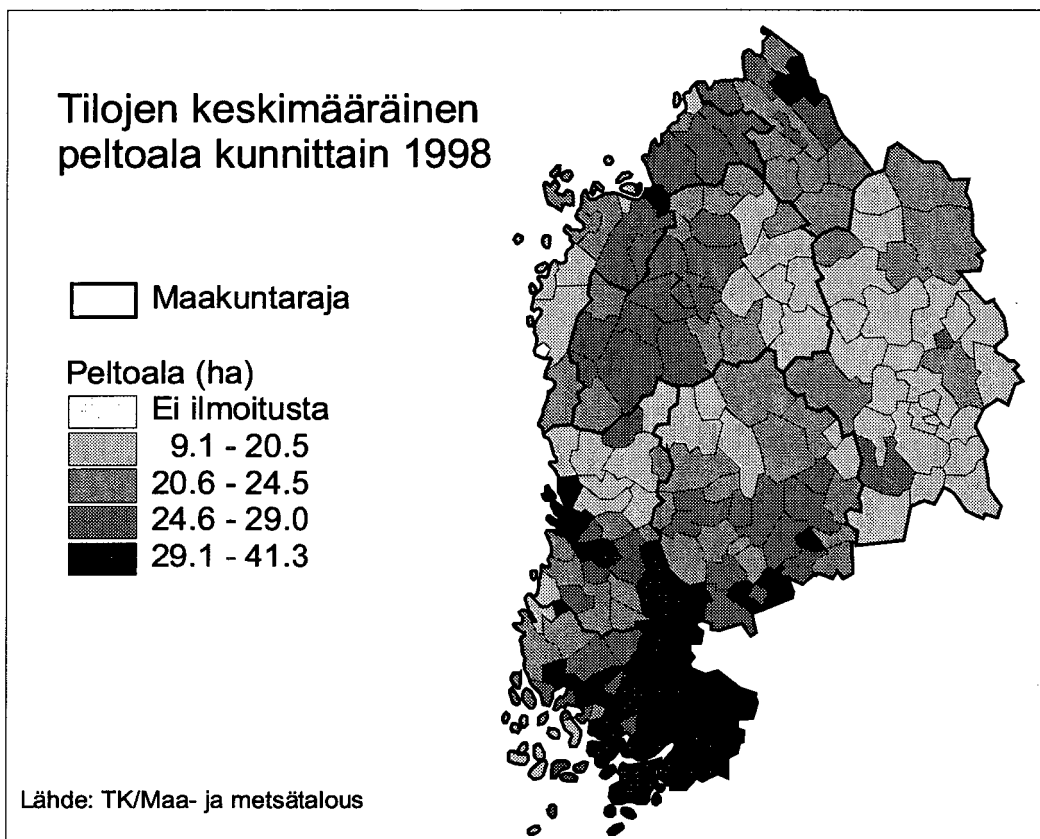
Elinkeinorakenne kunnittain 1998

Kunnat järjestetty alkutuotannon mukaan

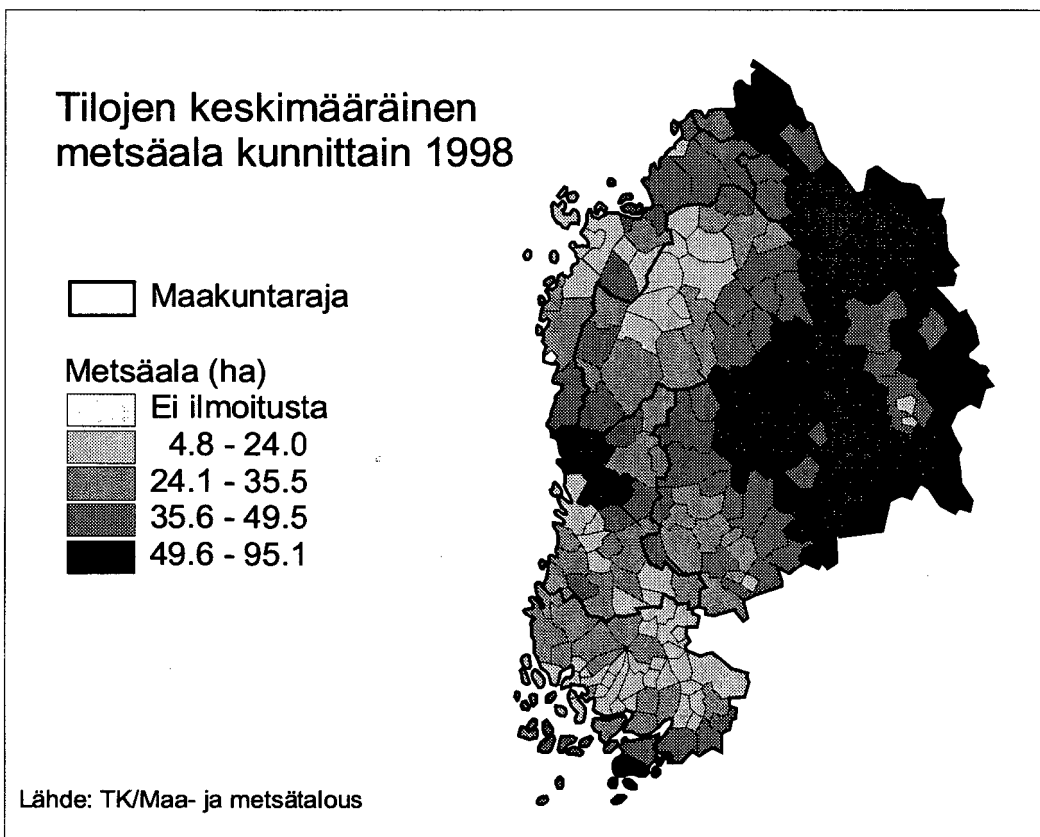

Lähde: TK/Työssäkäyntitilasto

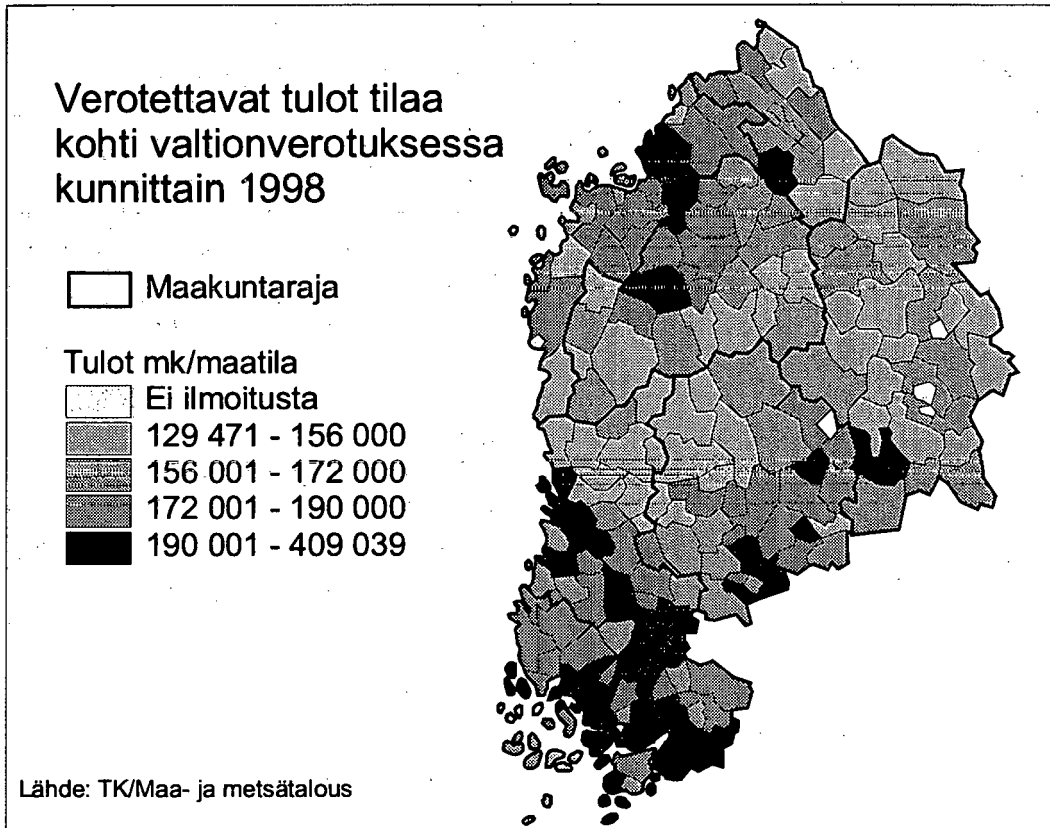
Kuva 35b. Elinkeinorakenne kunnittain 1998. Kunnat järjestetty alkutuotannon mukaan.

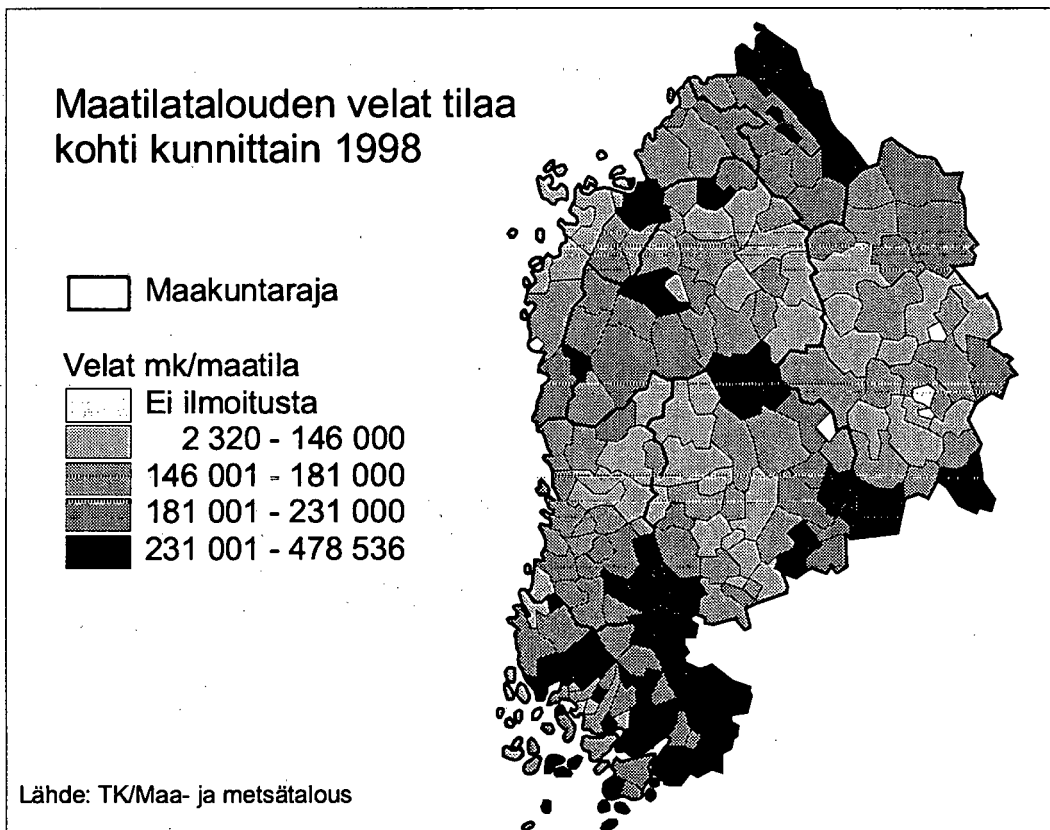
Kuva 36. Tilojen keskimääräinen peltoala kunnittain 1998.

Kuva 37. Tilojen keskimääräinen metsäala kunnittain 1998.

Kuva 38. Verotettavat tulot tilaa kohti valtionverotuksessa kunnittain 1998.

Kuva 39. Maatilatalouden velat tilaa kohti kunnittain 1998.

Jalostus

Vuonna 1997 jalostuselinkeinojen työllistävyys oli suhteellisesti suurin Kaskisissa, ja Valkeakoskella, joiden työllisistä yli puolet työskenteli niiden piirissä. Suhteellisesti vähiten jalostus työllisti Iniössä, Houtskarissa ja Korppoossa asuvia.

Perusmetallin ja metallituotteiden valmistus on suurin yksittäinen teollisuuden toimiala toimipaikkojen lukumäärällä mitattuna Länsi-Suomen maakunnissa Keski-Pohjanmaata lukuun ottamatta. Keski-Pohjanmaalla tekstiilien ja vaatteiden valmistuksen toimipaikkoja on eniten. Luvut perustuvat Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisterin elokuun 2000 tietoihin.

Teollisuuden jalostusarvo on noussut 1990-luvun notkahduksen jälkeen kaikkialla Länsi-Suomessa, joskin Keski-Pohjanmaalla kasvu on ollut verraten hidasta. Varsinais-Suomessa ja Pirkanmaalla jalostusarvot olivat vuonna 1998 Länsi-Suomen korkeimmat, 19.2 ja 15.8 miljardia markkaa. Satakunnassa vastaava arvo oli 9.2, Keski-Suomessa 8.2, Pohjanmaalla 5.8, Etelä-Pohjanmaalla 3.7 ja Keski-Pohjanmaalla 1.3 miljardia markkaa.

Metsäteollisuus oli Keski-Suomessa hallitseva *teollisuustoiminnan* (sis. mineraalien kaivun, teollisuuden ja sähkö-, kaasu- ja vesihuollon) ala vuonna 1998 jalostusarvolla, henkilökunnan määrällä sekä viennin osuudella mitattuna. Keski-Pohjanmaalla kemianteollisuuden osuus maakunnan teollisuustoiminnan viennistä oli peräti 83 %. Varsinais-Suomessa merkittävin teollisuustoiminnan ala oli elektroniikkateollisuus. Muissa maakunnissa suurimpien teollisuustoiminnan alojen joukossa olivat elintarvike-, elektroniikka- ja perusmetalliteollisuus sekä koneiden ja laitteiden valmistus.

Teollisuustoiminnan jalostusarvo oli vuonna 1998 Salossa Länsi-Suomen suurin, lähes 370 000 markkaa asukasta kohti. Henkilökunnan määrällä mitattuna teollisuustoimipaikkojen keskikoko oli Sahalahdella suurin. Neljässä Länsi-Suomen kunnassa viennin osuus teollisuustoimitusten bruttoarvosta ylitti kolme neljänestä. Suurin tämä suhdeluku oli Salossa, 94 %. 19 kunnan yritykset eivät harjoittaneet lainkaan vientiä vuonna 1998.

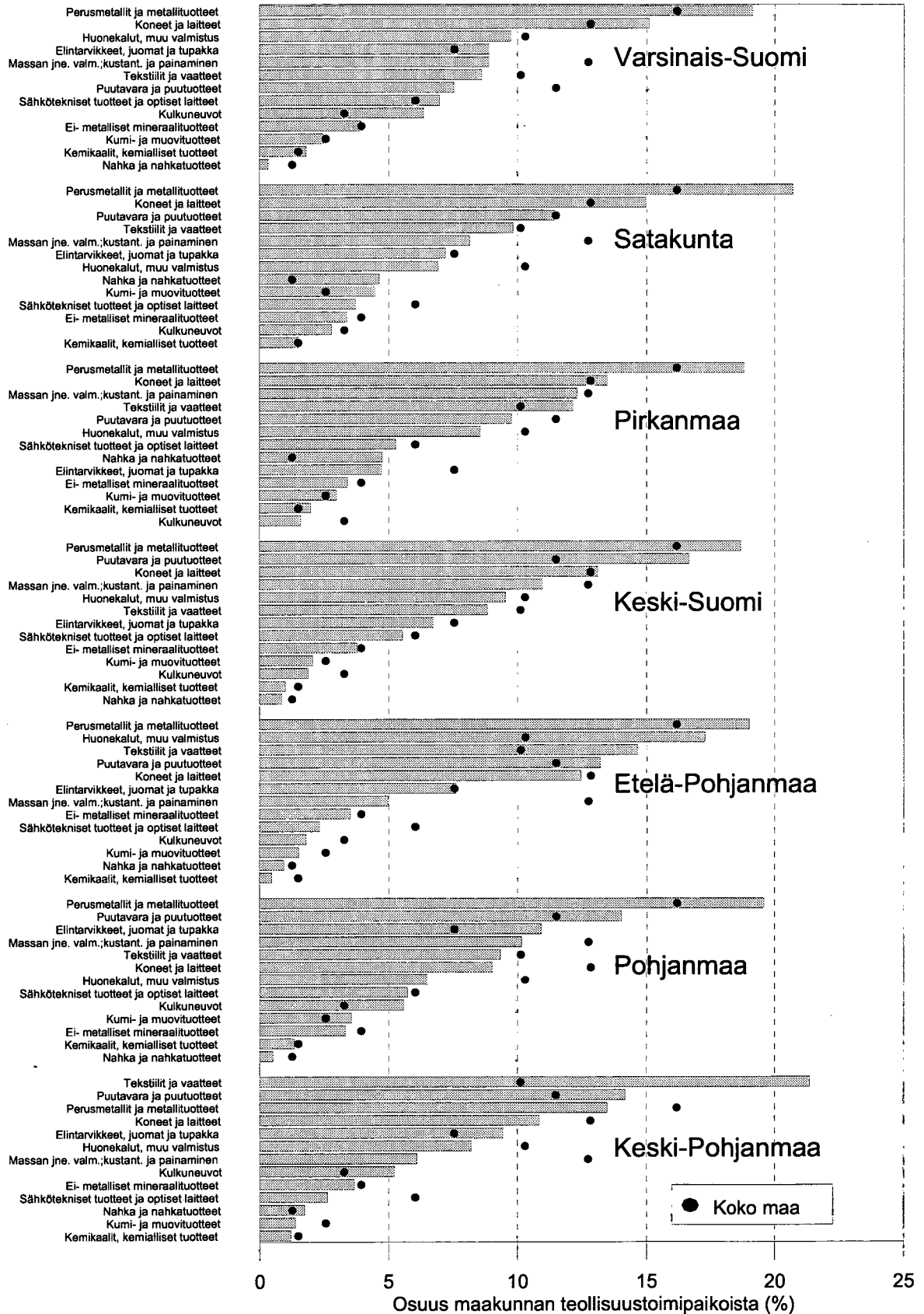
Palvelut

Yksittäisistä palvelusektorin toimialoista rahoitustoiminta on menettänyt eniten työpaikkoja 1990 -luvulla. Vuodesta 1990 vuoteen 1998 rahoitustoiminnan työpaikat vähenivät kaikissa maakunnissa yli 30 %. Vuodesta 1995 vuoteen 1998 ne vähenivät edelleen, Pirkanmaalla lähes 20 %.

Useimmilla toimialoilla työpaikkojen määrä on kuitenkin lisääntynyt vuodesta 1995 vuoteen 1998. Varsinais-Suomessa ja Pohjanmaalla kasvu oli suurin majoitus- ja ravitsemistoiminnassa. Keski-Suomessa, Satakunnassa, Etelä-Pohjanmaalla ja Pirkanmaalla kiinteistö-, vuokraus- ja tutkimuspalvelujen työpaikat lisääntyivät suhteellisesti eniten.

Palvelutoimialojen osuus kunnassa asuvasta työllisestä työvoimasta oli suurin Korppoossa ja Seinäjoella vuonna 1998. Vähäisin palvelutoimialojen merkitys oli samana vuonna Ullavassa, Karijoella ja Perttelissä.

Teollisuuden toimipaikat toimialoittain maakunnittain 2000

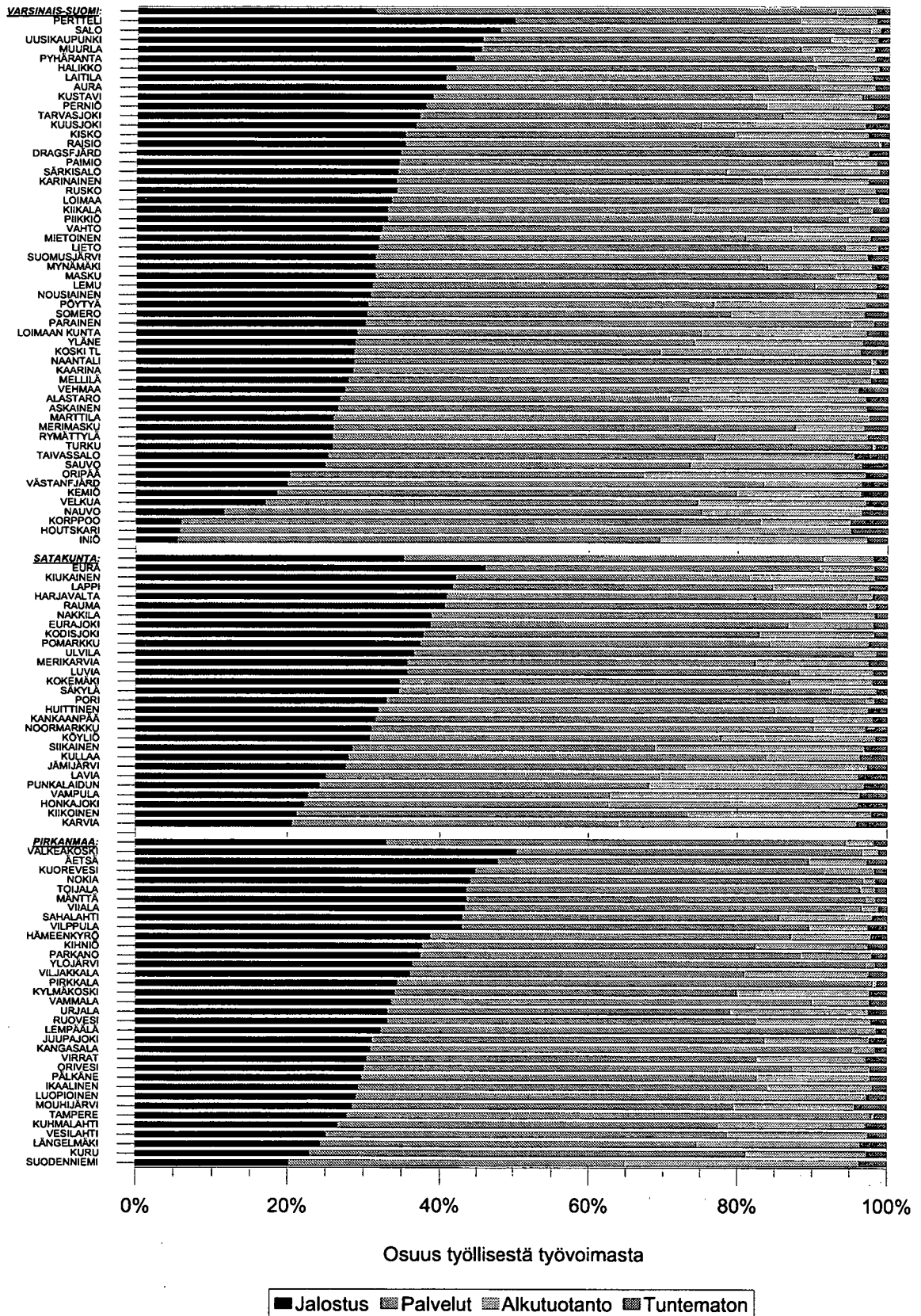

Lähde: TK/Yritys- ja toimipaikkarekisteri (elokuu 2000, tarkistamaton rekisteritieto)

Kuva 40. Teollisuuden toimipaikat toimialoittain maakunnittain 2000.

Elinkeinorakenne kunnittain 1998

Kunnat järjestetty jalostuksen mukaan

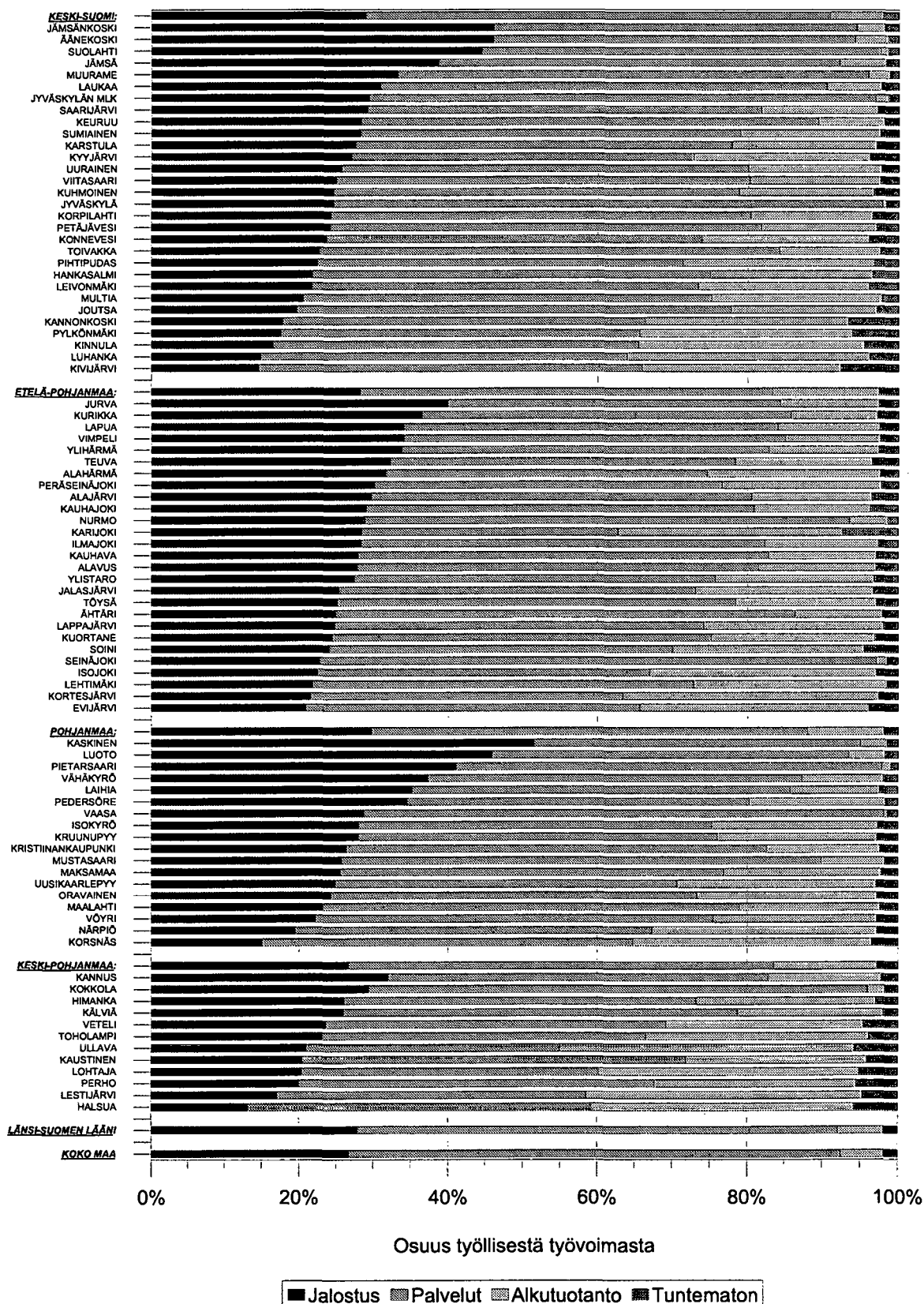

Lähde: TK/Työssäkäyntitilasto

Kuva 41a. Elinkeinorakenne kunnittain 1998. Kunnat järjestetty jalostuksen mukaan.

Elinkeinorakenne kunnittain 1998

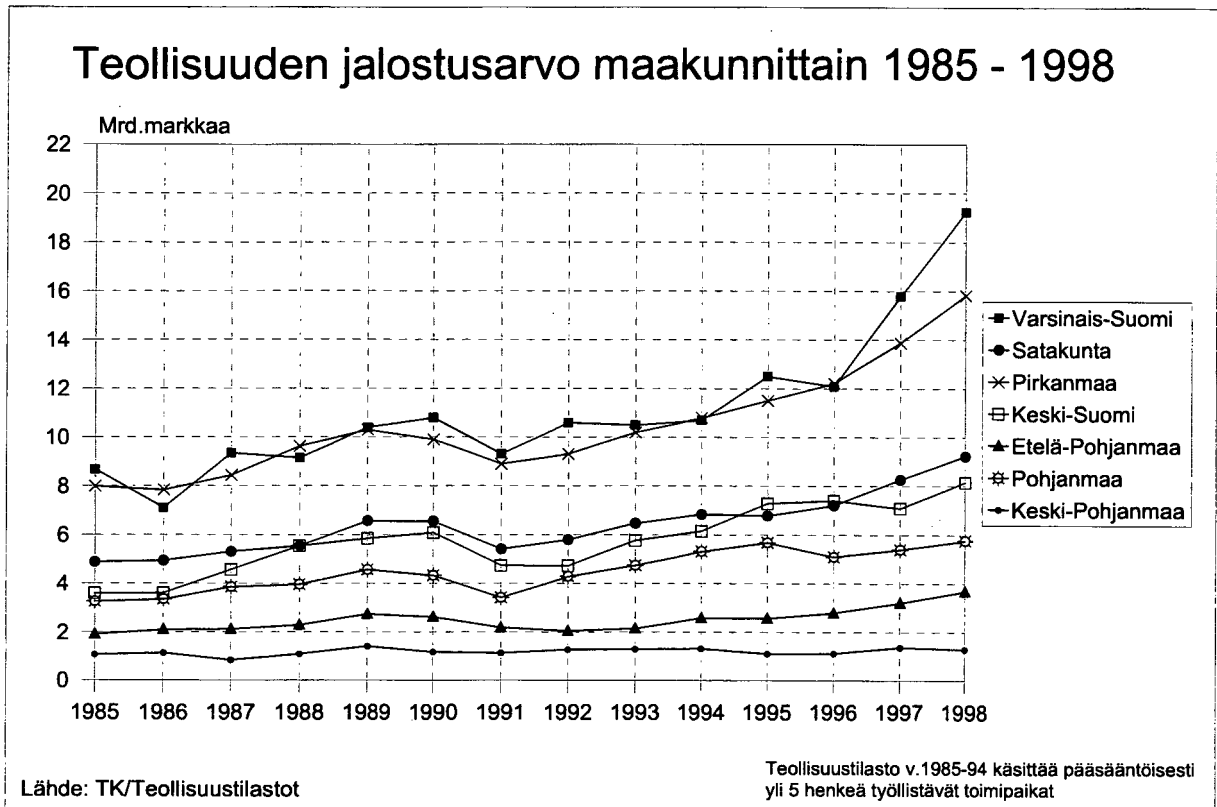
Kunnat järjestetty jalostuksen mukaan

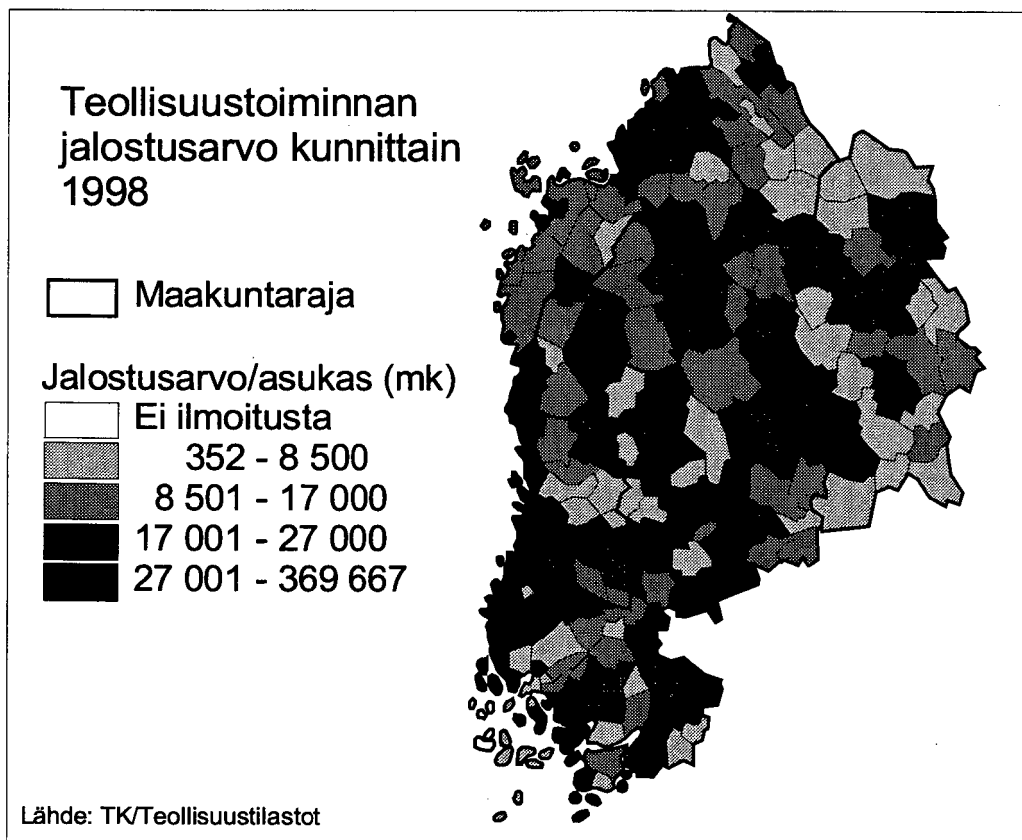
Lähde: TK/Työssäkäyntitilasto

Kuva 41b. Elinkeinorakenne kunnittain 1998. Kunnat järjestetty jalostuksen mukaan.

Kuva 42. Teollisuuden jalostusarvo maakunnittain 1985 – 1998.

Kuva 43. Teollisuustoiminnan jalostusarvo kunnittain 1998.

Teollisuustoiminta maakunnittain ja toimialoittain 1998

Toimialojen osuudet teollisuustoiminnan henkilökunnasta, jalostusarvosta ja viennistä Varsinais-Suomessa, Satakunnassa, Pirkanmaalla ja Keski-Suomessa

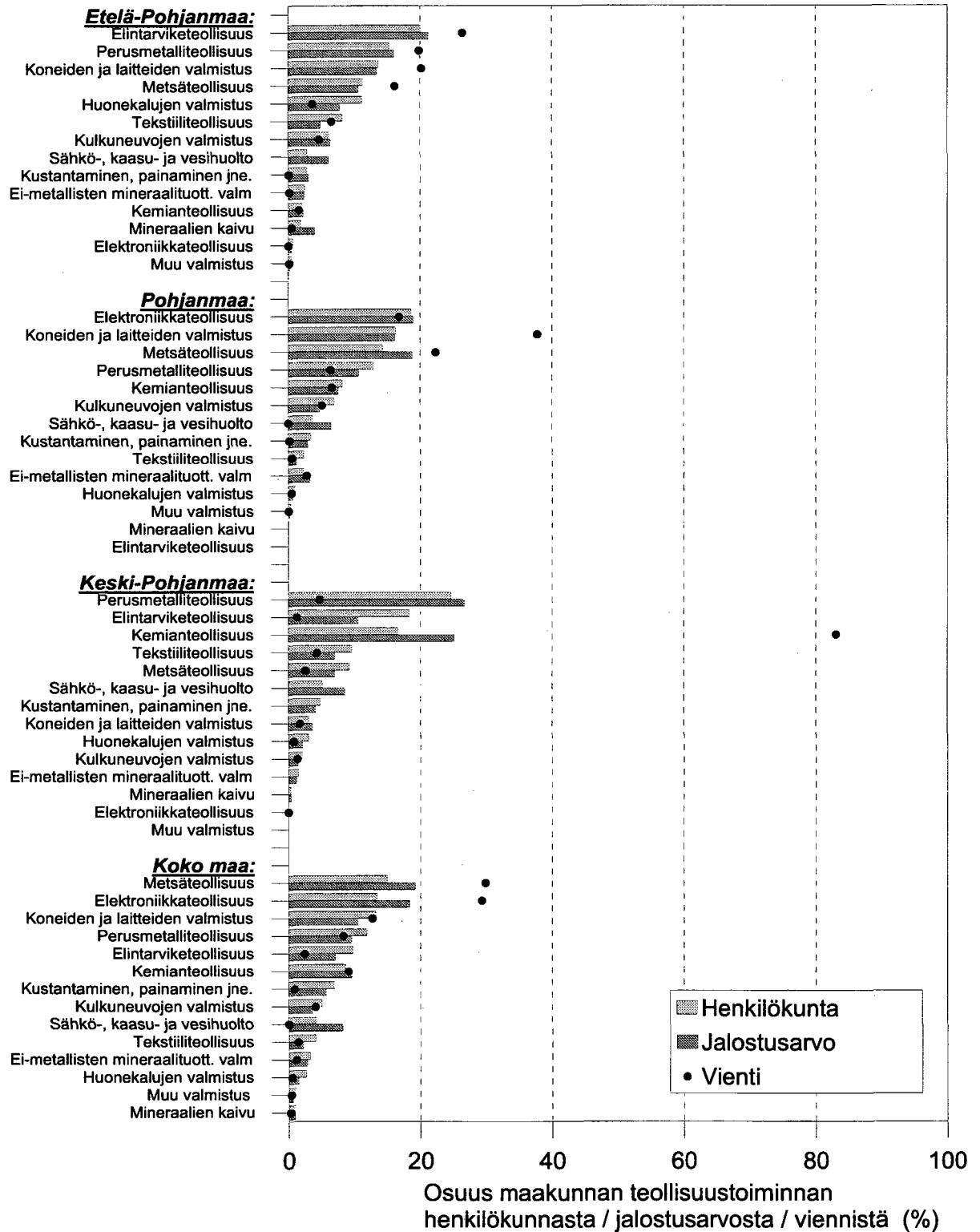

Lähde: TK/Teollisuustilastot

Kuva 44. Teollisuustoiminta maakunnittain ja toimialoittain 1998. Toimialojen osuudet teollisuustoiminnan henkilökunnasta, jalostusarvosta ja viennistä Varsinais-Suomessa, Satakunnassa, Pirkanmaalla ja Keski-Suomessa.

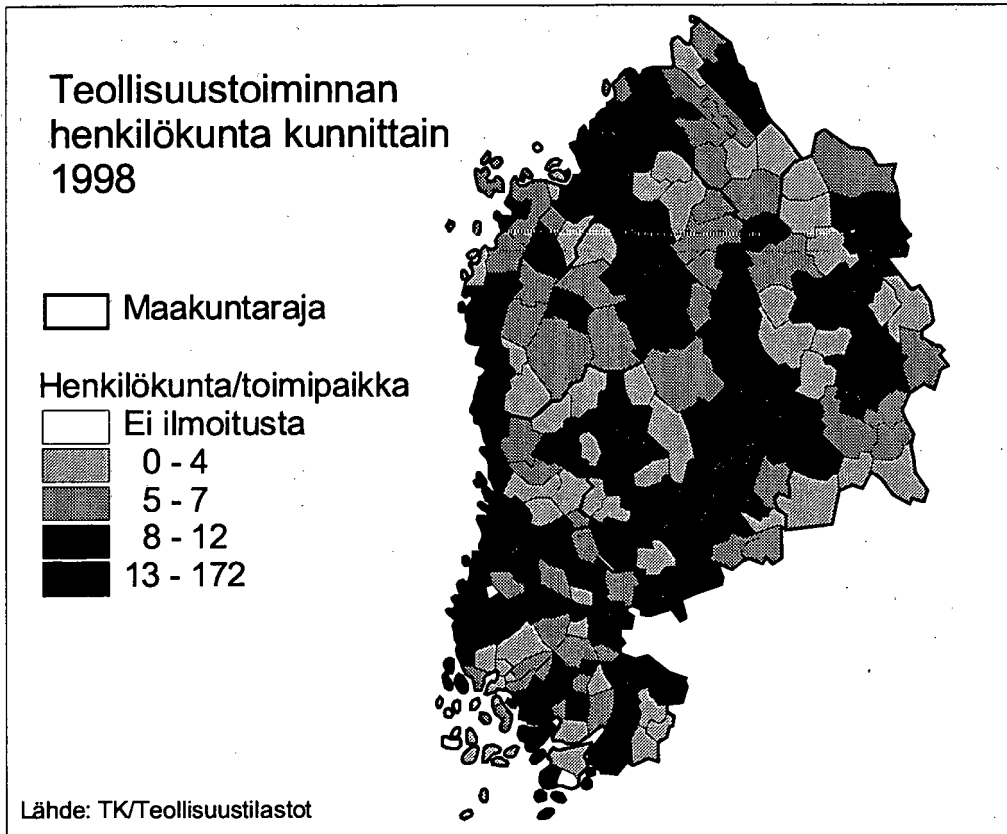
Teollisuustoiminta maakunnittain ja toimialoittain 1998

Toimialojen osuudet teollisuustoiminnan henkilökunnasta, jalostusarvosta ja viennistä Etelä-Pohjanmaalla, Pohjanmaalla, Keski-Pohjanmaalla ja koko maassa

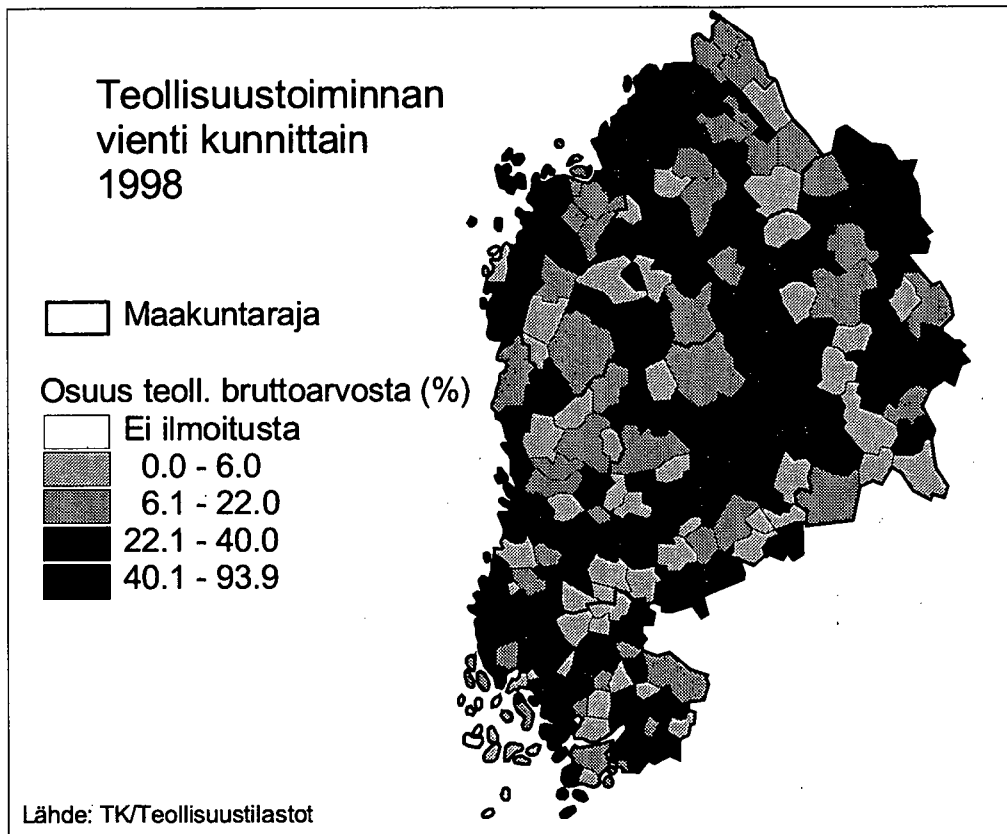

Lähde: TK/Teollisuustilastot

Kuva 45. Teollisuustoiminta maakunnittain ja toimialoittain 1998. Toimialojen osuudet teollisuustoiminnan henkilökunnasta, jalostusarvosta ja viennistä Etelä-Pohjanmaalla, Pohjanmaalla, Keski-Pohjanmaalla ja koko maassa.

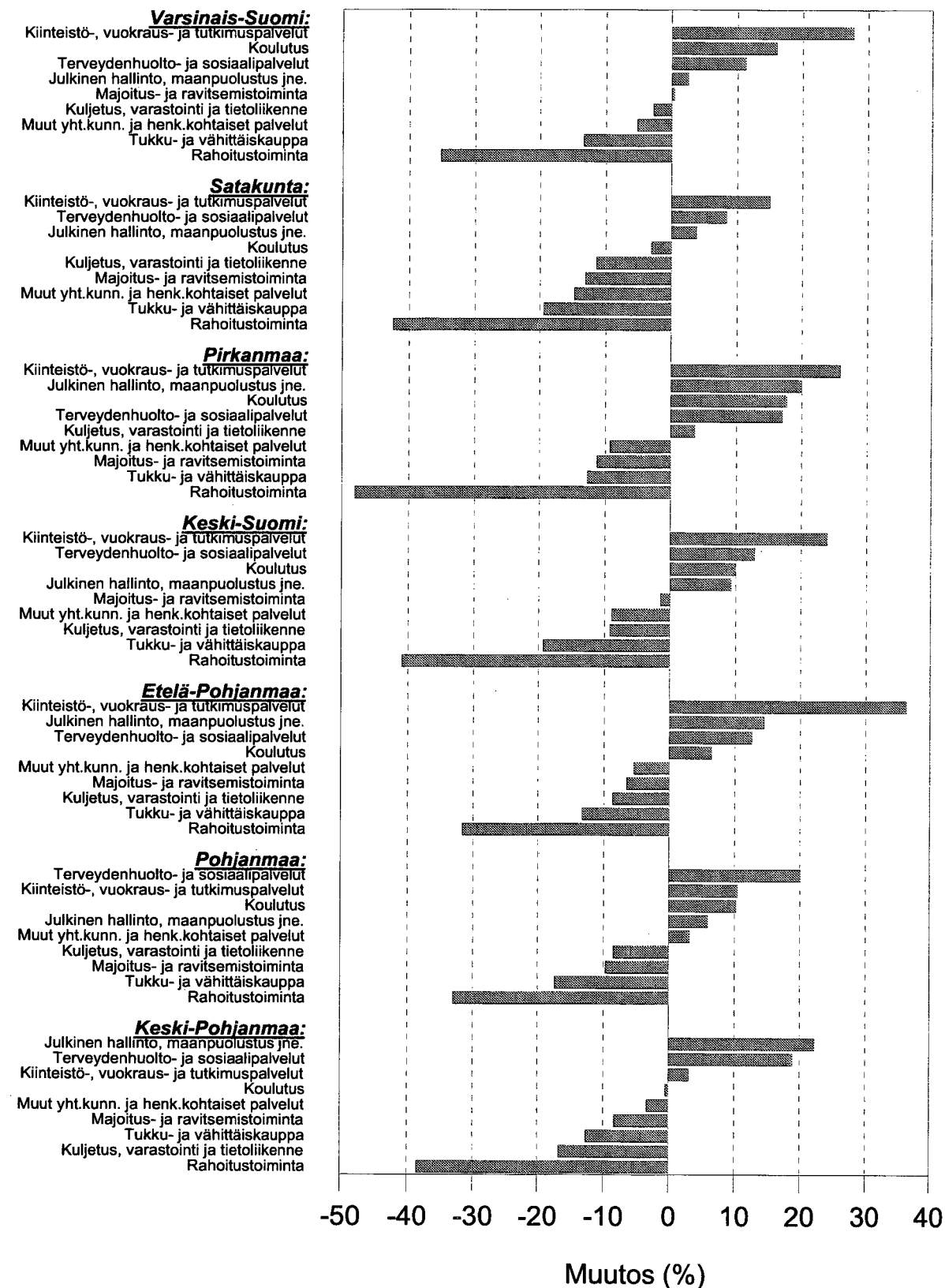

Kuva 46. Teollisuustoiminnan henkilökunta kunnittain 1998.

Kuva 47. Teollisuustoiminnan vienti kunnittain 1998.

Työpaikkojen muutokset maakunnittain palvelutoimialoilla 1990 - 1998

Lähde: TK/Työssäkäyntitilastot

Kuva 48. Työpaikkojen muutokset maakunnittain palvelutoimialoilla 1990 – 1998.

Työpaikkojen muutokset maakunnittain palvelutoimialoilla 1995 - 1998

Varsinais-Suomi:

Majoitus- ja ravitsemistoiminta
Kiinteistö-, vuokraus- ja tutkimuspalvelut
Muut yht.kunn. ja henk.kohtaiset palvelut
Kuljetus, varastointi ja tietoliikenne
Terveysthuolto- ja sosiaalipalvelut
Tukku- ja vähittäiskauppa
Koulutus
Julkinen hallinto, maanpuolustus jne.
Rahoitustoiminta

Satakunta:

Kiinteistö-, vuokraus- ja tutkimuspalvelut
Terveysthuolto- ja sosiaalipalvelut
Muut yht.kunn. ja henk.kohtaiset palvelut
Majoitus- ja ravitsemistoiminta
Tukku- ja vähittäiskauppa
Koulutus
Kuljetus, varastointi ja tietoliikenne
Julkinen hallinto, maanpuolustus jne.
Rahoitustoiminta

Pirkanmaa:

Kiinteistö-, vuokraus- ja tutkimuspalvelut
Terveysthuolto- ja sosiaalipalvelut
Koulutus
Majoitus- ja ravitsemistoiminta
Kuljetus, varastointi ja tietoliikenne
Tukku- ja vähittäiskauppa
Muut yht.kunn. ja henk.kohtaiset palvelut
Julkinen hallinto, maanpuolustus jne.
Rahoitustoiminta

Keski-Suomi:

Kiinteistö-, vuokraus- ja tutkimuspalvelut
Muut yht.kunn. ja henk.kohtaiset palvelut
Majoitus- ja ravitsemistoiminta
Tukku- ja vähittäiskauppa
Terveysthuolto- ja sosiaalipalvelut
Kuljetus, varastointi ja tietoliikenne
Koulutus
Julkinen hallinto, maanpuolustus jne.
Rahoitustoiminta

Etelä-Pohjanmaa:

Kiinteistö-, vuokraus- ja tutkimuspalvelut
Julkinen hallinto, maanpuolustus jne.
Muut yht.kunn. ja henk.kohtaiset palvelut
Majoitus- ja ravitsemistoiminta
Terveysthuolto- ja sosiaalipalvelut
Tukku- ja vähittäiskauppa
Kuljetus, varastointi ja tietoliikenne
Koulutus
Rahoitustoiminta

Pohjanmaa:

Majoitus- ja ravitsemistoiminta
Terveysthuolto- ja sosiaalipalvelut
Kiinteistö-, vuokraus- ja tutkimuspalvelut
Muut yht.kunn. ja henk.kohtaiset palvelut
Kuljetus, varastointi ja tietoliikenne
Koulutus
Tukku- ja vähittäiskauppa
Julkinen hallinto, maanpuolustus jne.
Rahoitustoiminta

Keski-Pohjanmaa:

Muut yht.kunn. ja henk.kohtaiset palvelut
Kiinteistö-, vuokraus- ja tutkimuspalvelut
Majoitus- ja ravitsemistoiminta
Terveysthuolto- ja sosiaalipalvelut
Koulutus
Tukku- ja vähittäiskauppa
Julkinen hallinto, maanpuolustus jne.
Kuljetus, varastointi ja tietoliikenne
Rahoitustoiminta

Lähde: TK/Työssäkäyntitilastot

Elinkeinorakenne kunnittain 1998

Kunnat järjestetty palvelutoimialojen mukaan

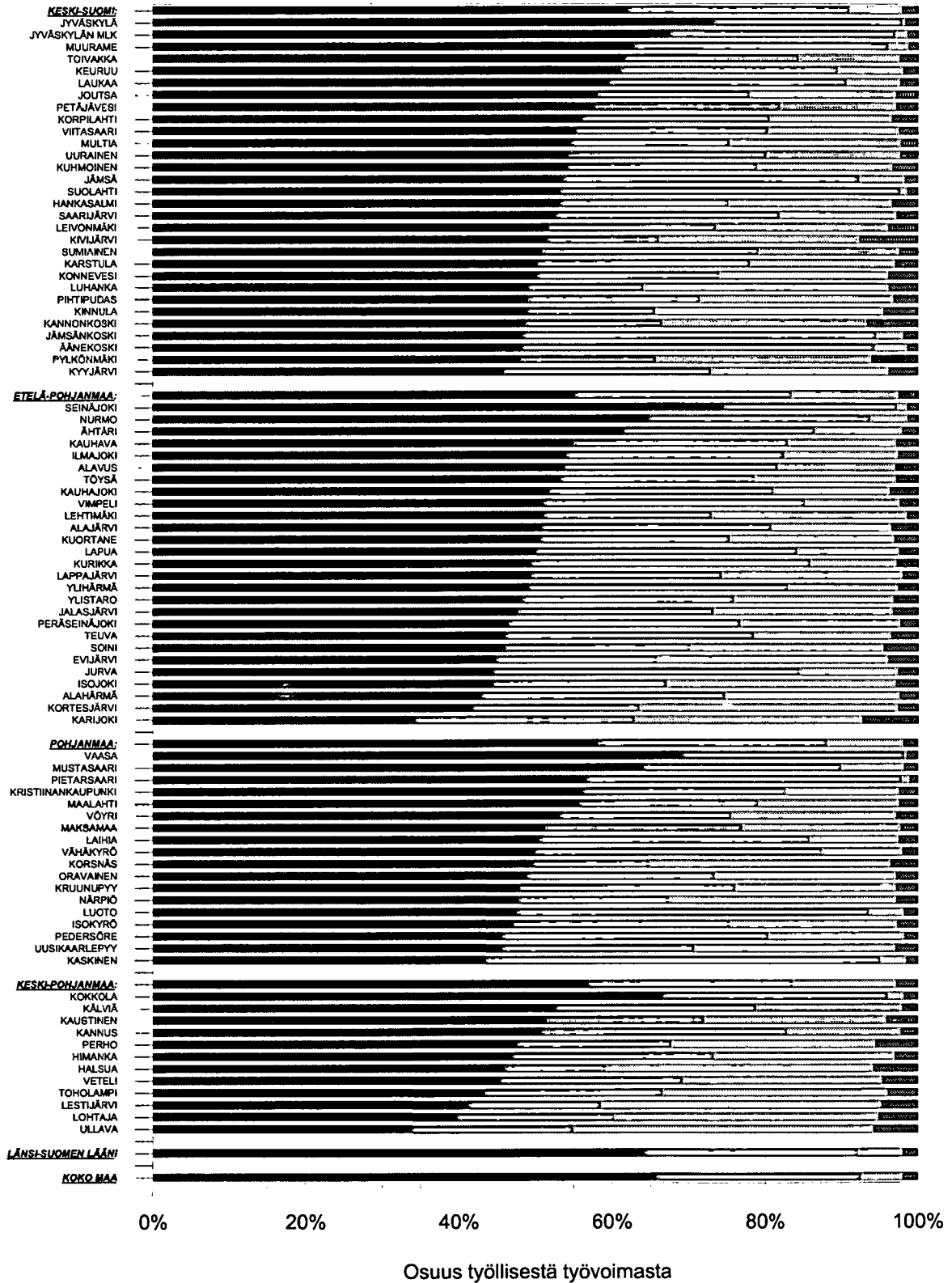

Lähde: TK/Työssäkäyntitilasto

Kuva 50a. Elinkeinorakenne kunnittain 1998. Kunnat järjestetty palvelutoimialojen mukaan.

Elinkeinorakenne kunnittain 1998

Kunnat järjestetty palvelutoimialojen mukaan

Lähde: TK/Työssäkäyntitilasto

Kuva 50b. Elinkeinorakenne kunnittain 1998. Kunnat järjestetty palvelutoimialojen mukaan.

Tulonsaajien tulot

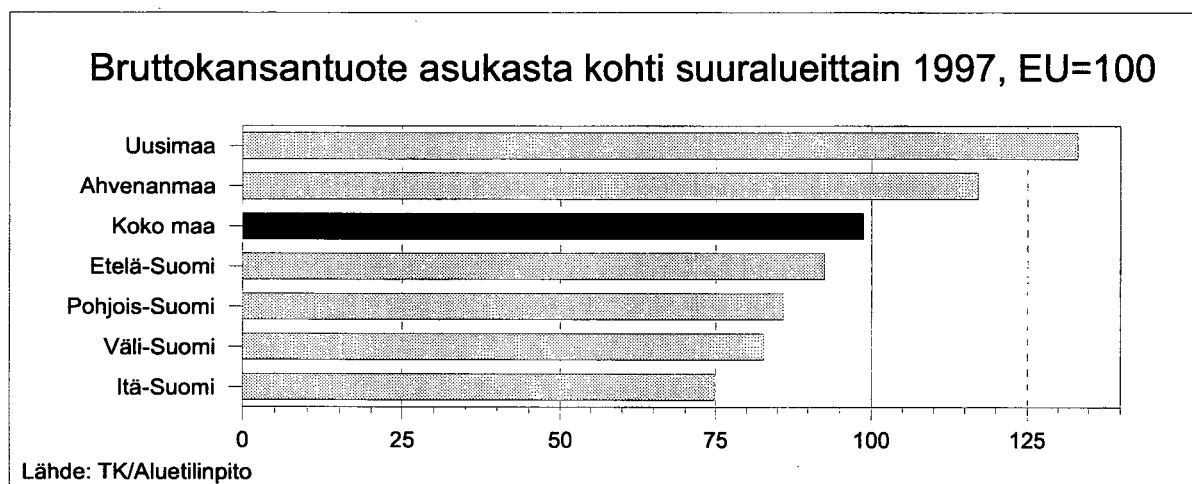
Vuonna 1998 tulonsaajien keskimääräiset valtionveron alaiset tulot olivat Suomessa 97 808 markkaa. Länsi-Suomessa maan keskimääräinen tulotaso ylitettiin 30 kunnassa. Suurimmat keskitulot olivat Kaarinan tulonsaajilla, noin 115 000 markkaa ja pienimmät iniöläisillä, noin 58 400 markkaa vuodessa. Keskimääräiset tulot nousivat vuodesta 1997 vuoteen 1998 koko maassa 5.4 %. Länsi-Suomessa tulot pienuivät tuolloin Pyhärannassa mutta nousivat kaikkialla muualla. Eniten tulot nousivat Kustavissa, noin 17 %.

Bruttokansantuote

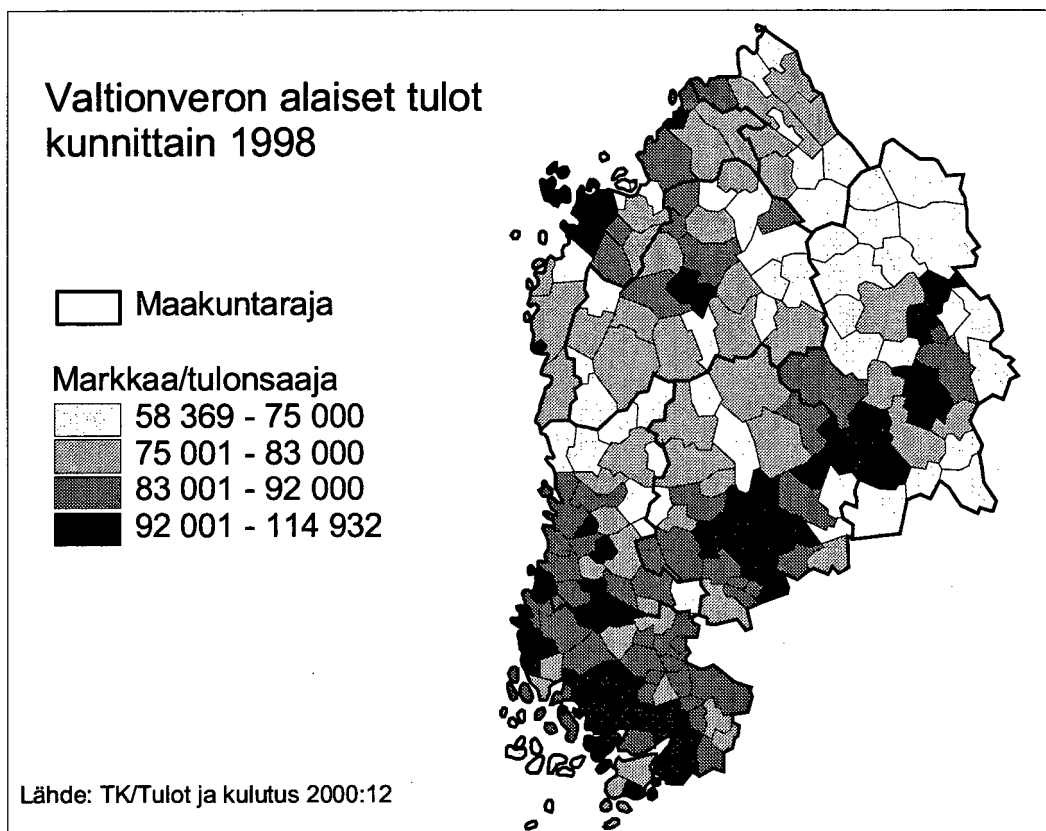
Suuralueittain tarkasteltuna bruttokansantuote asukasta kohti laskettuna oli Uudellamaalla ja Ahvenanmaalla yli Euroopan Unionin maiden keskiarvon vuonna 1997. Itä-Suomen arvo oli Suomen suuralueiden matalin, 74.8 % EU:n keskimääräisestä.

Länsi-Suomen maakunnissa BKT/asukas on ollut suurimman osan tarkasteluajasta (1990 - 1997) alhaisemmalla tasolla kuin koko maassa ja Euroopan Unionin maissa keskimäärin. Koko maassa BKT/asukas oli vuonna 1990 yli EU:n tason, mutta laski sen alle vuonna 1991. Viimeisin pisteluku on vuodelta 1997, jolloin koko maan arvo oli 98.8. Länsi-Suomen maakuntien korkein arvo oli Varsinais-Suomessa, 97.7. Matalin arvo oli Keski-Pohjanmaalla, 74.4. Bruttokansantuotteen arvo oli koko maassa yli 108 200 asukasta kohti. Länsi-Suomen maakunnissa arvo oli tätä pienempi.

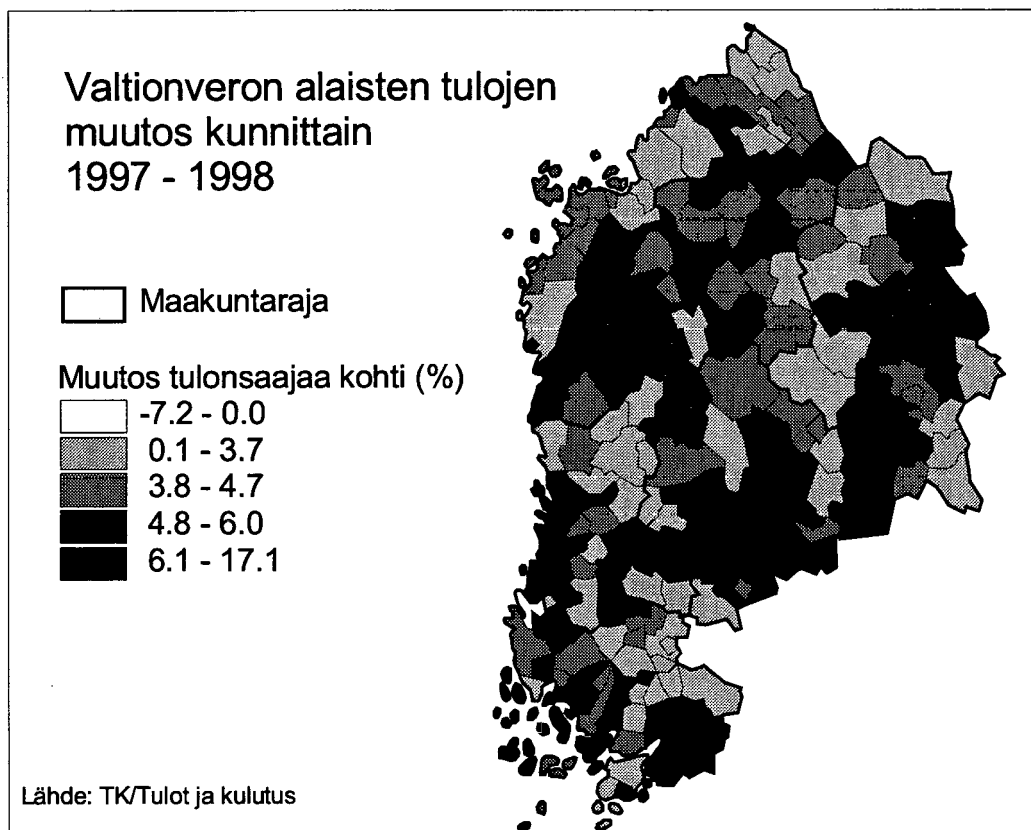
Koko BKT:n arvo oli Varsinais-Suomessa 46 976, Satakunnassa 25 392, Pirkanmaalla 45 053, Keski-Suomessa 24 218, Etelä-Pohjanmaalla 16 673, Pohjanmaalla 18 422 ja Keski-Pohjanmaalla 6 400 miljoonaa markkaa. Kaikissa Länsi-Suomen maakunnissa teollisuuden osuus BKT:sta oli suurin.

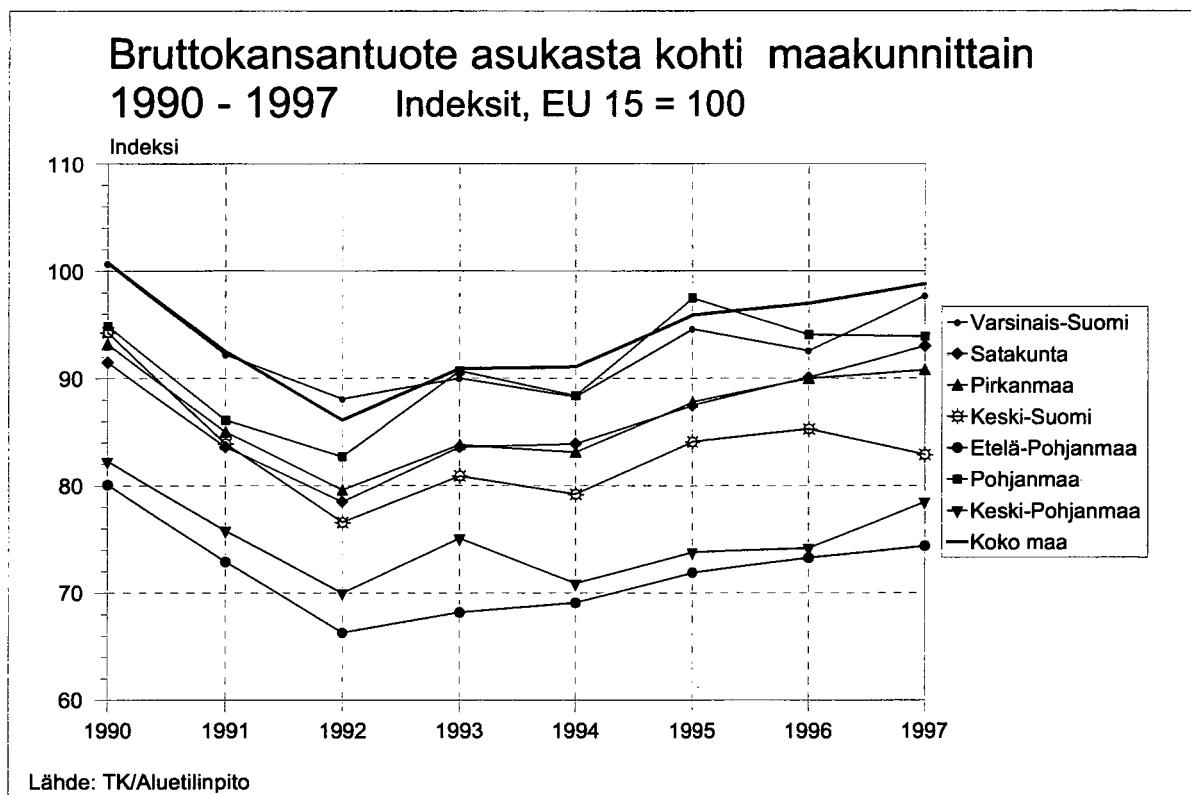
Kuva 51. Bruttokansantuote asukasta kohti suuralueittain 1997, EU=100.

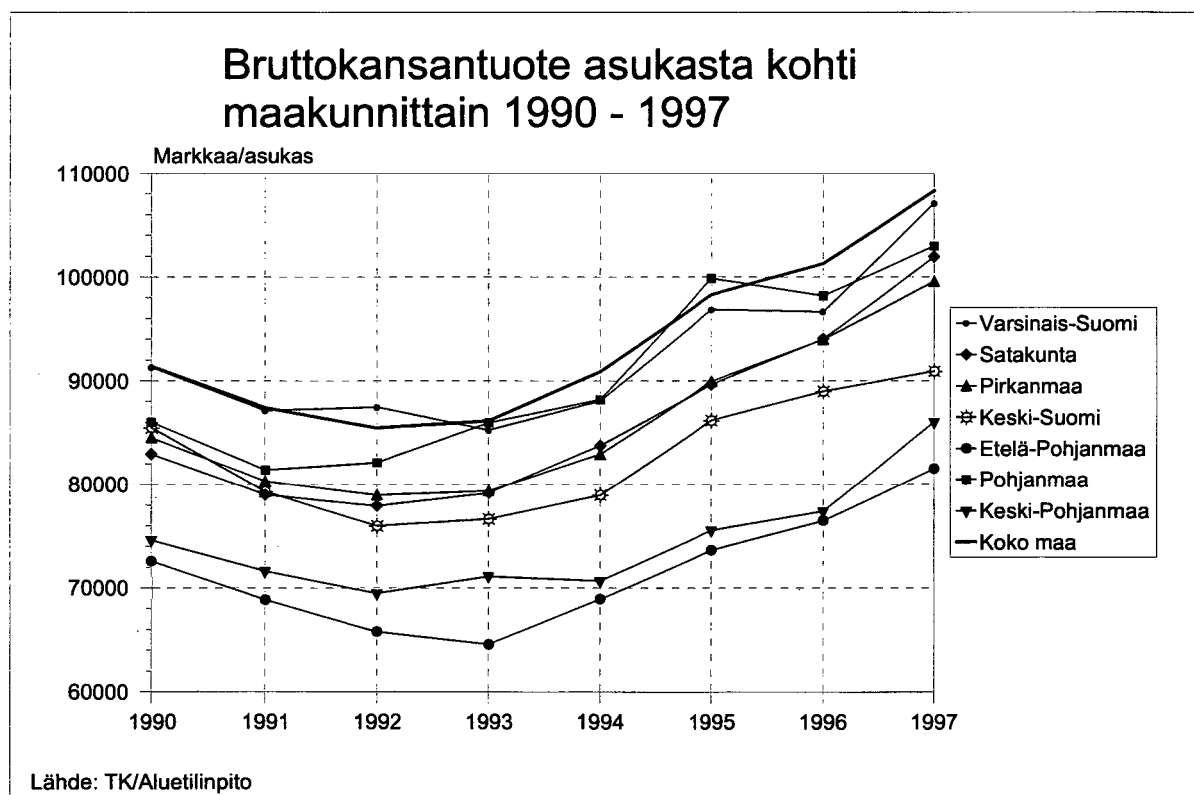
Kuva 52. Valtionveron alaiset tulot kunnittain 1998.

Kuva 53. Valtionveron alaisten tulojen muutos kunnittain 1997 – 1998.

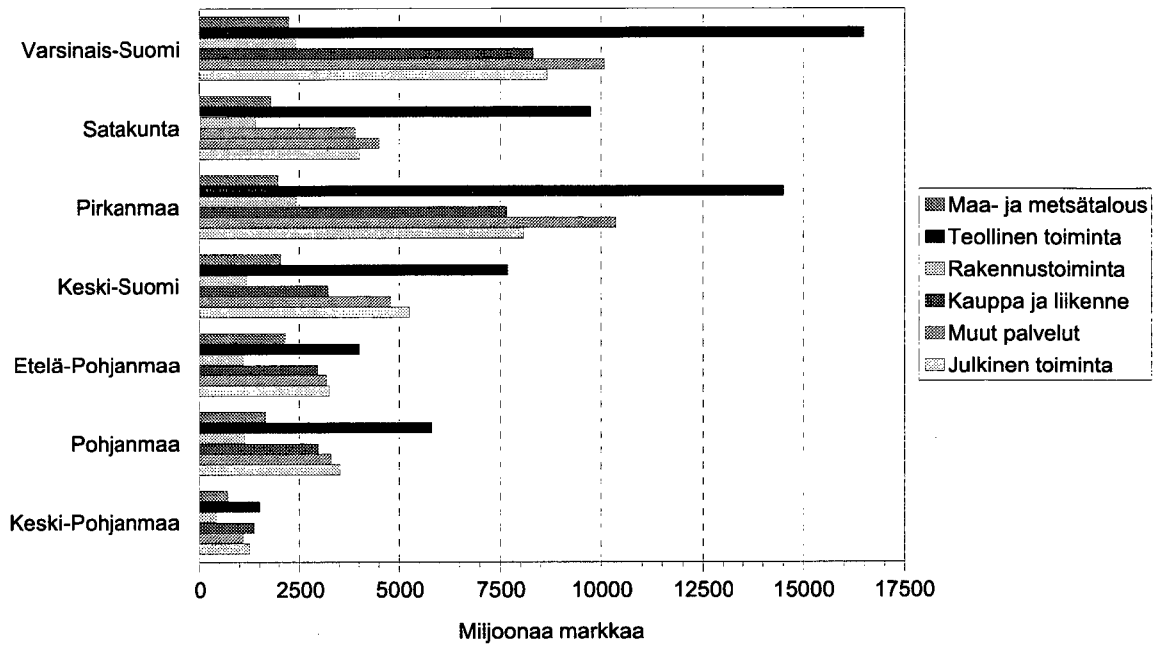

Kuva 54. Bruttokansantuote asukasta kohti maakunnittain 1990 – 1997, EU=100.

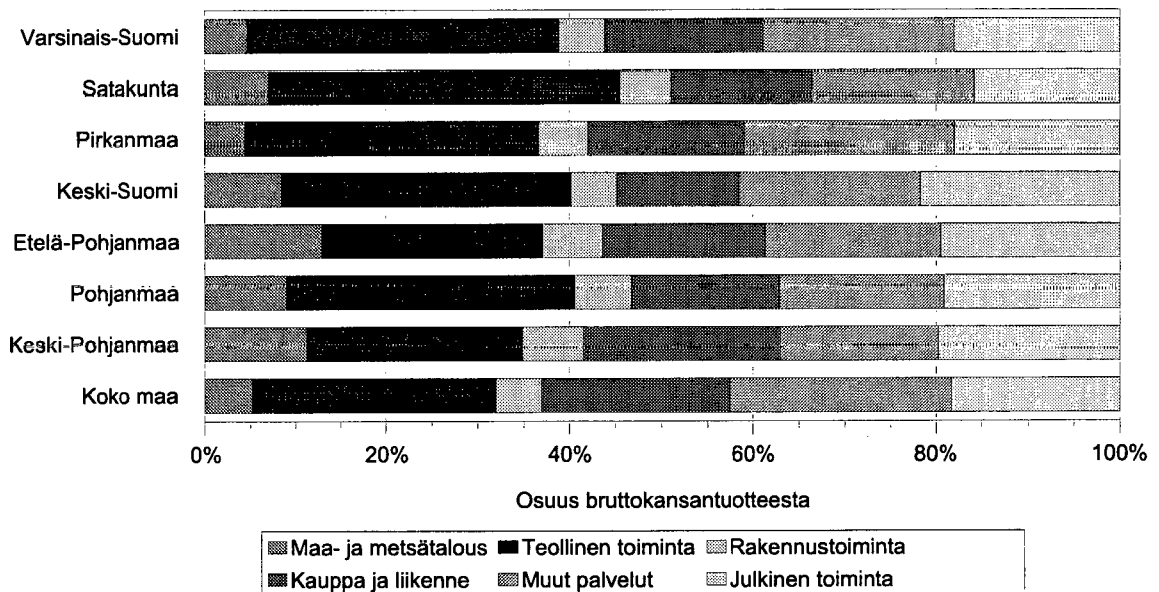
Kuva 55. Bruttokansantuote asukasta kohti maakunnittain 1990 – 1997.

Bruttokansantuote eri toimialoilla maakunnittain 1997

Kuva 56. Bruttokansantuote eri toimialoilla maakunnittain 1997, milj. mk.

Bruttokansantuote eri toimialoilla maakunnittain 1997

Kuva 57. Bruttokansantuote eri toimialoilla maakunnittain 1997, %.

TYÖLLISYYS JA TYÖTTÖMYYS

Työllisyys

Länsi-Suomen 205 kunnasta 39 oli vuonna 1998 työpaikkaomavaraisia, eli alueella oli yhtä paljon tai enemmän työpaikkoja kuin paikkakunnalla asuvia työllisiä. Työpaikkaomavaraisuusaste oli tuolloin korkein Salossa, yli 140 %. Myös Kaskisilla ja Seinäjoella se oli yli 130 %. Työpaikkaomavaraisuus oli pienin Lemun, Merimaskun, Viljakkalan ja Luodon kunnissa, alle 50 %. Vuodesta 1996 vuoteen 1998 omavaraisuusaste on noussut 66 kunnassa, eniten Perttelissä. Muurlassa työpaikkaomavaraisuus laski yli 10 %-yksikköä.

Työpaikkojen määrä väheni kaikissa maakunnissa 1990-luvun alkuvuosina. Suurimmillaan vuosimuutos oli Pirkanmaalla vuonna 1991, jolloin työpaikat vähenivät 8.5 %. Vuonna 1997 ja 1998 työpaikat lisääntyivät kaikissa Länsi-Suomen maakunnissa. Suurin työpaikkojen lisäys tapahtui Pirkanmaalla vuonna 1998, lähes 6 %.

Avoimien työpaikkojen määrien vaihtelussa on säännönmukaisuutta kuukausittain. Maalis-, huhti- ja toukokuussa avoimia työpaikkoja on yleensä tarjolla eniten, vastaavasti joulutammikuussa vähiten.

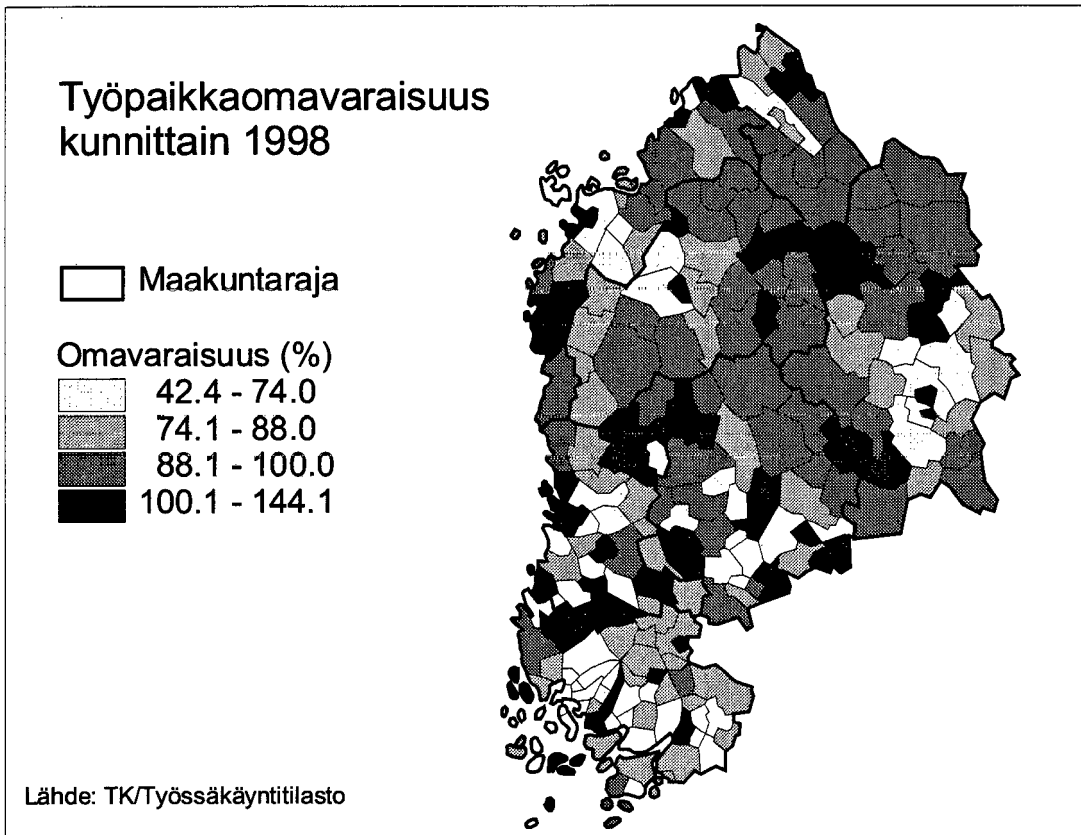
Taloudellinen huoltosuhde kuvaa työvoiman ulkopuolella olevien ja työttömien määrää yhtä työllistä kohti. Vuonna 1998 (ennakkotieto) Länsi-Suomen korkein huoltosuhde oli Kivijärvellä ja matalin Lemussa. Vuodesta 1990 huoltosuhde on pienentynyt Iniön kunnassa. Eniten se on noussut Pylkönmäellä ja Kivijärvellä.

Työttömyys

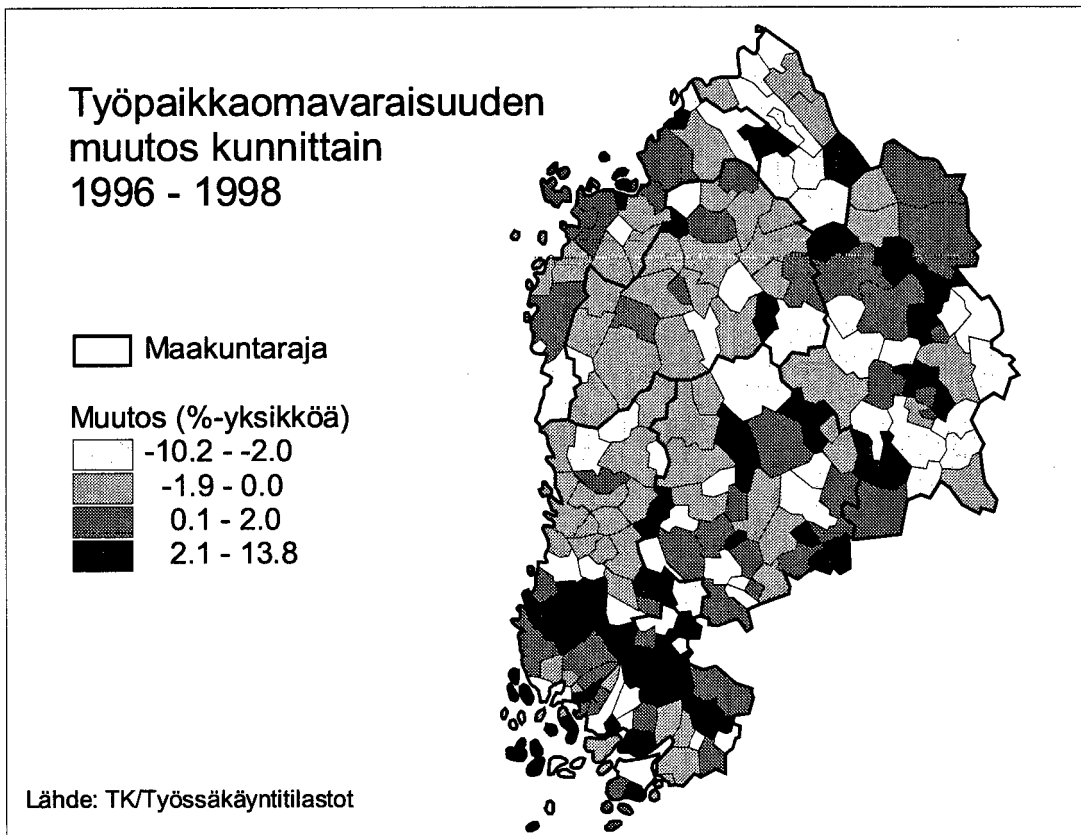
Työministeriön tilastojen mukaan työttömyysaste oli Suomessa vuoden 2000 elokuussa 12.0 %, mikä on 1.4 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Länsi-Suomessa työttömyys oli tätä pienempi Etelä-Pohjanmaan (10.4 %), Pohjanmaan (10.8 %) ja Varsinais-Suomen (10.9 %) TE-keskusten alueilla. Pirkanmaan TE-keskuksen alueella työttömien osuus työvoimasta oli 13.3 %, Satakunnan TE-keskuksen alueella 15.1 % ja Keski-Suomen TE-keskuksen alueella 15.6 %. Edeltävän vuoden elokuuhun verrattuna työttömyys laski jokaisen Länsi-Suomen TE-keskuksen alueella, eniten Keski-Suomessa.

Työttömyysaste Länsi-Suomen kunnissa vaihteli vuoden 2000 elokuussa hieman yli 4 %:sta lähes 20 %:iin. Paimiossa, Houtskarissa, Sauvossa, Korsnäsissä ja Alahärmässä työttömiä oli suhteessa vähiten, Kivijärvellä ja Porissa eniten. Työttömien määrä nousi vuodesta 1998 vuoteen 1999 alueella 41 kunnassa, eniten Korsnäsissä ja Karviällä. Iniössä, Maskussa, Lemulla ja Dragsfjärdissä työttömien määrä sen sijaan putosi vuodessa vähintään viidenneksellä.

Pitkäaikaistyöttömäksi lasketaan henkilö, joka on ollut yhtäjaksoisesti yli vuoden ilman työtä. Elokuussa 2000 Houtskarissa yli 61 % työttömistä oli pitkäaikaistyöttömiä. Myös kahdeksassa muussa kunnassa pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä ylitti 40 %. Pitkäaikaistyöttömien osuus työvoimasta oli suurin Äänekoskella, Multialla ja Kuhmoisissa. Iniössä ei ollut tuolloin yhtään pitkäaikaistyöttöntä.

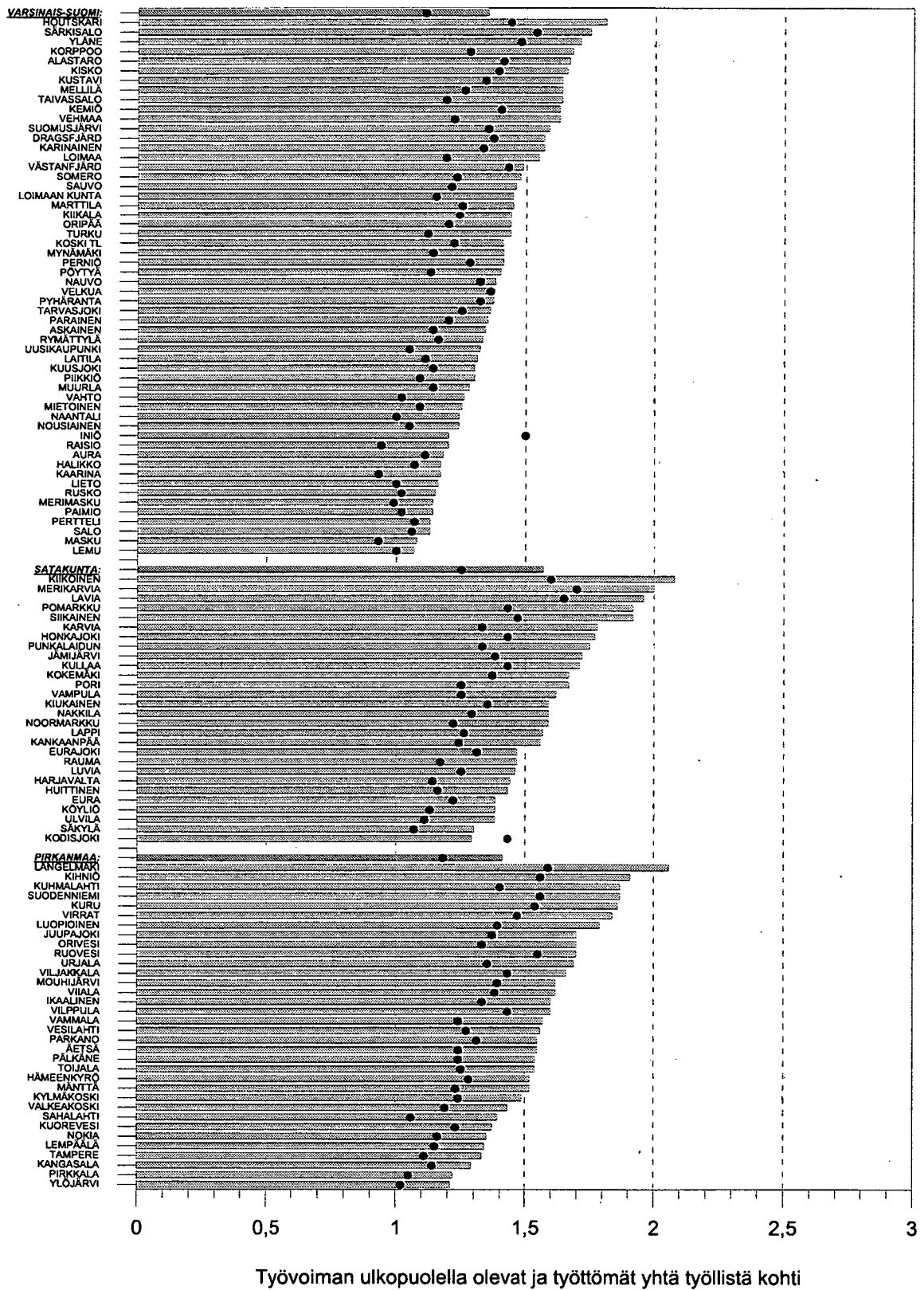

Kuva 58. Työpaikkaomavaraisuus kunnittain 1998.

Kuva 59. Työpaikkaomavaraisuuden muutos kunnittain 1996 - 1998.

Taloudellinen huoltosuhte kunnittain 1990 ja 1998*

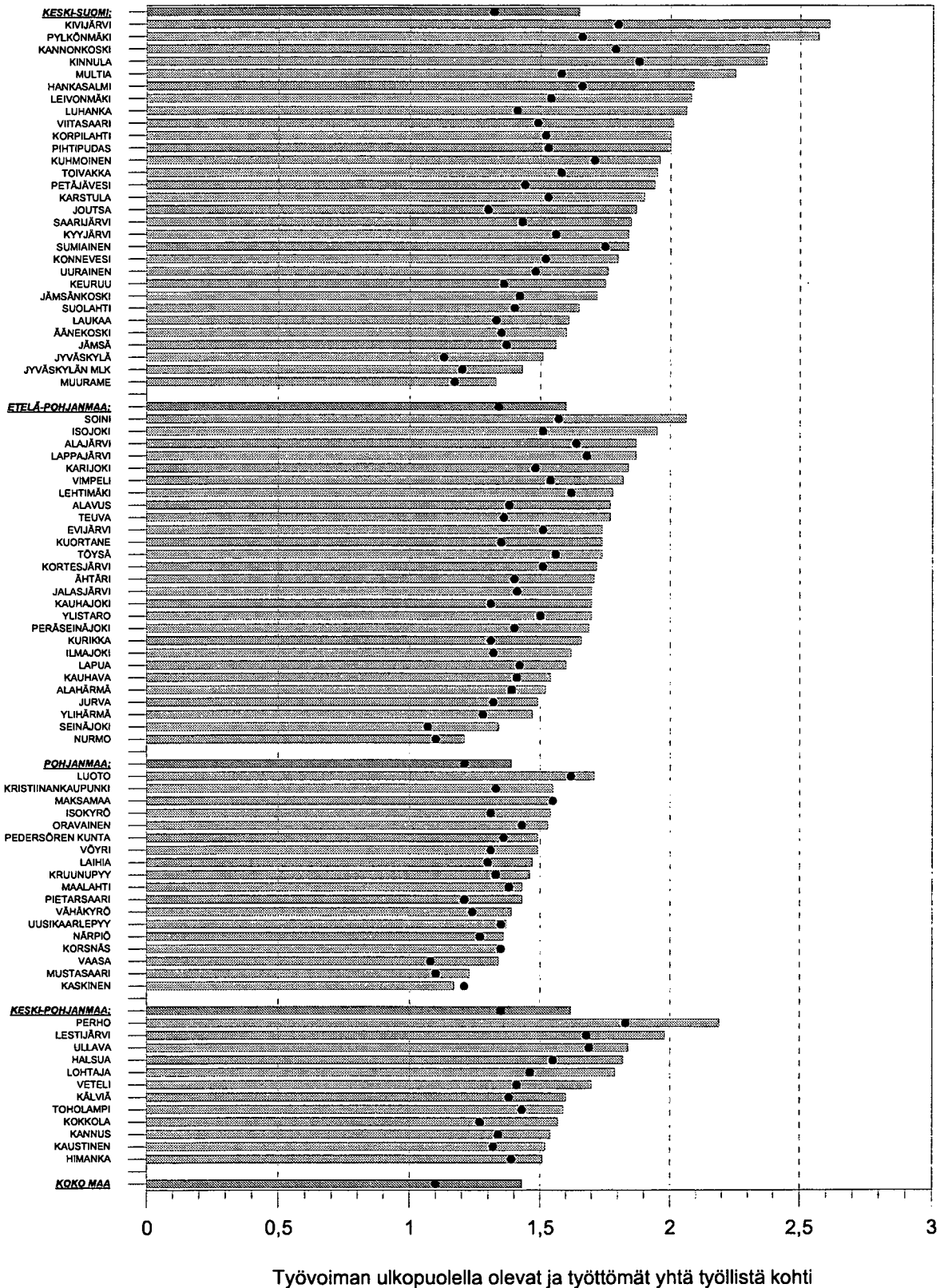

Lähde: TK/Työssäkäyntitilastot

• 1990 ▨ 1998

*ennakkotieto

Taloudellinen huoltosuhte kunnittain 1990 ja 1998*

Lähde: TK/Työssäkäyntitilastot

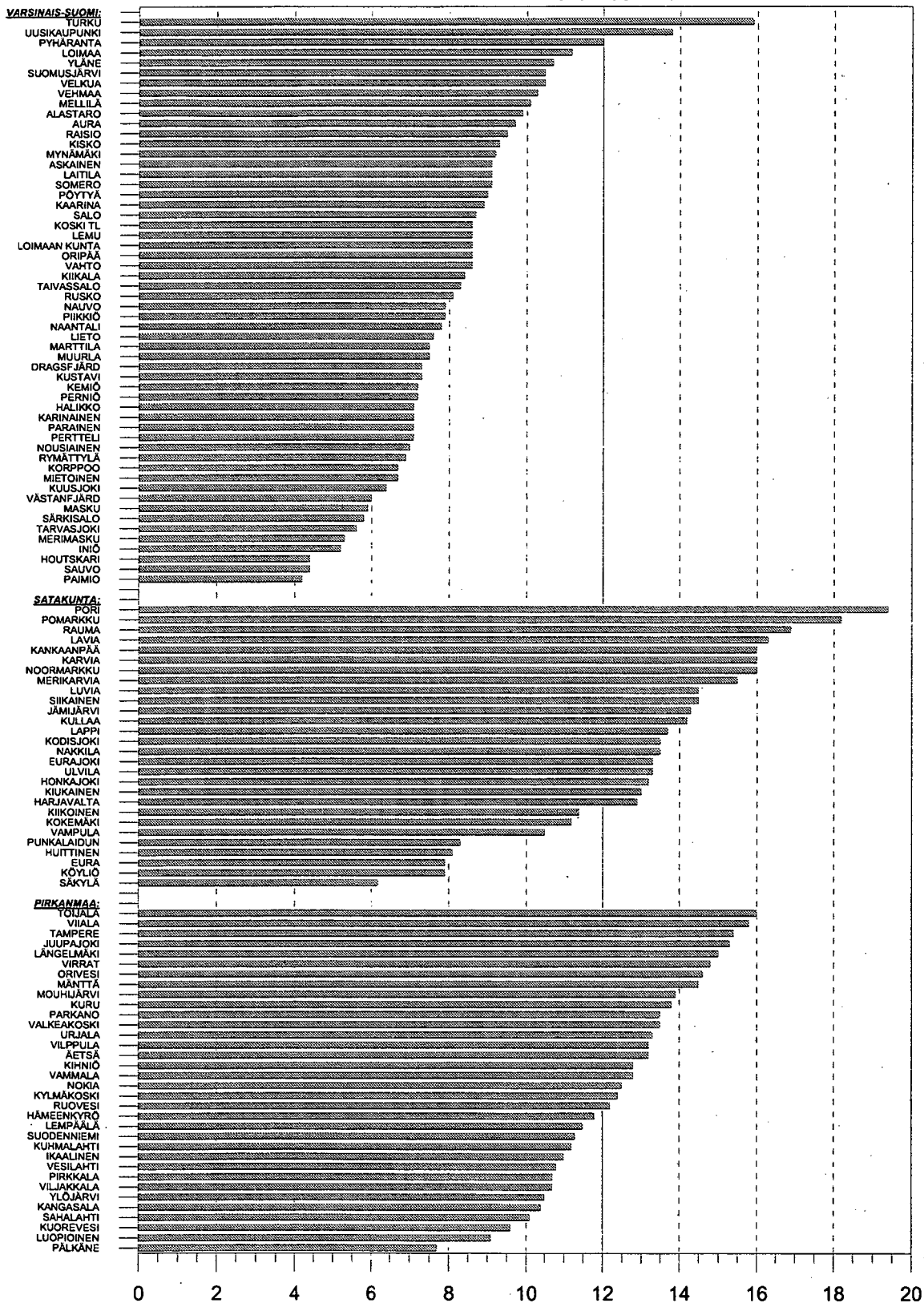
*ennakkotieto

Kuva 60b. Taloudellinen huoltosuhte kunnittain 1990 ja 1998*.

Työttömyysaste kunnittain elokuussa 2000

Koko maa 12.0

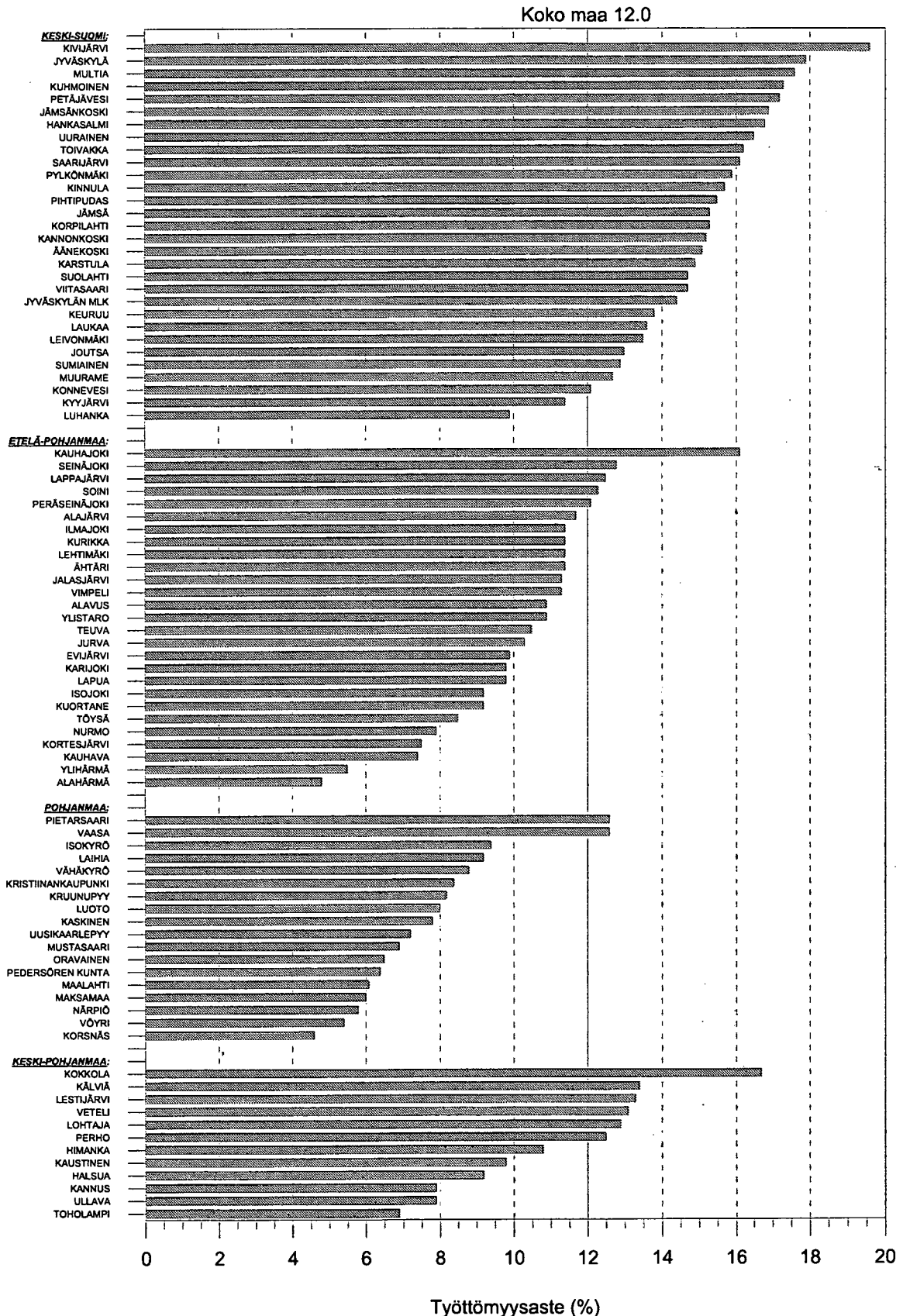

Lähde: Työministeriön tilastot

Työttömyysaste (%)

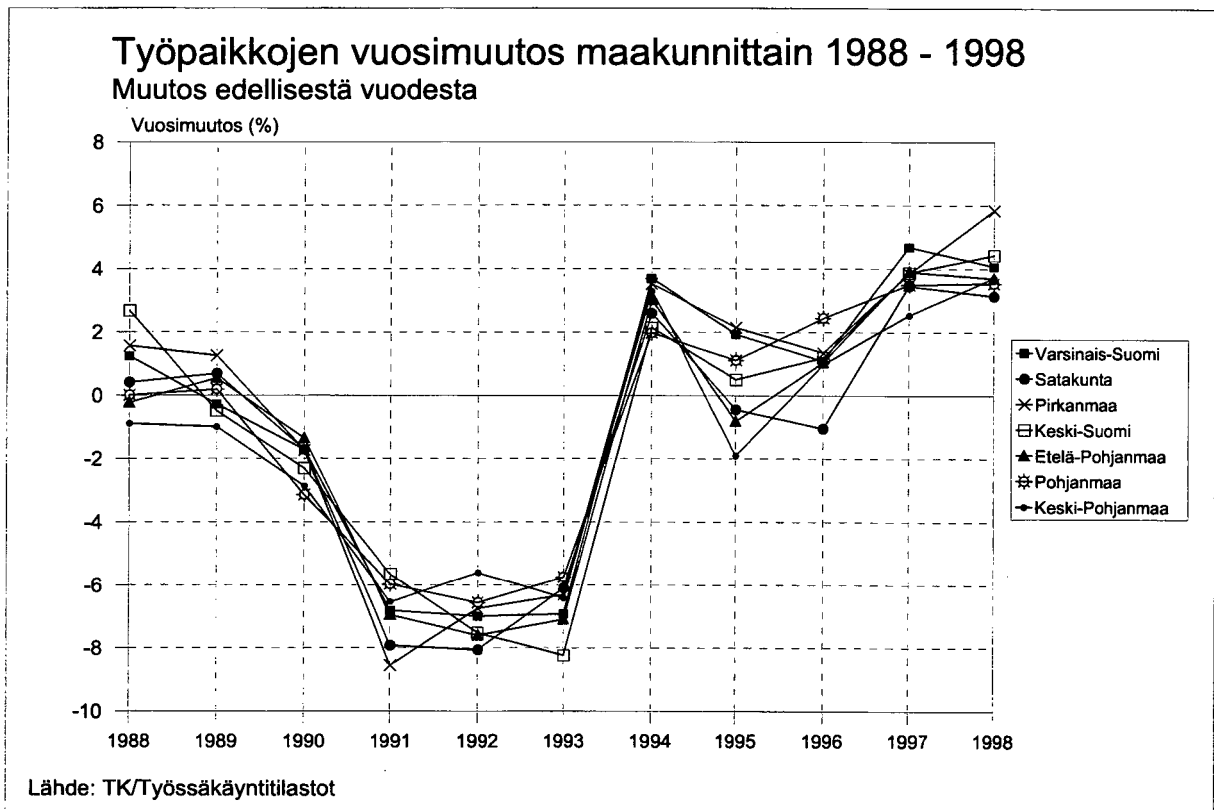
Kuva 61a. Työttömyysaste kunnittain elokuussa 2000.

Työttömyysaste kunnittain elokuussa 2000

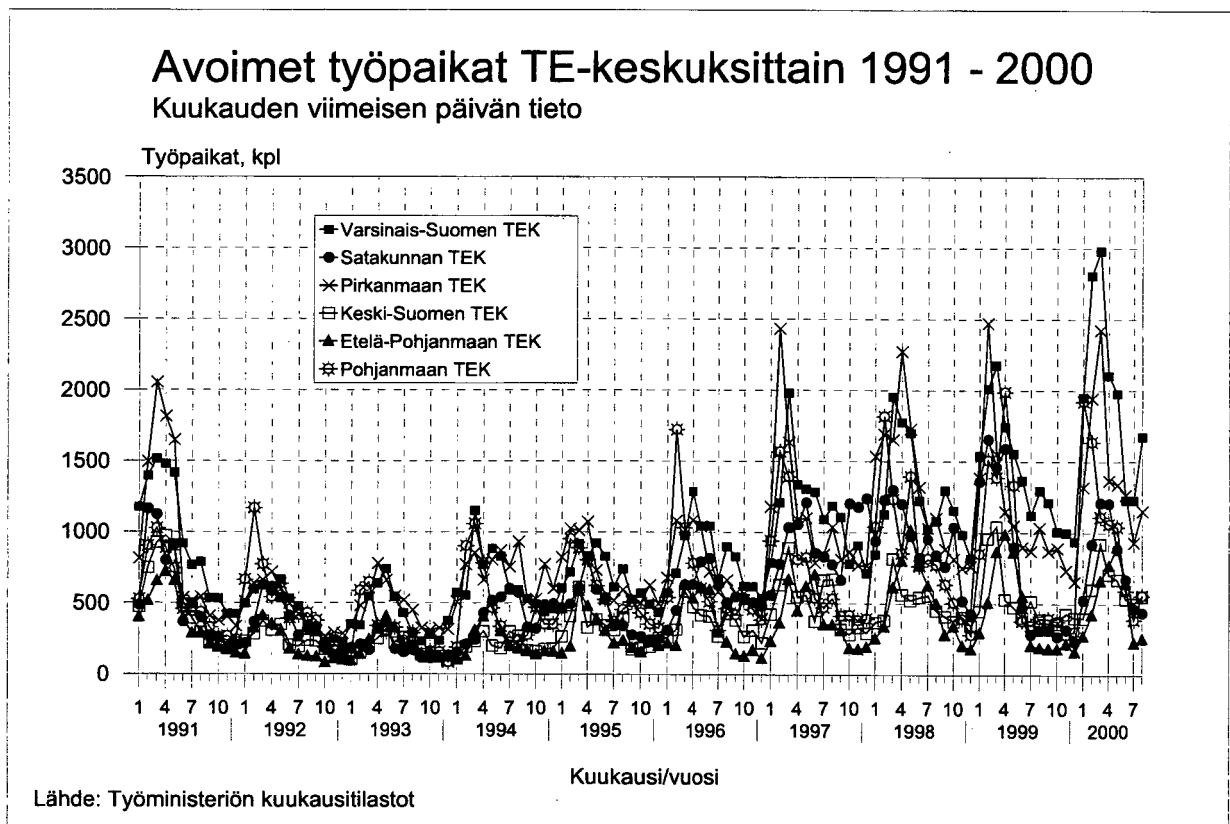

Lähde: Työministeriön tilastot

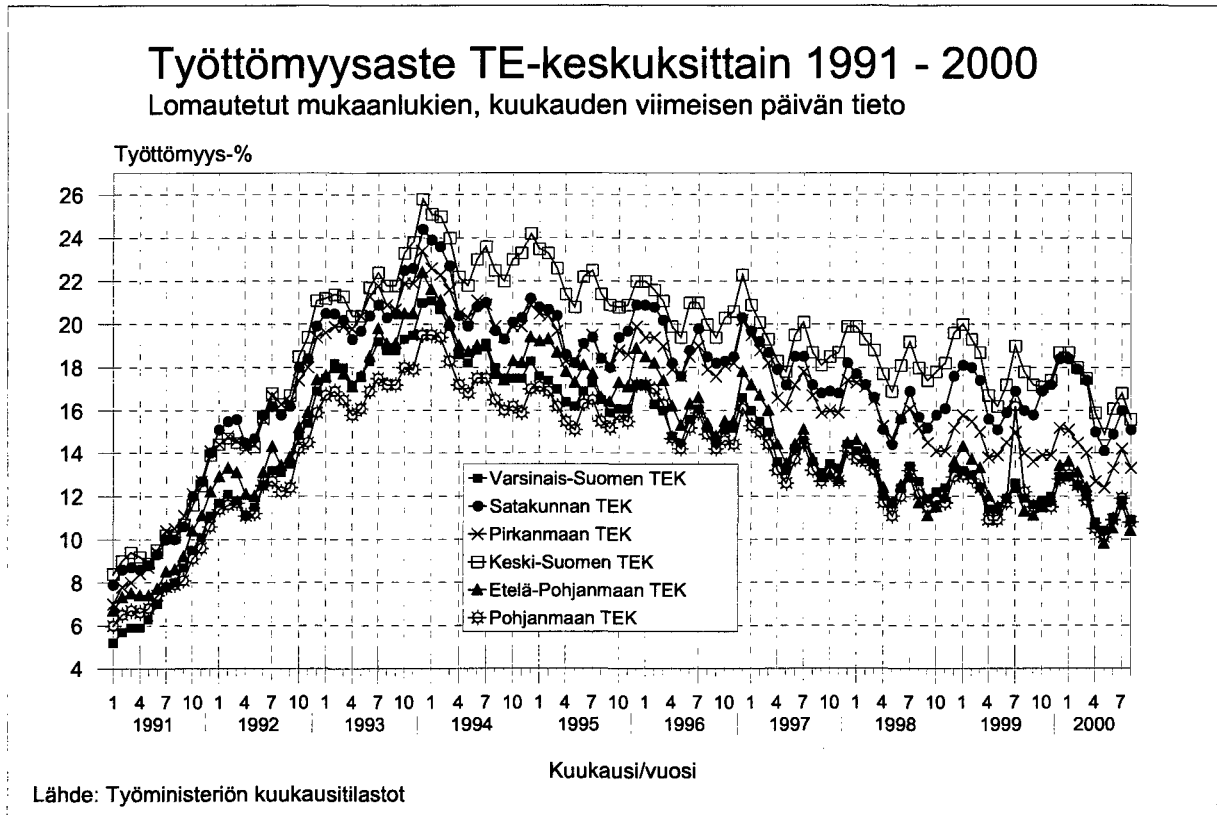
Kuva 61b. Työttömyysaste kunnittain elokuussa 2000.

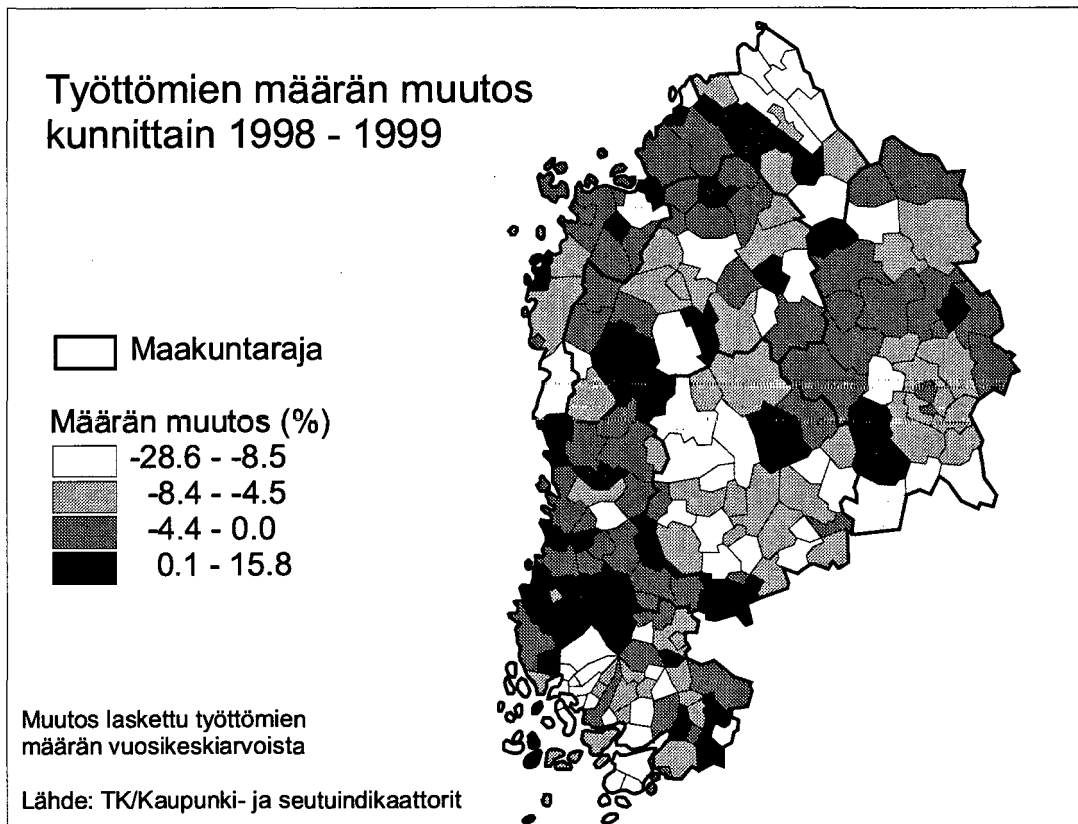
Kuva 62. Työpaikkojen vuosimuutos maakunnittain 1988 – 1998.

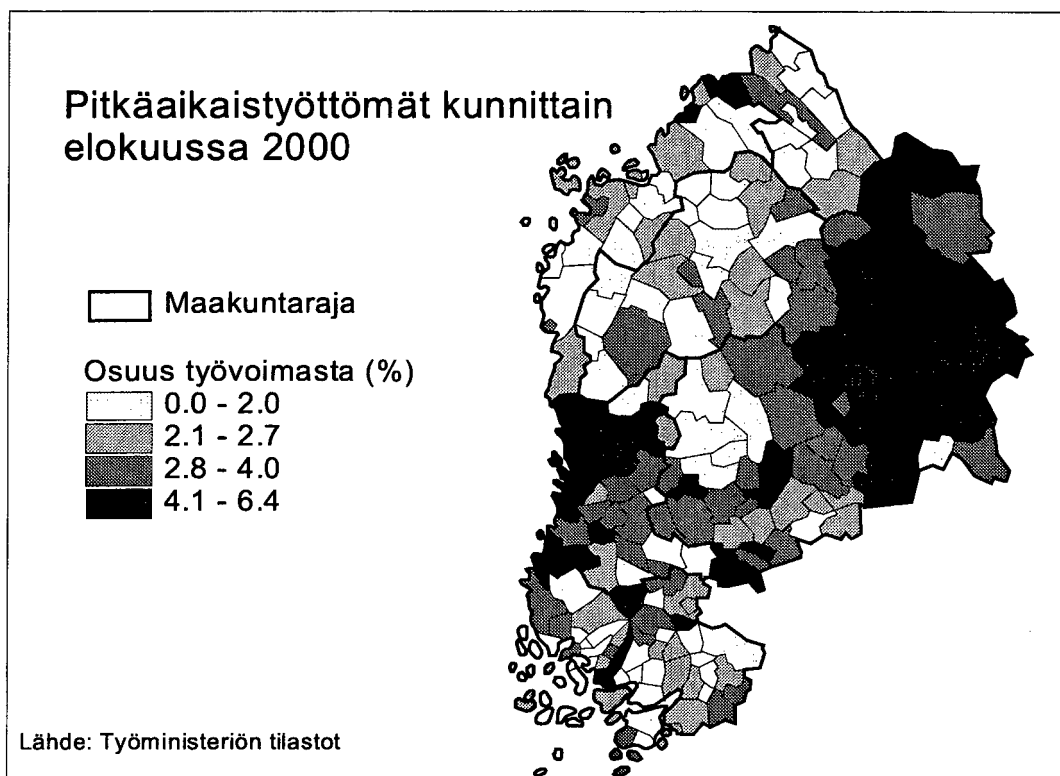
Kuva 63. Avoimet työpaikat TE-keskuksittain 1991 – 2000.

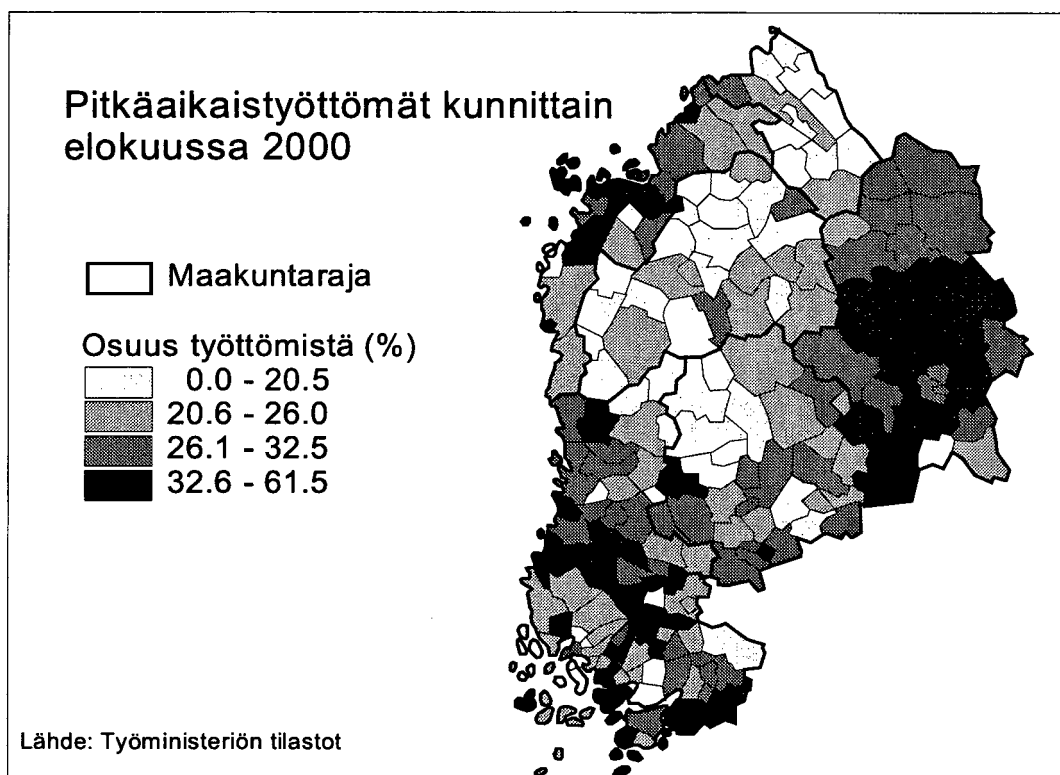
Kuva 64. Työttömyysaste TE-keskuksittain 1991 – 2000.

Kuva 65. Työttömien määrän muutos kunnittain 1998 – 1999.

Kuva 66. Pitkäaikaistyöttömät kunnittain elokuussa 2000 (osuus työvoimasta).

Kuva 67. Pitkäaikaistyöttömät kunnittain elokuussa 2000 (osuus työttömistä).

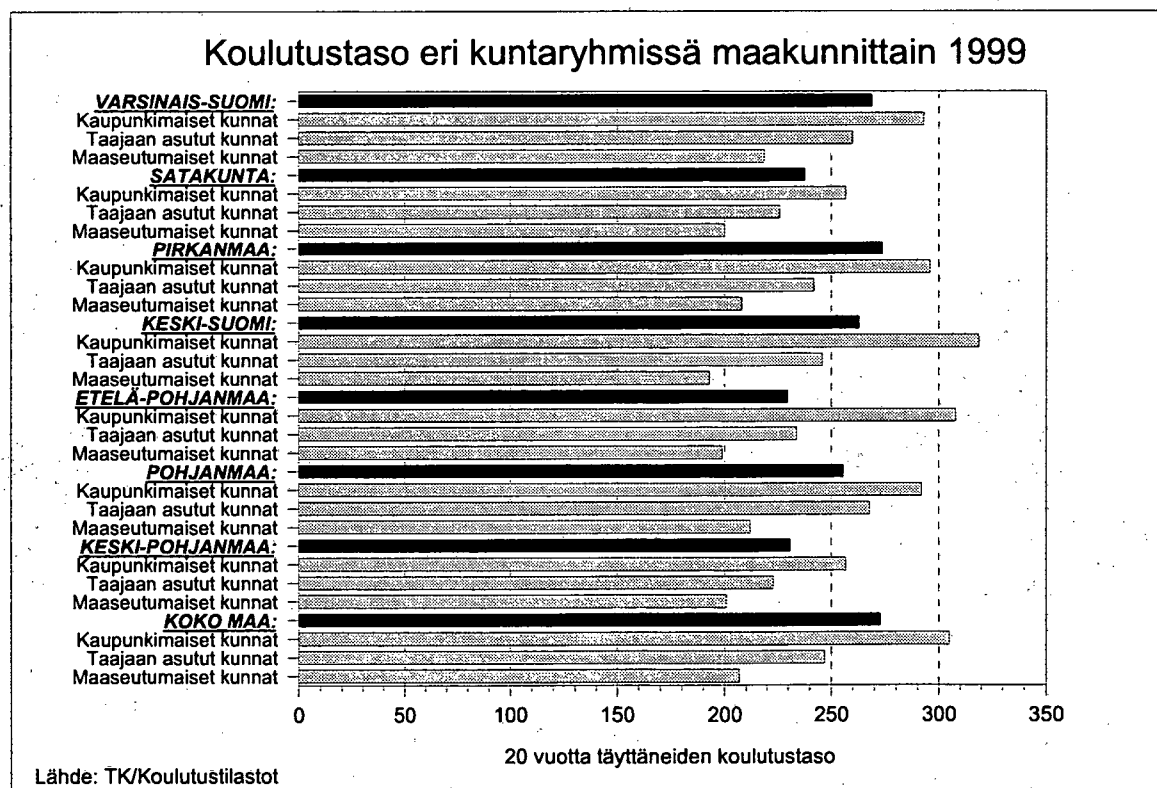
KOULUTUS

Väestön *koulutustaso* oli vuonna 1999 Länsi-Suomessa korkein Keski-Suomen kaupunkimaisissa kunnissa, ja vastaavasti matalin maakunnan maaseutumaisissa kunnissa. Jyväskylässä koulutustaso oli koko alueen korkein. Myös Kaarinassa, Pirkkalassa ja Tampereella väestön koulutustaso on korkea.

Koulutustasoa mitataan Tilastokeskuksessa kehitetyllä väestön kolminumeroisella koulutustasomittaimella. Luku osoittaa alueen tutkintojen keskiarvon suhteutettuna väestöön, ja sen kriteerinä on koulutusaika vuosina. Mitä pitempi on koulutuksen kokonaispituus, sitä korkeampi on koulutustaso. *Vuonna 1998 koulutustasomittaimen laskentatapa muuttui hieman edellisiin vuosiin verrattuna.* Eri koulutusasteille painotetut kertoimet muuttuivat. Lisäksi mittain lasketaan nyt 20 vuotta täyttäneestä väestöstä, kun ennen laskennassa olivat mukana 15 vuotta täyttäneet.

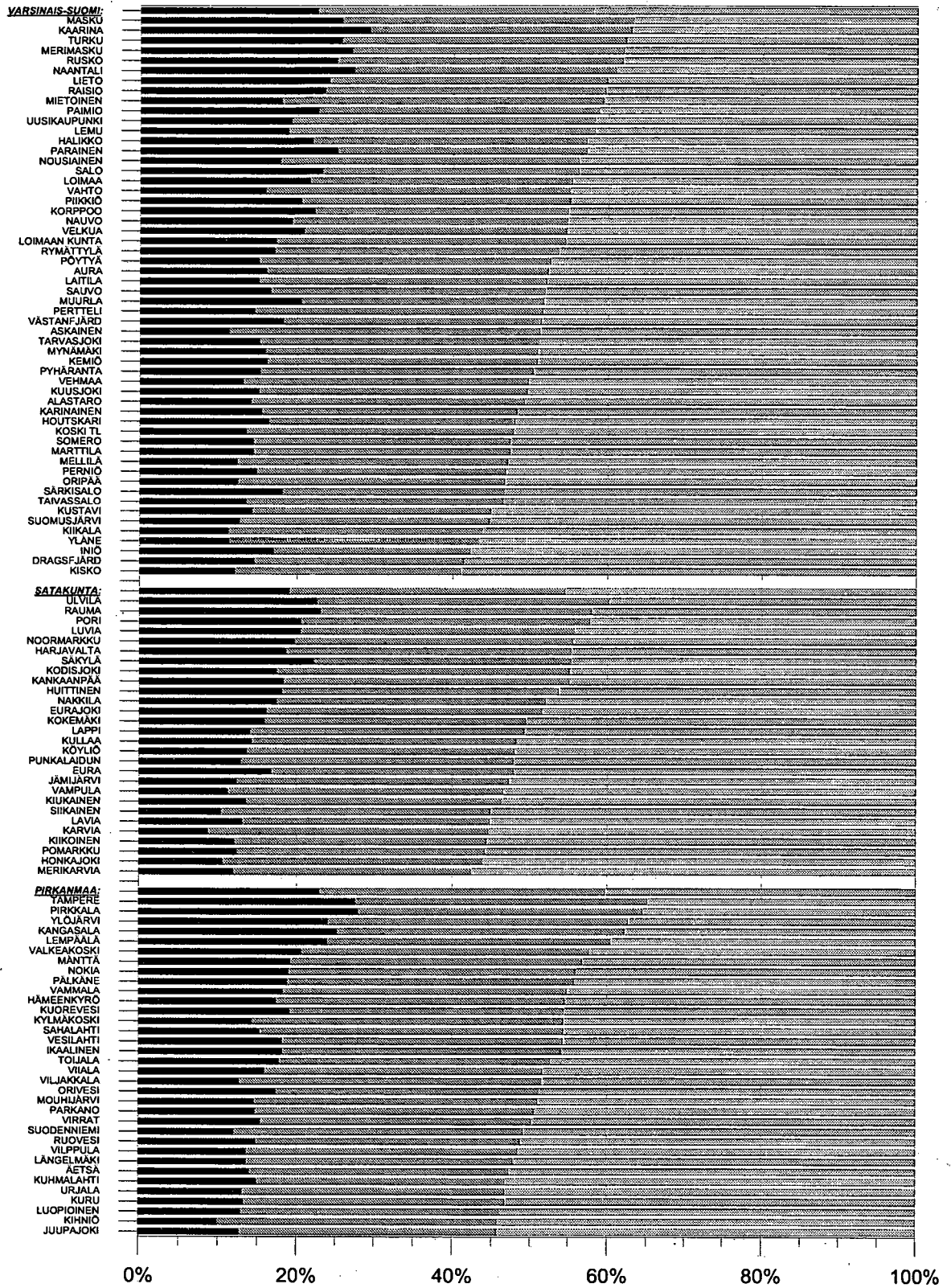
Länsi-Suomen maakunnissa 15 vuotta täyttäneistä tutkinnon suorittaneista verraten suurella osalla on keskiasteen tutkinto. Vastaavasti vähintään alemman korkeakouluasteen tutkinnon suorittaneita on Varsinais-Suomea lukuun ottamatta koko maahan nähden vähemmän. Peruskoulun varaan jääneiden osuus vaihteli kunnissa lähes 65 %:sta noin 32 %:in. Eniten tutkintoja suorittamattomia oli Luhangalla ja vähiten Jyväskylässä, missä korkea-asteen tutkinnon suorittaneita asui suhteessa eniten.

Opetustoimen nettokustannukset asukasta kohti vaihtelivat vuonna 1999 Vampulan 1 562 markasta Karinaisten 8 214 markkaan. Perusopetuksen menot olivat suhteessa suurimmat Korppoossa ja Karinaisissa. Karinaisissa myös lukiokoulutuksen menot olivat korkeimmat. Verrattaessa lukuja kuntien kesken on kuitenkin muistettava, että kuntien tapa tuottaa palveluja eroaa toisistaan.

Kuva 68. Koulutustaso eri kuntaryhmissä maakunnittain 1999.

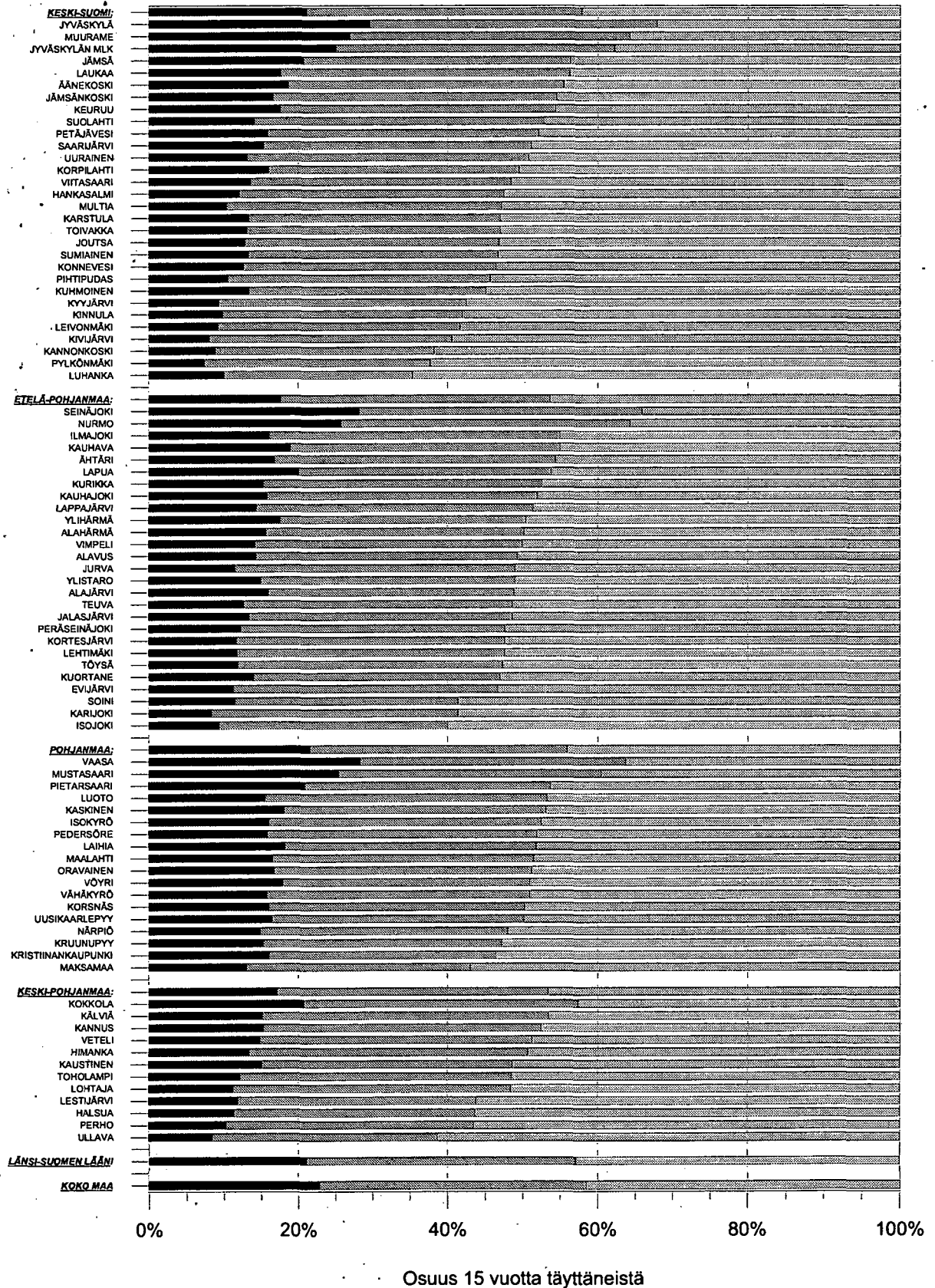
Koulutusaste kunnittain 1999

Lähde: TK/Koulutustilastot

Kuva 69a. Koulutusaste kunnittain 1999.

Koulutusaste kunnittain 1999

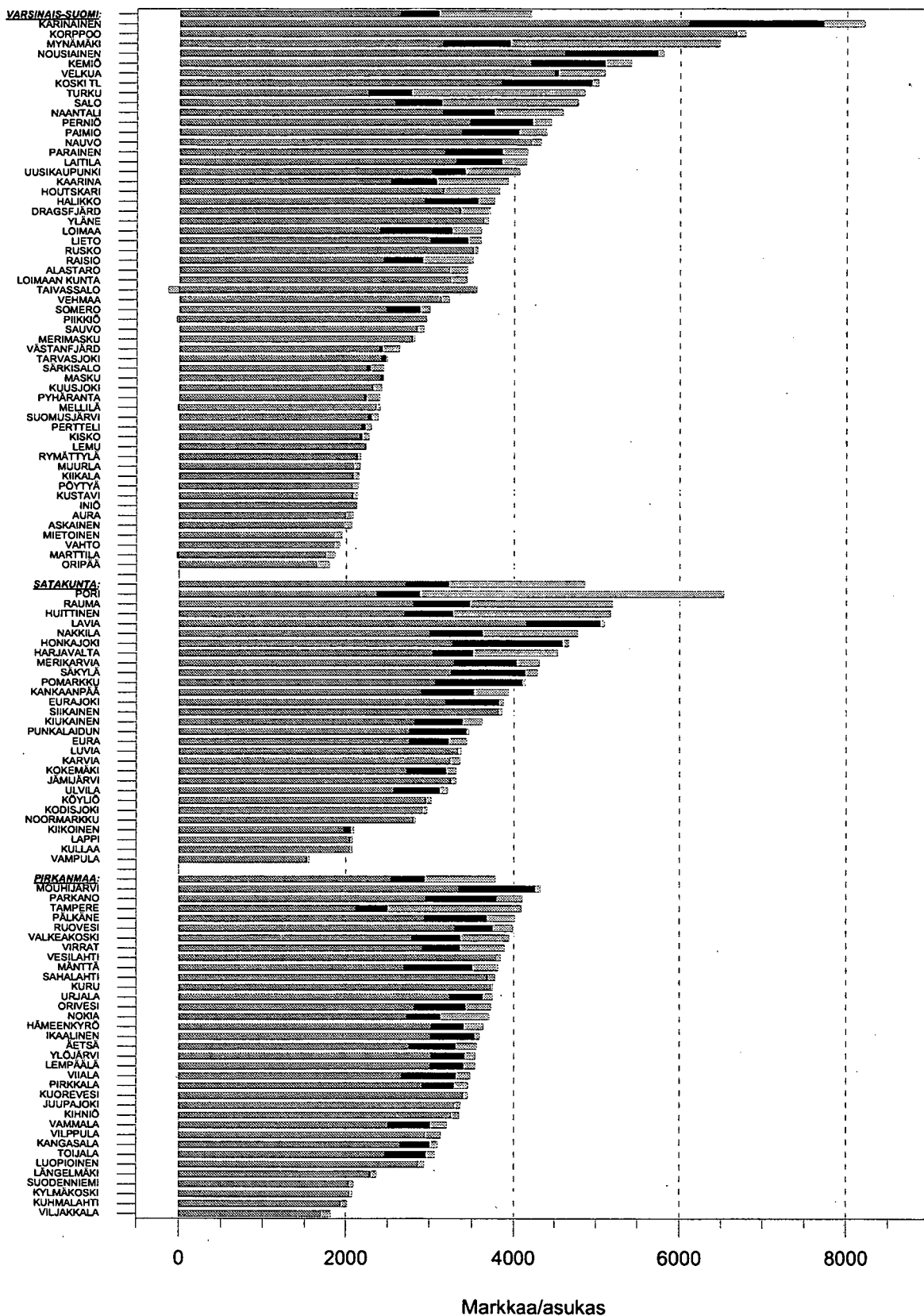

Lähde: TK/Koulutustilastot

Kuva 69b. Koulutusaste kunnittain 1999.

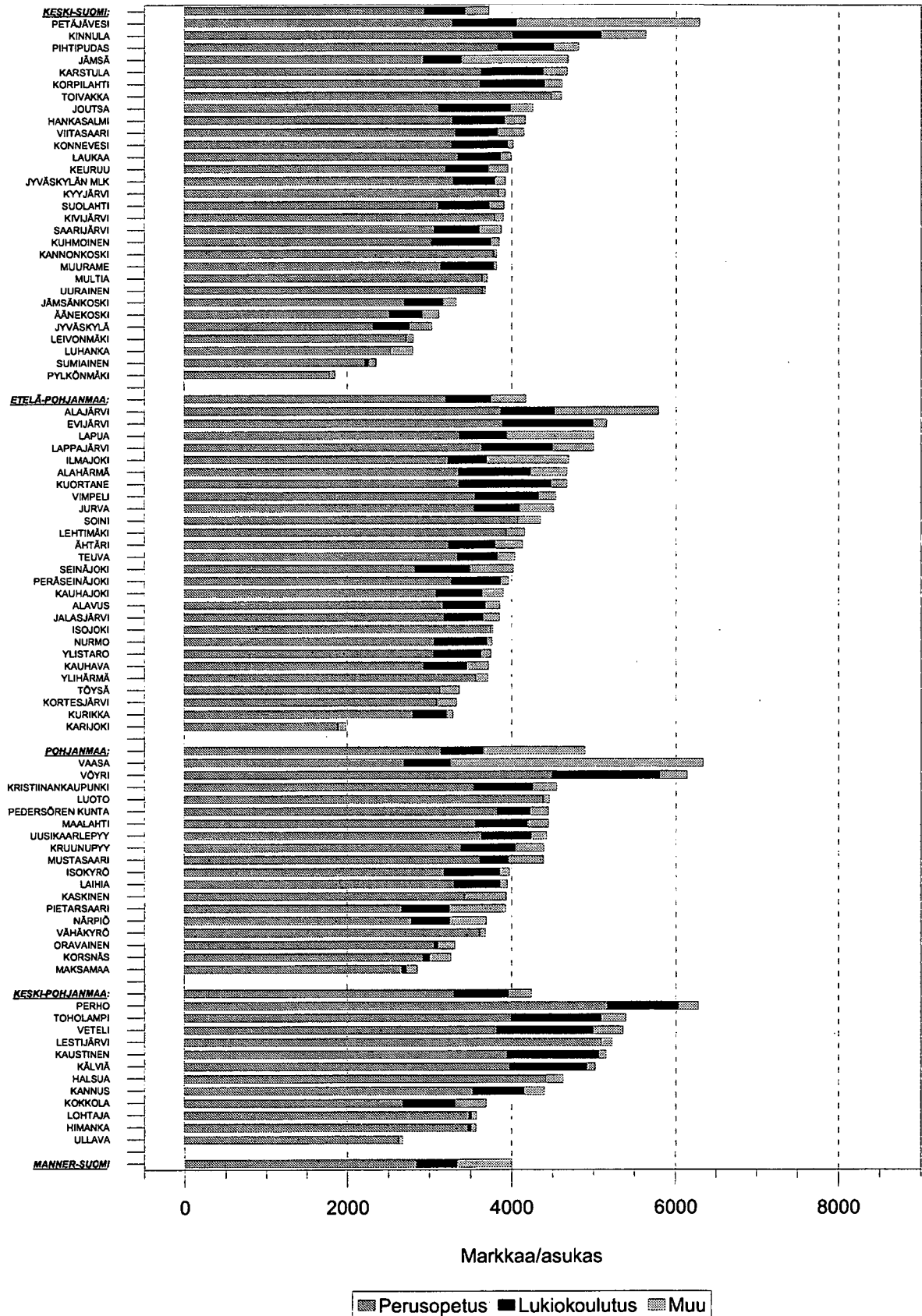
Opetustoimen nettokustannukset kunnittain 1999

Lähde: TK/Julkinen talous

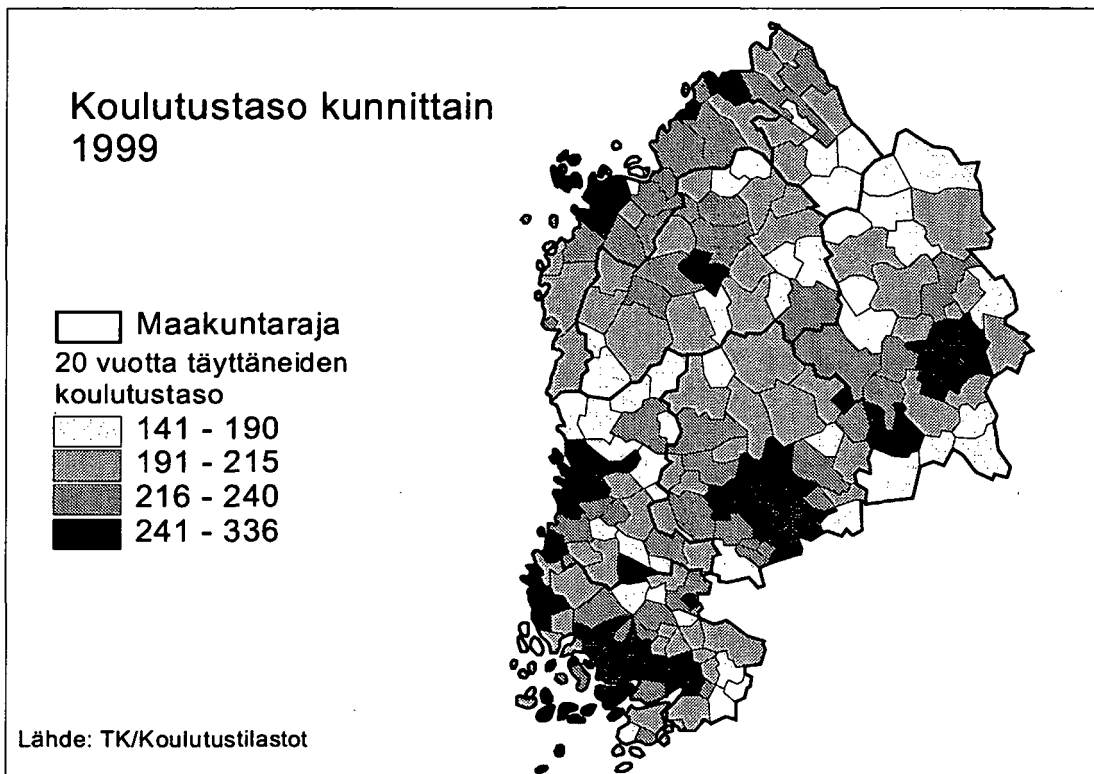
Kuva 70a. Opetustoimen nettokustannukset kunnittain 1999.

Opetustoimen nettokustannukset kunnittain 1999

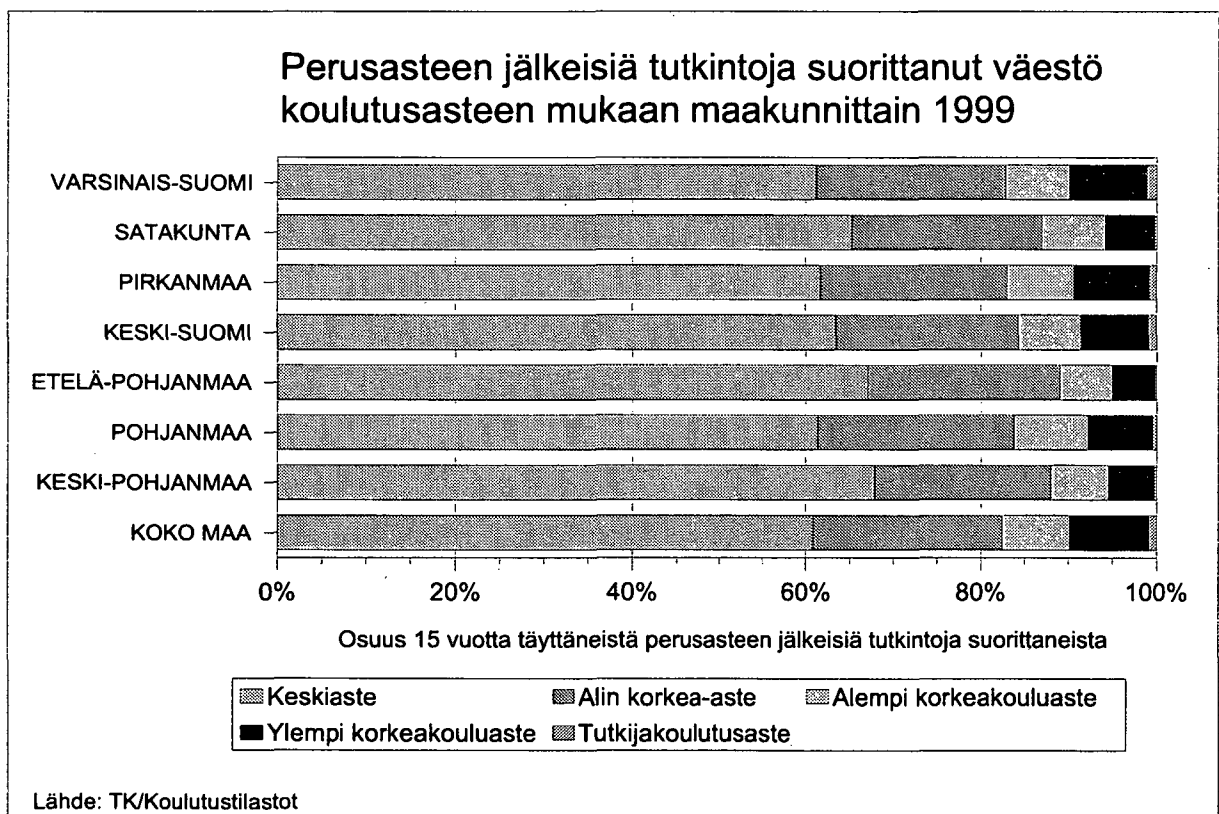

Lähde: TK/Julkinen talous

Kuva 70b. Opetustoimen nettokustannukset kunnittain 1999.

Kuva 71. Koulutustaso kunnittain 1999.

Kuva 72. Perusasteen jälkeisiä tutkintoja suorittanut väestö koulutusasteen mukaan maakunnittain 1999.

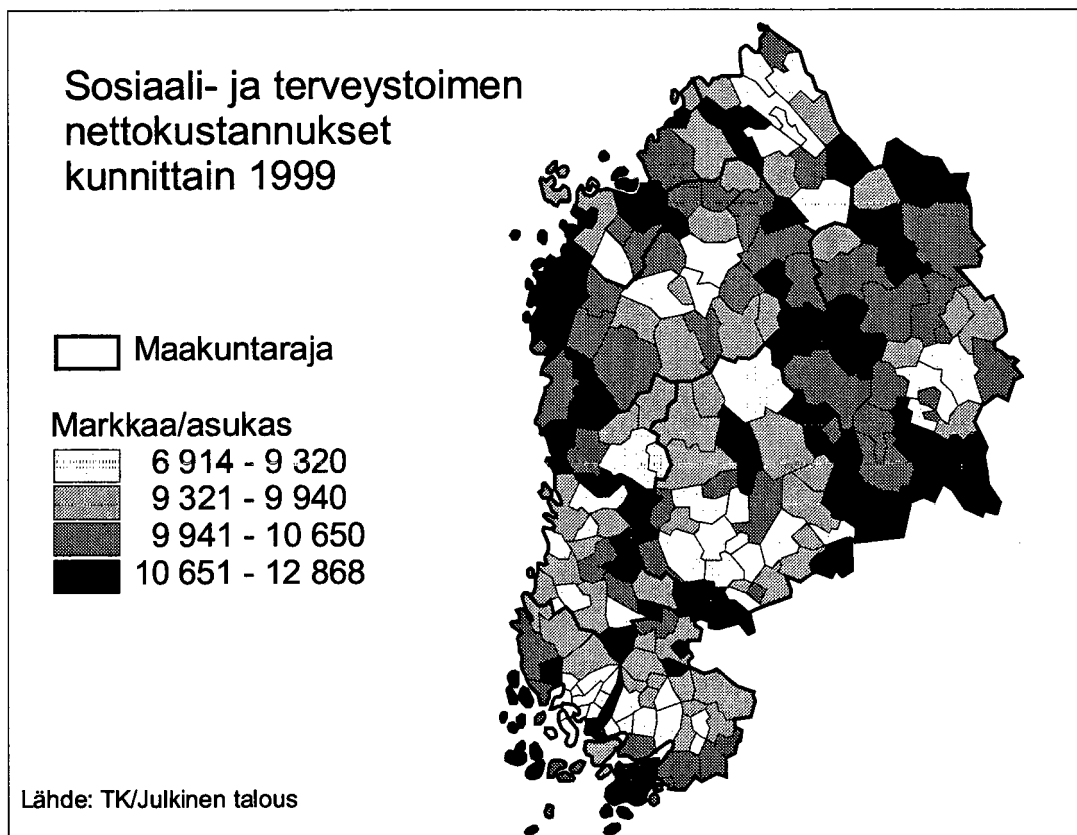
TERVEYS- JA SOSIAALIPALVELUT

Valtaosa sosiaali- ja terveystoimen henkilöstöstä työskenteli erikoissairaanhoidon vuodeosastoilla vuonna 1999. Toiseksi työllistävin sosiaali- ja terveystoimen tehtäväalue oli lasten päivähoido kaikissa Länsi-Suomen maakunnissa.

Sosiaali- ja terveystoimen kustannukset kunnissa koostuvat pääasiassa lasten päivähoidon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon menoista. Vuonna 1999 kustannukset asukasta kohti vaihtelivat Länsi-Suomessa 12 868 markasta 6 914 markkaan. Suurimmat ne olivat Iniössä, Kustavissa, Mellilässä ja Isojoella ja pienimmät Ruskossa ja Merimaskussa. Perusterveydenhuoltoon käytettiin Kivijärvellä ja Kuhmoisissa yli 3 800 markkaa/asukas. Erikoissairaanhoidon menoja oli puolestaan suhteessa eniten Kristiinankaupungissa, Kuorevedellä, Korsnäsissä ja Karijoella.

Lasten päivähoidon kustannukset asukasta kohti olivat Kaarinassa suurimmat, yli 2 500 markkaa. 12 kunnassa päivähoidon menot olivat alle tuhat markkaa asukasta kohti. Useassa kunnassa alle 7-vuotiaista lapsista yli puolet oli kunnallisessa kokopäivähoidossa. Västanfjärdissä tämä osuus oli peräti 56 %. Päivähoidon käyttökustannukset yhtä alle kouluikäistä kohti olivat suurimmat Uudessakaupungissa ja Maksamaalla ja pienimmät Kodisjoella, Luhangalla ja Askaisissa.

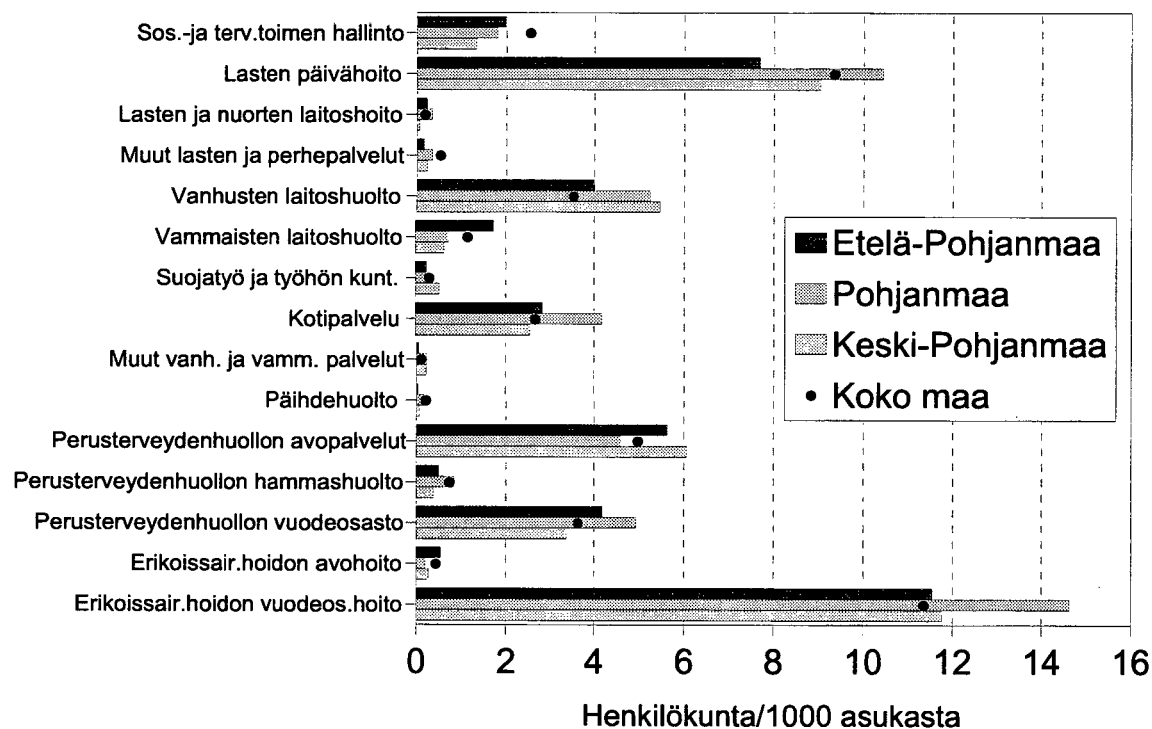
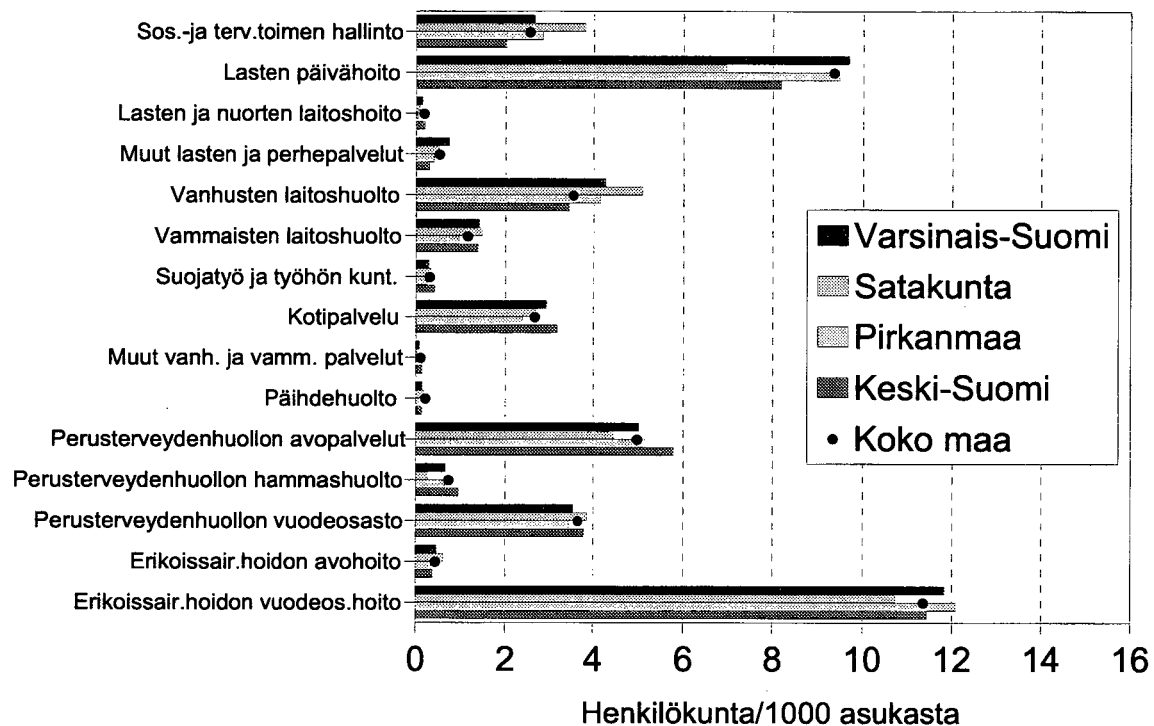
Verrattaessa kuntien lukuja toisiin kuntiin ja keskiarvoihin tulee se tehdä tietyllä varauksella, sillä kuntien tapa tuottaa palveluja eroaa toisistaan.

Kuva 73. Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset kunnittain 1999.

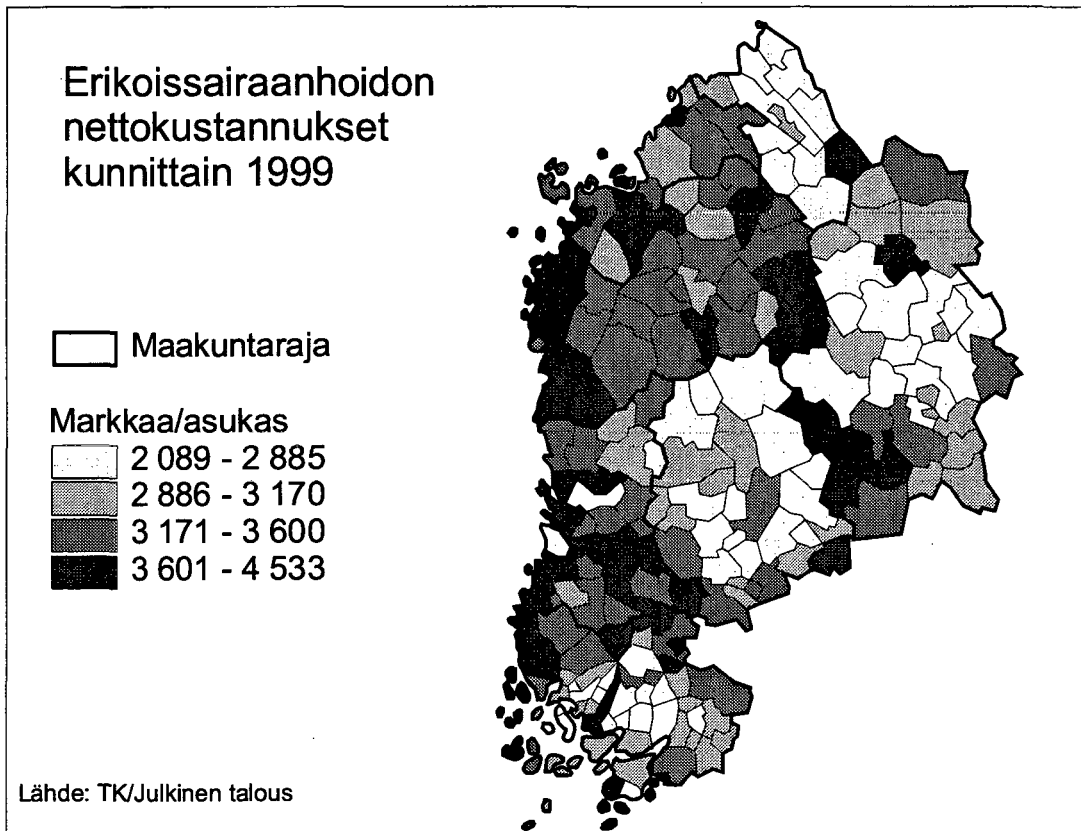
Sosiaali- ja terveystoimen henkilöstö tehtäväalueittain 1999

Koko- ja osa-aikainen kuukausipalkkainen henkilökunta

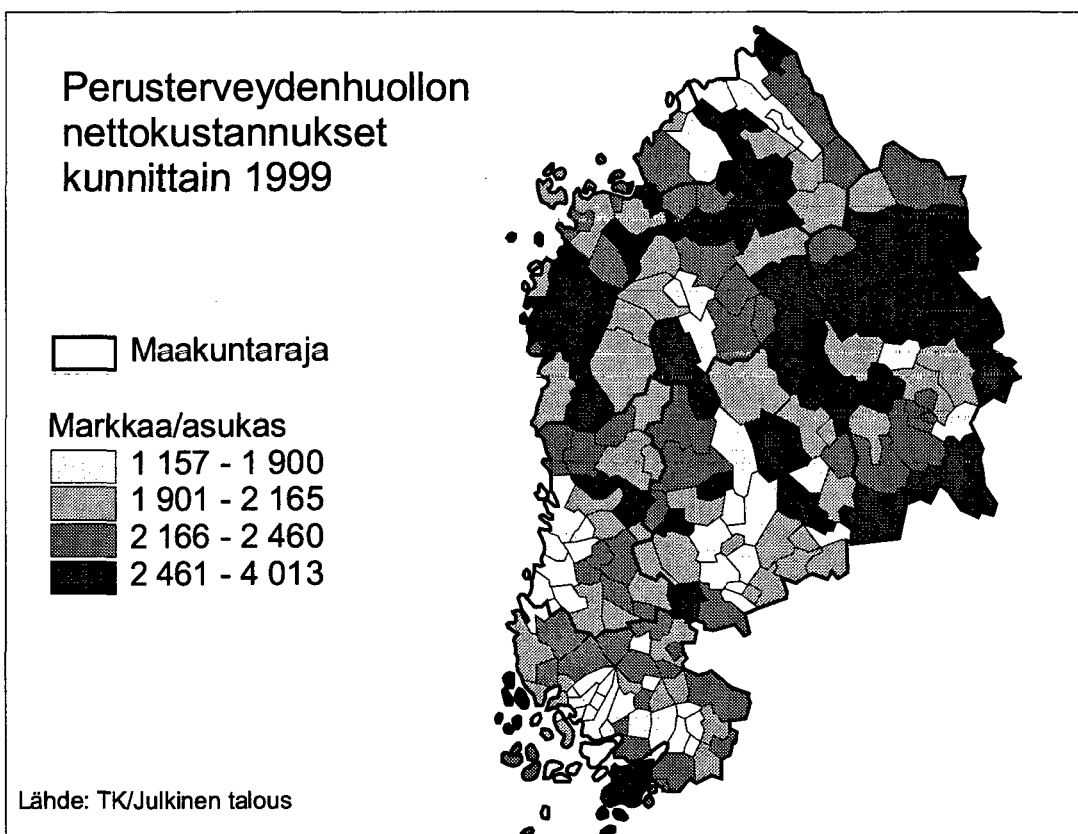

Lähde: Tilastokeskus

Kuva 74. Sosiaali- ja terveystoimen henkilöstö tehtäväalueittain 1999.

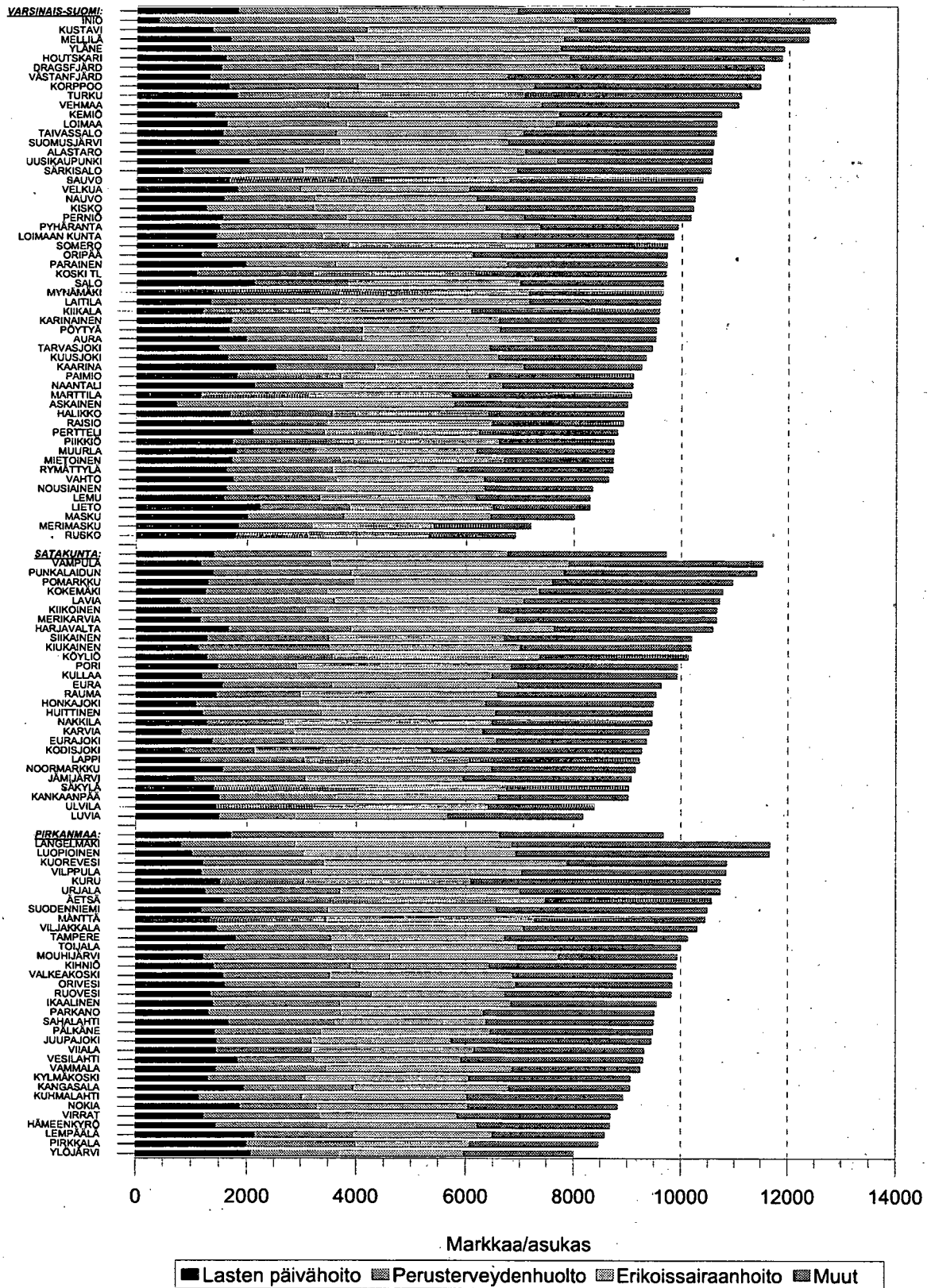

Kuva 75. Erikoissairaanhoidon nettokustannukset kunnittain 1999.

Kuva 76. Perusterveydenhuollon nettokustannukset kunnittain 1999.

Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset kunnittain 1999

Lähde: TK/Julkinen talous

Kuva 77a. Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset kunnittain 1999.

Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset kunnittain 1999

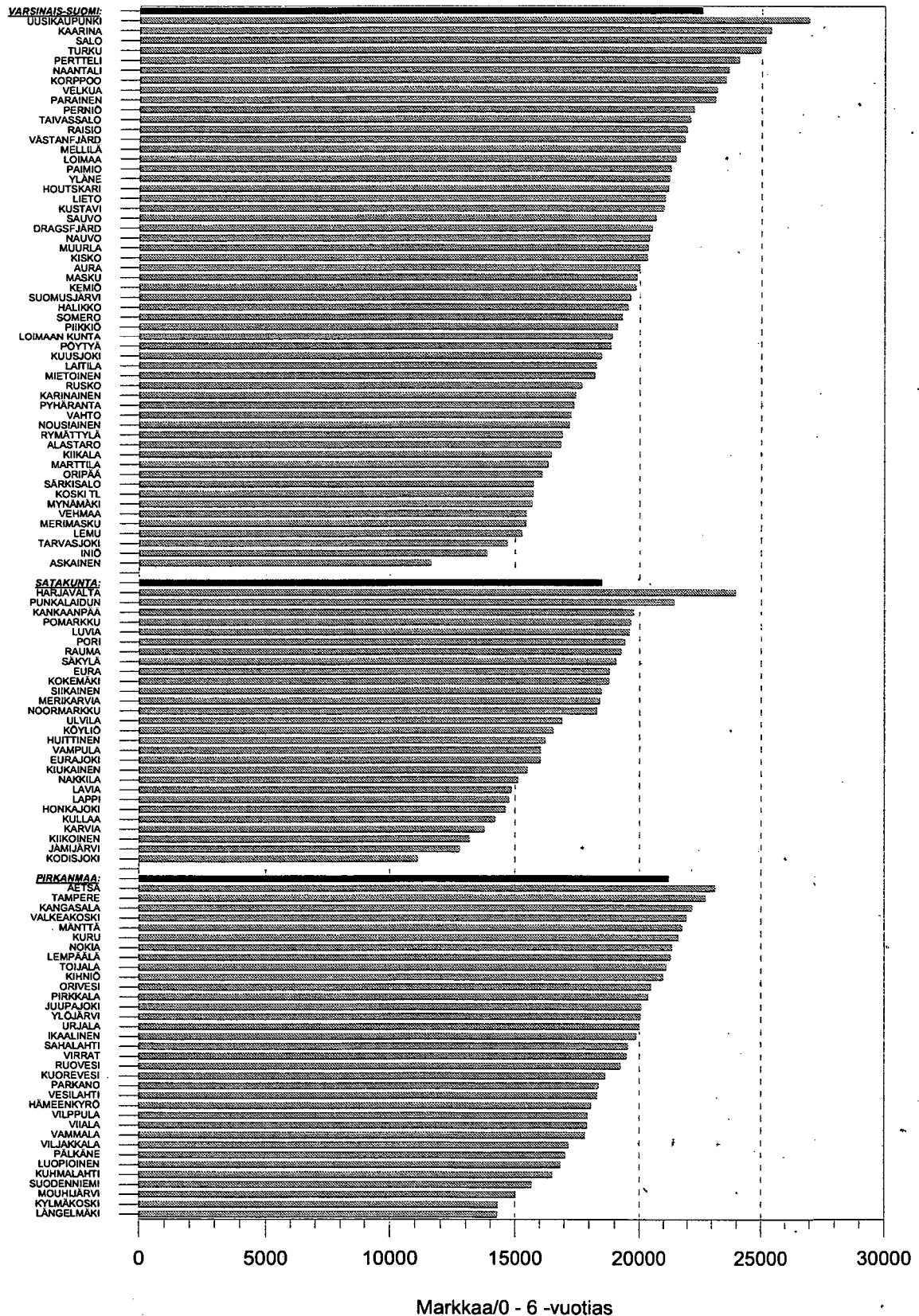

Lähde: TK/Julkinen talous

Kuva 77b. Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset kunnittain 1999.

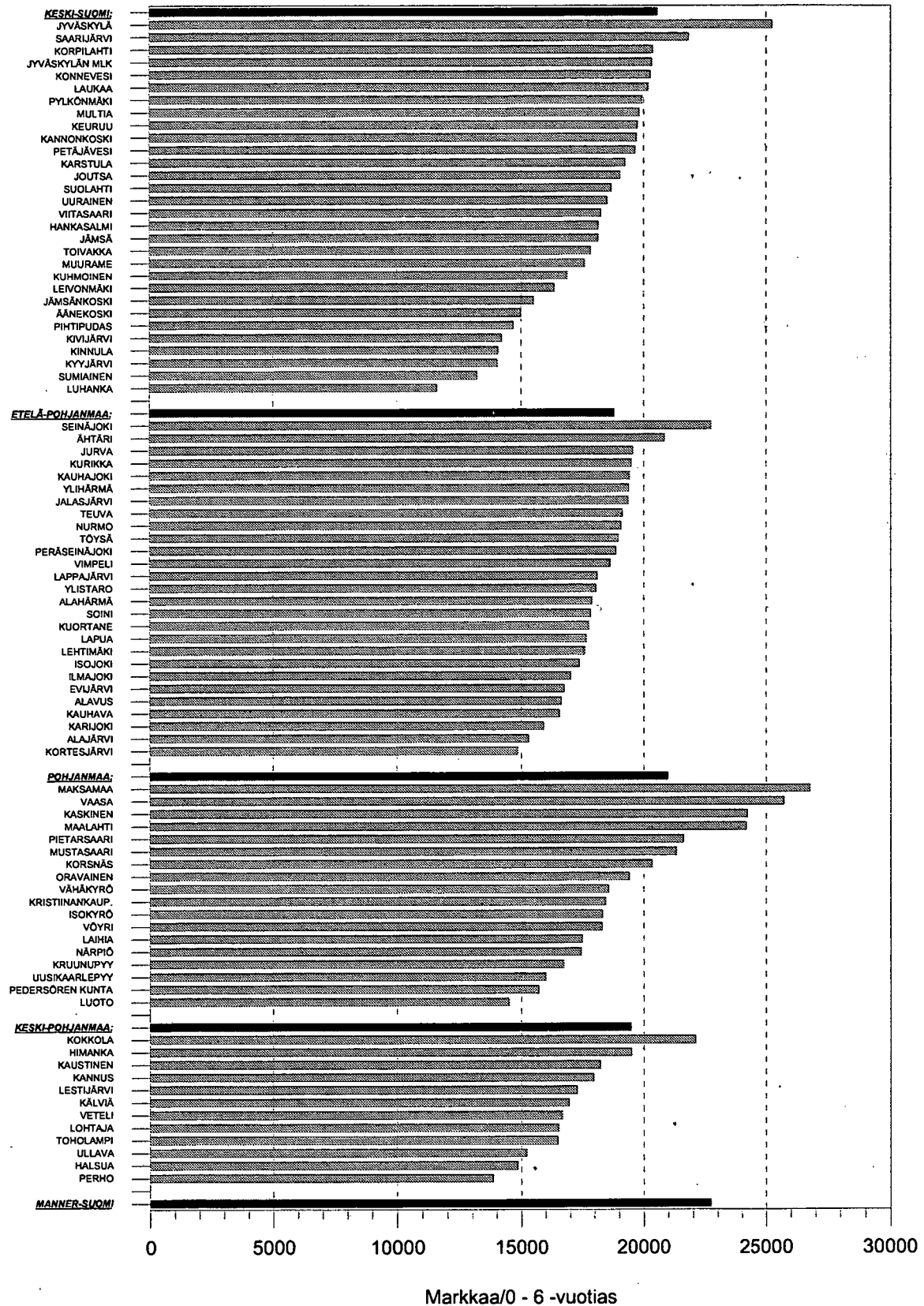
Lasten päivähoiton käyttökustannukset kunnittain 1999

Lähde: TK/Julkinen talous

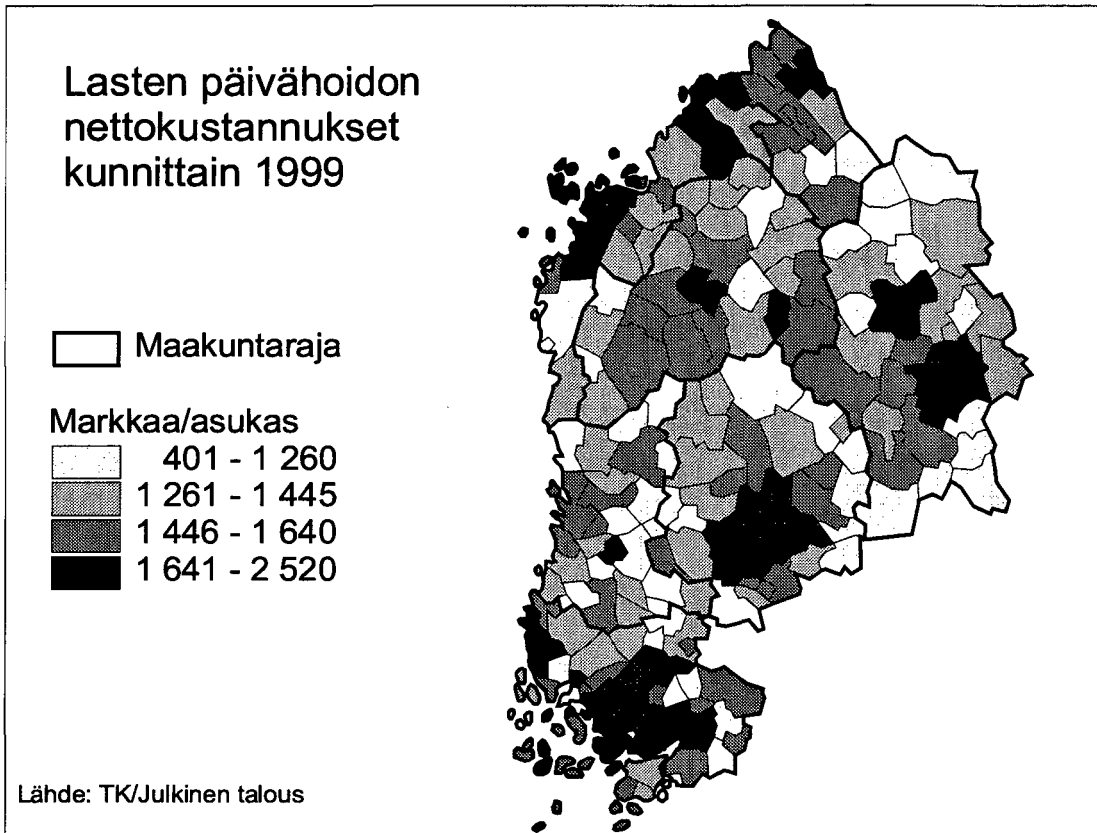
Kuva 78a. Lasten päivähoiton käyttökustannukset kunnittain 1999.

Lasten päivähoidon käyttökustannukset kunnittain 1999

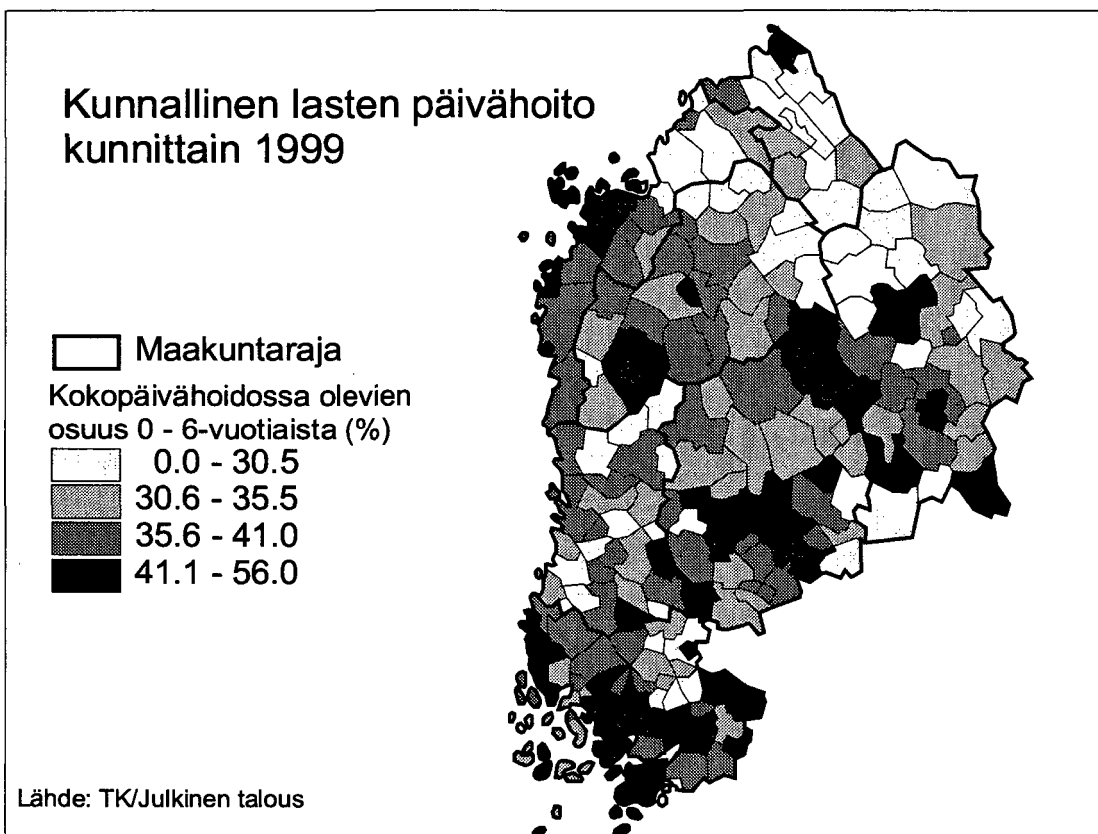

Lähde: TK/Julkinen talous

Kuva 78b. Lasten päivähoidon käyttökustannukset kunnittain 1999.

Kuva 79. Lasten päivähoidon nettokustannukset kunnittain 1999.

Kuva 80. Kunnallinen lasten päivähoito kunnittain 1999.

RAKENTAMINEN JA ASUMINEN

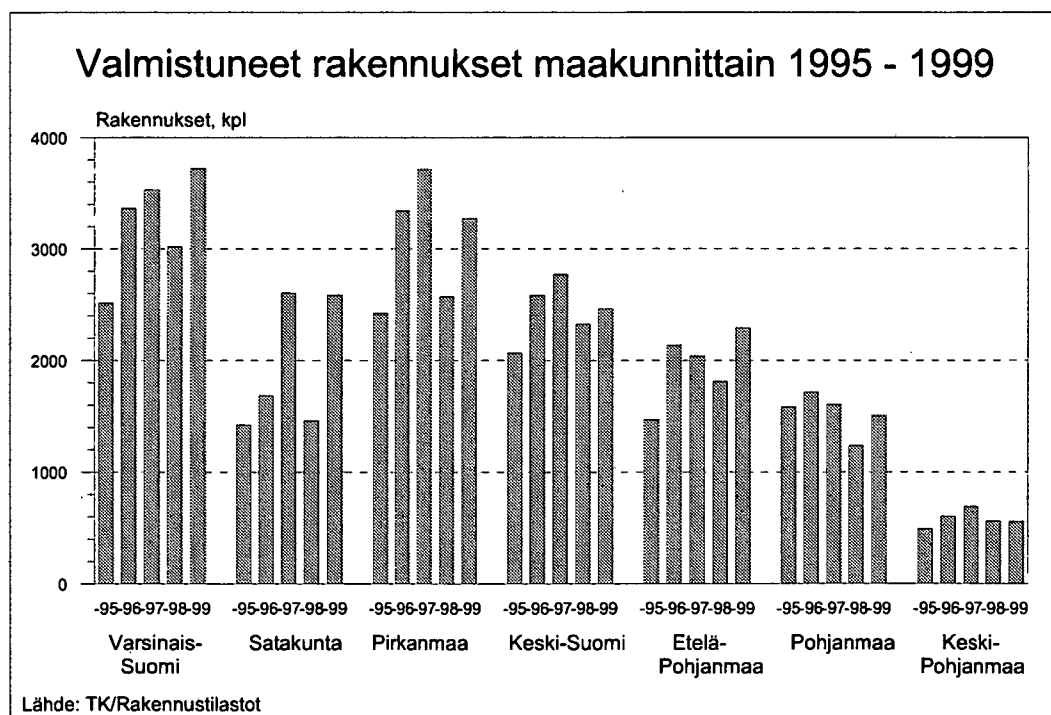
Varsinais-Suomeen valmistui vuonna 1999 uusia rakennuksia yli 3 700 kappaletta, huomattavasti enemmän kuin vuonna 1998. Keski-Pohjanmaata lukuun ottamatta myös muissa maakunnissa rakennustuotanto kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna. Rakennuksia valmistui tuolloin Länsi-Suomessa asukasluokkaan nähden eniten Kustaviin ja Iniöön. Rakennuskanta on vanhinta Kiskossa ja Kemiöllä, joissa rakennusten keskimääräinen valmistumisvuosi oli 1955 vuonna 1998. Uusinta rakennuskanta oli Muuramessa, Nurmossa ja Perhossa.

Asuntotuotanto on laskenut Länsi-Suomessa 1990-luvun alusta lähtien. Vuosikymmenen lopun hienoisesta lisääntymisestä huolimatta asuntoja valmistuu edelleen vähän 1980-lukuun verrattuna. Vuonna 1999 asuntorakentaminen oli vilkainta Seinäjoella, Halikossa ja Velkualla.

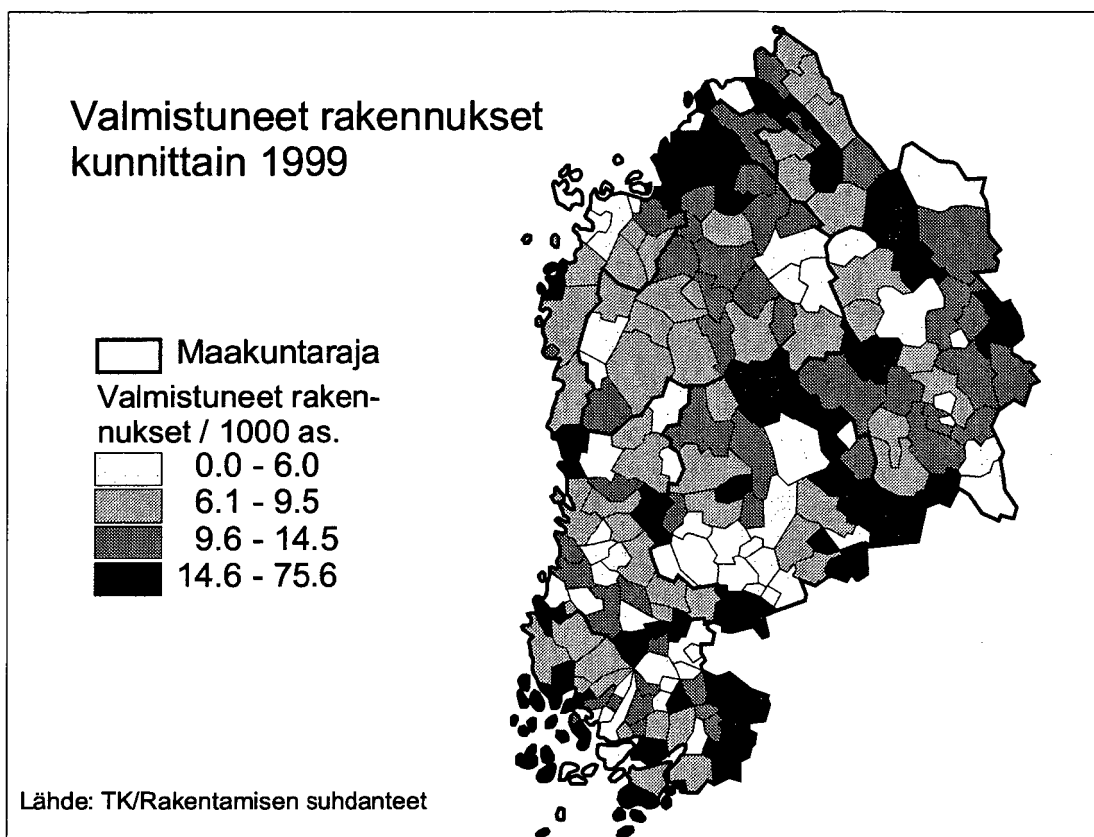
Asuntojen hinnat olivat korkeimmillaan vuonna 1989, jonka jälkeen hinnat laskivat vuoteen 1993 asti. Vielä vuoden 2000 alussa asuntoja sai halvemmalla kuin 1980-luvun lopussa. Länsi-Suomen suurimmissa kaupungeissa asuntojen neliöhinnat ovat pääsääntöisesti olleet alhaisemmat kuin maassa keskimäärin. Vuonna 1999 korkeimmat neliöhinnat asunnoista maksettiin Tampereella ja Jyväskylässä. Usean kunnan alueella asuntokauppoja tehtiin vähemmän kuin viisi, joten hintatietoa näiden kuntien osalta ei voida julkistaa.

Asuntokuntien keskikoko oli vuonna 1998 suurin Luodossa ja Perhossa, pienin Turussa. Luodossa ahtaasti asuviksi luokiteltiin normi 3 mukaan lähes 16 % asuntokunnista. Asunto on tämän normin mukaan ahtaasti asuttu, kun siinä asuu enemmän kuin yksi henkilö huonetta kohti (keittiö mukaan luettuna).

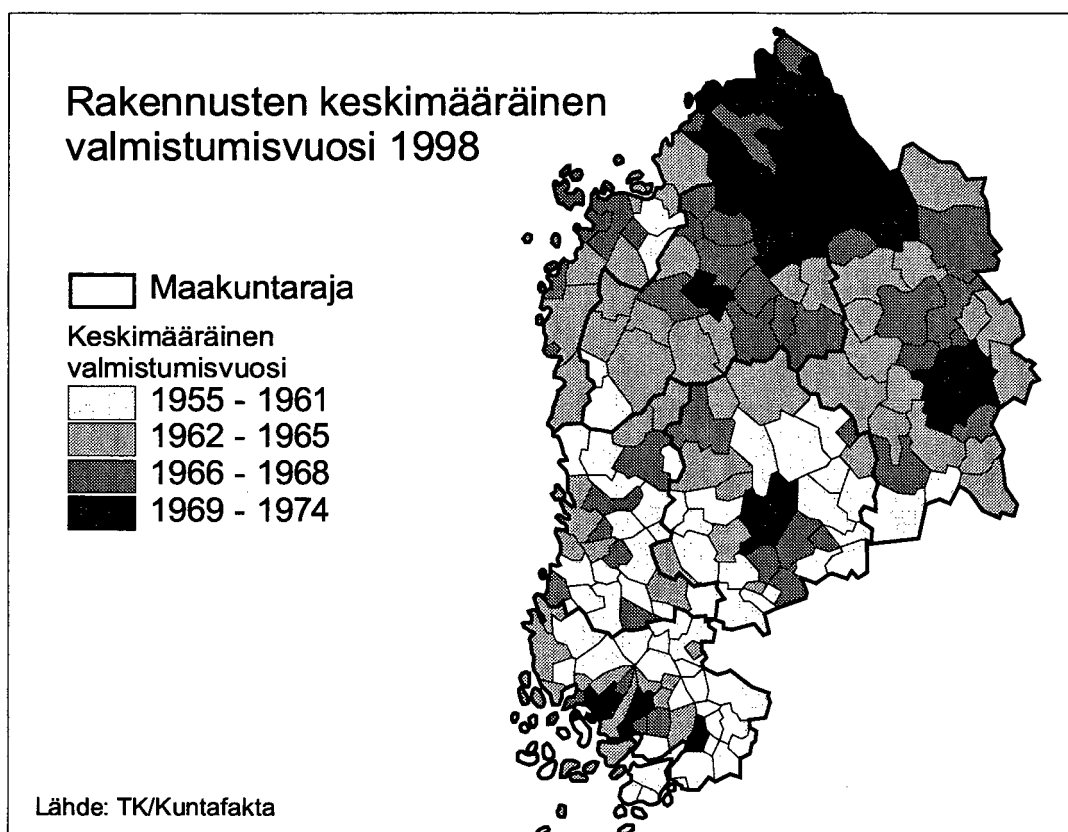
Jyväskylässä 44.7 % asuntokunnista asui vuokra-asunnoissa vuonna 1998. Vuokralla asuminen on yleistä myös muissa alueen suurimmissa kaupungeissa, kun taas Vahdolla yli 93 % asuntokunnista asui omistusasunnoissa.

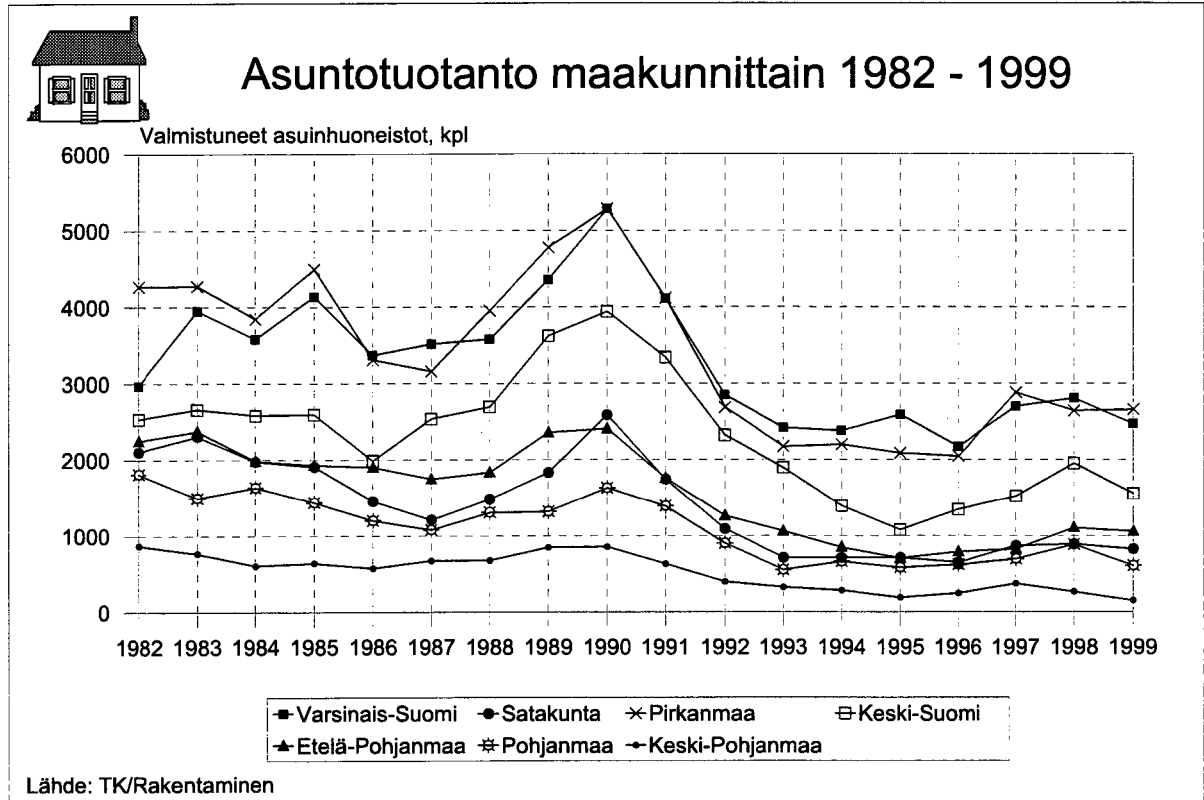
Kuva 81. Valmistuneet rakennukset maakunnittain 1995 – 1999.

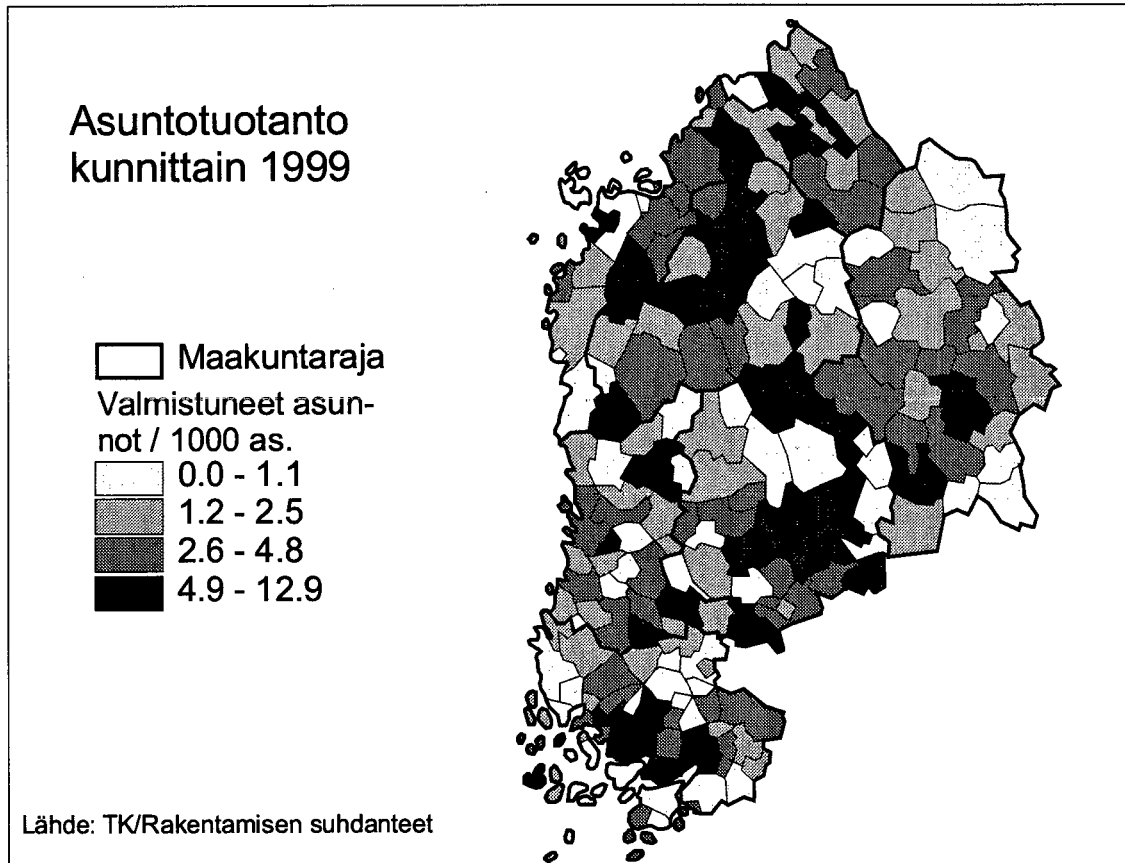
Kuva 82. Valmistuneet rakennukset kunnittain 1999.

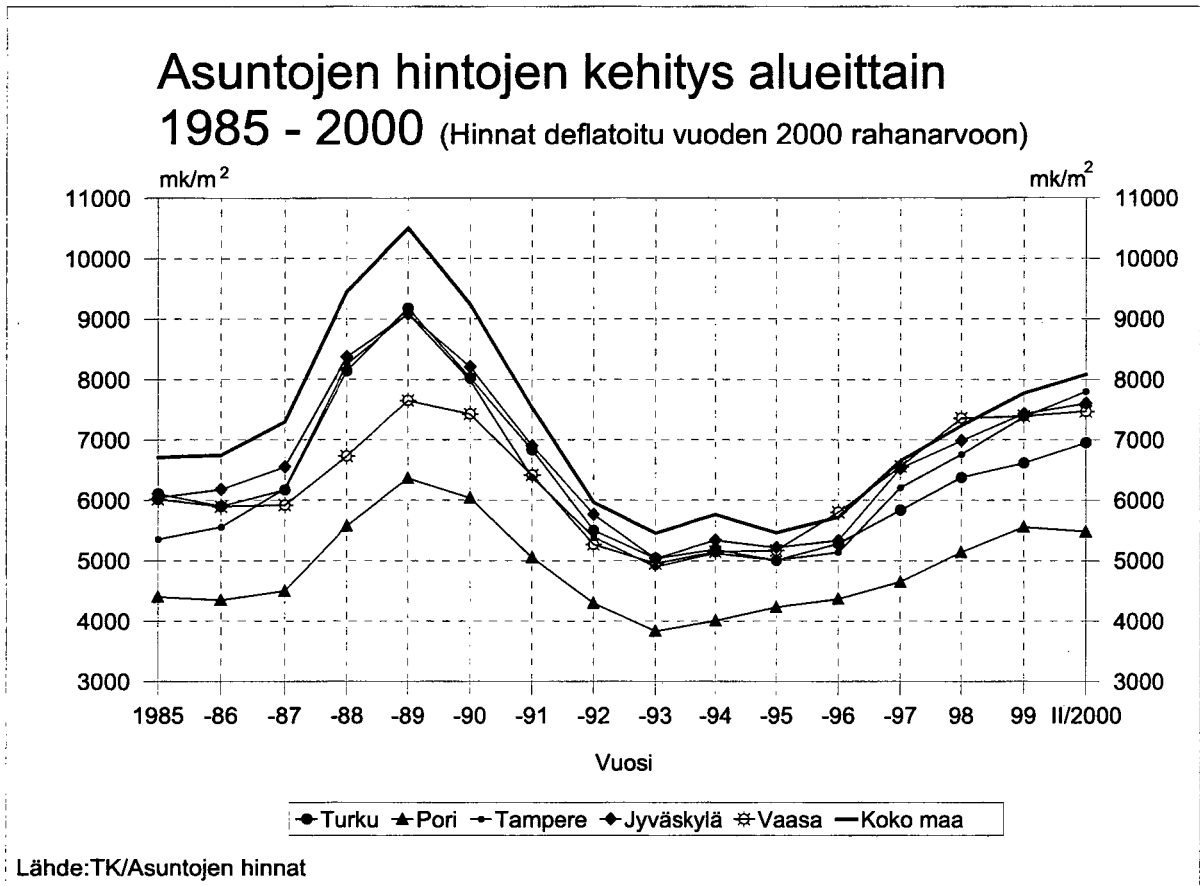
Kuva 83. Rakennusten keskimääräinen valmistumisvuosi kunnittain 1998.

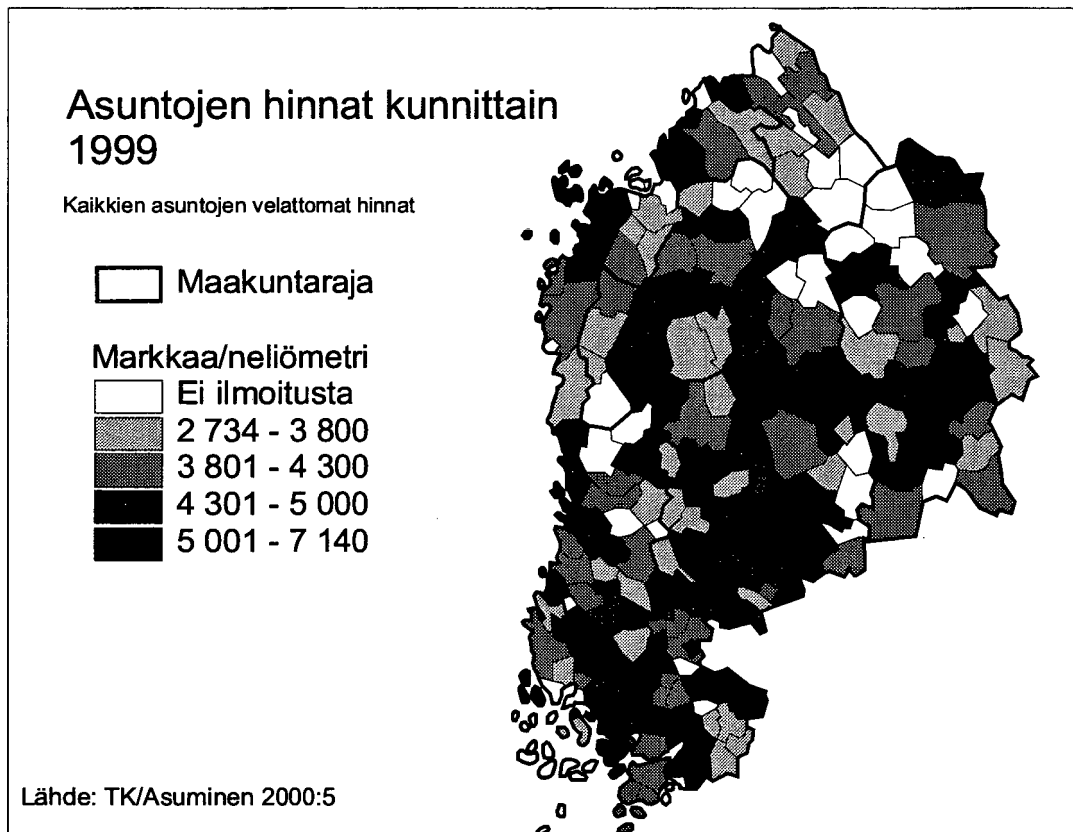
Kuva 84. Asuntotuotanto maakunnittain 1982 – 1999.

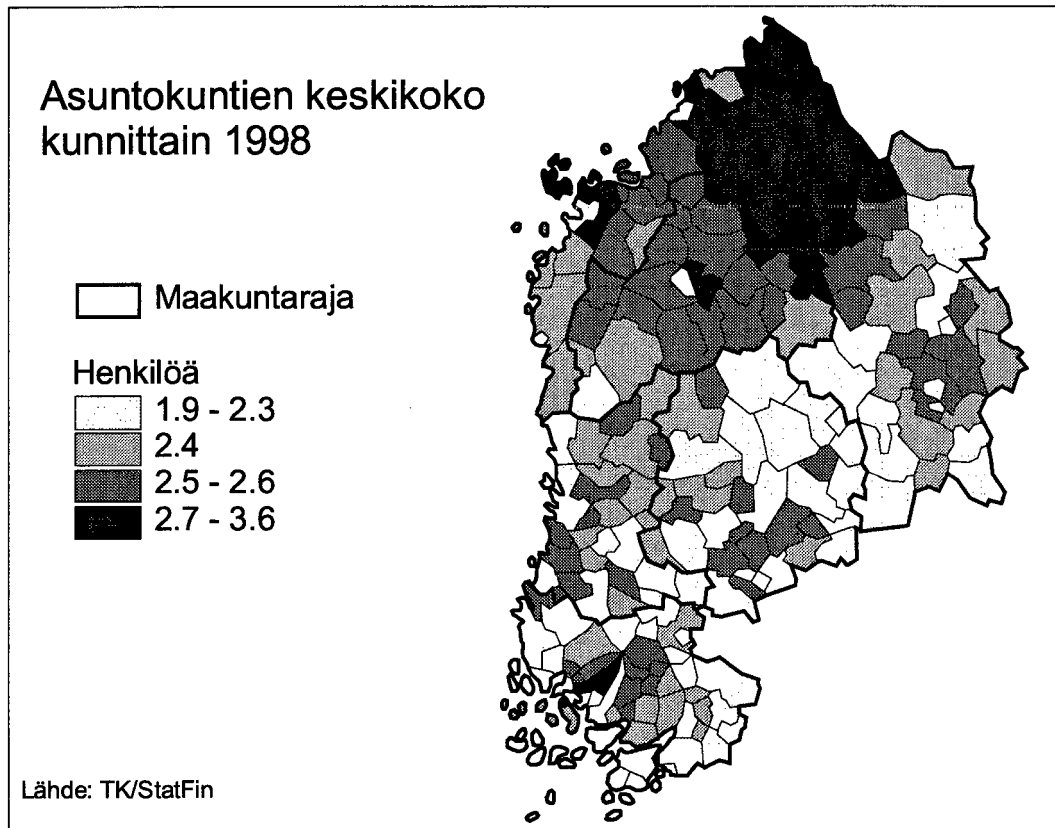
Kuva 85. Asuntotuotanto kunnittain 1999.

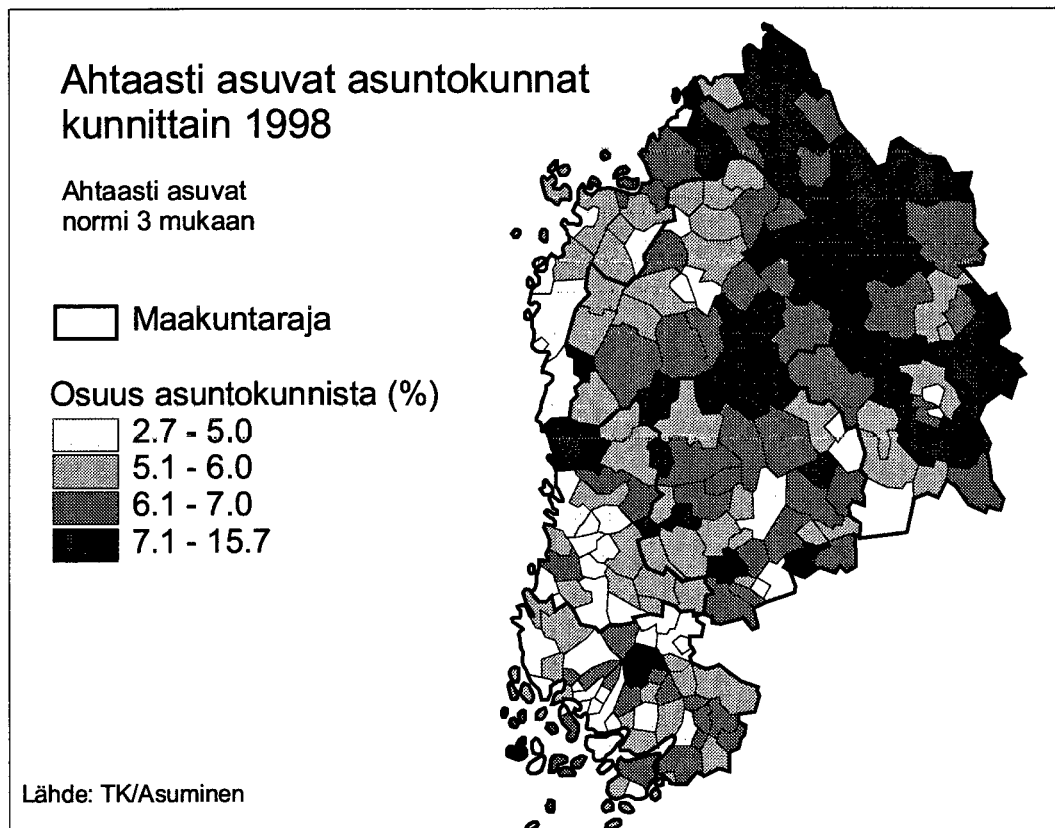
Kuva 86. Asuntojen hintojen kehitys alueittain 1985 – 2000.

Kuva 87. Asuntojen hinnat kunnittain 1999.

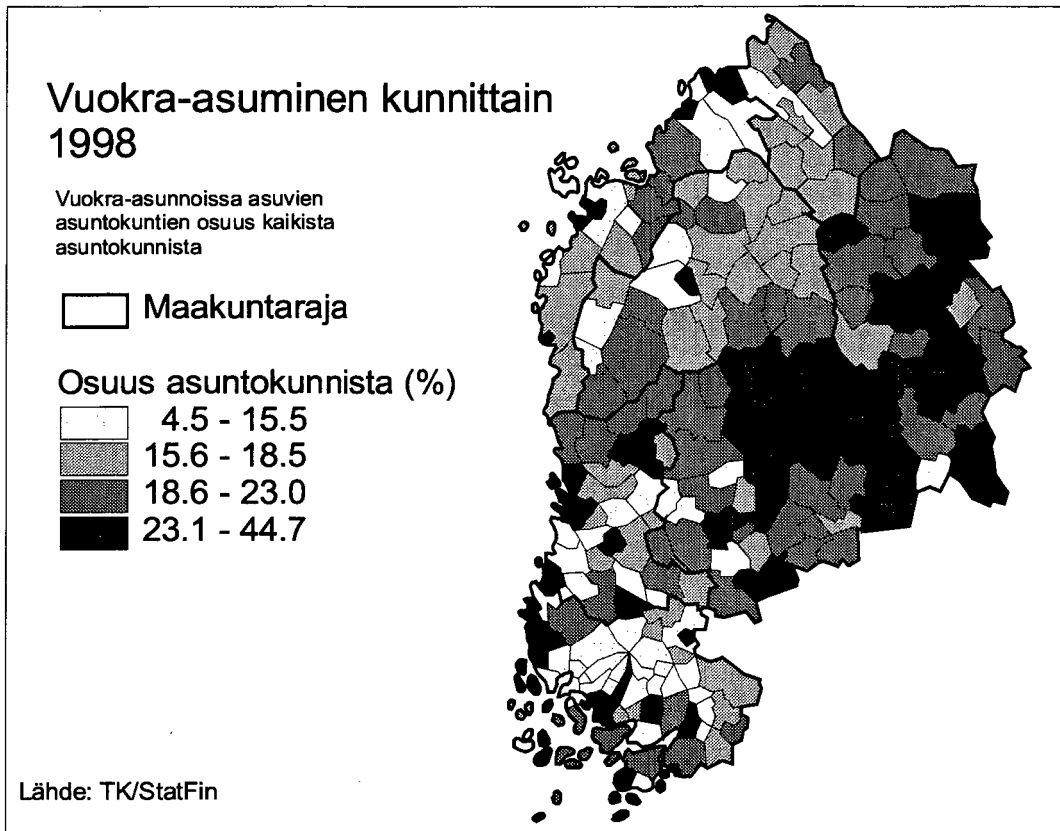

Kuva 88. Asuntokuntien keskekoko kunnittain 1998.

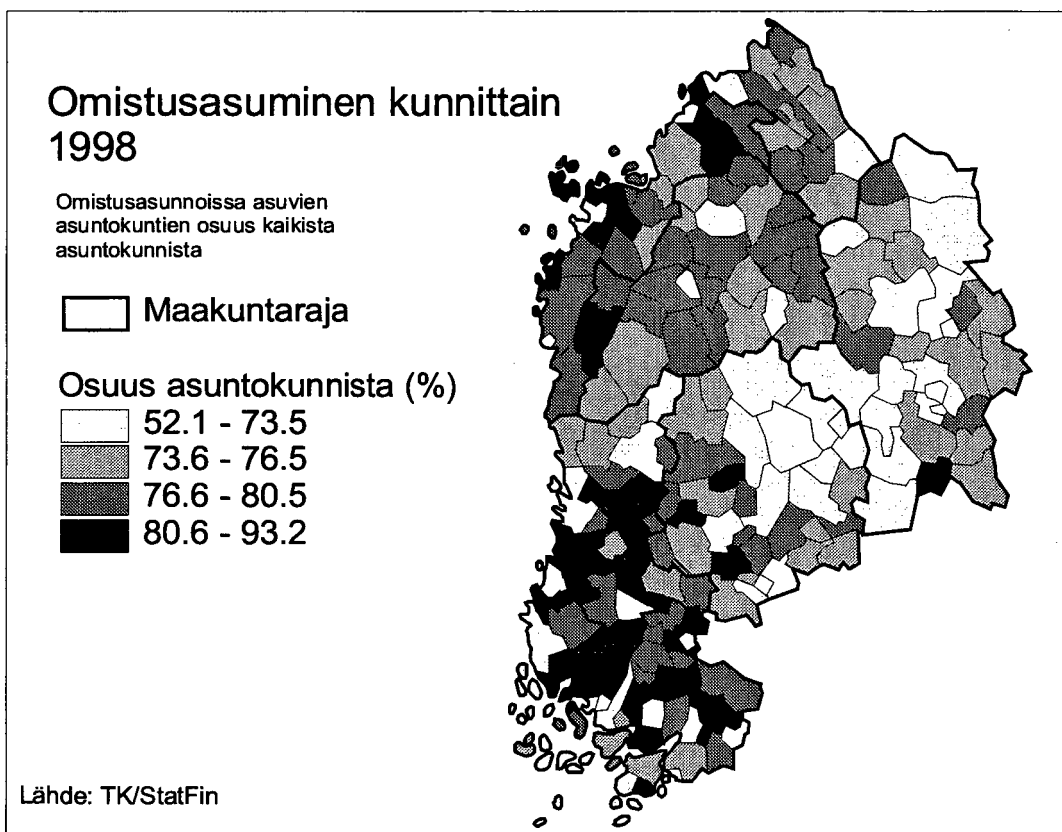

Kuva 89. Ahtaasti asuvat asutokunnat kunnittain 1998.

Kuva 90. Vuokra-asuminen kunnittain 1998.

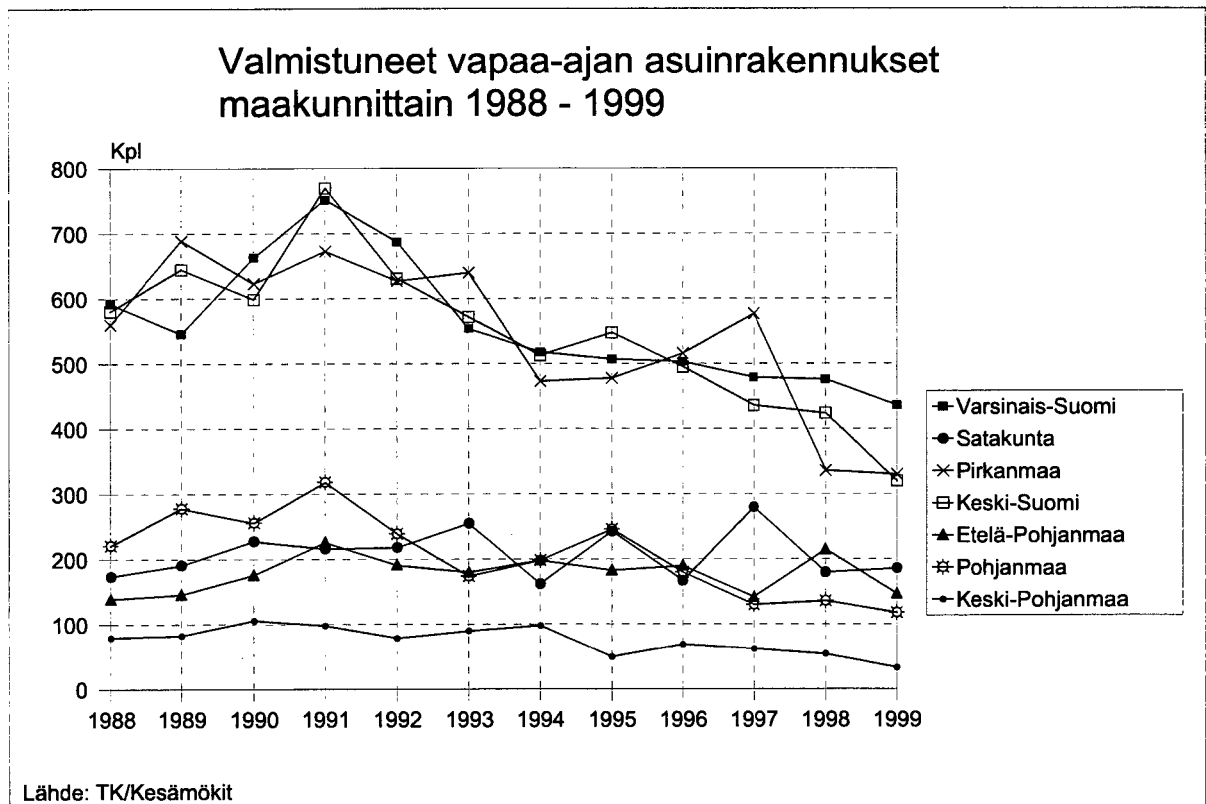

Kuva 91. Omistusasuminen kunnittain 1998.

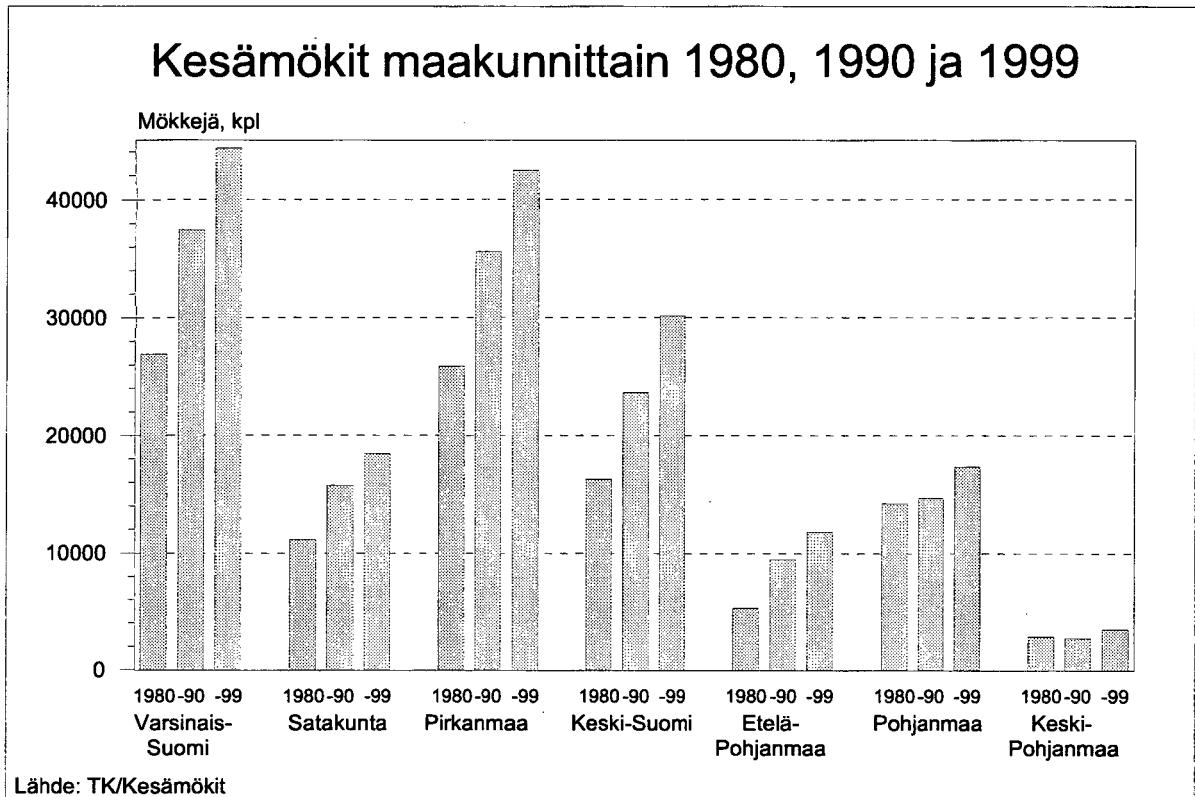
Vapaa-ajan asuinrakennukset

Valmistuneiden vapaa-ajan asuinrakennusten määrä on laskenut Länsi-Suomesa 1990-luvun loppua kohti vuosikymmenen alun määristä. Varsinais-Suomeen, Keski-Suomeen ja Pirkanmaalle vapaa-ajan asuinrakennuksia on valmistunut lukumääräisesti eniten. Vuonna 1999 niitä valmistui 436 kappaletta Varsinais-Suomeen, Keski-Suomeen ja Pirkanmaalle noin sata vähemmän. Keski-Suomessa ja myös Etelä-Pohjanmaalla rakentaminen väheni tuolloin huomattavasti edellisvuoteen verrattuna.

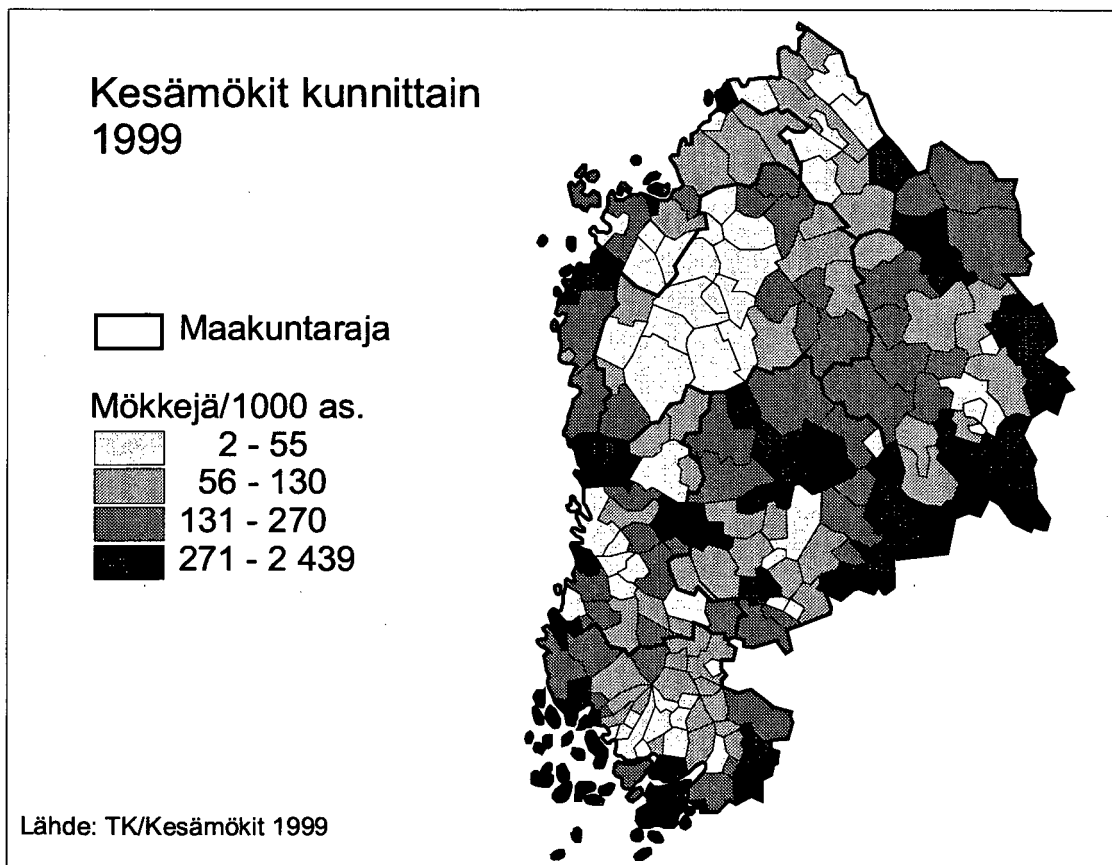
Vuonna 1999 Länsi-Suomen 168 029 kesämökistä useampi kuin joka neljäs sijaitsi Varsinais-Suomessa. Pirkanmaalla mökkejä oli lähes yhtä paljon. Kunnittain tarkasteltuna mökkejä on lukumääräisesti eniten Uudessakaupungissa, asukasluokan suhteutettuna kuitenkin Kustavin, Iniön ja Velkuan saaristokunnissa. Seinäjoella, Ulvilassa ja Raisiossa kesämökkejä on suhteessa vähiten.

Kuva 92. Valmistuneet vapaa-ajan asuinrakennukset maakunnittain 1988 – 1999.

Kuva 93. Kesämökkit maakunnittain 1980, 1990 ja 1999.

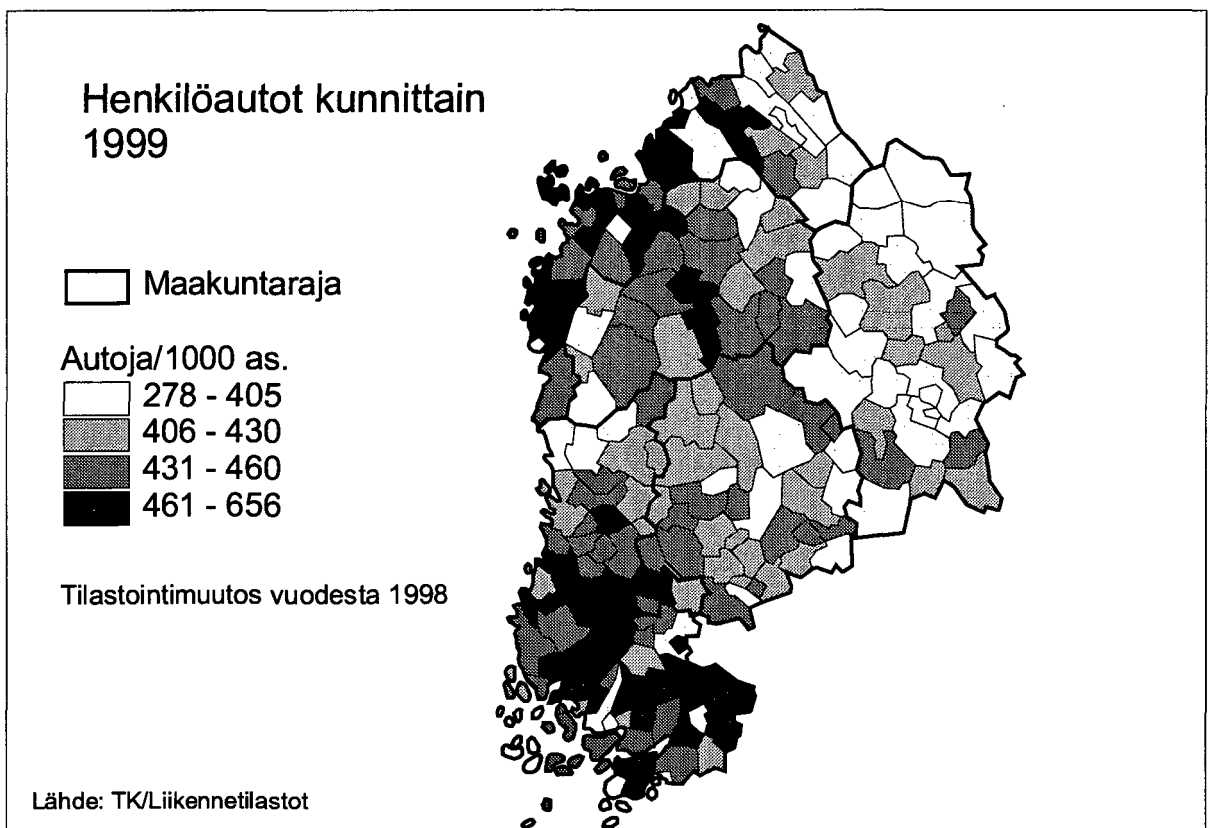

Kuva 94. Kesämökkit kunnittain 1999.

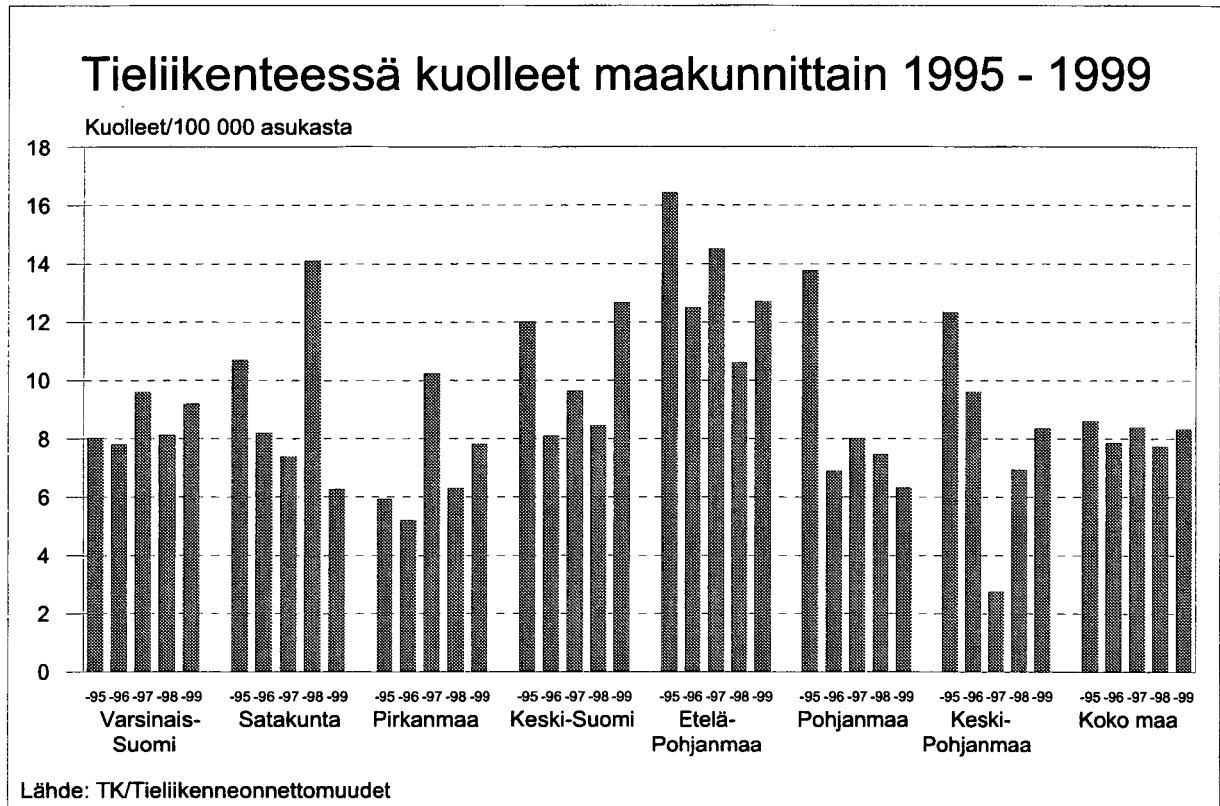
LIIKENNE JA MATKAILU

Suomessa oli 403 henkilöautoa tuhatta asukasta kohti vuonna 1999. Länsi-Suomen 154 kunnassa autoja oli suhteessa vähintään saman verran. Autoistunein kunta oli Isokyrö, missä autoja oli 656 kappaletta tuhatta asukasta kohti. Vähiten autoja asukasluvuun nähden oli Viljakkalan kunnassa.

Tieliikenteessä kuolleiden määrä nousi vuodesta 1998 vuoteen 1999 koko maassa neljästä sadasta 431:een. Myös useimmissa Länsi-Suomen maakunnissa kuolemantapauksien määrä kasvoi. Ainoastaan Satakunnassa ja Pohjanmaalla tieliikenteessä menehtyi vähemmän ihmisiä vuonna 1999 kuin edellisellä vuonna.

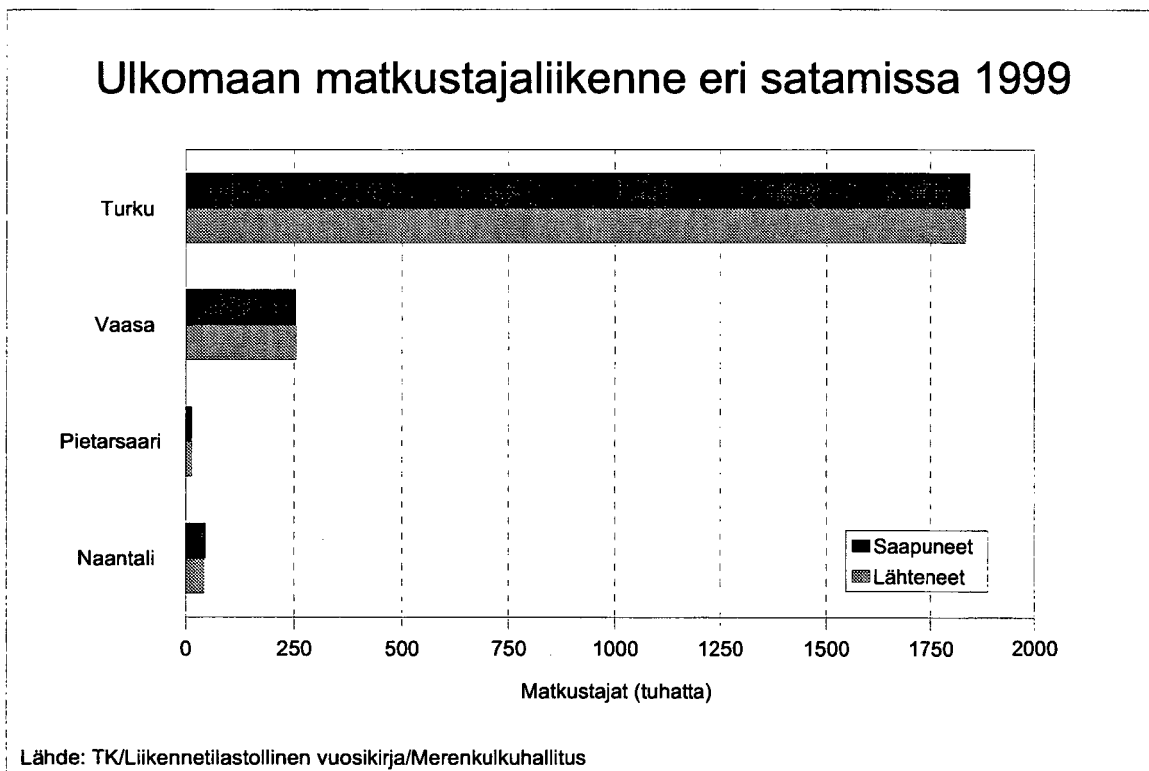

Kuva 95. Henkilöautot kunnittain 1999.

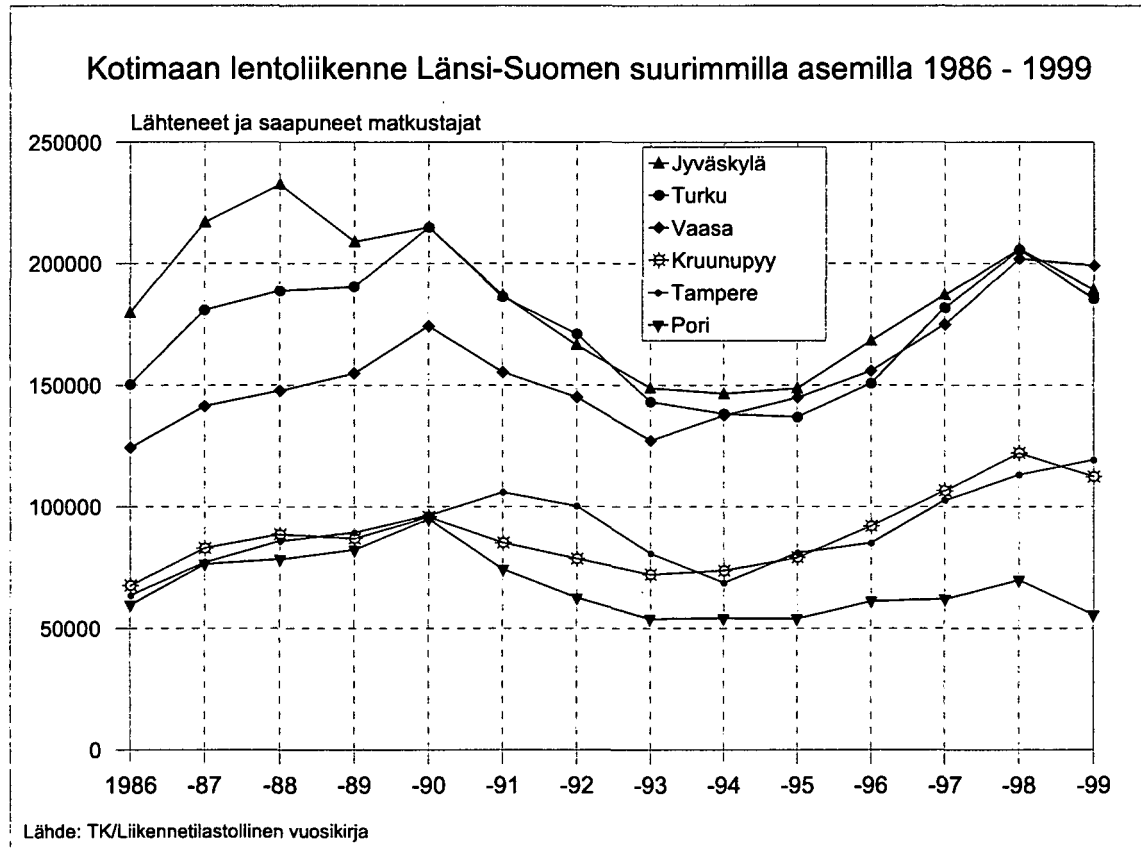
Kuva 96. Tieliikenteessä kuolleet maakunnittain 1995 - 1999.

Ulkomaan matkustajaliikenne meriteitse oli selvästi vilkkainta Turussa, yli 3.68 miljoonaa matkustajaa vuonna 1998. Vaasassa saapuneita ja lähteneitä matkustajia oli yhteensä 509 000. Pietarsaassa ja Naantalissa matkustajamäärät olivat vähäisempiä.

Kuva 97. Ulkomaan matkustajaliikenne eri satamissa 1999.

Kotimaan lentoliikenteen matkustajamäärät kääntyivät kasvuun 1990-luvun alun notkahduksen jälkeen vuonna 1994. Vuonna 1999 lentoliikenteen matkustajamäärissä tapahtui kuitenkin vähenemistä vuoteen 1998 verrattuna. Lentomatrustajien määrät vähenivät myös Länsi-Suomen kentillä. Länsi-Suomen vilkkaimmat asemat ovat Jyväskylä, Turku ja Vaasa, joissa saapuneita ja lähteneitä matkustajia oli vuonna 1999 alle 200 000.

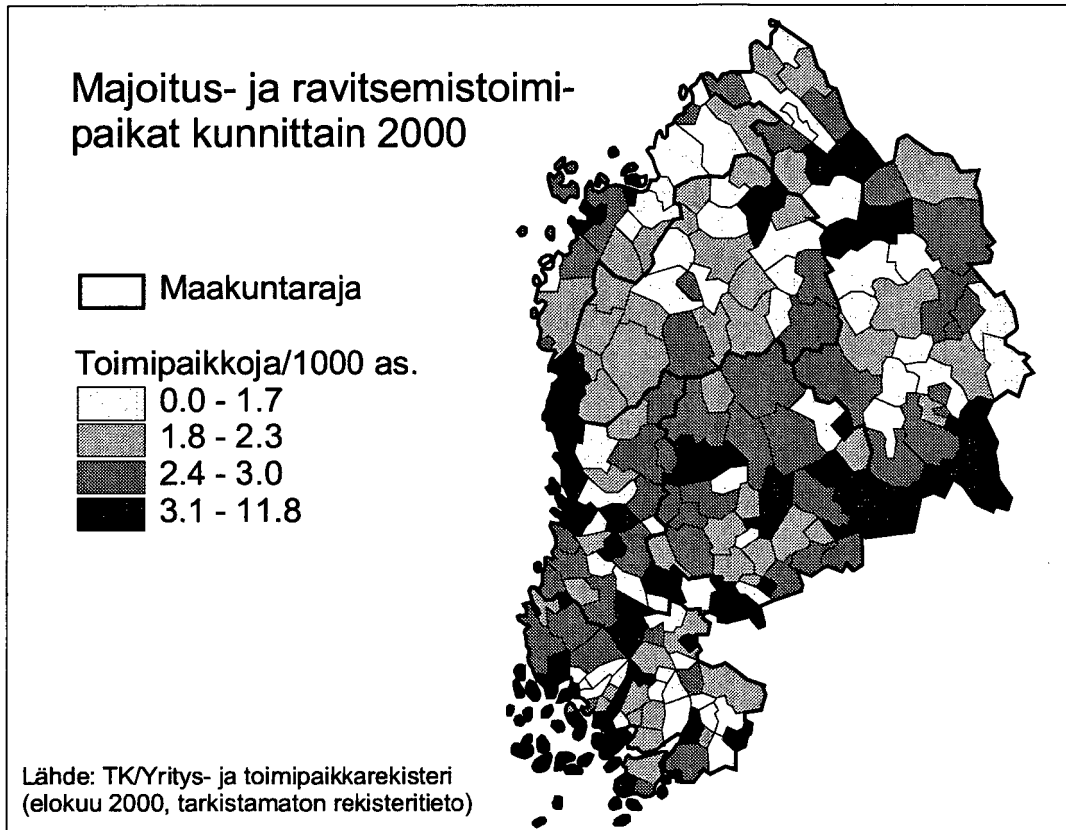
Kuva 98. Kotimaan lentoliikenne Länsi-Suomen suurimmilla asemilla 1986 - 1999.

Majoitus- ja ravitsemispalvelut

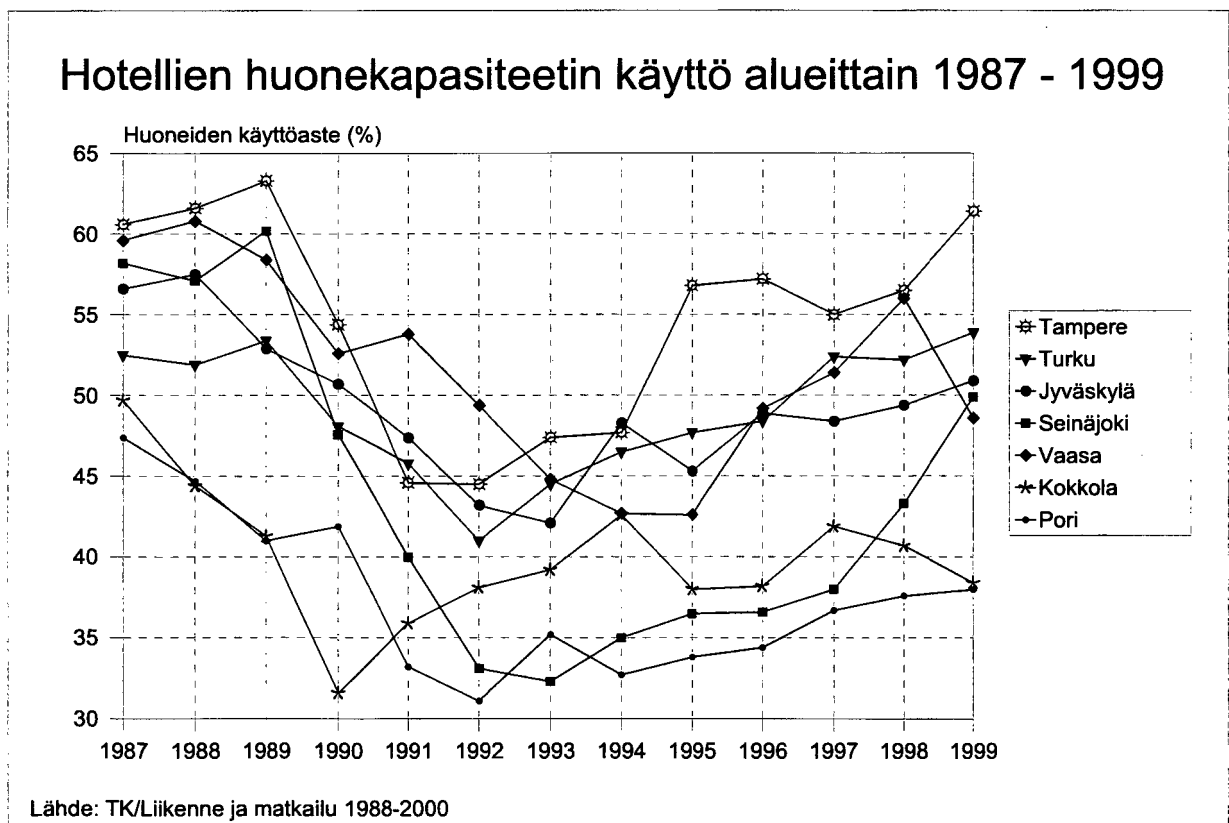
Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisterin mukaan majoitus- ja ravitsemistoimipaikkoja oli elokuussa 2000 Länsi-Suomen alueella hieman vajaa 4 900. Asukaslukuun suhteutettuna niitä oli eniten Kustavissa, Velkualla ja Houtakarissa, vähiten Vahdolla.

Hotellien huonekapasiteetin käyttöaste parani vuodesta 1998 vuoteen 1999 eniten Tampereella ja Seinäjoella. Tarkastelukuntien paras käyttöaste oli Tampereella, yli 61 %. Matalin se oli Kokkolassa ja Porissa.

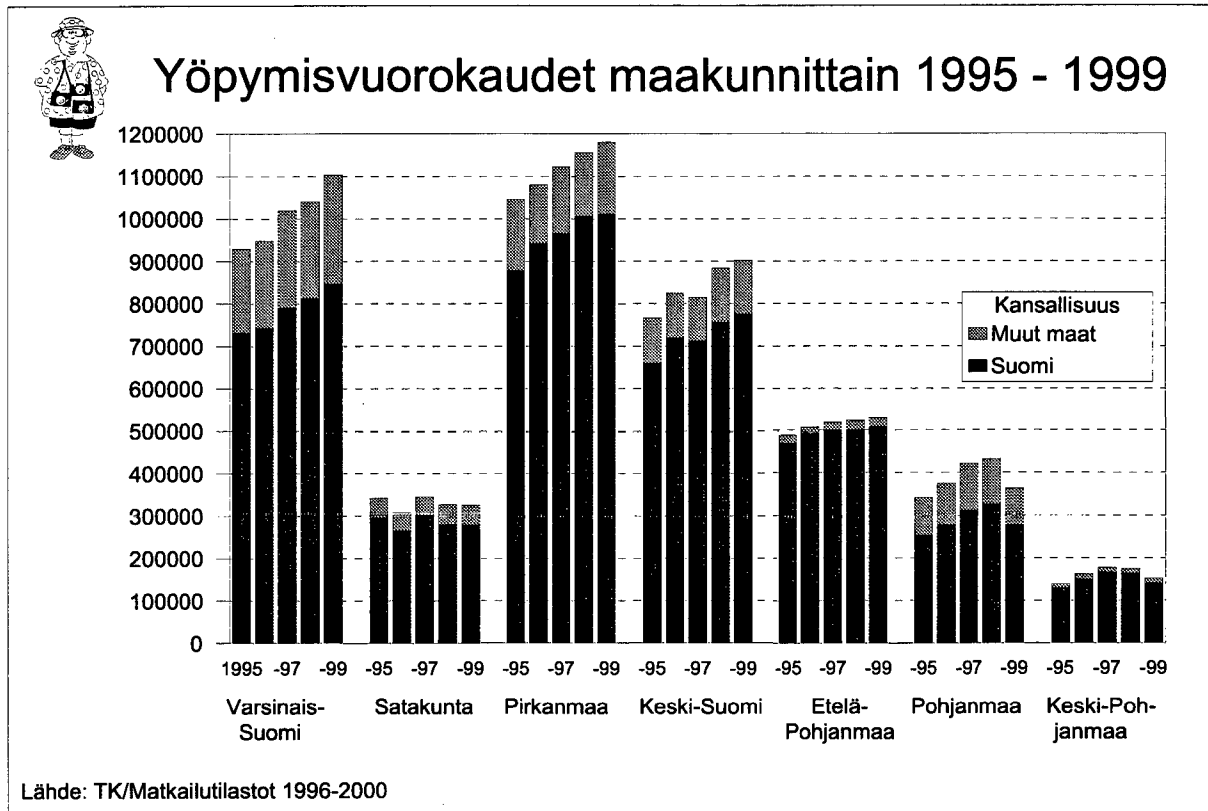
Yöpymisvuorokausien määrä kasvoi vuonna 1999 selvästi Varsinais-Suomessa, Pirkanmaalla ja Keski-Suomessa. Yöpymisvuorokausia kirjattiin eniten Pirkanmaalla, jossa myös majoituskapasiteettia on eniten. Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla ulkomaalaisten yöpyjien osuudet olivat pienimmät.

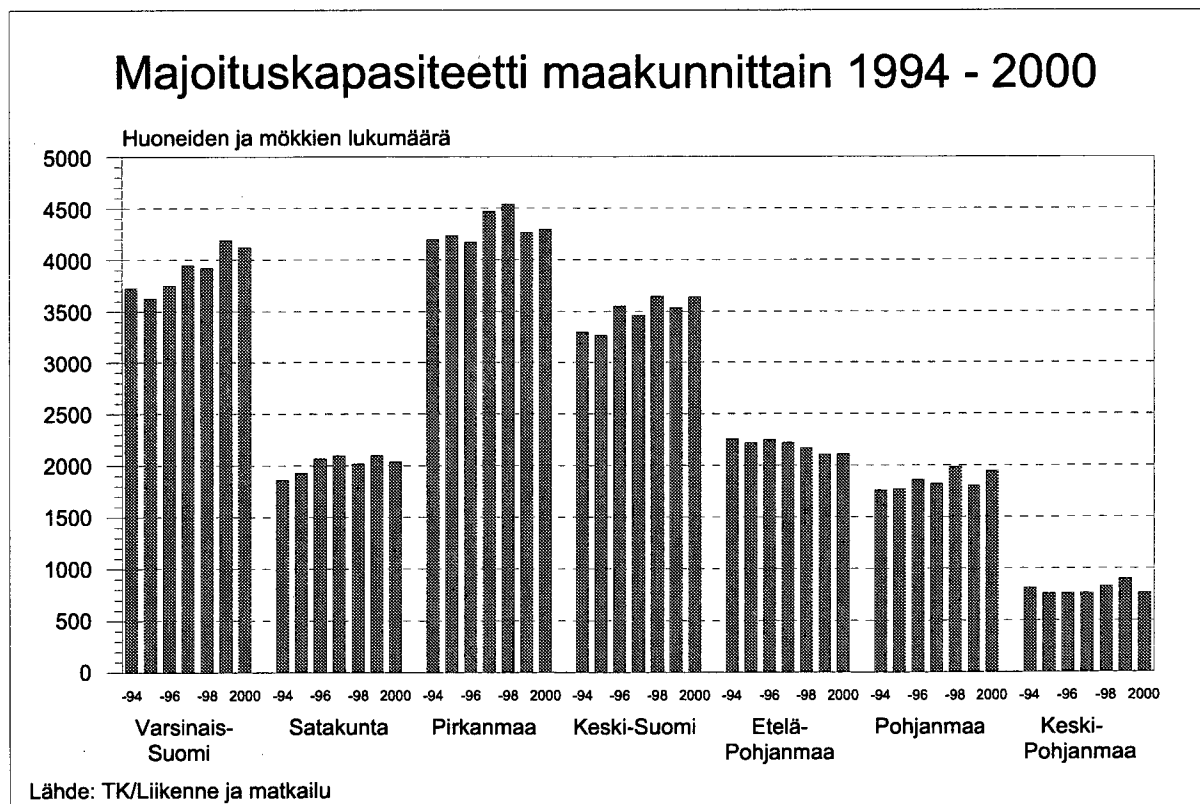
Kuva 99. Majoitus- ja ravitsemistoimipaikat kunnittain 1999.

Kuva 100. Hotellien huonekapasiteetin käyttö alueittain 1987 - 1999.

Kuva 101. Yöpymisvuorokaudet maakunnittain 1995 – 1999.

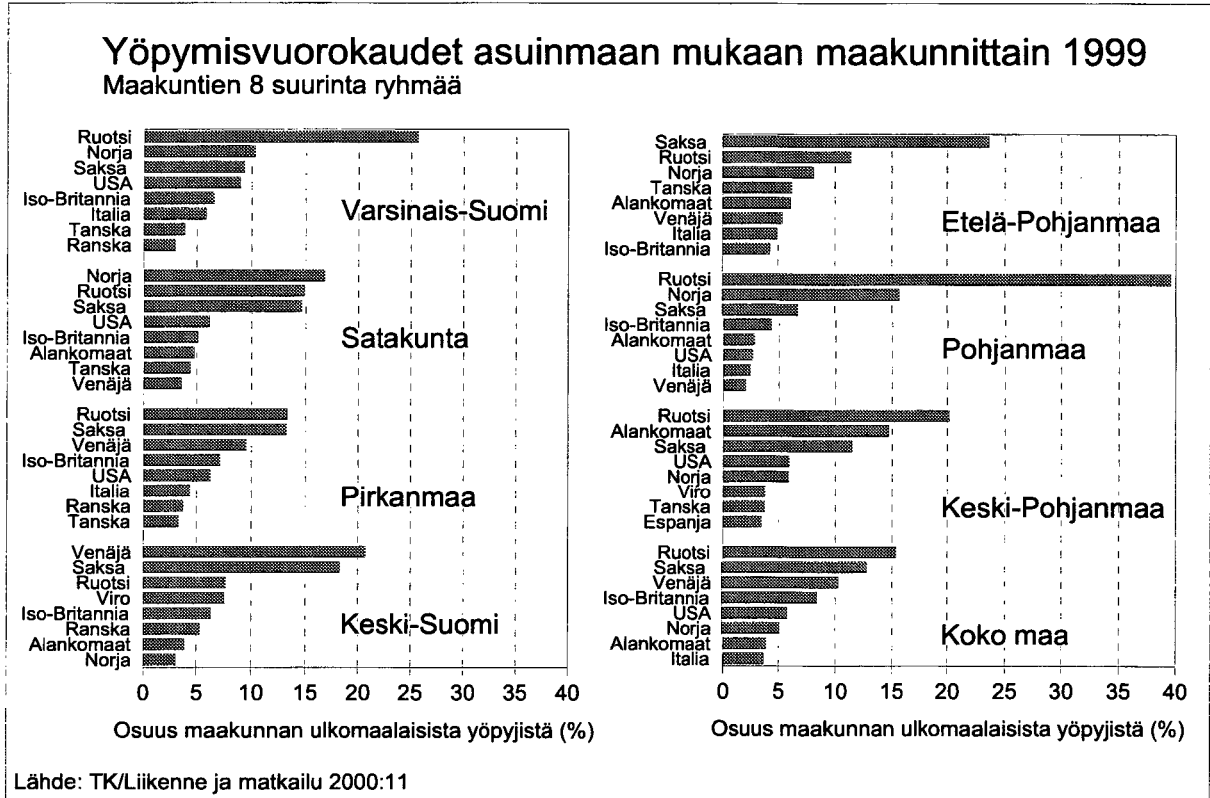

Kuva 102. Majoituskapasiteetti maakunnittain 1994 – 2000.

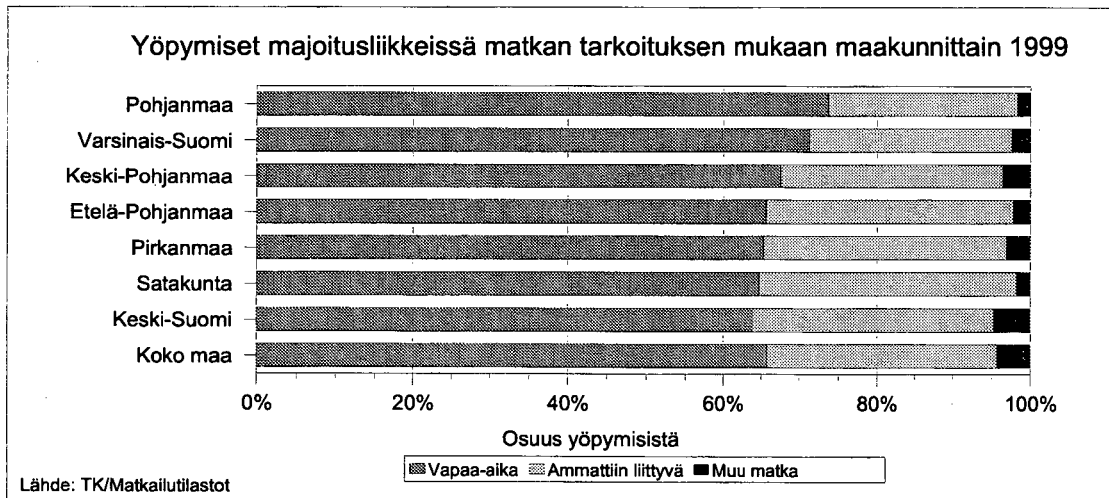

Lähes 40 % Pohjanmaalla yöpyvistä ulkomaalaisista oli ruotsalaisia vuonna 1999. Ruotsalaiset turistit olivatkin yleensä suurin yöpyjäryhmä Länsi-Suomen maakunnissa.

Pohjanmaalle suuntautuneista matkoista lähes 74 % oli vapaa-aikaan liittyviä. Satakunnassa ja Etelä-Pohjanmaalla ammattiin liittyvät matkat muodostivat yli 32 % yöpymisistä.

Kuva 103. Yöpymisvuorokaudet kansallisuuden mukaan maakunnittain 1998.

Kuva 104. Yöpymiset majoitusliikkeissä matkan tarkoituksen mukaan maakunnittain 1999.

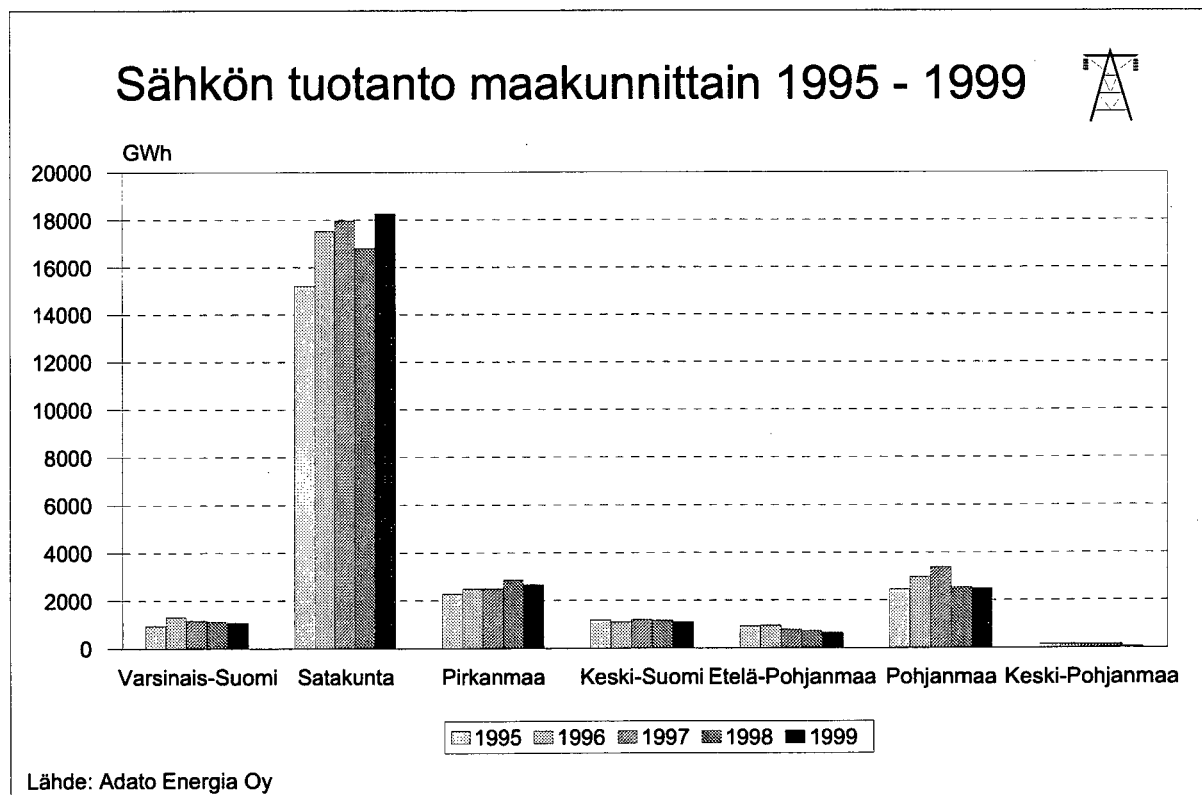
ENERGIATALOUS

Satakunnassa tuotettiin sähköä yli 18 200 GWh vuonna 1999. Muissa Länsi-Suomen maakunnissa sähkön tuotanto jäi alle 3 000 GWh. Sähkön kulutus on kasvanut varsin tasaisesti lähes kaikissa maakunnissa koko tarkasteluajan (1995 – 1999).

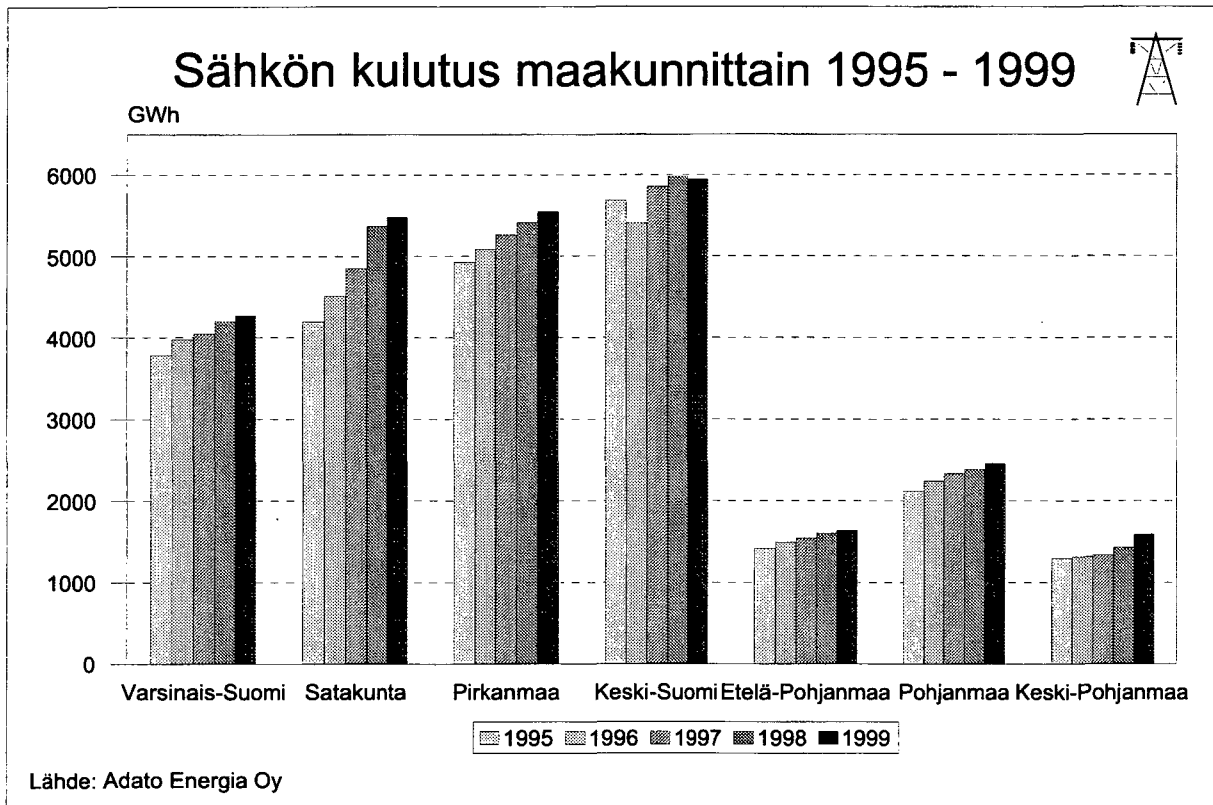
Jalostus oli suurin sähkön käyttäjäryhmä koko maassa vuonna 1999 56 % osuudella kokonaiskulutuksesta. Satakunnassa, Keski-Suomessa ja Keski-Pohjanmaalla jalostuksen osuus oli huomattavasti tätä suurempi, yli 70%. Yksityisen kulutuksen osuus oli suurin Etelä-Pohjanmaalla ja Varsinais-Suomessa, yli 30 % maakunnan kulutuksesta. Vastaavasti pienin yksityisen kulutuksen osuus oli Satakunnassa, Keski-Suomessa ja Keski-Pohjanmaalla, 14 % maakuntien kulutuksesta. Kunnittain tarkasteltaessa yksityinen kulutus asukasta kohti oli vuonna 1999 suurin Kustavissa ja pienin Jalasjärvellä.

Vuonna 1999 Länsi-Suomen osuus koko maan sähkön tuotannosta oli yli 39 % ja kulutuksesta vajaa 36 %. Sähkön tuotanto alueella on keskittynyt pääosin Satakuntaan, jossa tuotettiin yli neljännes koko maassa tuotetusta sähköstä. Muiden maakuntien osuudet jäivät alle 5 %

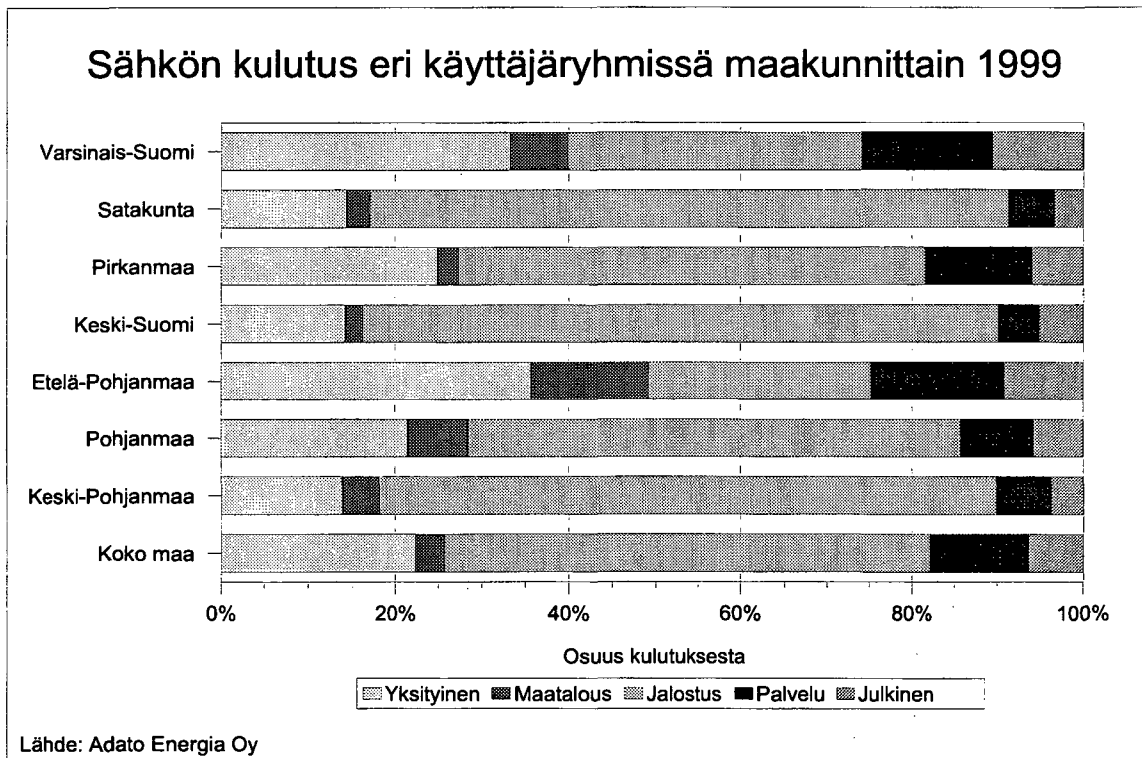
Vuonna 1999 Länsi-Suomen maakuntien sähköomavaraisuus oli paras Satakunnassa, jossa se nousi edellisvuodesta ollen nyt yli 330 %. Myös Pohjanmaa on sähkön suhteen omavarainen. Muut maakunnat eivät pysty tuottamaan riittävästi sähköä oman alueensa tarpeisiin.

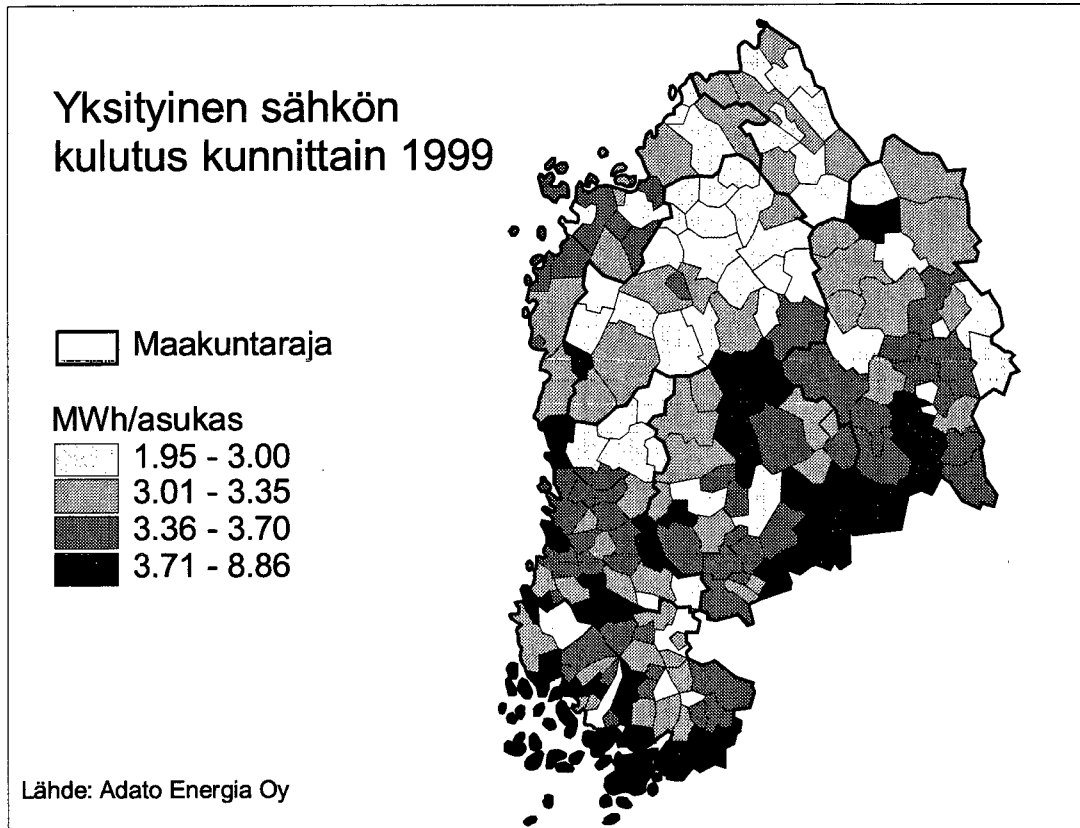
Kuva 105. Sähkön tuotanto maakunnittain 1995 – 1999.

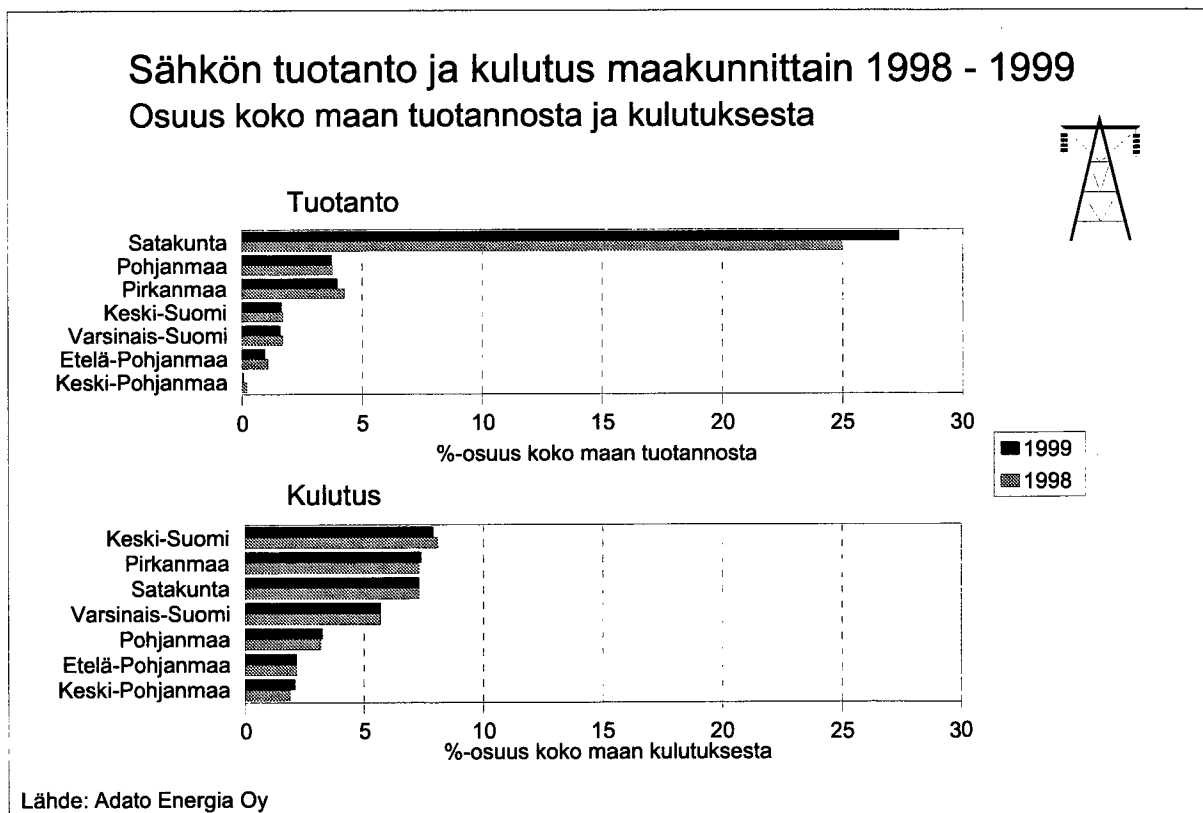
Kuva 106. Sähkön kulutus maakunnittain 1995 – 1999.

Kuva 107. Sähkön kulutus eri käyttäjäryhmissä maakunnittain 1999.

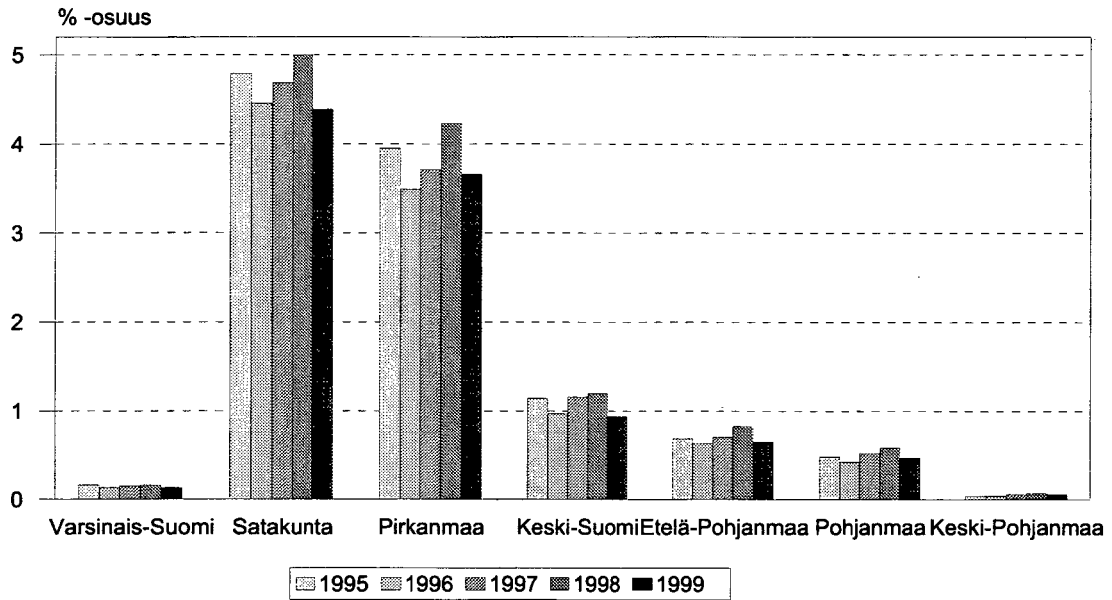
Kuva 108. Yksityinen sähkön kulutus kunnittain 1999.

Kuva 109. Sähkön tuotanto ja kulutus maakunnittain 1998 - 1999.

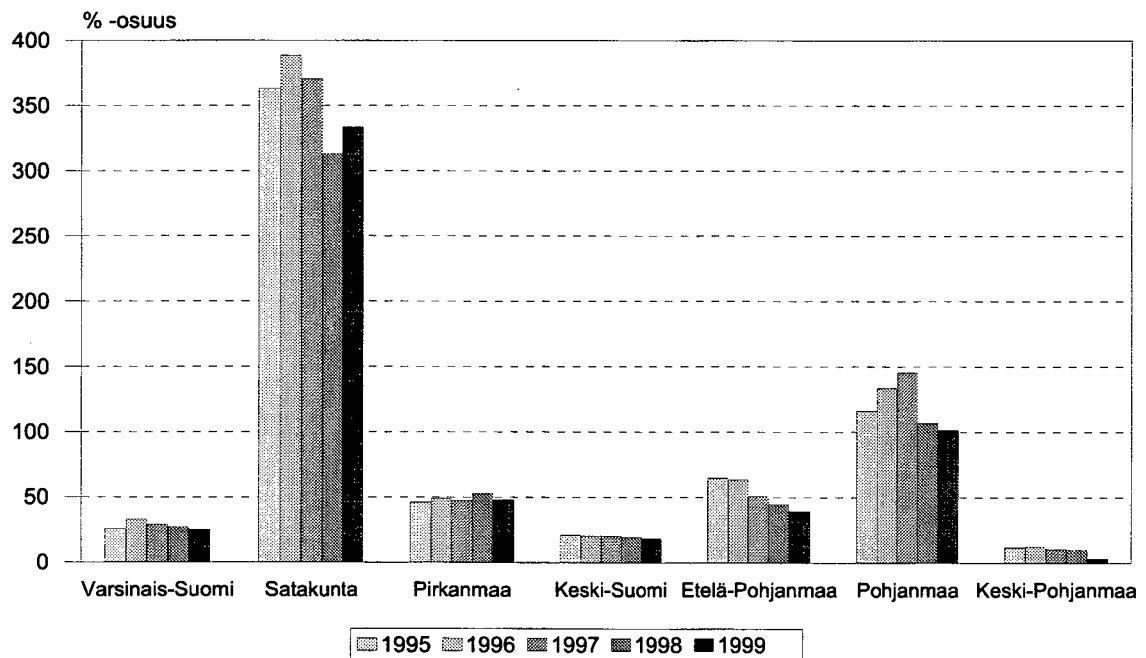
Vesivoimalla tuotettu energia maakunnittain 1995 - 1999

Osuus maassa tuotetusta vesienergiasta

Kuva 110. Vesivoimalla tuotettu energia maakunnittain 1995 – 1999.

Sähköomavaraisuus maakunnittain 1995 - 1999

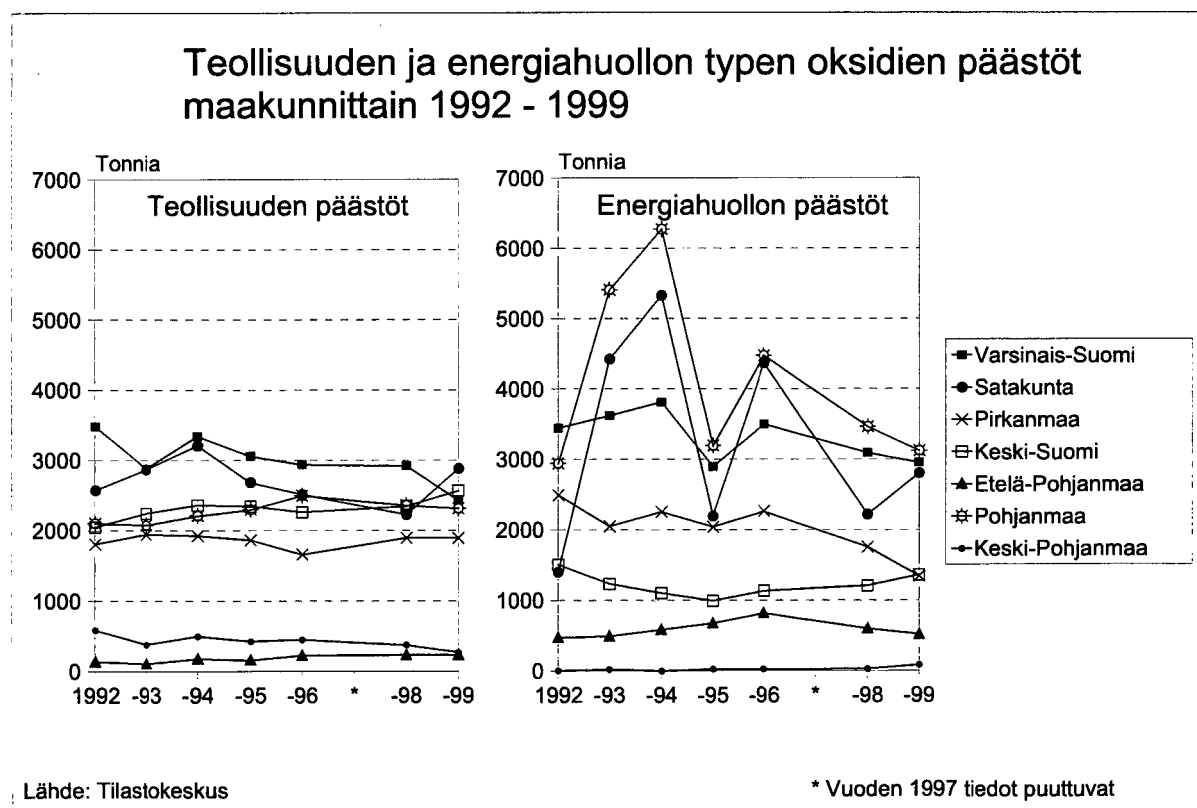
Kuva 111. Sähköomavaraisuus maakunnittain 1995 – 1999.

YMPÄRISTÖN TILA

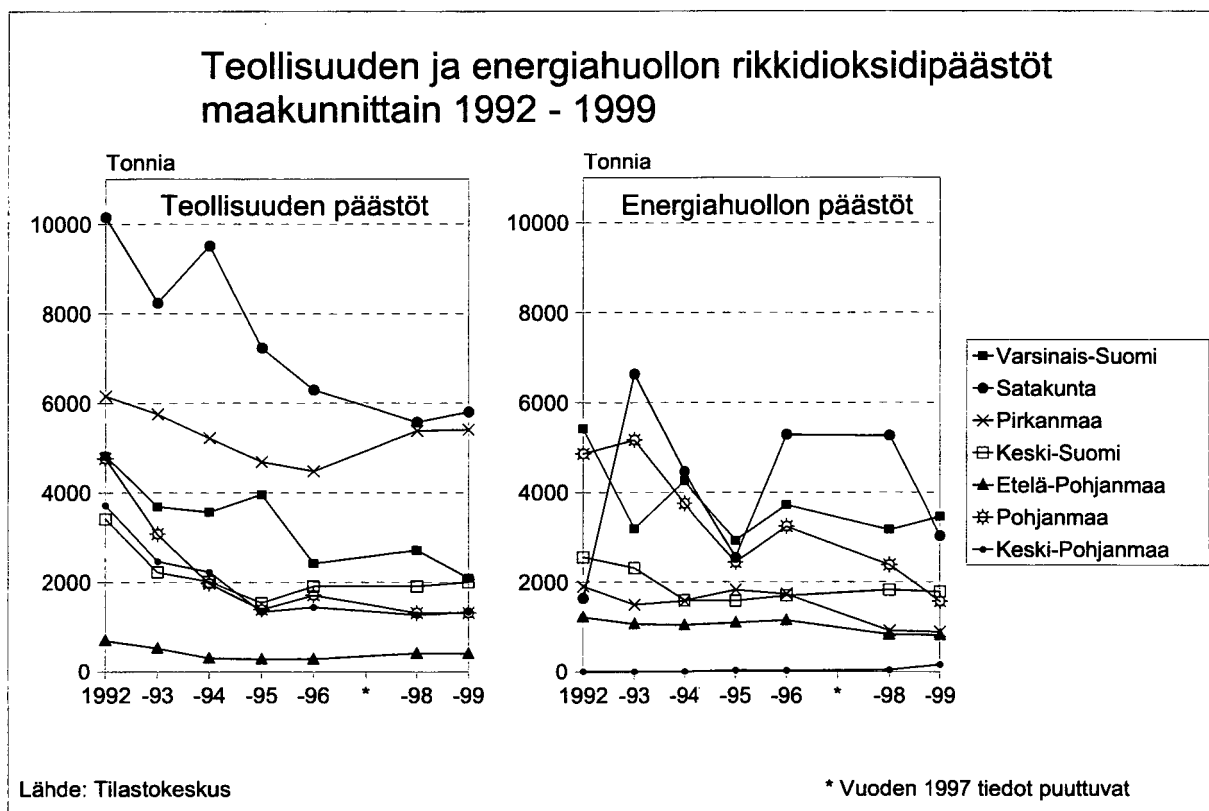
Teollisuuden typen oksidien päästöt ovat Länsi-Suomessa pienimmät Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla. Suurimmat ne olivat vuonna 1999 Satakunnassa. Energiahuollon typpioksidipäästöt ovat olleet pääosin teollisuuden typpioksidipäästöjä suuremmat Pohjanmaalla, Varsinais-Suomessa ja Etelä-Pohjanmaalla. Rikkidioksidipäästöt ovat teollisuudessa vähentyneet vuodesta 1992 vuosikymmenen loppuun verrattuna kaikissa maakunnissa. Eniten teollisuuden rikkidioksidipäästöjä on Satakunnassa ja Pirkanmaalla, energiahuollon tuottamia puolestaan Varsinais-Suomessa ja Satakunnassa. Teollisuuden hiukkaspäästöjen määrä on vaihdellut suuresti vuosina 1992 – 1999 kaikissa maakunnissa. Etenkin Pohjanmaalla ja Varsinais-Suomessa ne ovat selkeästi vähentyneet. Energiahuollon hiukkaspäästöt ovat huomattavasti teollisuuden hiukkaspäästöjä pienemmät.

Maakunta- ja kuntakohtaiset tiedot päästöistä huomioidaan vain ilmoitusvelvollisten laitosten osalta. Länsi-Suomessa tällaisia laitoksia oli vuonna 1999 94 kunnassa. Katsauksessa ilmoitusvelvollisten laitosten päästötiedot on suhteutettu niiden sijaintikunnan pinta-alaan. Näin laskettuna suurimmat rikki- ja typpioksidipäästöt olivat Naantalissa ja Kaskisissa. Kaskisissa myös hiukkaspäästöjä oli eniten.

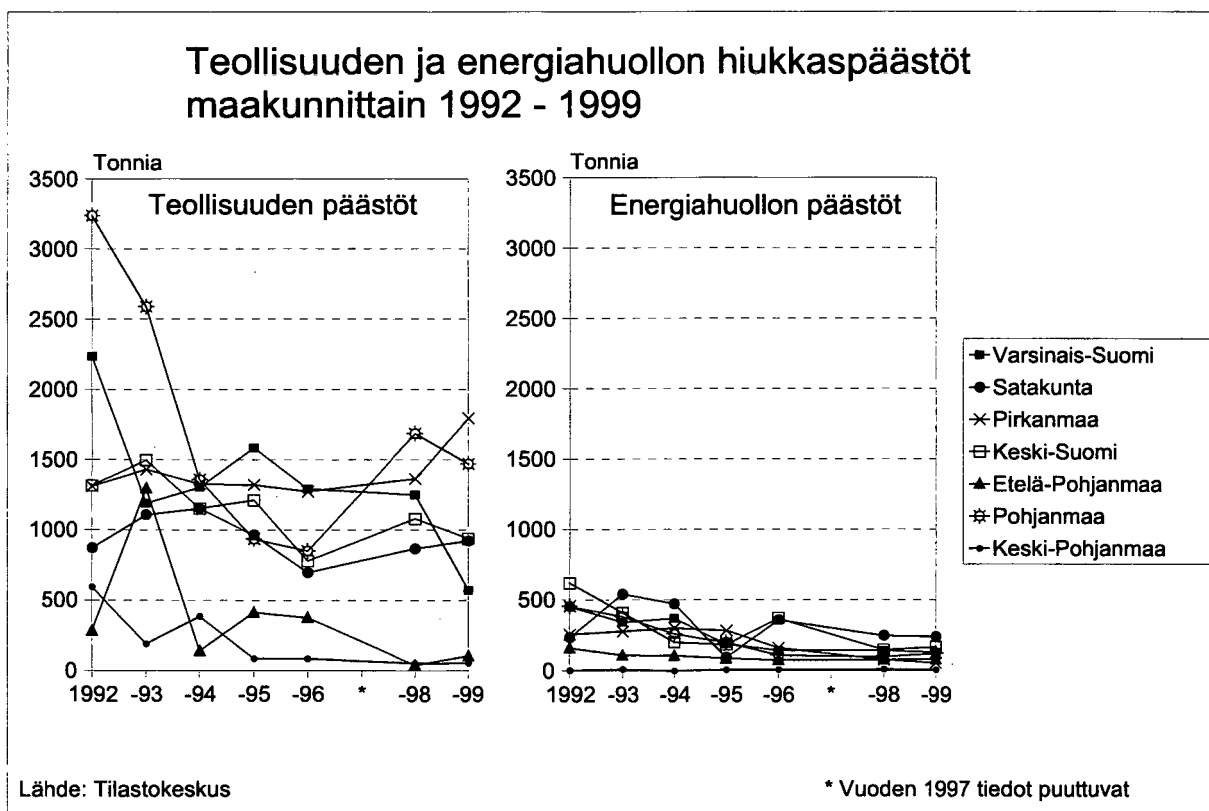
Länsi-Suomessa sijaitsevista kymmenestä kansallispuistosta suurin on Saaristomeren puisto, joka ulottuu Dragsfjärdin, Nauvon, Korppoon ja Houtskarinkuntien alueille. Kansallispuistoista uusin on vuonna 1998 Varsinais-Suomeen perustettu Kurjenrahka. Luonnonpuistoja Länsi-Suomessa on neljä.

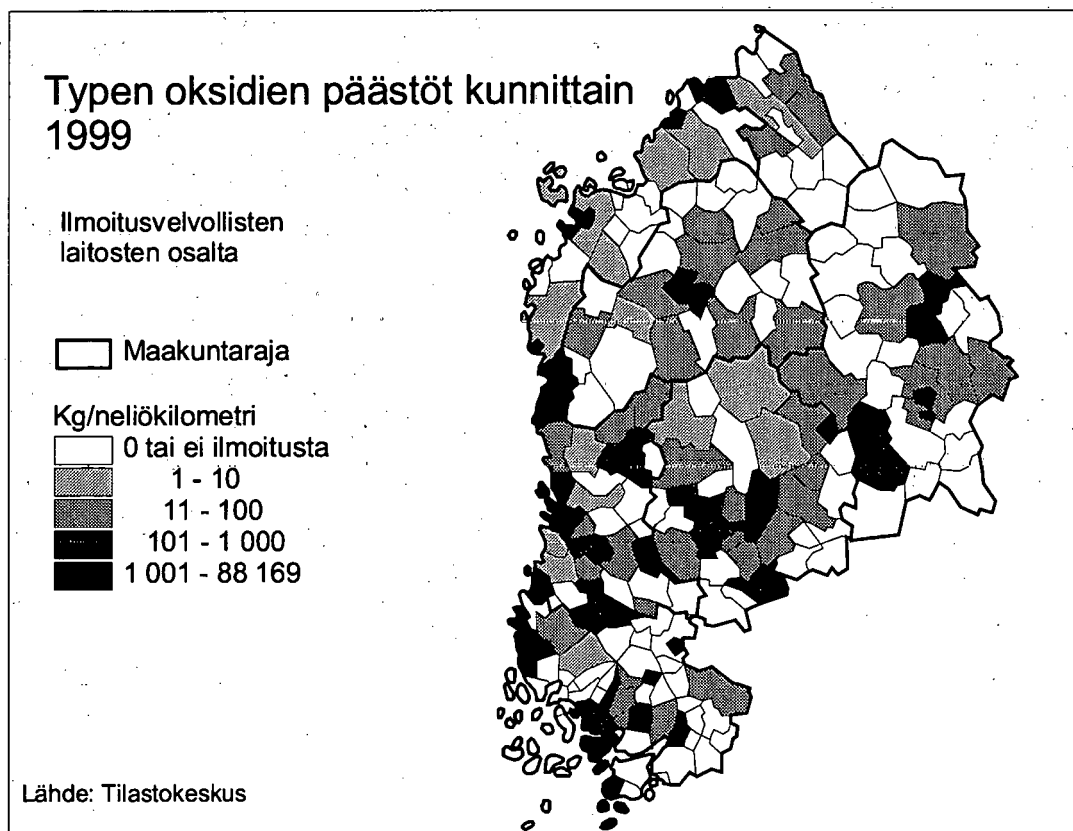
Kuva 112. Teollisuuden ja energiahuollon typen oksidien päästöt maakunnittain 1992 - 1999.

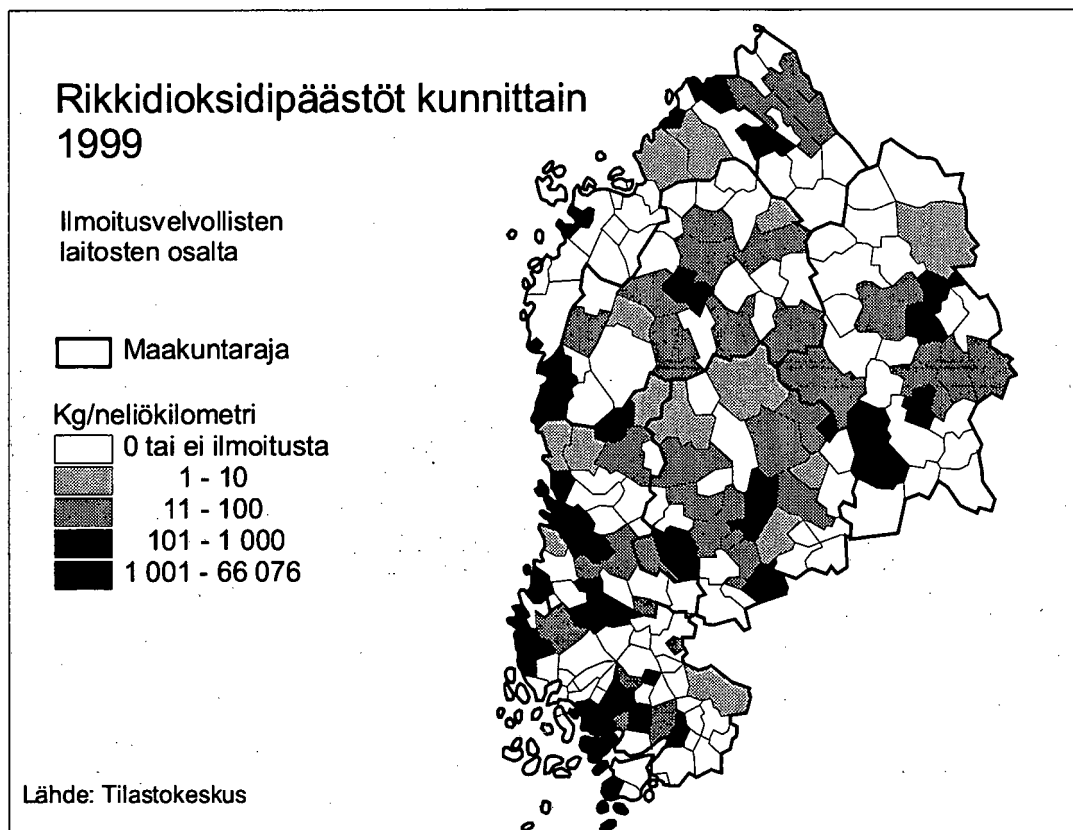
Kuva 113. Teollisuuden ja energiahuollon rikkidioksidipäästöt maakunnittain 1992 - 1999.

Kuva 114. Teollisuuden ja energiahuollon hiukkaspäästöt maakunnittain 1992 - 1999.

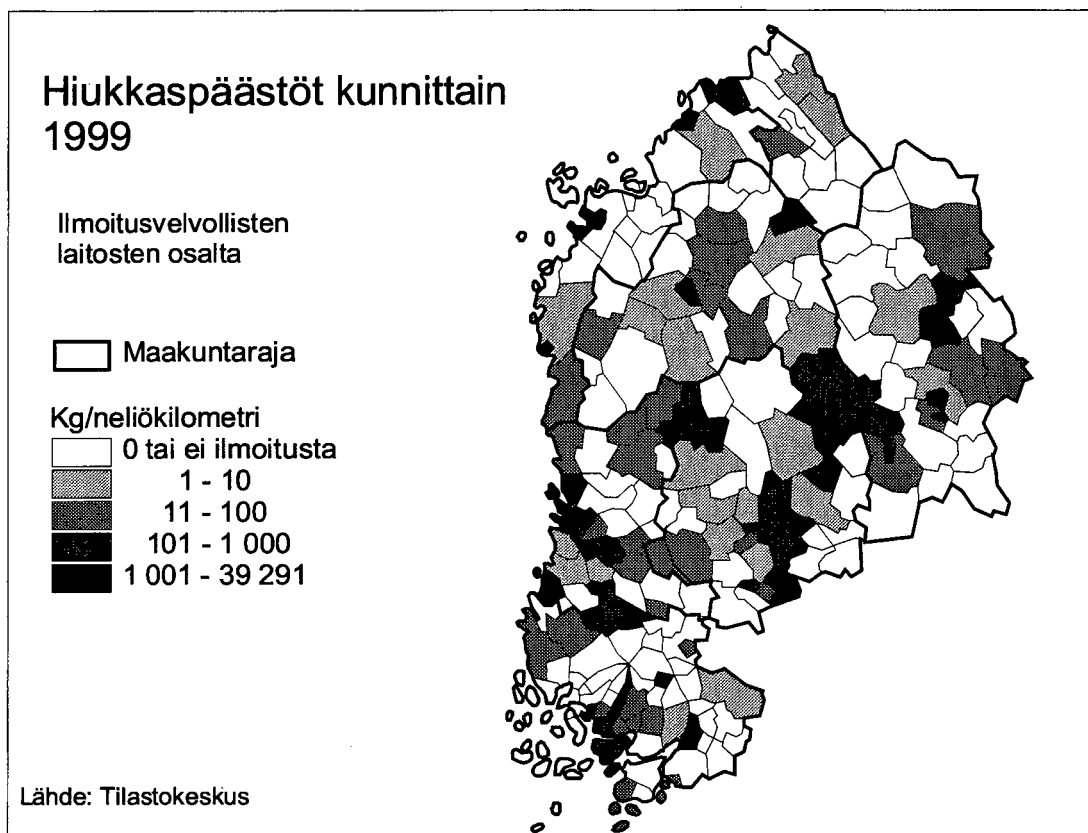

Kuva 115. Typen oksidien päästöt (No_x) kunnittain 1999.

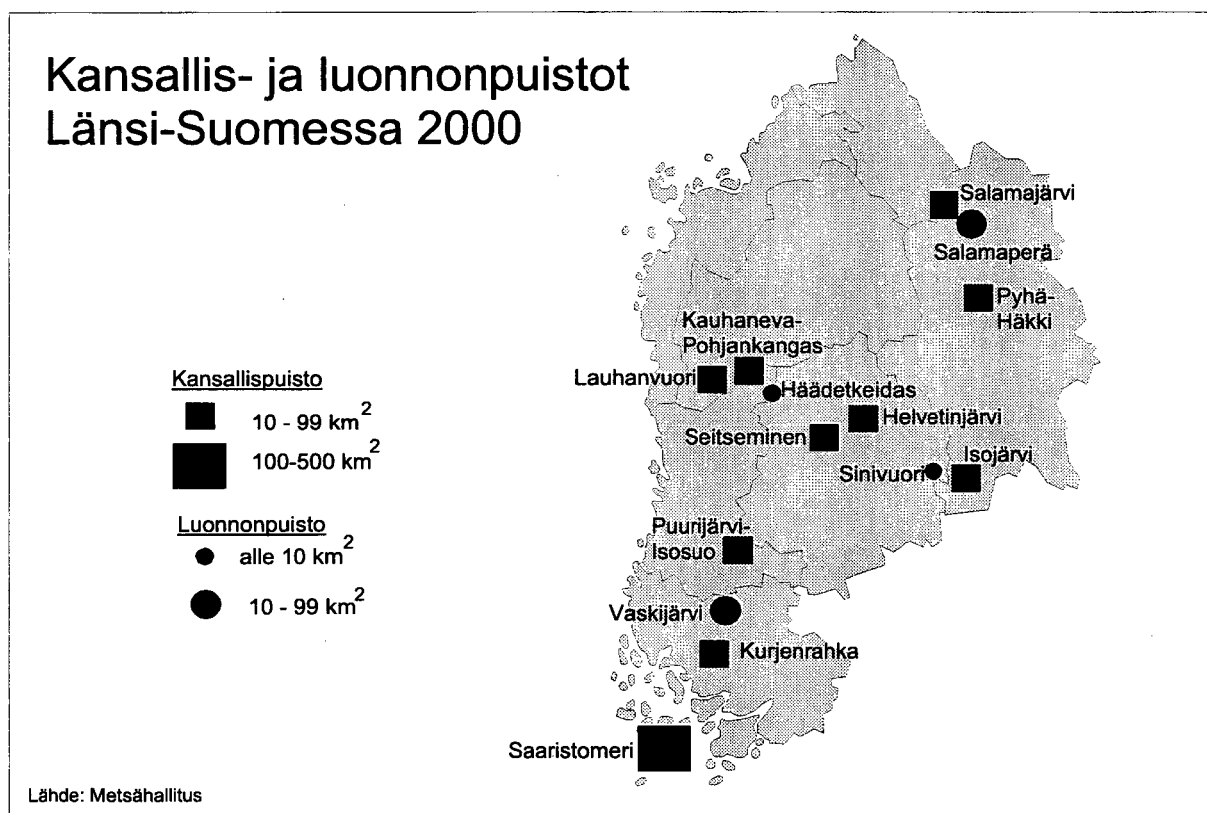

Kuva 116. Rikkidioksidipäästöt (SO_2) kunnittain 1999.

Kuva 117. Hiukkaspäästöt kunnittain 1999.

Kuva 118. Kansallis- ja luonnonpuistot Länsi-Suomessa 2000.

OIKEUSTILASTOT

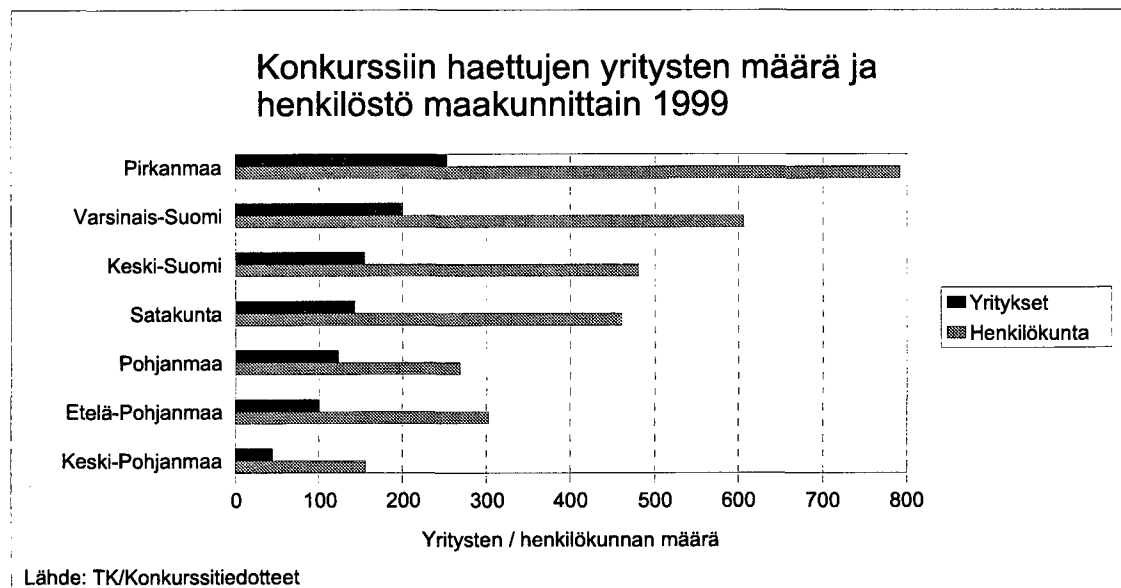
Pirkanmaalla haettiin 253 yritystä konkurssiin vuonna 1999. Henkilökuntaa näillä yrityksillä oli yhteensä lähes 800. Varsinais-Suomessa konkurssiyrityksiä oli 200, ja henkilökuntaa oli yli 600.

Pirkanmaan konkurssiyritysten henkilökunnasta tamperelaisten osuus oli lähes puolet. Kaikissa tarkastelukunnissa konkurssin tehneiden yritysten yhteenlaskettu henkilöstömäärä on laskenut vuodesta 1992 vuosikymmenen loppuun verrattuna.

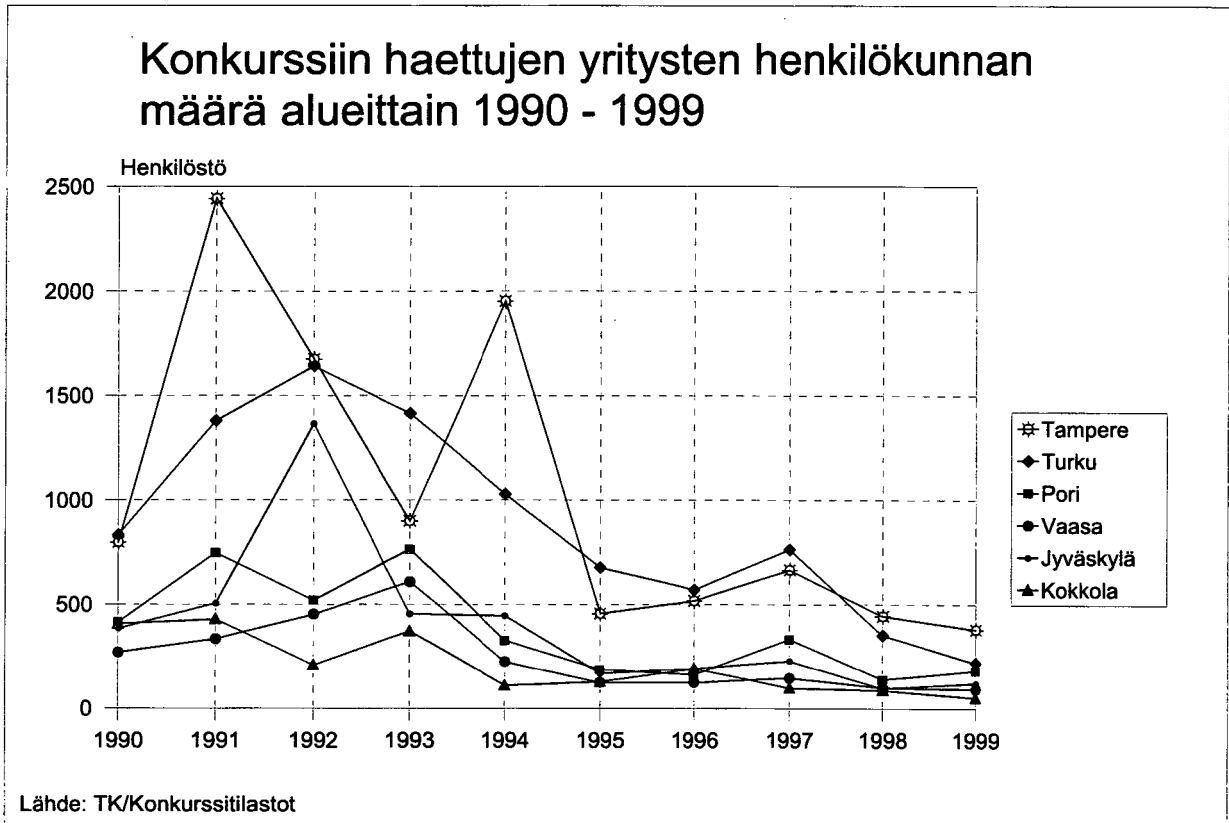
Rikostilastolla kuvataan rikoksia, joista on tehty rikosilmoitus, rangaistusvaatimusilmoitus tai annettu rikesakko. Tilastoilla kuvataan yksittäisten rikosten määriä. *Rikoslakia vastaan tehdyt rikokset* sisältävät mm. omaisuusrikokset, henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset, siveellisyysrikokset, rikokset julkista viranomaista ja yleistä järjestystä vastaan sekä liikennejuopumukset. *Muihin rikoksiin* kuuluvat mm. alkoholilakirikokset ja liikennerikokset. Yhdessä nämä ryhmät muodostavat *poliisin tietoon tulleen rikollisuuden*.

Koko maassa poliisin tietoon tuli vuonna 1999 kaikkiaan yli 740 000 rikosta. Näistä rikoslakia vastaan tehtyjä rikoksia oli vajaa 510 000. Länsi-Suomessa suhteellisesti eniten poliisin tietoon tuli rikoksia Varsinais-Suomessa 1990-luvun loppupuolella. Maakunnista Keski-Pohjanmaan rikollisuusluvut ovat olleet viime vuosina suhteellisesti alhaisimmat.

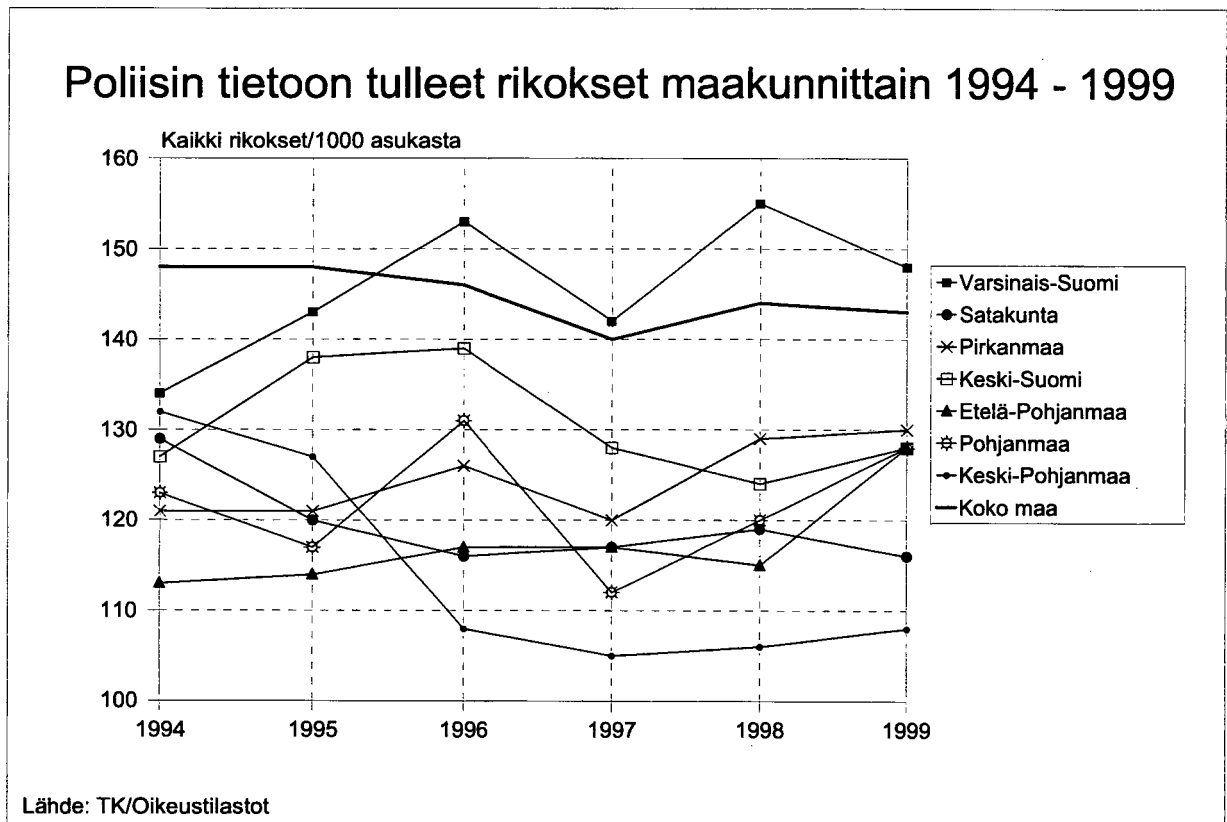
Kunnittaiset rikollisuusluvut olivat vuonna 1999 alhaisimmat Iniössä ja Kodisjoella, korkeimmat Längelmäellä.

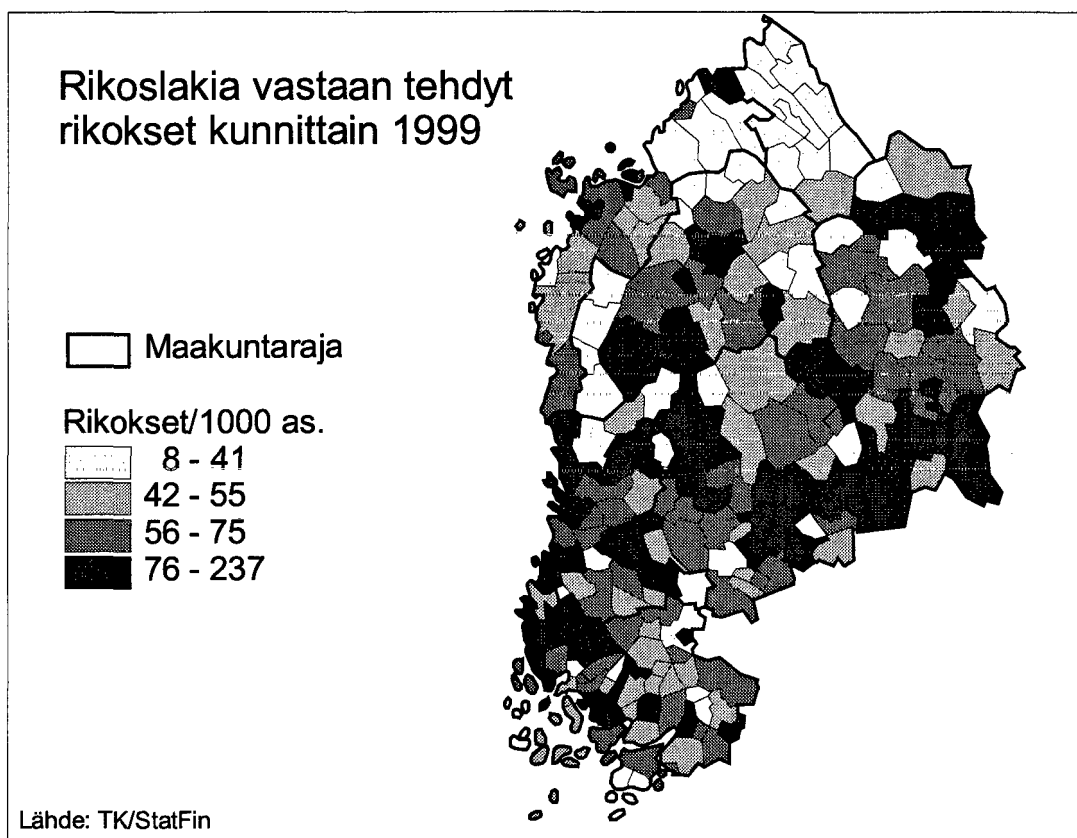
Kuva 119. Konkurssiin haettujen yritysten määrä ja henkilöstö maakunnittain 1999.

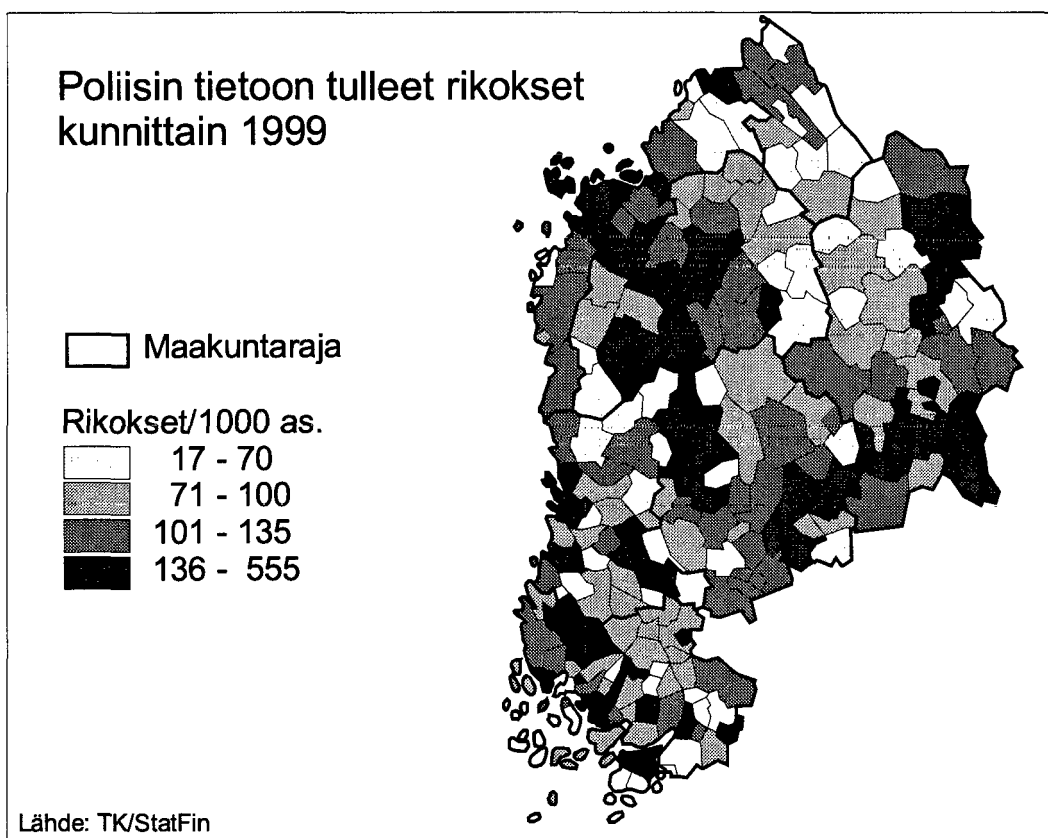
Kuva 120. Konkurssiin haettujen yritysten henkilökunnan määrä alueittain 1990 – 1999.

Kuva 121. Poliisin tietoon tulleet rikokset maakunnittain 1994 – 1999.

Kuva 122. Rikoslakia vastaan tehdyt rikokset kunnittain 1999.

Kuva 123. Poliisin tietoon tulleet rikokset kunnittain 1999.

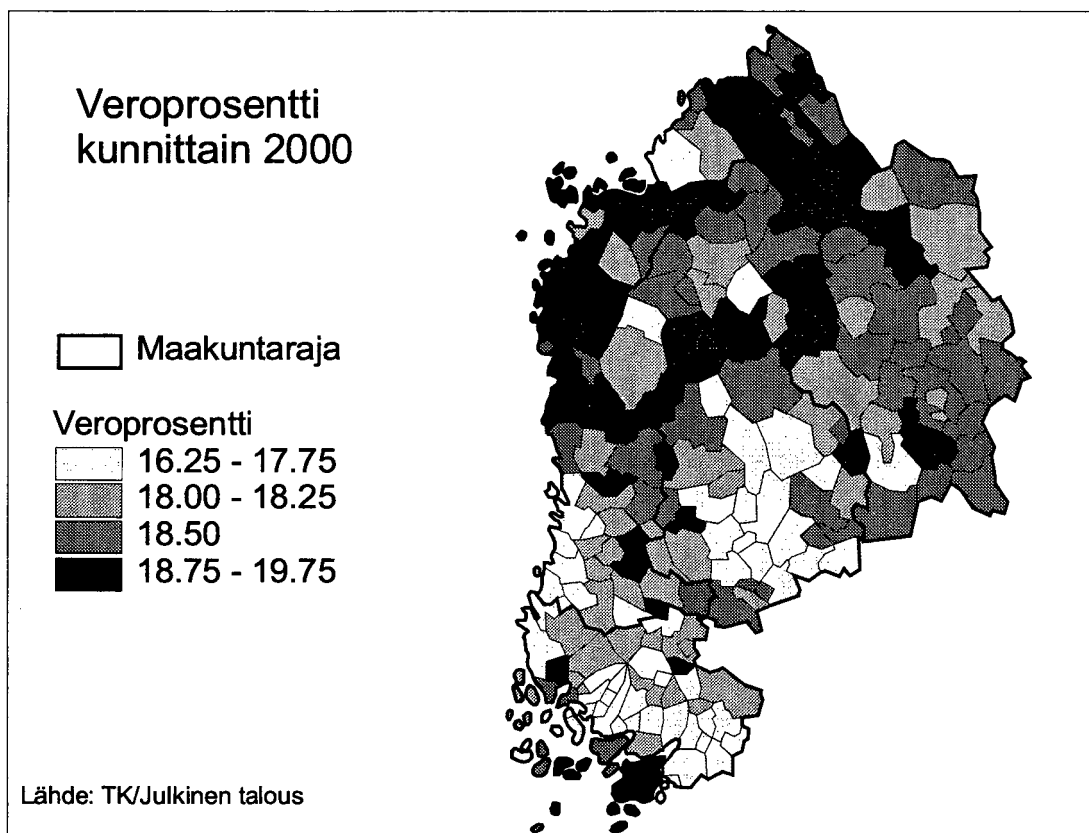
KUNNALLISTALOUS

Katsauksessa esitetyt kunnallistaloutta kuvaavat tunnusluvut on laskettu Kuntaliiton suositusten mukaisesti. Ne eivät ole vertailukelpoisia vuonna 1996 tai sitä aikaisemmin julkaistujen tunnuslukujen kanssa, koska vuoden 1997 alussa Manner-Suomen kunnissa otettiin käyttöön uusi kirjanpitojärjestelmä, jossa soveltuvin osin noudatetaan kirjanpitolakia. *Verrattaessa tunnuslukuja toisiin kuntiin ja keskiarvoihin tulee se tehdä tietyllä varauksella, sillä kuntien tapa tuottaa palveluja eroaa toisistaan.* Kunnallistalouden käsitteiden selitykset ja laskukaavat löytyvät julkaisun lopusta.

Veroprosentti vaihtelee vuonna 2000 Länsi-Suomessa 16.25 ja 19.75 välillä. Masussa veroprosentti on alhaisin ja Maalahdella korkein.

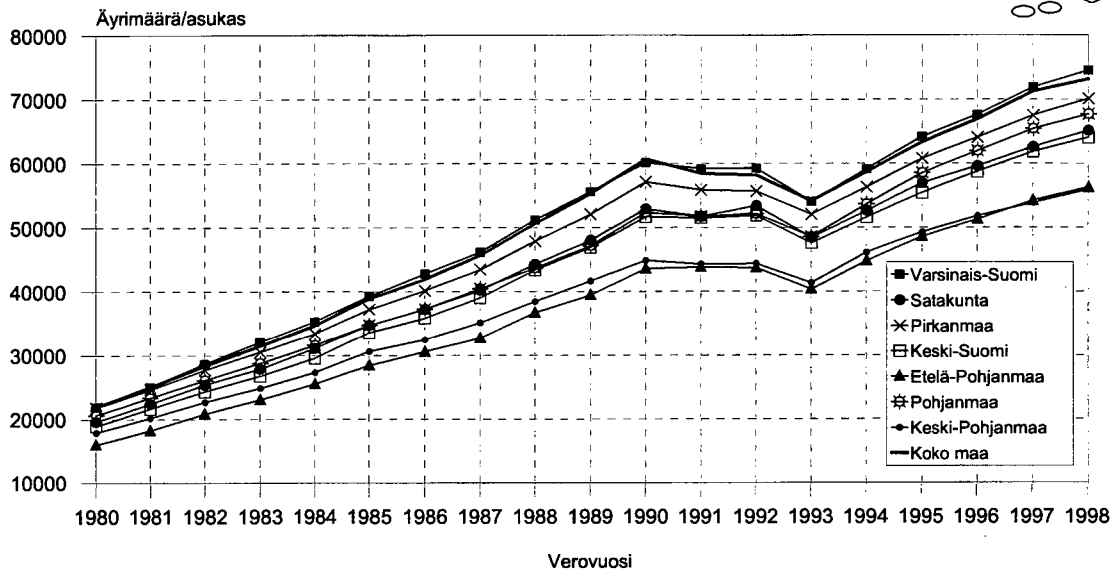
Keskimääräinen äyrimäärä asukasta kohti on kasvanut verovuoden 1993 jälkeen Länsi-Suomen kaikissa maakunnissa. Varsinais-Suomessa äyrimäärä on ollut vuosina 1980 – 1998 korkein, korkeampi kuin maassa keskimäärin. Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla äyrimäärä on ollut suhteessa pienin.

Verotulot olivat Manner-Suomen kunnissa keskimäärin 13 921 markkaa asukasta kohti vuonna 1999. Tätä enemmän verotuloja sai Länsi-Suomessa 25 kuntaa. Uudessa-kaupungissa verotulot olivat alueen korkeimmat, yli 20 000 markkaa/asukas. Ullavassa, Kinnulassa, Lehtimäellä, Perhossa ja Himangalla verotuloja saatiin alle 9 000 markkaa asukasta kohti.

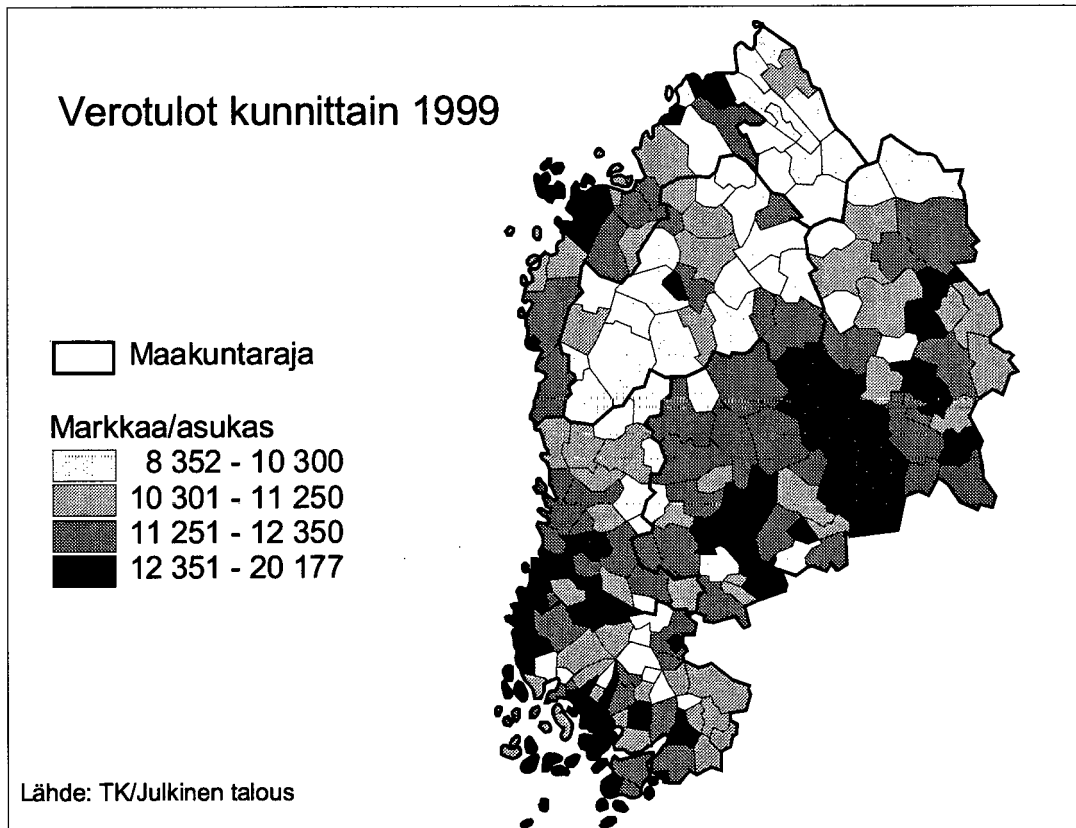
Kuva 124. Veroprosentti kunnittain 2000.

Keskimääräisen äyrimäärän kehitys maakunnittain verovuosina 1980 - 1998

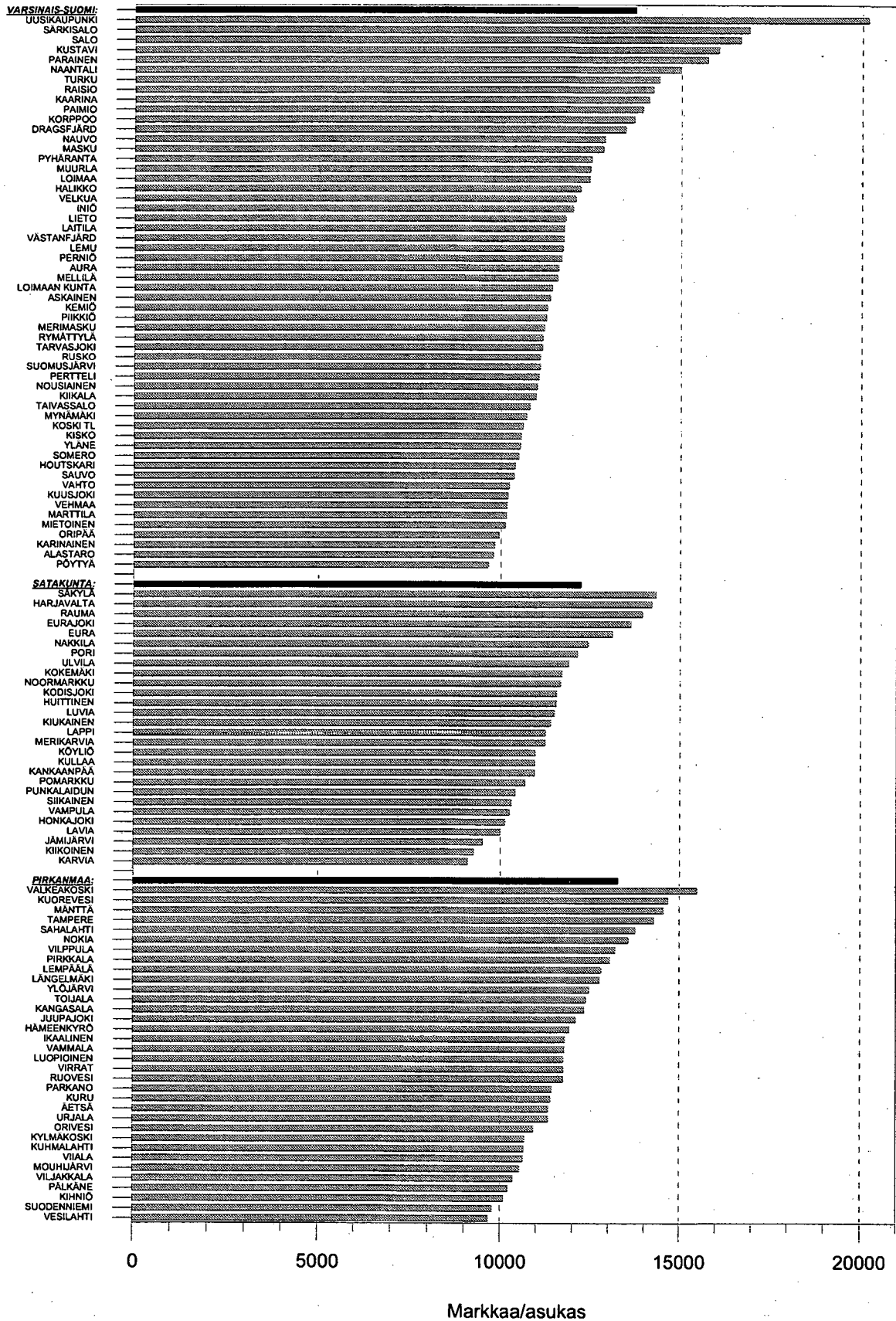
Lähde: TK/Julkinen talous

Kuva 125. Keskimääräisen äyrimäärän kehitys maakunnittain verovuosina 1980 – 1998.

Kuva 126. Verotulot kunnittain 1999.

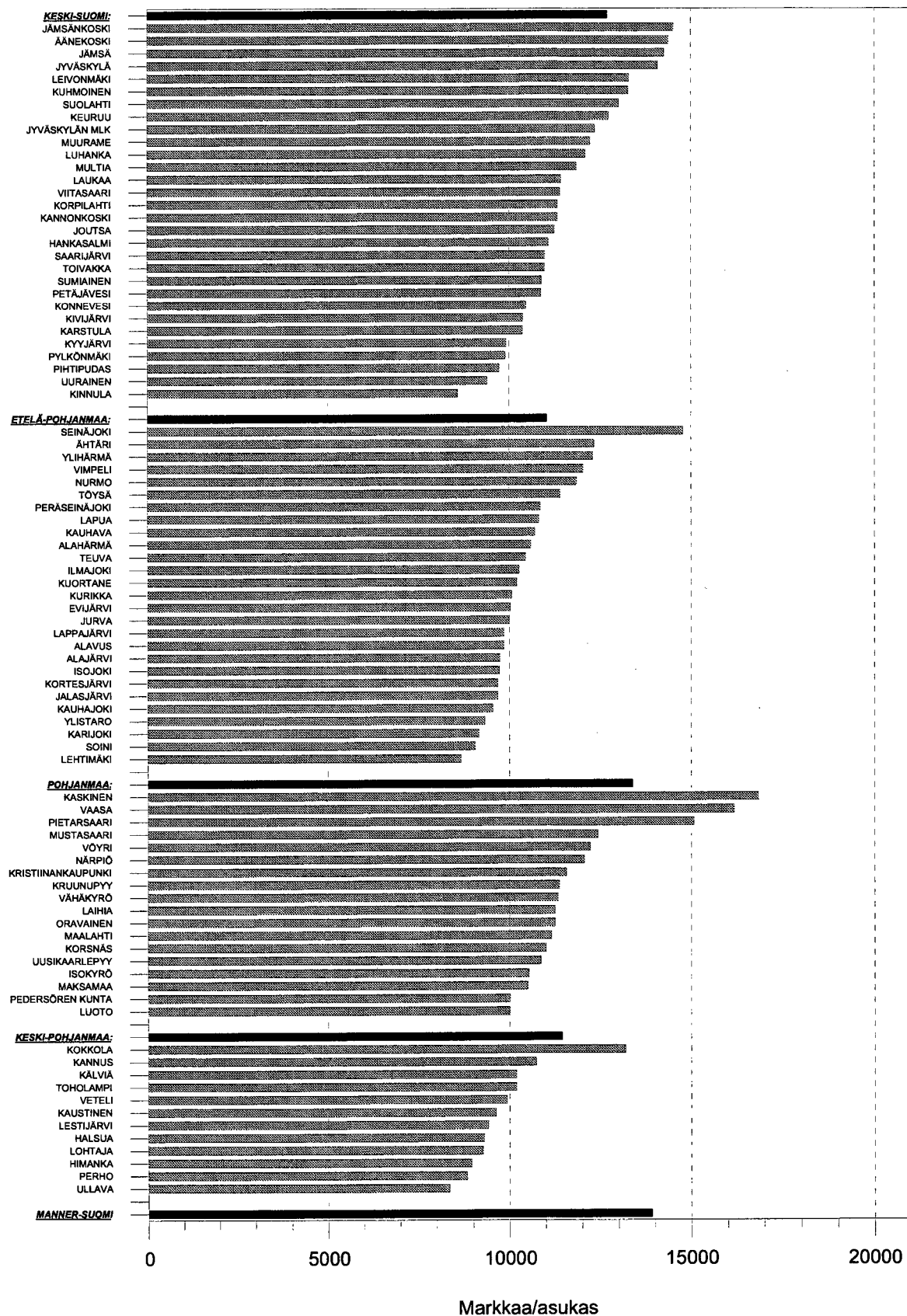
Verotulot kunnittain 1999

Lähde: TK/Julkinen talous

Kuva 127a. Verotulot kunnittain 1999.

Verotulot kunnittain 1999

Lähde: TK/Julkinen talous

Kunnan vuosikate (markkaa/asukas) oli Uudessakaupungissa Länsi-Suomen paras (4 597 mk/asukas) vuonna 1999. Viidenneksessä kuntia vuosikate oli tuolloin negatiivinen. Oripäässä ja Mellilässä se oli pienempi kuin -2 000 markkaa asukasta kohti.

Kunnan toimintakate (markkaa/asukas) oli negatiivisin Korppoossa ja Velkualla, yli 20 500 markkaa asukasta kohti.

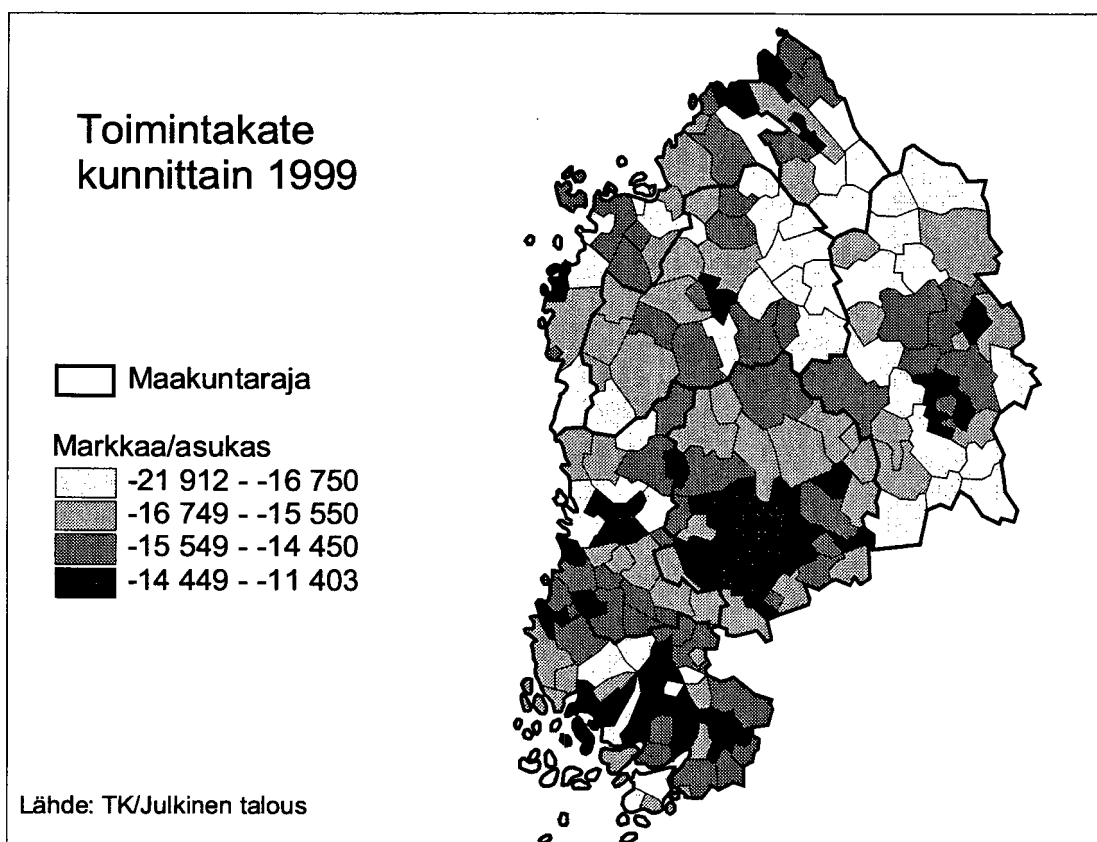
Lainakanta oli vuonna 1999 suhteellisesti suurin Velkualla, 16 613 markkaa asukasta kohti. Kahdeksassa muussakin kunnassa se oli enemmän kuin 10 000 markkaa/asukas.

Suhteellinen velkaantuneisuus (%) vaihteli alueella Hämeenkyrön ja Kuortaneen alle 10 %:sta Velkuan 80.8 %:iin.

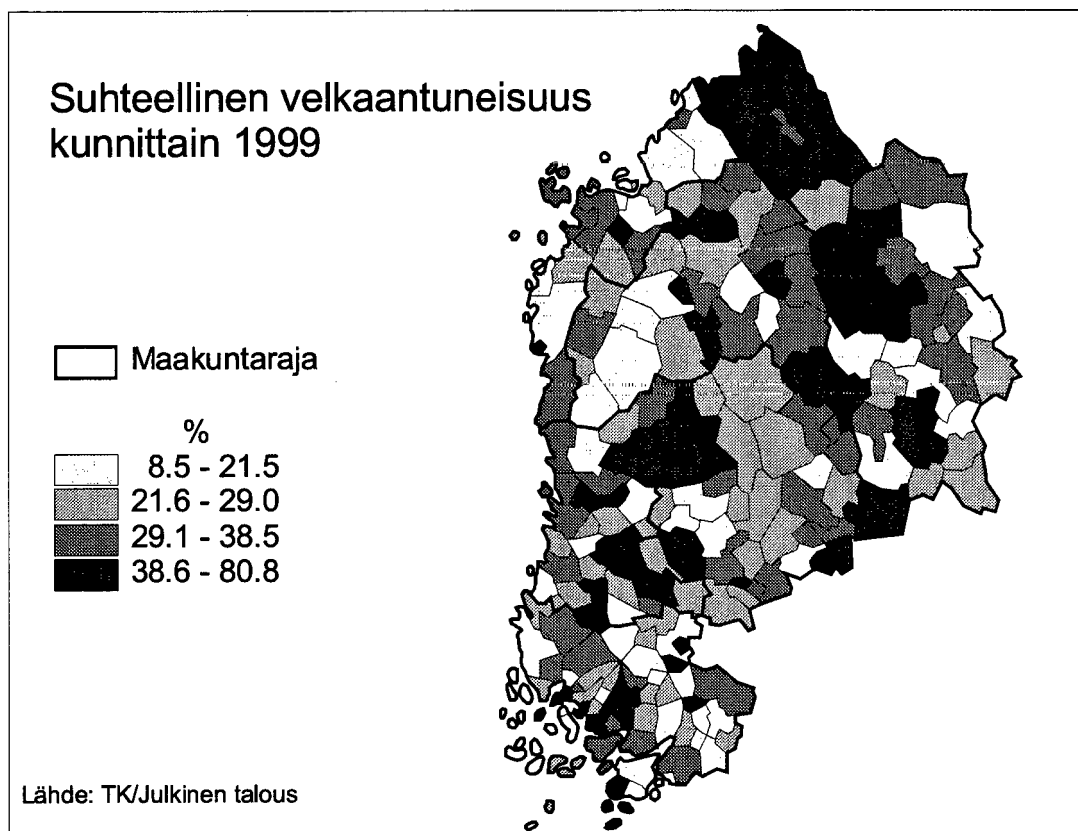
Kassan riittävyys oli paras Iniössä, 235 päivää. Pyhärannassa ja Toijalassa se ei ollut yhtään päivää, ja kymmenessä muussakin kunnassa vain yhden tai kaksi päivää. Kassan riittävyyden laskukaava poikkeaa ennen vuotta 1997 käytetystä kassan riittävyyden (pv) laskukaavasta.

Yleishallinnon nettokustannukset asukasta kohti laskettuna olivat suurimmat Iniössä (2 446 mk/as) ja pienimmät Perniössä (10 mk/as).

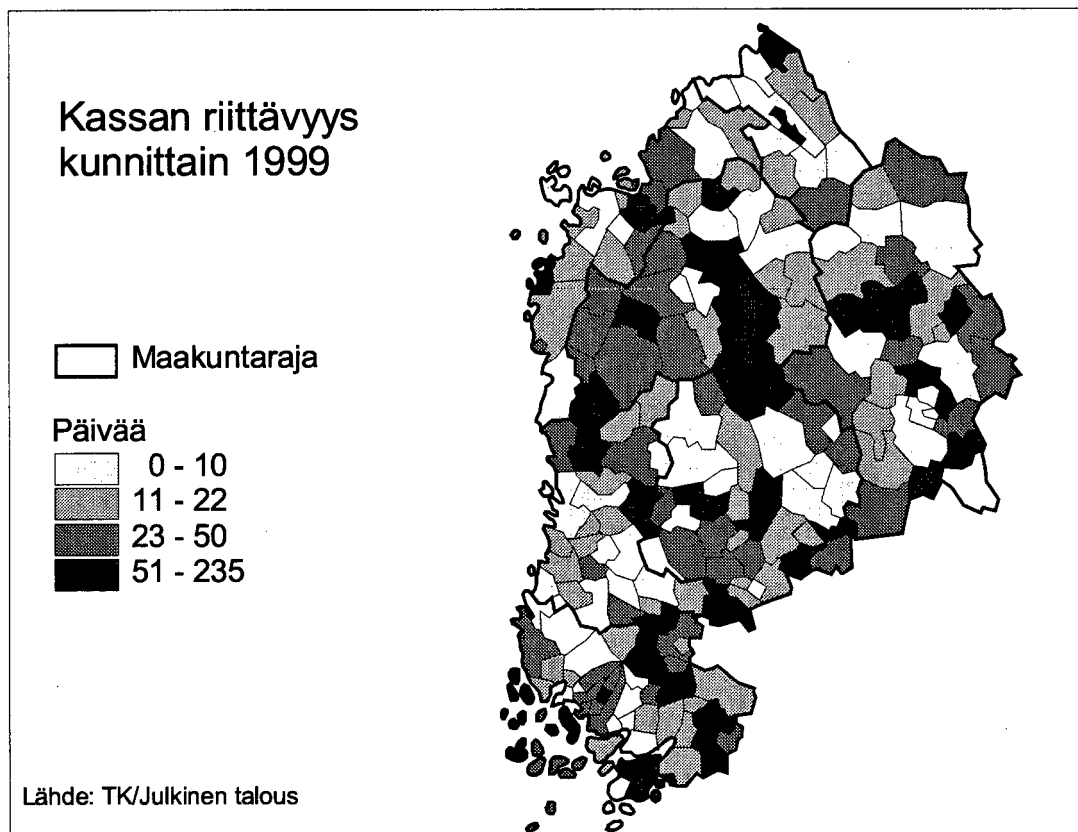
Kunnan henkilökuntaa oli suhteellisesti eniten Korsnäsissä ja Lestijärvellä, yli sata työntekijää tuhatta asukasta kohti. Askaisissa, Kiskossa, Vehmaalla ja Suodeniemellä kunta työllisti alle 30 henkilöä tuhatta asukasta kohti.

Kuva 128. Toimintakate kunnittain 1999.

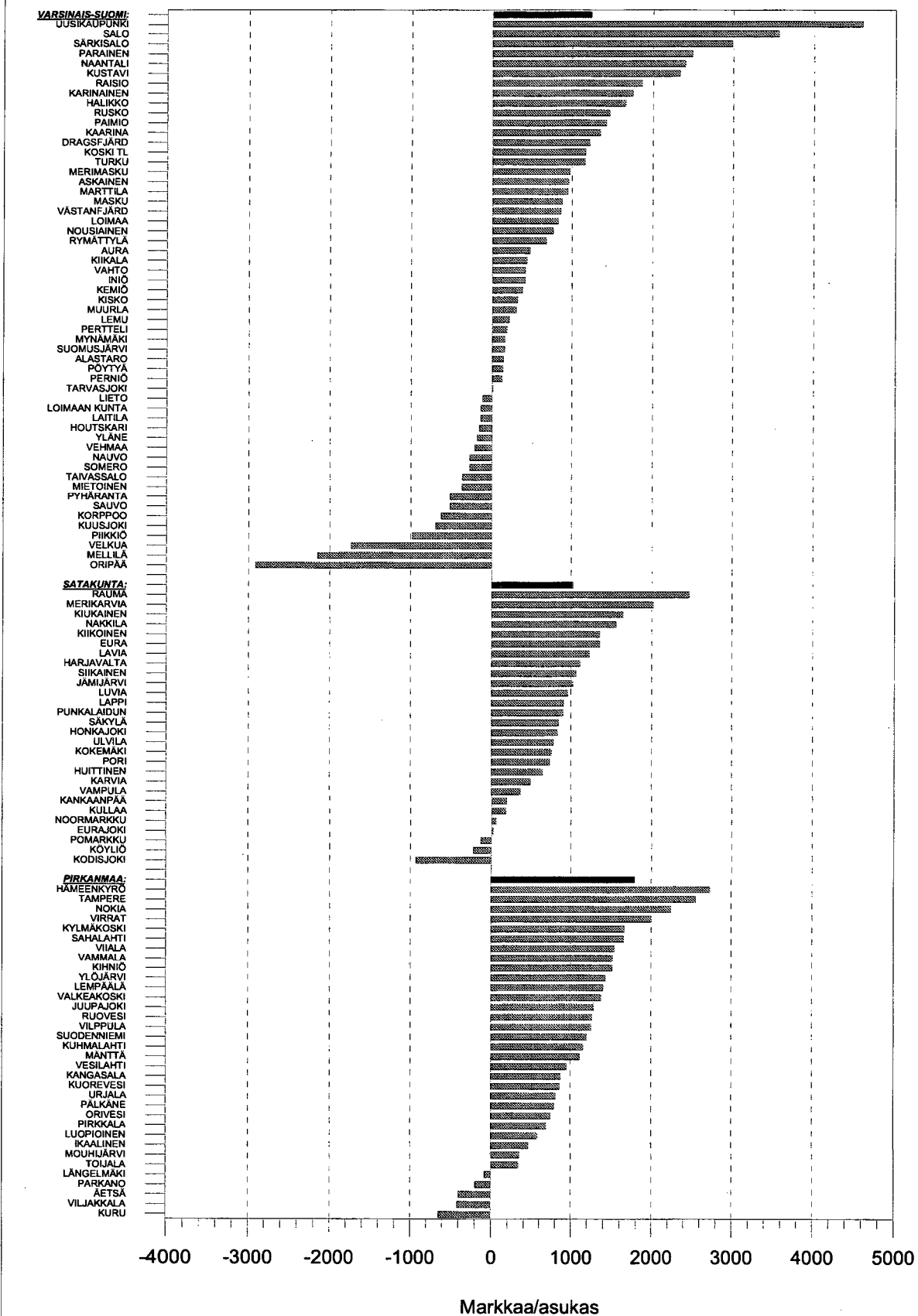

Kuva 129. Suhteellinen velkaantuneisuus kunnittain 1999.

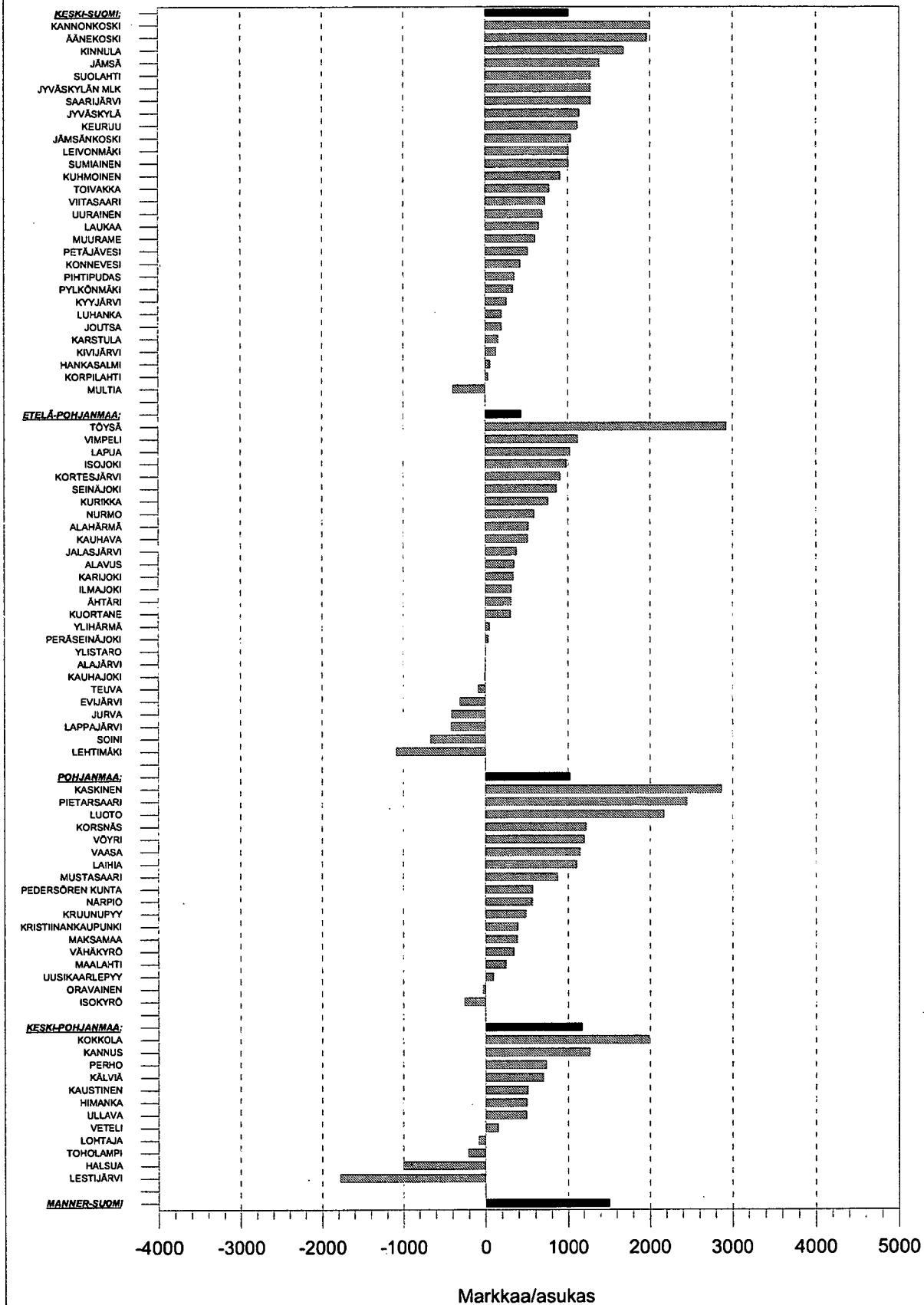
Kuva 130. Kassan riittävyys kunnittain 1999.

Vuosikate kunnittain 1999

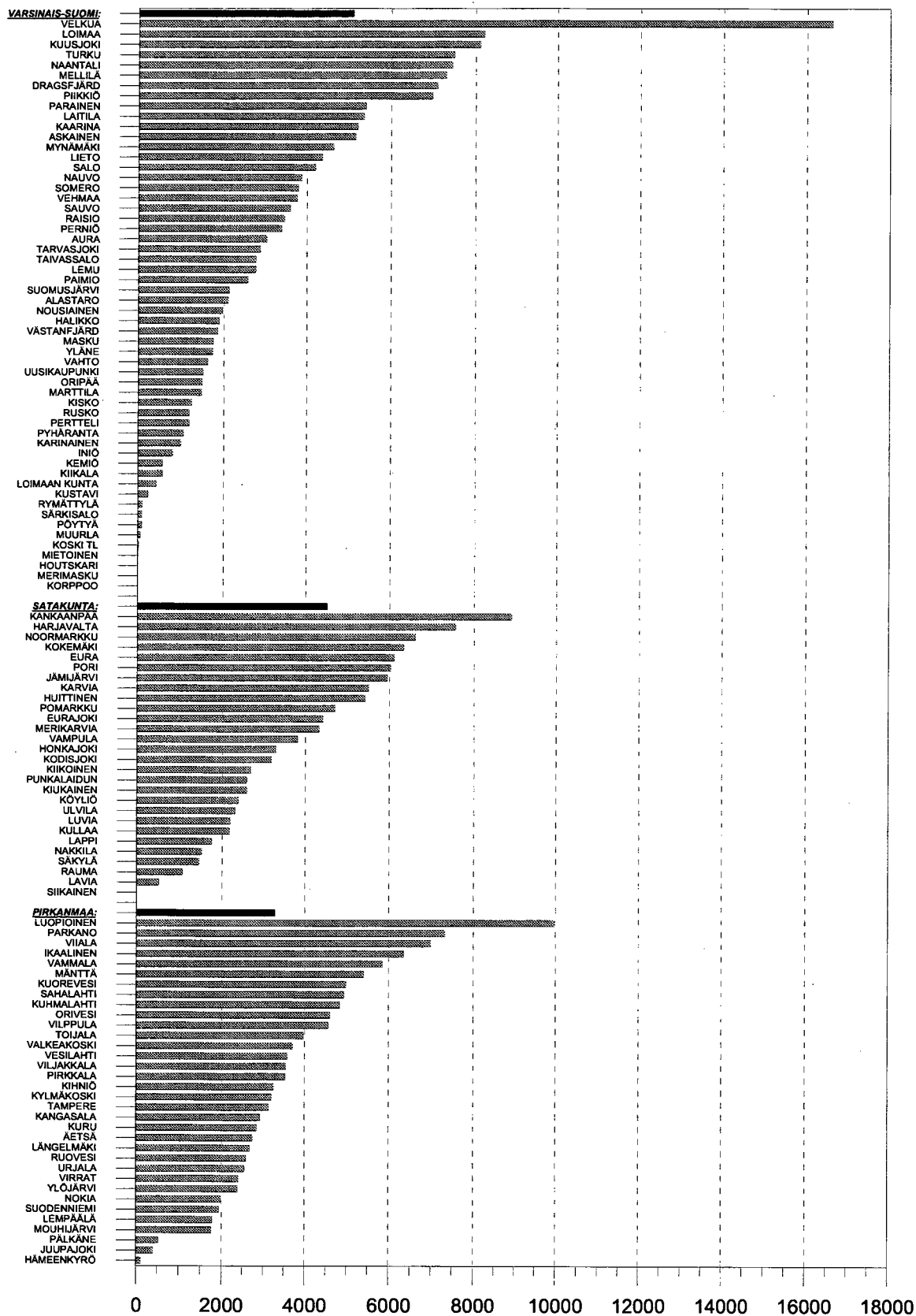
Kuva 131a. Vuosikate kunnittain 1999.

Vuosikate kunnittain 1999

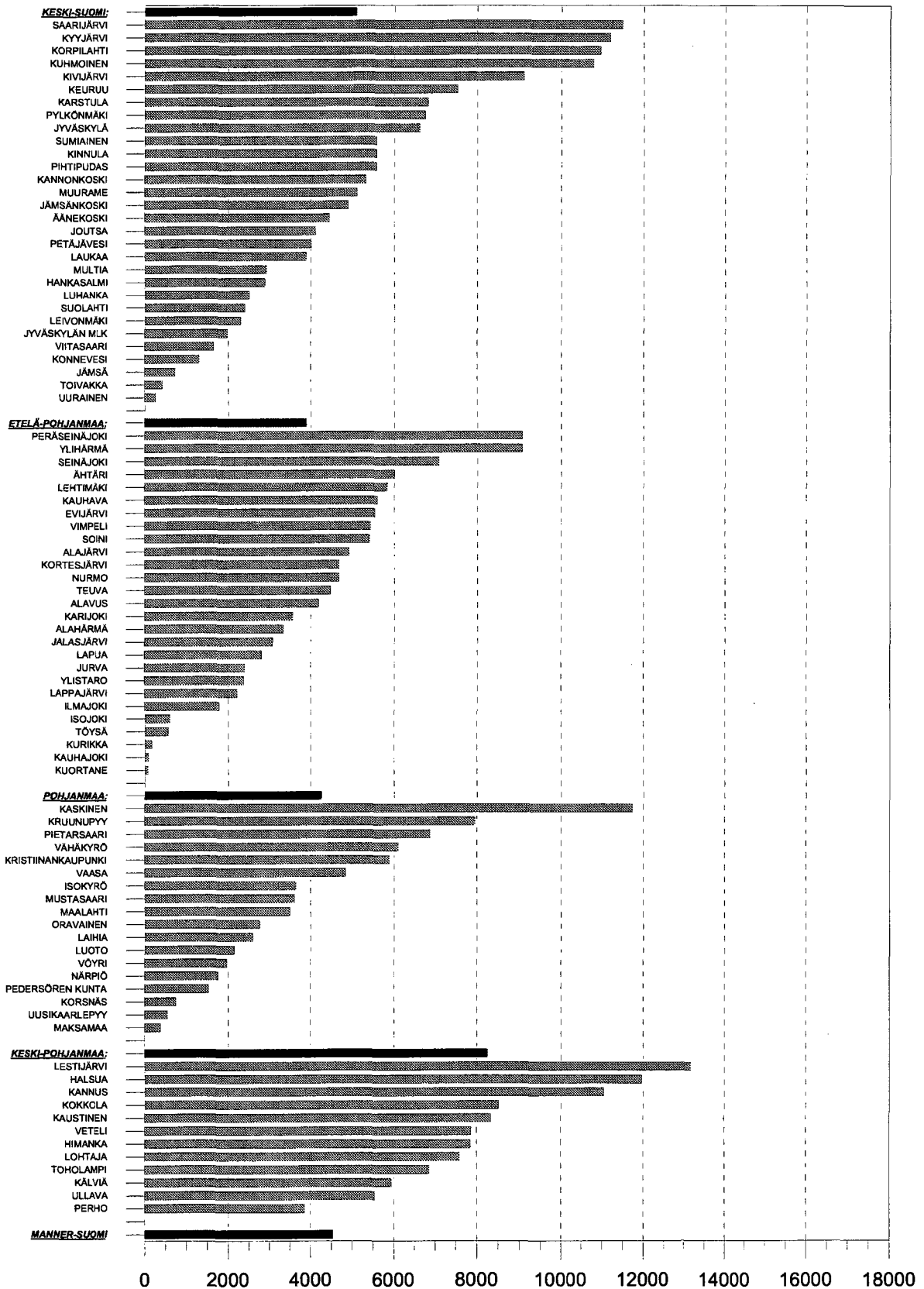
Kuva 131b. Vuosikate kunnittain 1999.

Lainakanta kunnittain 1999

Kuva 132a. Lainakanta kunnittain 1999.

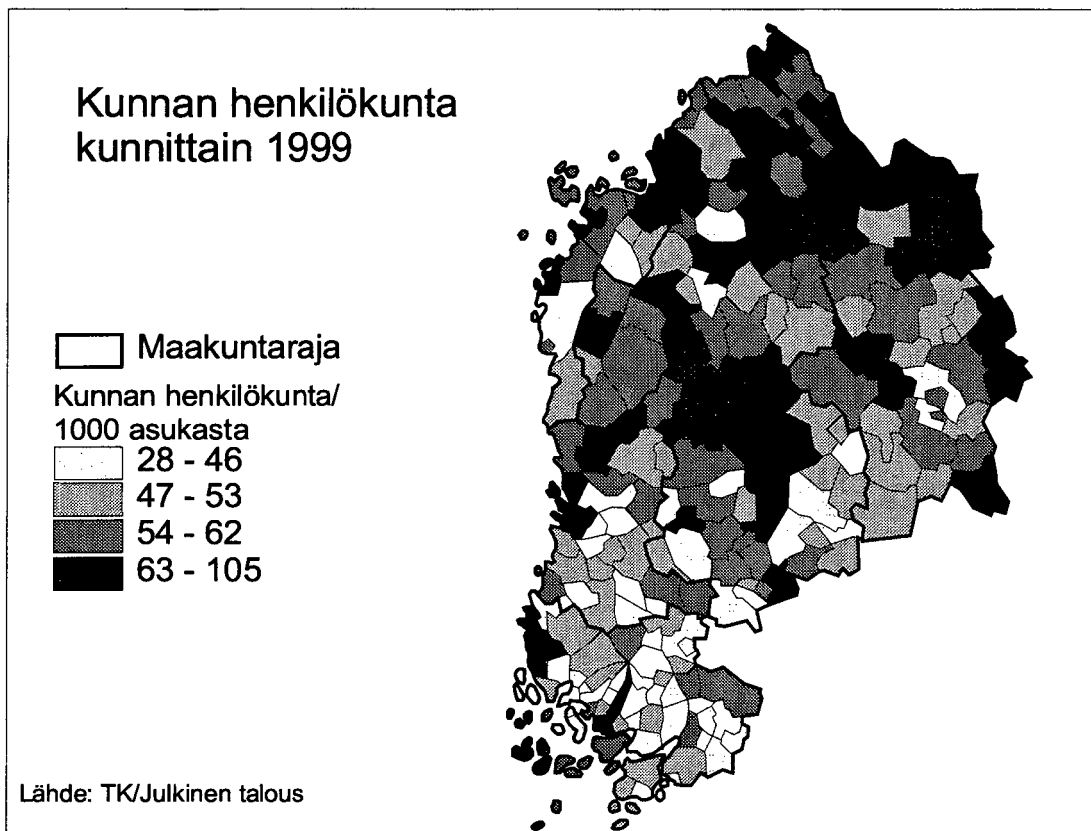
Lainakanta kunnittain 1999

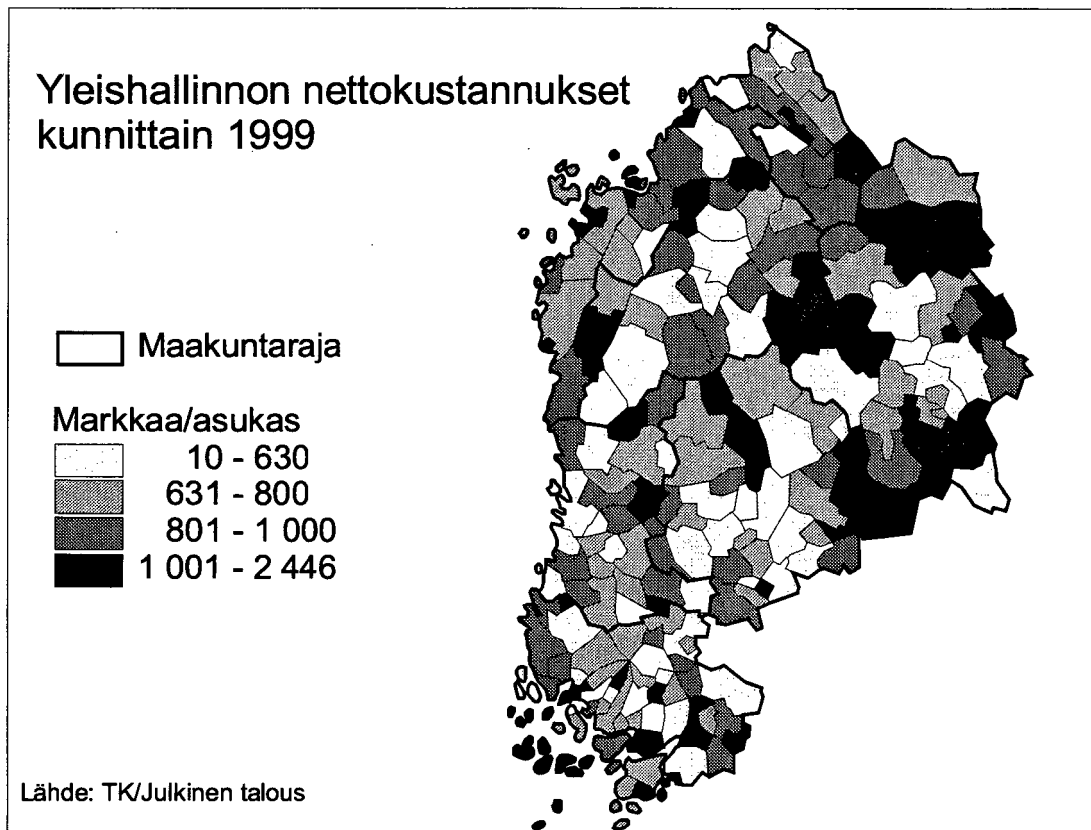
Lähde: TK/Julkinen talous

Markkaa/asukas

Kuva 132b. Lainakanta kunnittain 1999.

Kuva 133. Kunnan henkilökunta kunnittain 1999.

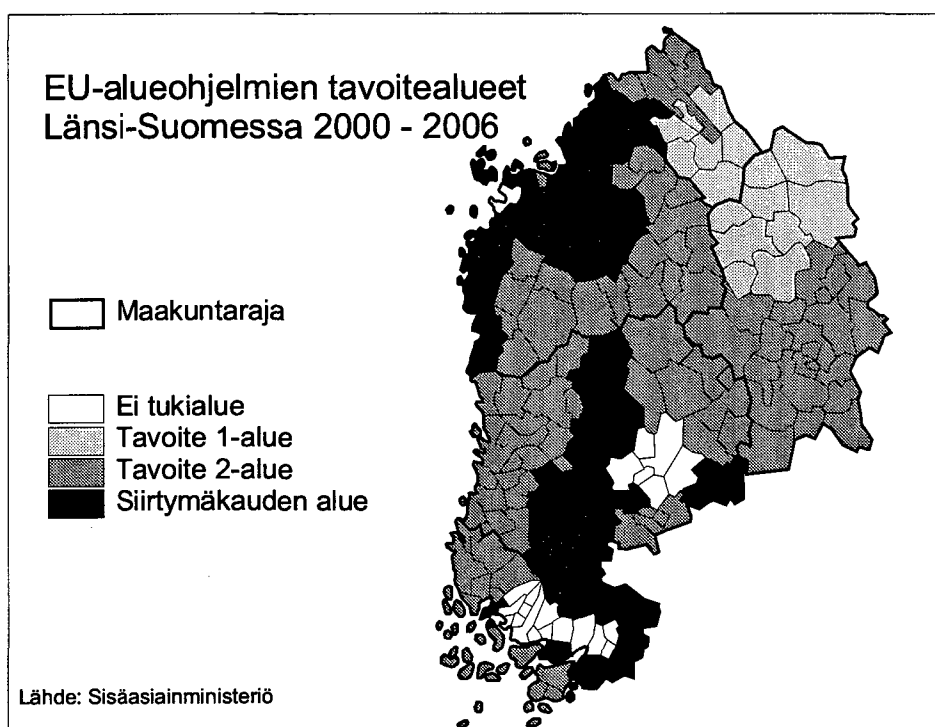

Kuva 134. Yleishallinnon nettokustannukset kunnittain 1999.

ALUEPOLITIikka

Kansallisella ja Euroopan Unionin aluepolitiikalla edistetään maan eri osien omista lähtökohdista tapahtuvaa kehitystä ja tuetaan kehitykseltään heikompia alueita. EU:n aluepolitiikan olennaisia osia ovat alue- ja rakennepoliittiset toimenpiteet, joita rahoitetaan yhteisin varoin muodostettujen rakennerahastojen avulla. EU-tuen suuntaamiseksi oikeisiin kohteisiin on sovittu tavoiteohjelmista. Ohjelmakaudella 2000 – 2006 tavoitteita on kolme, joista kaksi on alueellista. *Tavoite 1 -ohjelmalla* tuetaan kehityksessä jälkeen jääneiden alueiden kehittämistä ja rakenteellista muutosta. Suomessa toteutetaan *Pohjois-Suomen tavoite 1 -ohjelmaa* ja *Itä-Suomen tavoite 1 -ohjelmaa*. *Tavoite 2 -ohjelma* tähtää rakennemuutoksesta kärsivien maaseutu- ja kaupunkialueiden kehittämiseen, ja niitä on myös kaksi, *Etelä-Suomen* ja *Länsi-Suomen tavoite 2 -ohjelmat*. Siirtymäkauden tukea saavat puolestaan ne edellisellä ohjelmakaudella 2- tai 5b -alueisiin kuuluneet alueet, jotka eivät tällä ohjelmakaudella kuulu tavoite 2 -alueeseen. Tuen suuruus on noin neljännes varsinaisten ohjelma-alueiden tukitasosta (lähde: Sisäasiainministeriö).

Länsi-Suomen katsauksen alueella tavoite 1 -ohjelman tukea saa vuosina 2000 – 2006 yhteensä 16 kuntaa Keski-Suomesta ja Keski-Pohjanmaalta. Tavoite 2 -alueeseen kuuluvia kuntia on jokaisessa maakunnassa, ja siihen kuuluukin noin puolet Länsi-Suomen kunnista. Siirtymäkauden tukea saa kaikkiaan 67 kuntaa. 21 Varsinais-Suomen ja Pirkanmaan kuntaa sekä Vaasa eivät kuulu kuluvalle ohjelmakaudella EU:n alueellisten tavoiteohjelmien piiriin.

Kuva 135. EU-alueohjelmien tavoitealueet Länsi-Suomessa 2000 – 2006.

Yritystuet

TE-keskuksen yritysosasto voi osarahoittaa yritysten investointi- ja kehittämishankkeita. Tärkeimmät rahoitusmuodot ovat kehitysalueen investointituki, pienyritystuki, pk-yritysten kehittämistuki, toimintaympäristötuki, kansainvälistymistuki ja

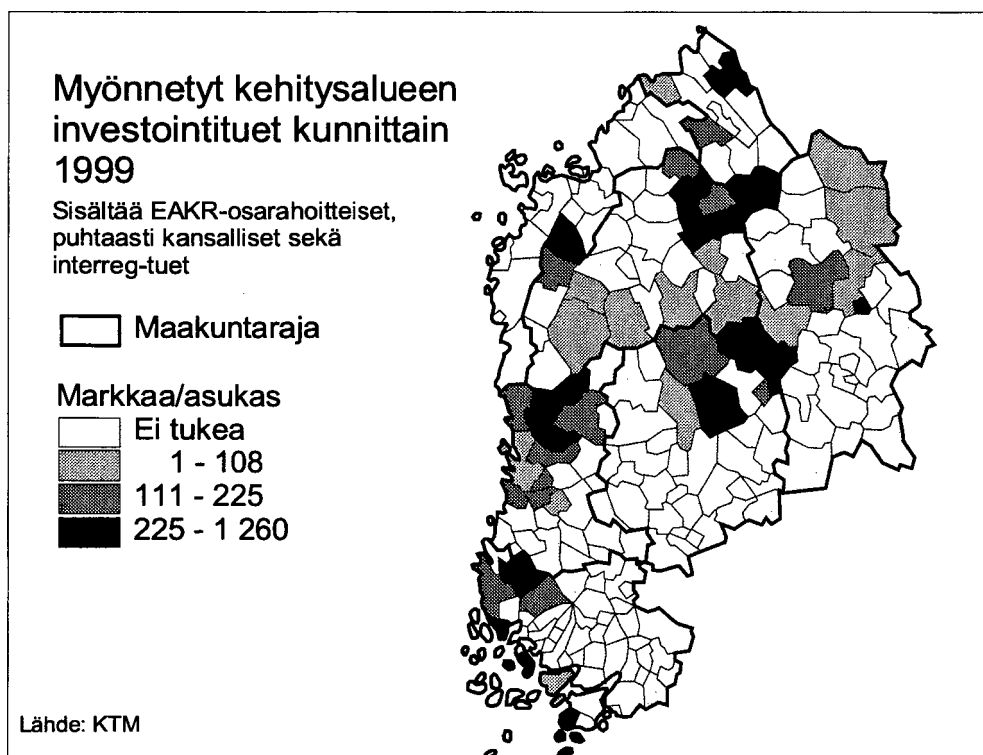

energiatuki. Kotimaisten valtion varojen lisäksi TE-keskusten kautta kanavoituu Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) varoja.

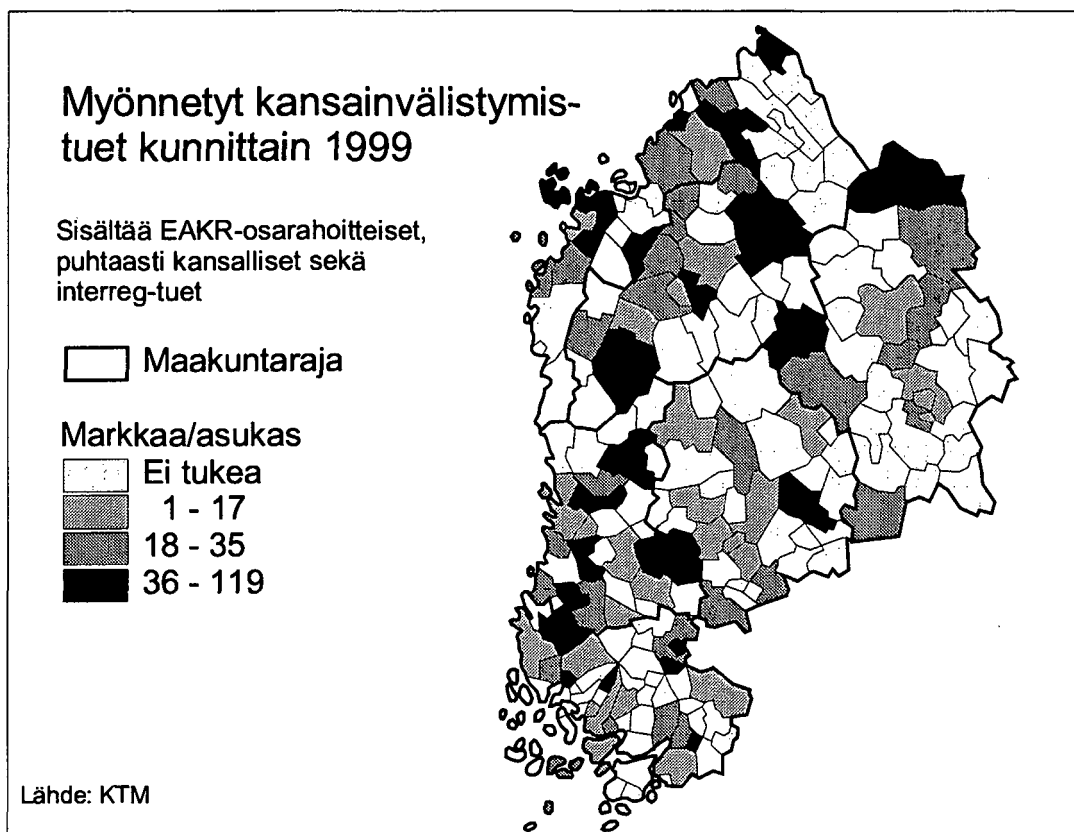
Kehitysalueen investointitukea voidaan myöntää tuotannollisille, matkailualan ja yrityspalveluyrityksille, jotka aloittavat tai laajentavat toimintaansa kehitys- tai rakennemuutosalueella ja joilla on edellytykset kannattavaan toimintaan. *Pk-yritysten kehittämistukea* voidaan myöntää tuotannon, tuotteiden, liikkeenjohdon tai markkinoinnin kehittämishankkeisiin. Tavoitteena on kilpailukyvyn parantaminen ja kansainvälistymisen edistäminen. Pk-yritykseksi luetaan yritys, jonka henkilöstö on alle 250 ja liikevaihto alle 240 milj. markkaa tai taseen loppusumma alle 162 milj. markkaa. *Pienyritystukea* voidaan myöntää tuotanto-, matkailu- ja yrityspalveluyrityksille, jotka edistävät yritystoiminnan kehitystä erityisesti maaseutu- ja rakennemuutosalueella. Pienyrityksen henkilöstön määrä on alle 50 ja liikevaihto alle 42 milj. markkaa.

Kansainvälistymistuki on tarkoitettu vientitoimintaansa aloittaville tai vahvistaville pk-yrityksille, joilla on riittävät edellytykset menestykselliseen vientitoimintaan. *Tuki yritysten toimintaympäristön parantamiseen* voidaan myöntää koko maassa yhteisöjen, säätiöiden, yritysten ja yksityishenkilöiden hankkeisiin, jotka kehittävät pk-yritysten tarvitsemia palveluja alueella. Tukea myönnetään yritysten tarvitsemien neuvonta-, tutkimus-, laatu-, markkinointi-, tuotekehitys- ja suunnittelupalvelujen kehittämiseen liittyviin hankkeisiin (lähde: TE-keskus).

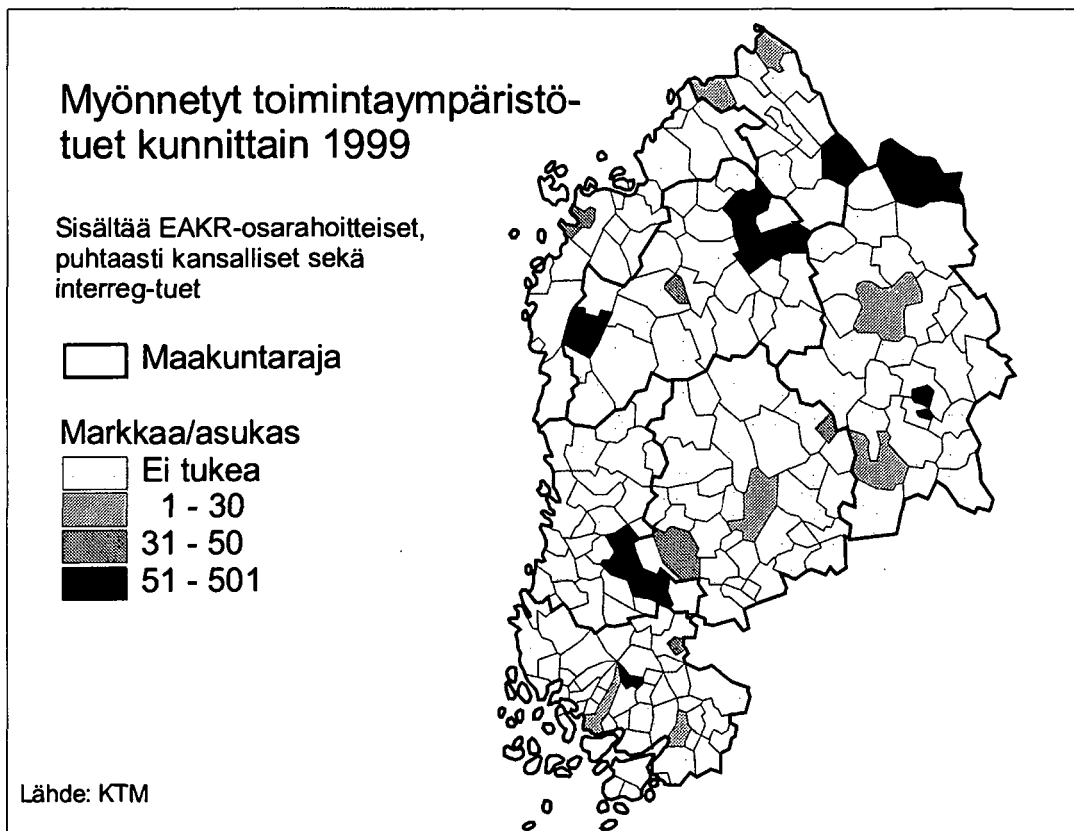
Länsi-Suomessa kehitysalueetukea myönnettiin suhteessa eniten Rymättylään, 1 260 markkaa asukasta kohti. Kansainvälistymistukea saatiin eniten Himangalla, Mietoissa ja Muurlassa (yli 100 mk/as) ja toimintaympäristötukea Teuvalla (501 mk/as). 98 kunnan yrityksille näitä tukia ei myönnetty lainkaan. Pienyritys- ja käynnistystukea sekä Interreg -pienyritystukea sai Länsi-Suomessa asukasluvuun nähden selvästi eniten Lestijärvi. Pk-yritysten kehittämistukea ja Interreg -kehittämistukea myönnettiin puolestaan suhteessa eniten Karvialle.

Kuva 136. Myönnetyt kehitysalueen investointituet kunnittain 1999.

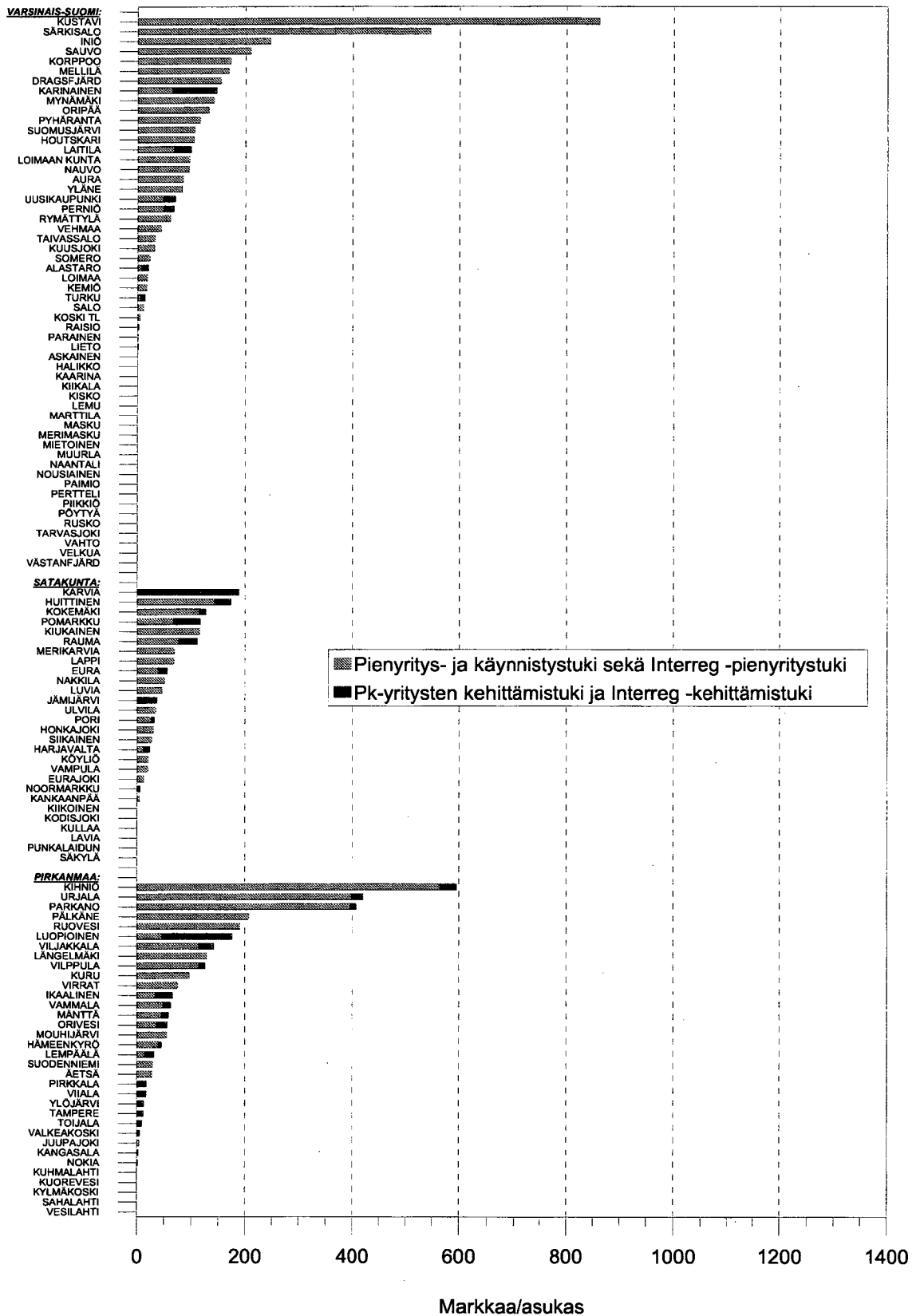
Kuva 137. Myönnetyt kansainvälistymistuet kunnittain 1999.

Kuva 138. Myönnetyt toimintaympäristötuet kunnittain 1999.

Myönnettyt pienyritys- ja pk-yritysten tuet kunnittain 1999

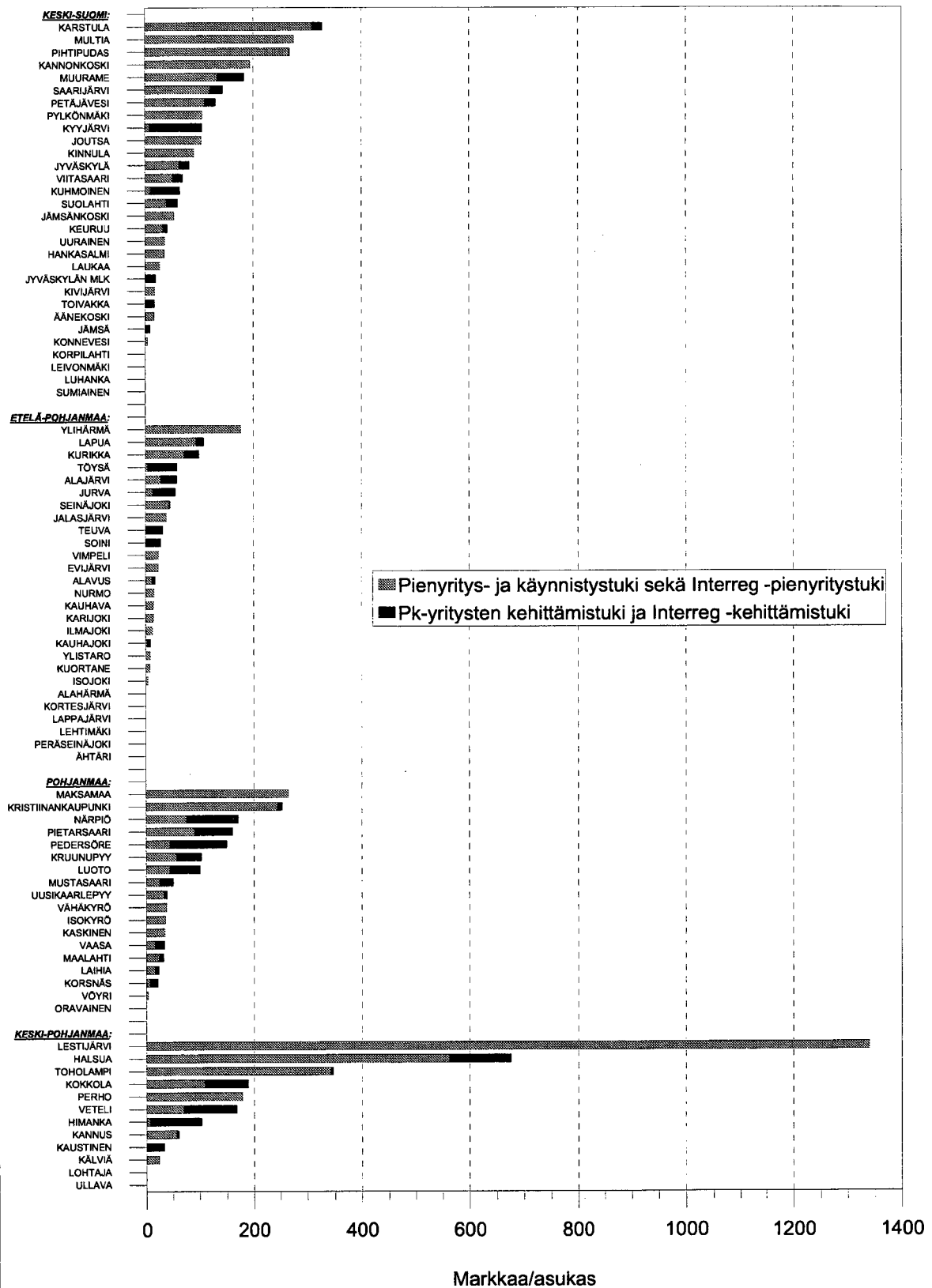
Sisältää EAKR-osarahoitteiset, puhtaasti kansalliset sekä Interreg-tuet

Kuva 139a. Myönnettyt pienyritys- ja pk-yritysten tuet kunnittain 1999.

Myönnettyt pienyritys- ja pk-yritysten tuet kunnittain 1999

Sisältää EAKR-osarahoitteiset, puhtaasti kansalliset sekä Interreg-tuet

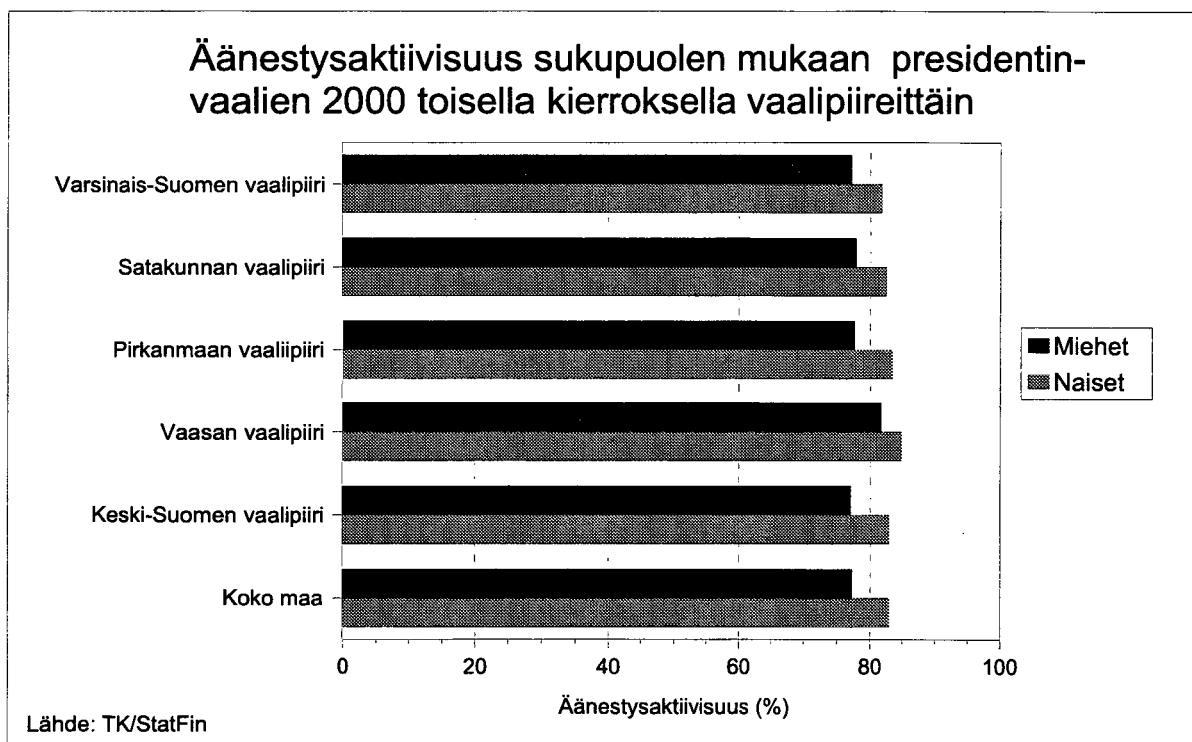
Kuva 139b. Myönnettyt pienyritys- ja pk-yritysten tuet kunnittain 1999.

VAALIT

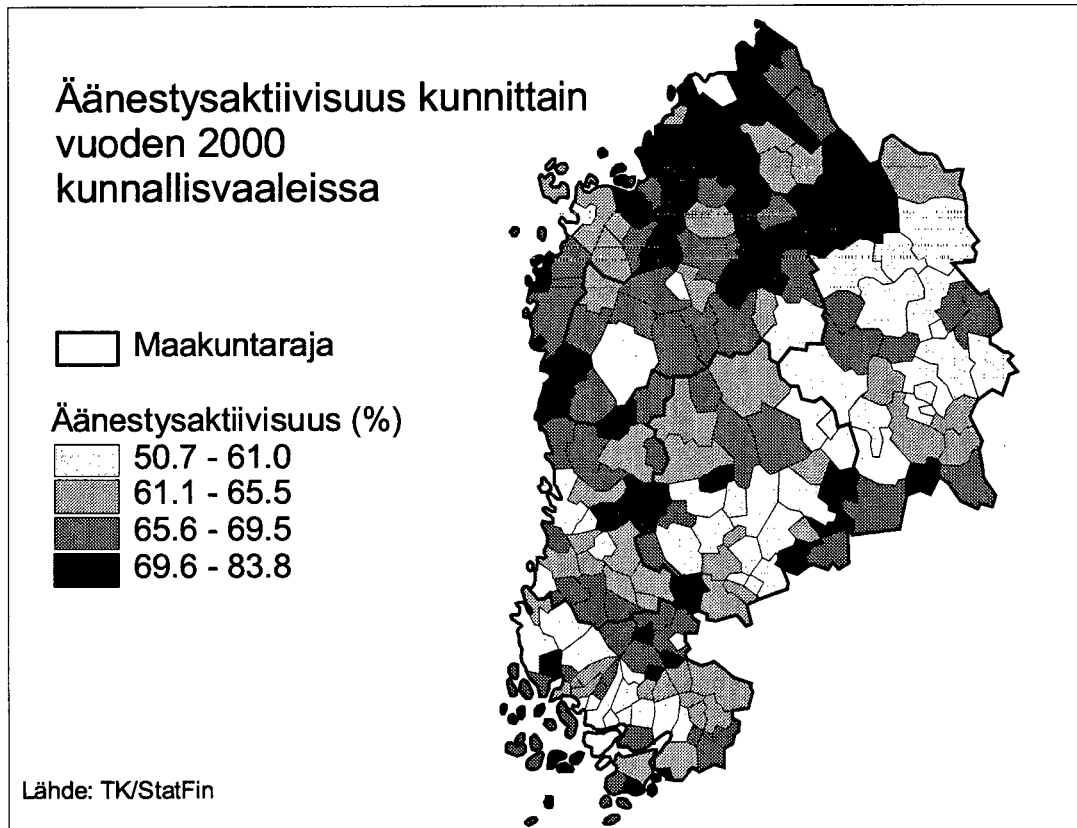
Suomessa toteutettiin vuonna 2000 presidentinvaalit ja myöhemmin samana vuonna kunnallisvaalit. Presidentinvaaleissa 76.9 % äänioikeutetuista äänesti ensimmäisellä kierroksella ja 80.2 % toisella kierroksella. Naiset äänestivät vaaleissa miehiä aktiivisemmin kaikissa vaalipiireissä. Länsi-Suomen alueella korkein äänestysprosentti saavutettiin Vaasan vaalipiirissä, 83.4 % vaalien toisella kierroksella. Myös Pirkanmaan ja Satakunnan vaalipiireissä äänestettiin koko maahan nähden vilkkaammin.

Kunnallisvaaleissa äänestysprosentti jäi koko maassa 55.8 %:in, mikä on 5.5 prosenttiyksikköä pienempi kuin vuoden 1996 kunnallisvaaleissa. Länsi-Suomessa aktiivisimmin äänestettiin Iniössä ja Velkualla, joissa äänestysprosentit olivat 83.8 % ja 82.8 %. Sen sijaan Jyväskylässä vain 50.7 % kuntalaisista käytti äänioikeuttaan.

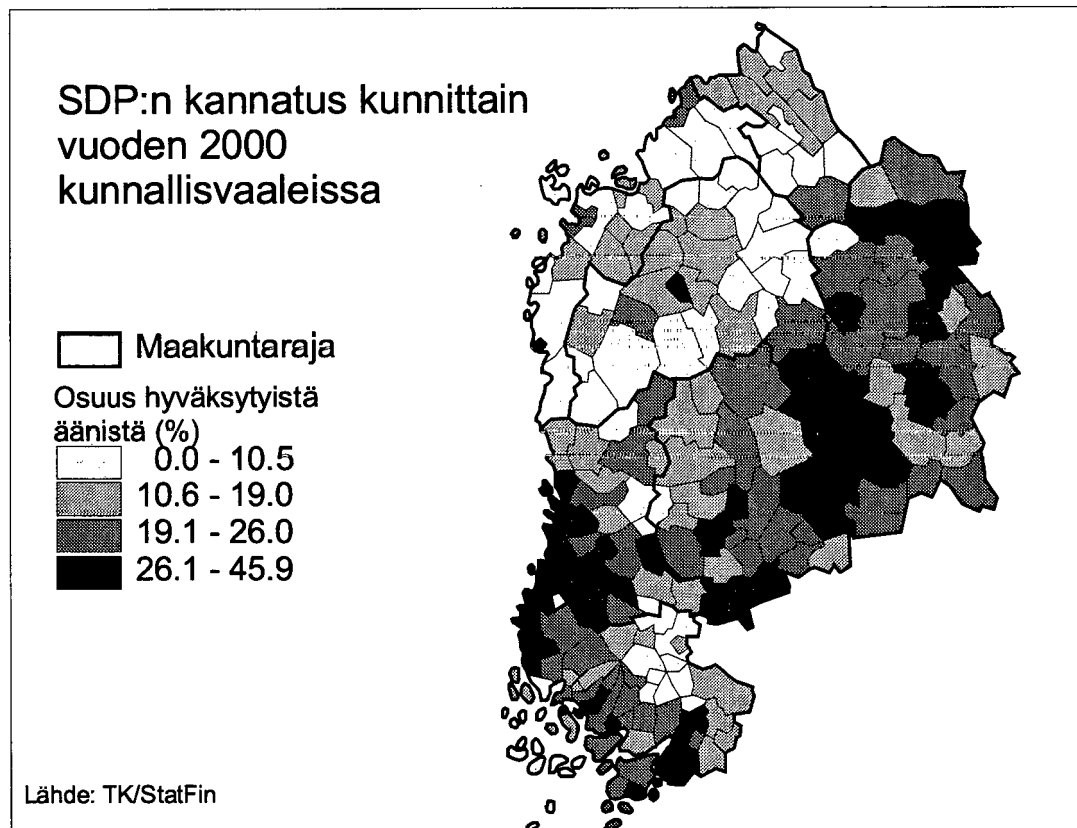
Suomen Keskustan kannatus oli kunnallisvaaleissa alueen suurinta Lehtimäellä, missä 76.6 % äänioikeutetuista äänesti Keskustaa. SDP sai suhteellisesti eniten ääniä Mäntässä, noin 46 % annetuista äänistä. Kansallista Kokoomusta äänestettiin eniten Pälkäneellä, Naantalissa ja Kuhmoisissa, joissa Kokoomus sai vähintään 40 % äänistä. Suolahdella ja Nokialla puolestaan joka neljäs äänesti Vasemmistoliittoa. Vihreän Liiton ehdokkaita äänestettiin eniten Kaarinassa ja Pirkkalassa.

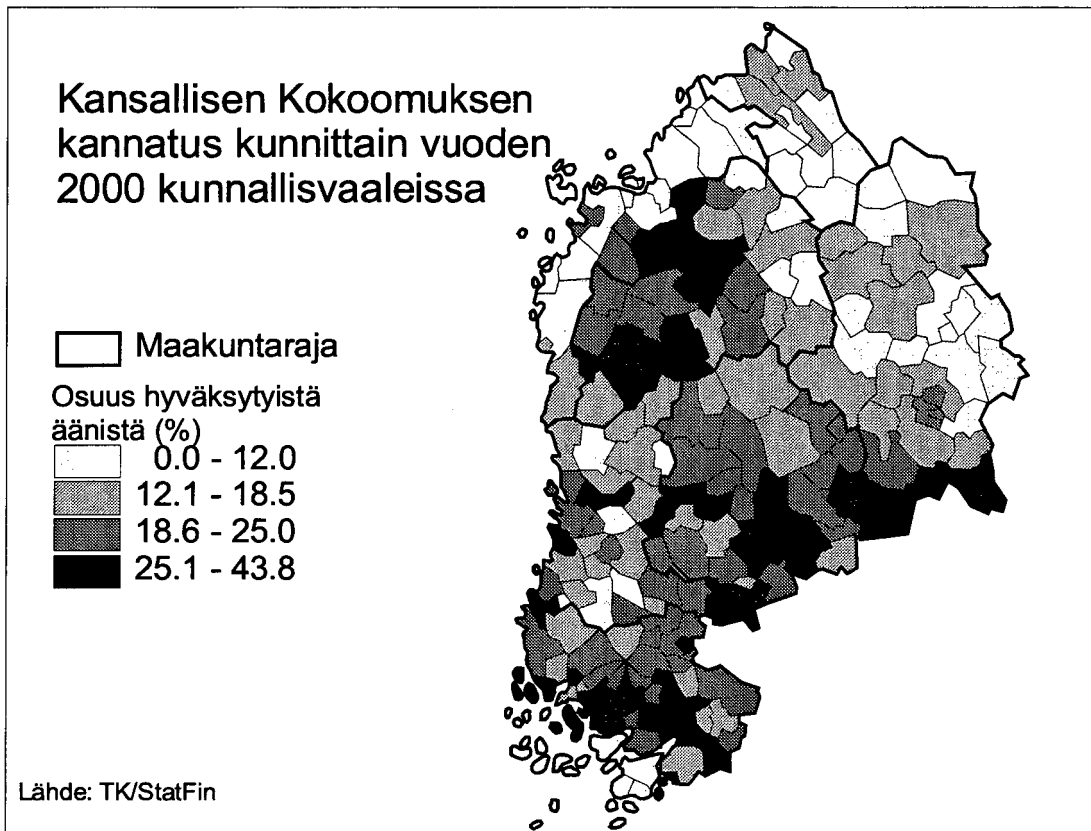
Kuva 140. Äänestysaktiivisuus sukupuolen mukaan presidentinvaalien 2000 toisella kierroksella vaalipiireittäin.

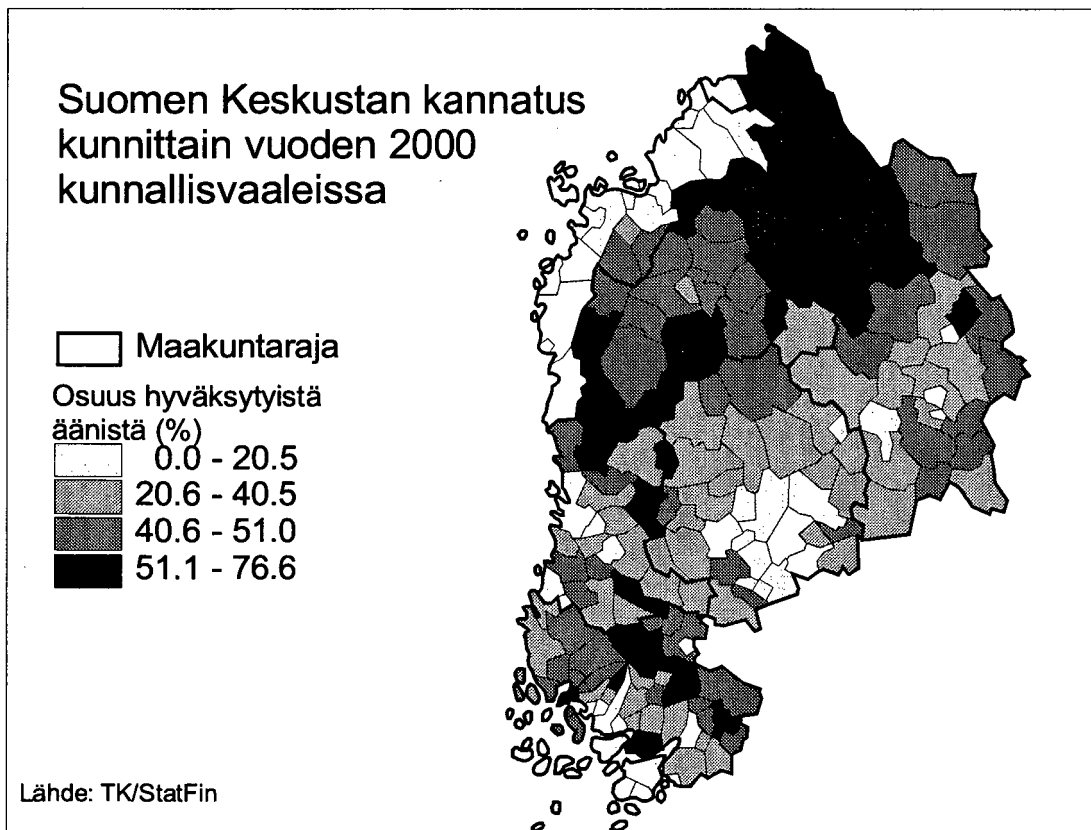
Kuva 141. Äänestysaktiivisuus kunnittain vuoden 2000 kunnallisvaaleissa.

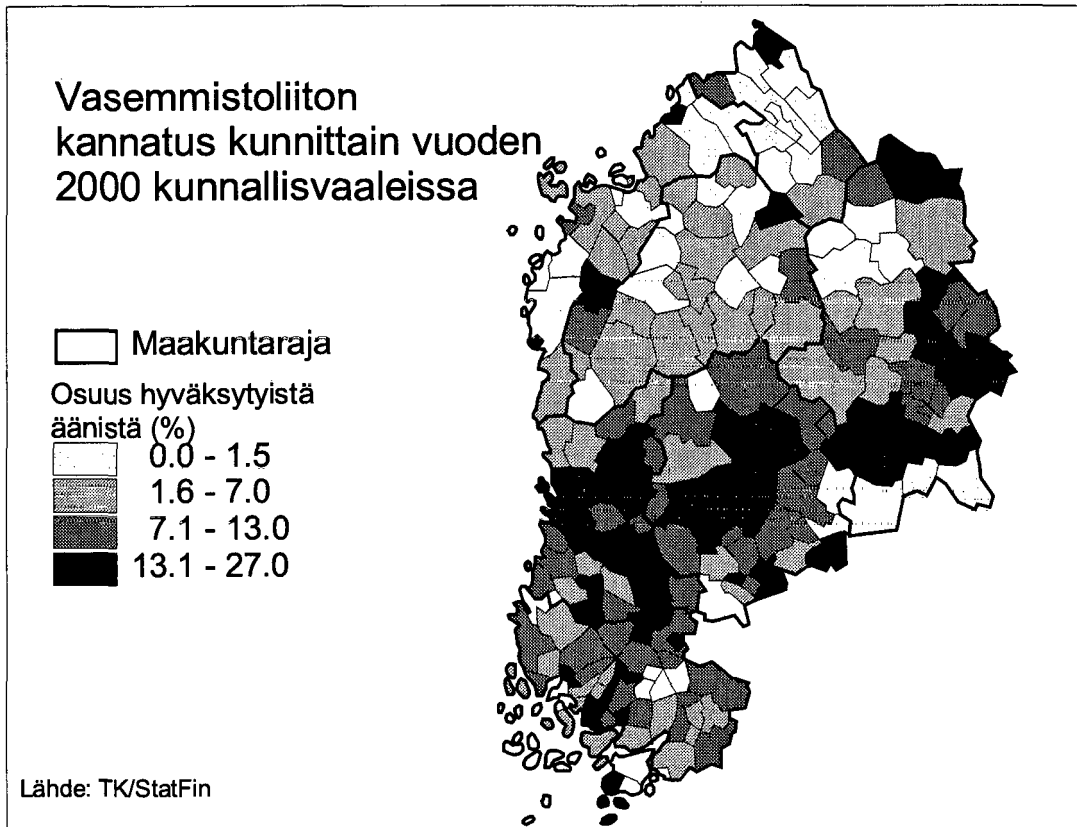
Kuva 142. SDP:n kannatus kunnittain vuoden 2000 kunnallisvaaleissa.

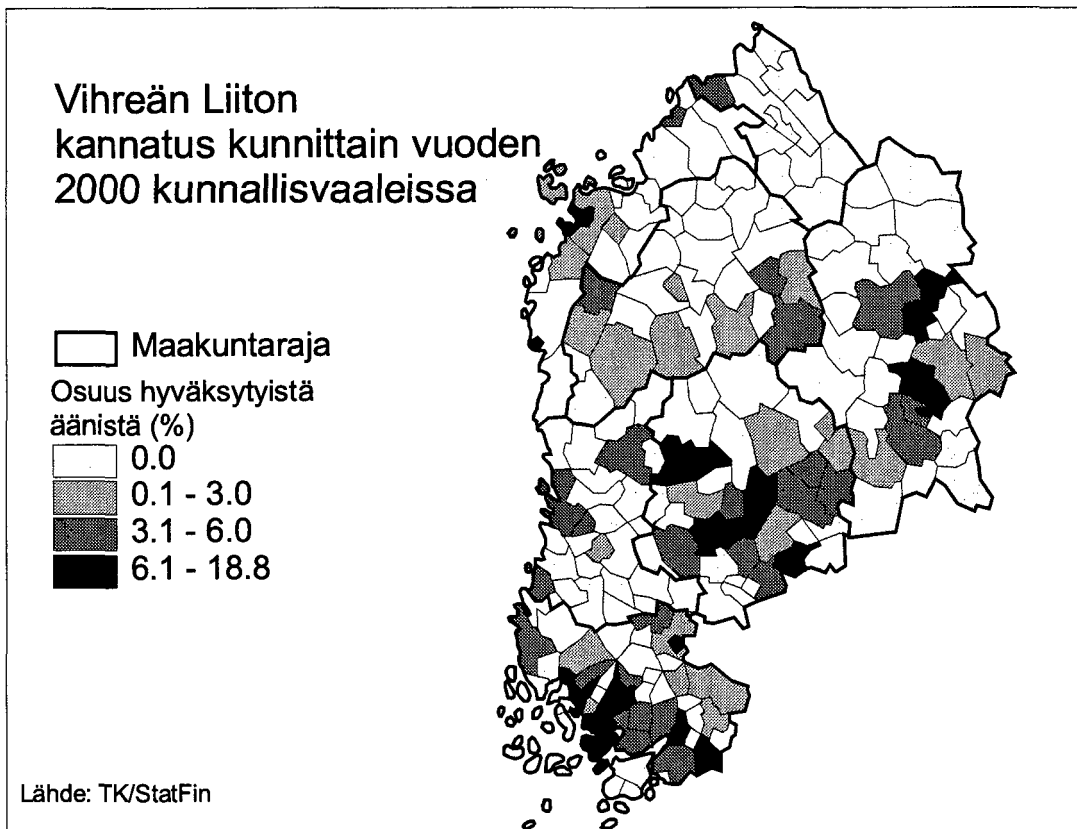
Kuva 143. Kansallisen Kokoomuksen kannatus kunnittain 2000 kunnallisvaaleissa.

Kuva 144. Suomen Keskustan kannatus kunnittain vuoden 2000 kunnallisvaaleissa.

Kuva 145. Vasemmistoliiton kannatus kunnittain vuoden 2000 kunnallisvaaleissa.

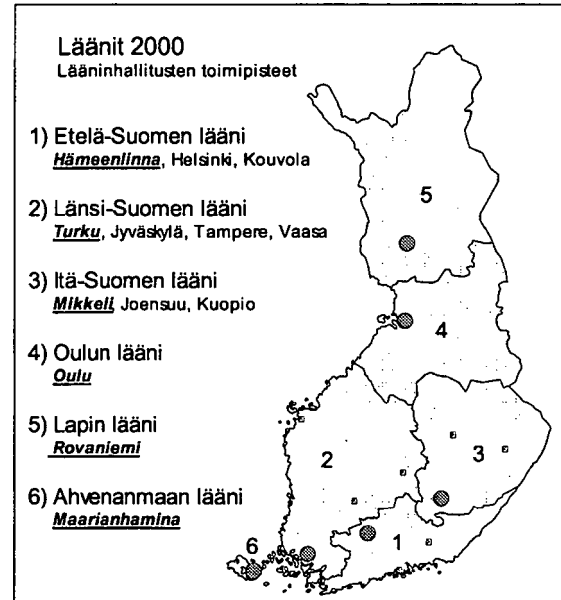
Kuva 146. Vihreän Liiton kannatus kunnittain vuoden 2000 kunnallisvaaleissa.

LÄÄNIT

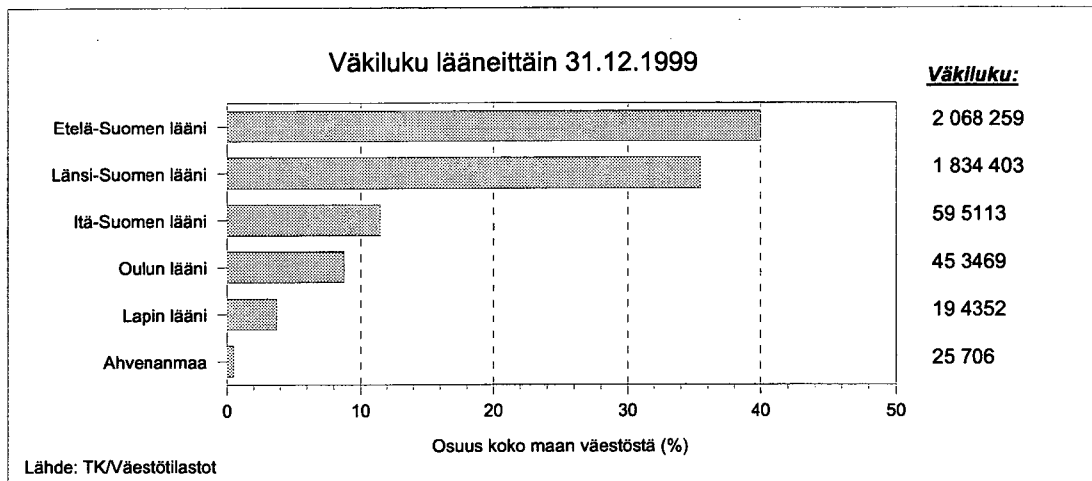
Suomessa on kuusi lääniä. *Etelä-Suomen* lääni käsittää kuusi maakuntaa, joissa on yhteensä 89 kuntaa vuonna 2000. *Länsi-Suomen* lääniin kuuluu yhteensä 205 kuntaa ja seitsemän maakuntaa. *Itä-Suomen* lääni muodostuu kolmesta maakunnasta ja 68 kunnasta. *Oulun* läänissä on kaksi maakuntaa ja 52 kuntaa. *Lapin* läänissä on 22 ja *Ahvenanmaalla* 16 kuntaa.

Kuva B1. Läänit 2000.

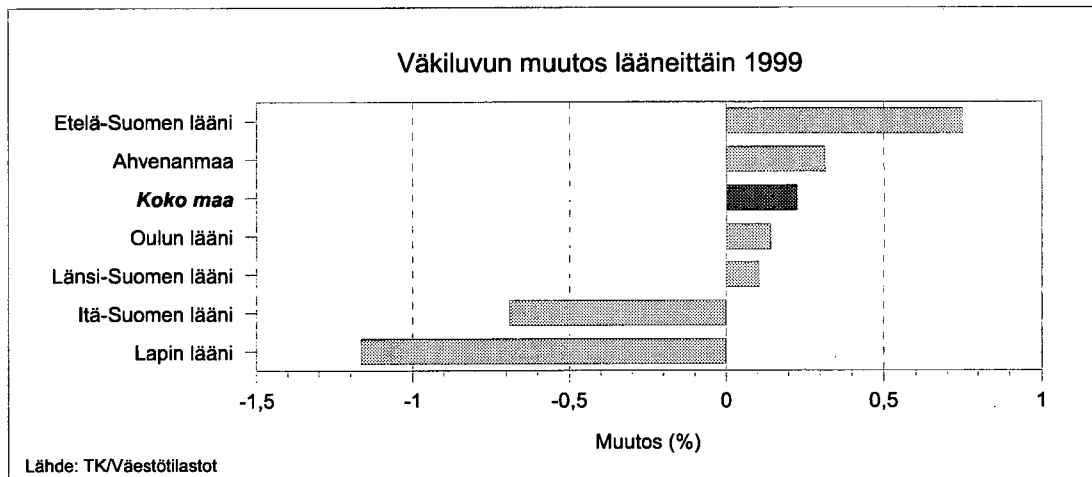

Taulukko 2. Perustietoja lääneistä.

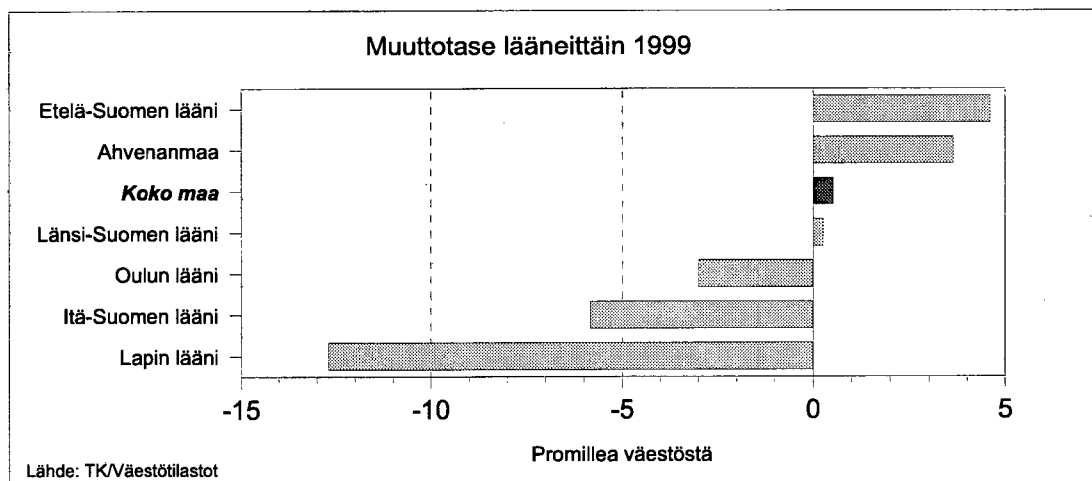
	Etelä-Suomen lääni	Länsi-Suomen lääni	Itä-Suomen lääni	Oulun lääni	Lapin lääni	Ahvenanmaa	Koko maa
Väkiluku 1999	2 068 259	1 834 403	595 113	453 469	194 352	25 706	5 171 302
Syntyneet 1999	23 796	19 863	5 850	5 794	1 984	287	57 574
Kuolleet 1999	18 185	18 559	6 574	3 926	1 804	297	49 345
Kunnassamuutto 1999	227 280	182 813	62 942	51 256	21 477	1 294	547 062
Siirtolaisuuden tulomuutto 1999	7349	4531	965	1013	580	306	14744
Siirtolaisuuden lähtömuutto 1999	6110	3347	690	912	574	333	11966
Syntyneiden enemmitys 1999 (%)	2,73	0,71	-1,21	4,13	0,92	-0,39	1,59
Kunnassamuutto (%)	11,07	9,98	10,5	11,32	10,92	5,05	10,6
Nettomahanmuutto 1999 (%)	0,6	0,65	0,46	0,22	0,03	-1,05	0,54
0-14 -vuotiaat 1999	374 538	327 948	104 430	94 731	36 558	4 796	943 001
15 - 64 -vuotiaat 1999	1 418 479	1 208 647	388 978	298 584	129 712	16 733	3 461 133
Yli 64 -vuotiaat 1999	275 242	297 808	101 705	60 154	28 082	4 177	767 168
0-14 -vuotiaiden osuus (%) 1999	18,1	17,9	17,5	20,9	18,8	18,7	18,2
15-64 -vuotiaiden osuus (%) 1999	68,6	65,9	65,4	65,8	66,7	65,1	66,9
Yli 64 -vuotiaiden osuus (%) 1999	13,3	16,2	17,1	13,3	14,4	16,2	14,8
Korkea-asteen tutkinnon suorittaneet (%) 1999	26,6	21,2	18,7	20,4	19,2	21,2	22,9
Keskiasteen tutkinnon suorittaneet (%) 1999	34,0	36,0	37,3	38,4	37,9	33,0	35,6
Peruskoulun varaan jääneet (%) 1999	39,4	42,9	44,0	41,2	42,9	45,9	41,5
Maatilojen lkm 1998	17 121	43 928	14 310	8 642	2 340	750	87 091
Toimipaikkojen lukumäärä 1998	100 748	88 966	25 003	17 338	8 846	1 723	242 624
Toimipaikkojen henkilöstö 1998	567 387	408 053	98 481	81 539	31 908	8 144	1 195 512
Toimipaikkojen lukumäärän muutos 1995 - 1998 (%)	17,21	12,38	10,34	10,05	7,86	24,67	13,85
Toimipaikkojen henkilöstön määrän muutos 1995 - 1998 (%)	14,63	12,93	13,2	16,51	6,81	2,56	13,74
Teollisuustoiminnan vienti 1998 (1000 mk)	88 018 000	105 469 700	13 608 600	19 566 800	10 396 200	225 700	237 230 500
Työllinen työvoima 1998 (ennakko)	920 699	741 645	215 560	167 181	68 199	12 251	2 125 535
Työttömät elokuu 2000	105 450	113 469	43 591	31 049	17 997	219	311 786

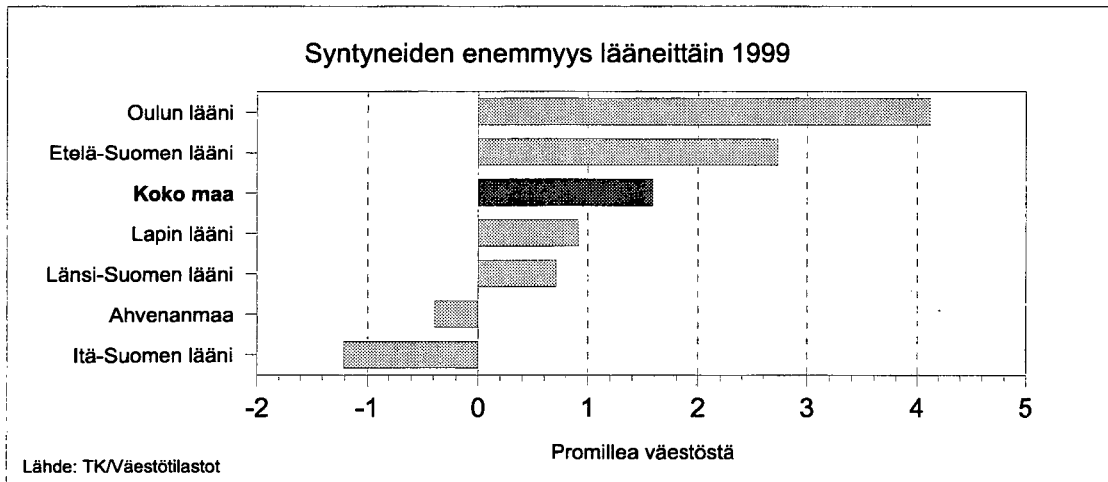
Kuva B2. Väkiluku lääneittäin 31.12.1999.

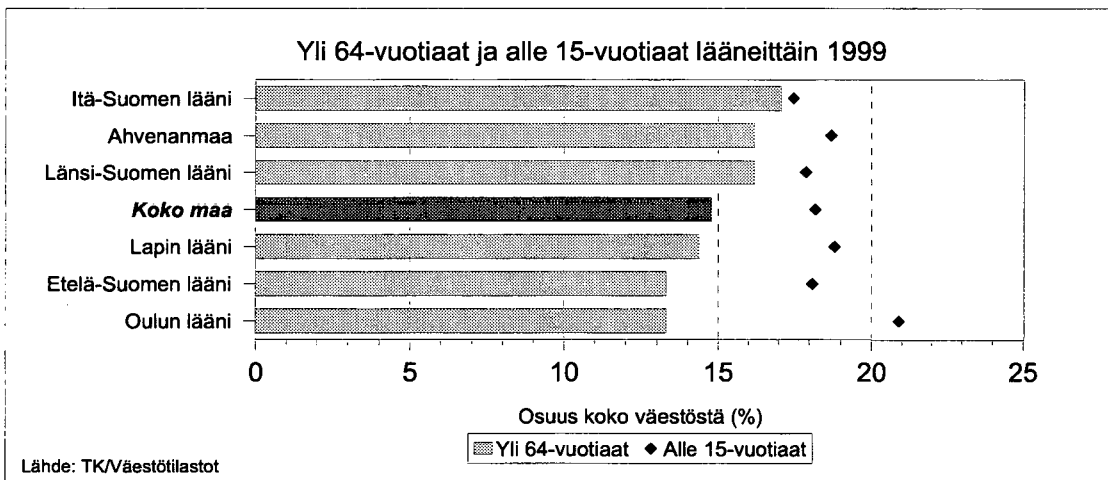
Kuva B3. Väkiluvun muutos lääneittäin 1999.

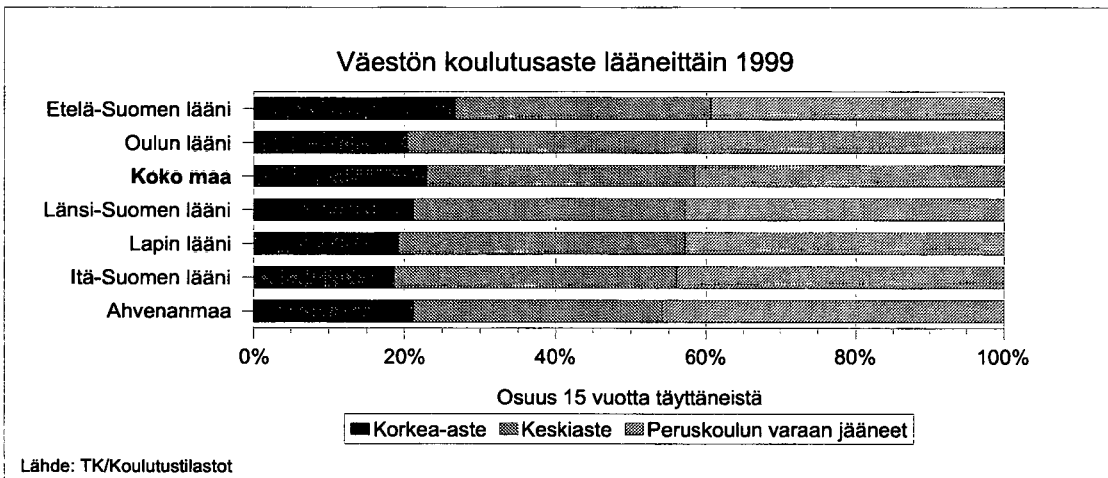
Kuva B4. Muuttotase lääneittäin 1999.

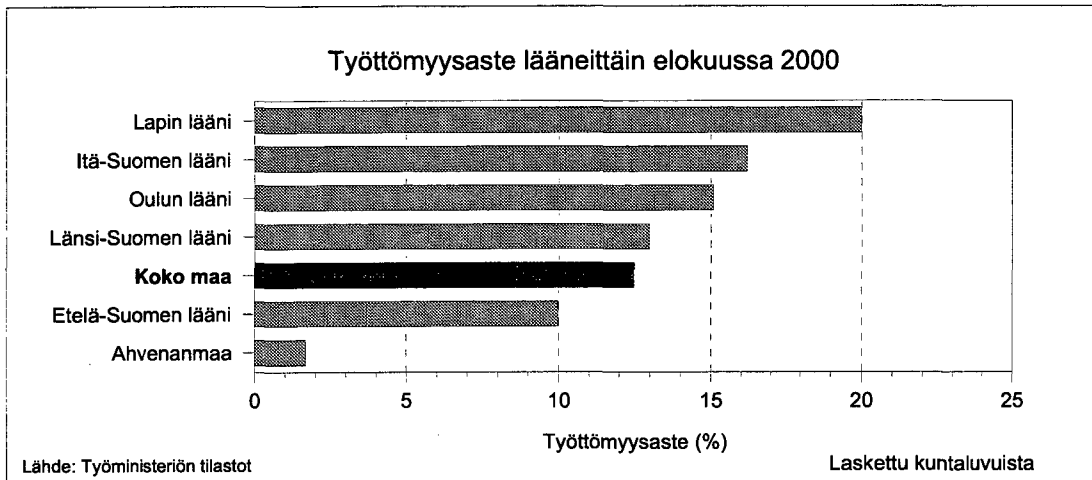
Kuva B5. Syntyneiden enemmitys lääneittäin 1999.

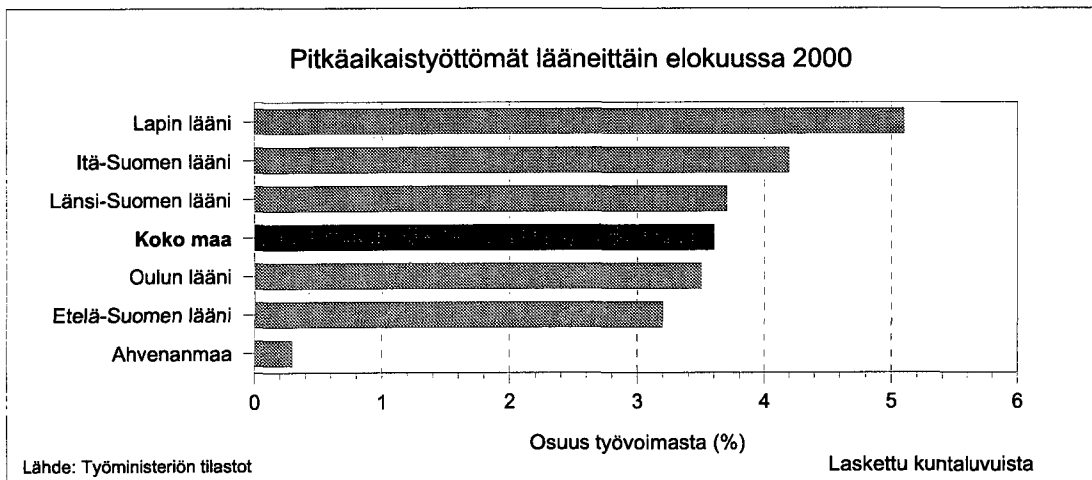
Kuva B6. Yli 64-vuotiaat ja alle 15 -vuotiaat lääneittäin 1999.

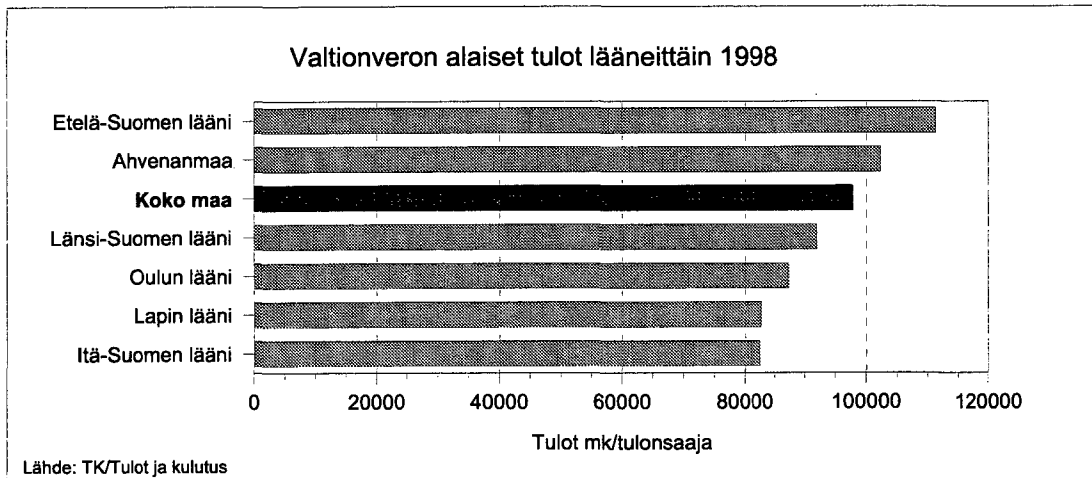
Kuva B7. Väestön koulutusaste lääneittäin 1999.

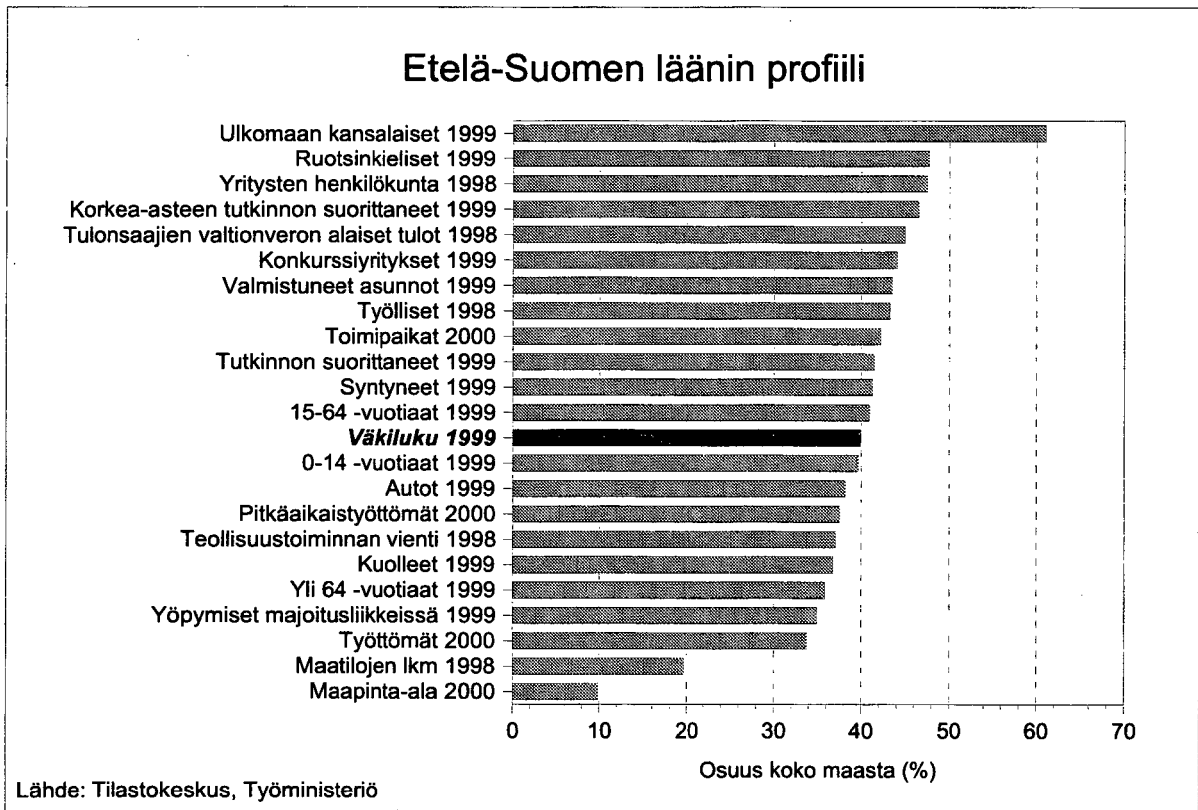
Kuva B8. Työttömyysaste lääneittäin elokuussa 2000.

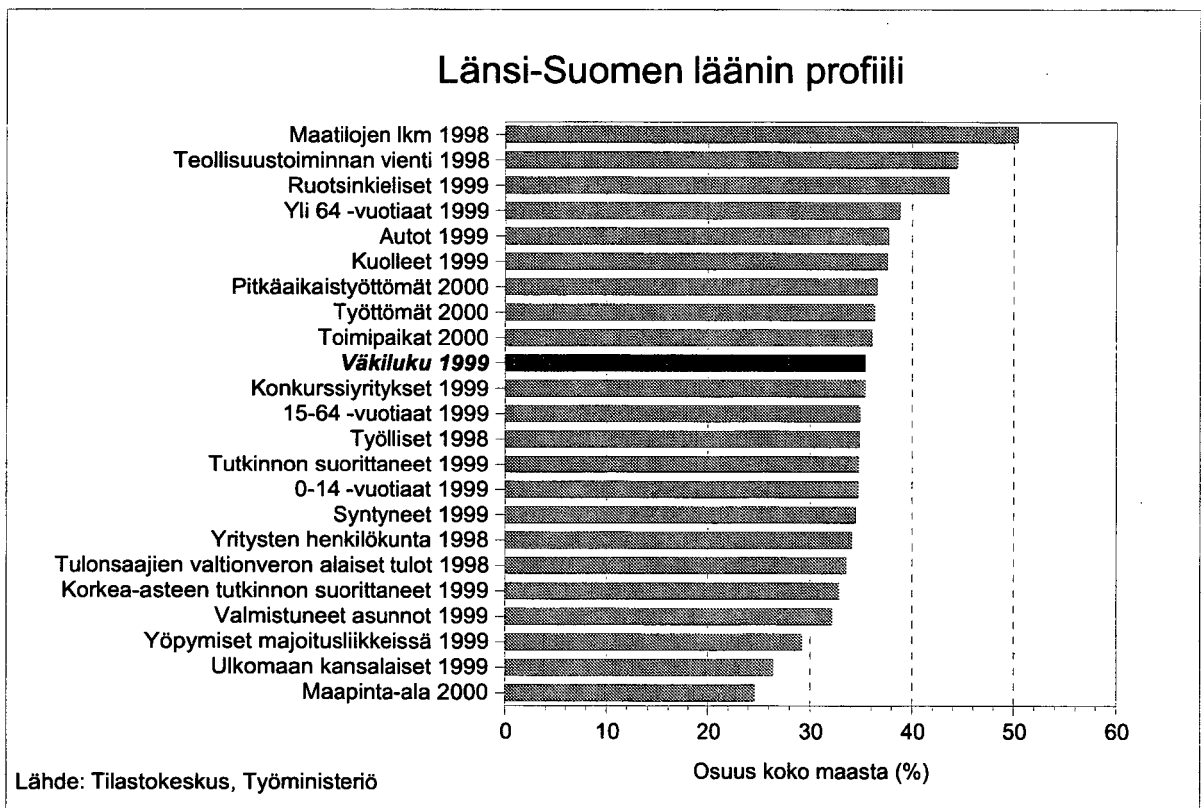
Kuva B9. Pitkäaikaistyöttömät lääneittäin elokuussa 2000.

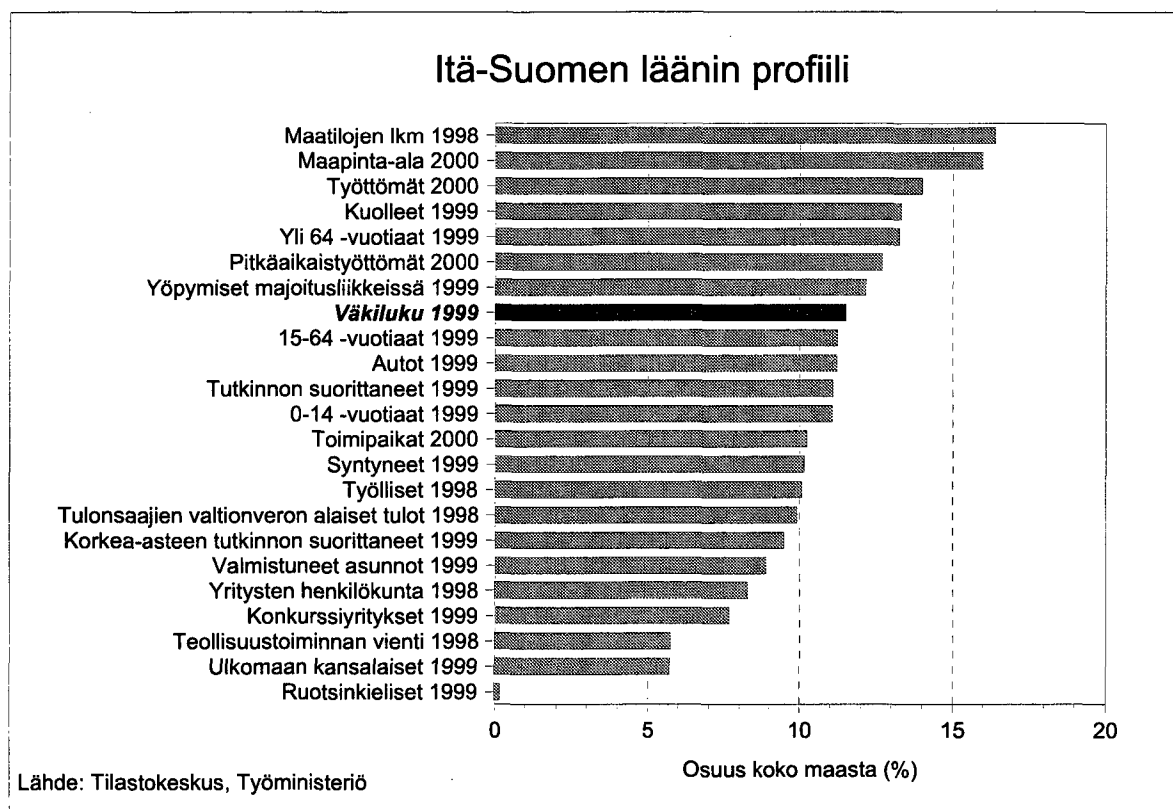
Kuva B10. Valtionveron alaiset tulot lääneittäin 1998.

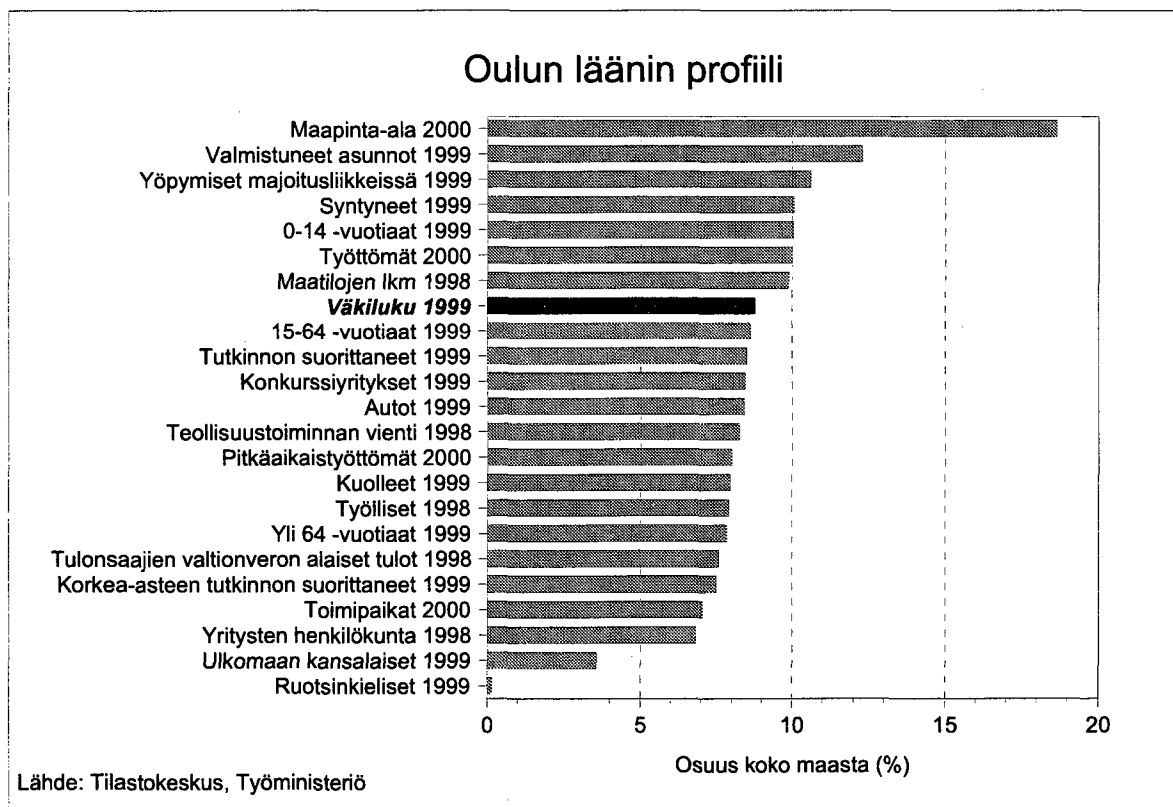
Kuva B11. Etelä-Suomen läänin profiili.

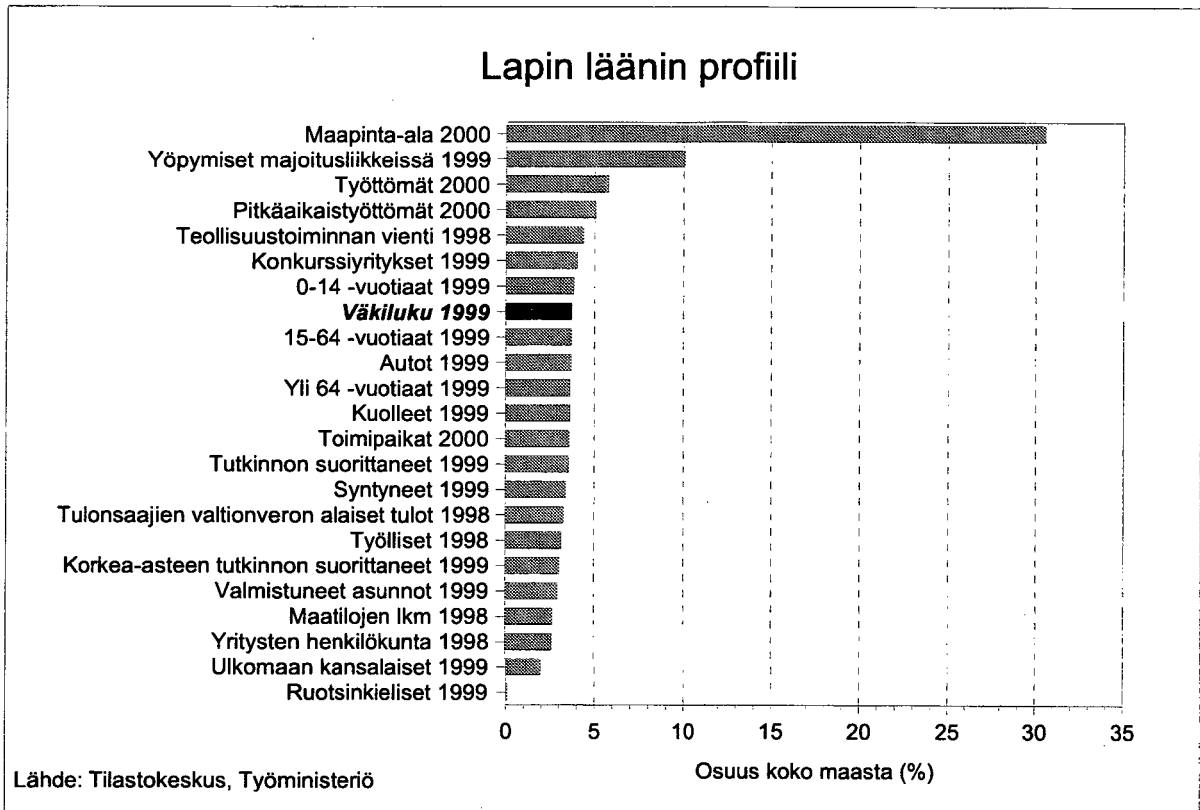
Kuva B12. Länsi-Suomen läänin profiili.

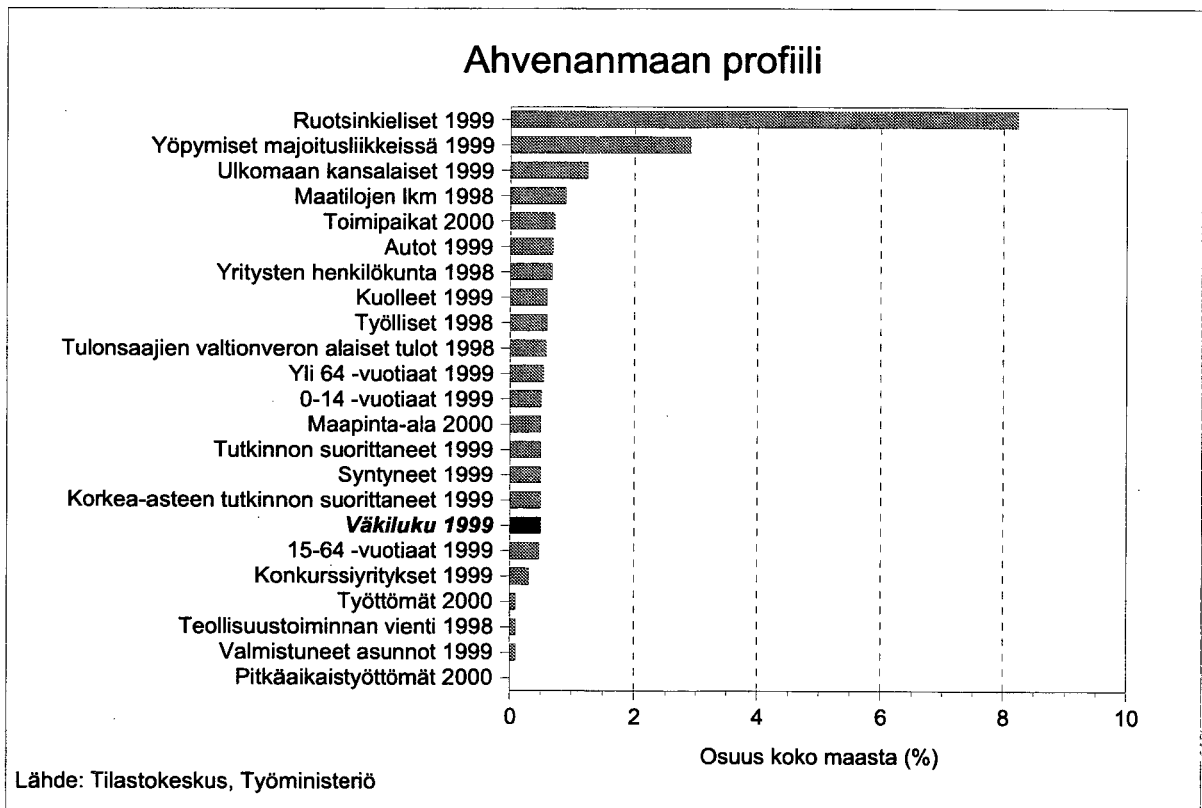
Kuva B13. Itä-Suomen läänin profiili.

Kuva B14. Oulun läänin profiili.

Kuva B15. Lapin läänin profiili.

Kuva B16. Ahvenanmaan profiili.

KÄYTETYT LYHENTEET JA TIETOLÄHTEET

Adato Energia Oy
 BKT = bruttokansantuote
 EAKR = Euroopan aluekehitysrachasto
 EU = Euroopan unioni
 Ilmailulaitos
 KTM = Kauppa- ja teollisuusministeriö
 Kuntafakta = Tilastokeskuksessa kehitetty mikrotietokoneohjelma, johon on koottu tietoja Suomen kunnista.
 Metsähallitus
 NUTS = Nomenclature of territorial units for statistics
 TE-keskus
 Tielaitos
 TK = Tilastokeskus
 Tullihallitus
 Työministeriö
 Sisäasiainministeriö
 StatFin, Kaupunki- ja seutuindikaattorit = Tilastokeskuksen internet-palveluita

KÄYTETYT KÄSITTEET

Ahtaasti asuminen. Asunto määritellään ahtaasti asutuksi ja siinä asuvat henkilöt ahtaasti asuviksi, jos asunnossa asuu normi 3:n mukaan enemmän kuin yksi henkilö huonetta kohti, kun keittiö lasketaan huonelukuun.

Alueella työssäkäyville tarkoitetaan kaikkia tällä alueella työssäkäyviä henkilöitä riippumatta heidän asuinpaikastaan. Alueella työssäkäyvät muodostavat ns. työllisen päiväväestön, jonka määrää voidaan pitää mittarina alueen työpaikkojen määrälle.

Asuntokunta. Kaikki henkilöt, jotka ovat vakinaisesti kirjoilla samassa asunnossa eli joilla on väestön keskusrekisterin henkilörekisterissä sama kotipaikkatunnus, muodostavat asuntokunnan.

Bruttokansantuote (BKT). Bruttokansantuoteluvut esitetään tuotannontekijähintaisina kunkin vuoden hintatason mukaan. Maakunnittaisia ja seutukunnittaisia bruttokansantuotetietoja on käytetty sekä markkamääräisinä että alueen asukasmäärään suhteutettuina.

Jalostusarvo saadaan vähentämällä tuotannon bruttoarvosta ulkopuolisilta sekä saman yrityksen toisilta toimipaikoilta hankittujen tuotantopanosten arvo, mukaanlukien käyttöomaisuudesta maksetut vuokrat, vähennettynä tai lisätynä polttoaine- sekä aine- ja tarvikevarastojen muutoksella. Hankittuihin tuotantopanoksiin sisältyvät polttoaineiden, sähkön, lämmön, pakkausten, aineiden ja tarvikkeiden korjaus- ja asennustöiden, teetettyjen palkkiotöiden sekä myös palvelusten hankinta. Tuotannon bruttoarvo käsittää omien tuotteiden toimitusten arvon, saadun korvauksen vieraille suoritetuista valmistus- yms. palveluksista (palkkiotyö), muista palveluista saadun bruttokorvauksen (ei-teollisten palveluiden myynti) sekä kauppatavaroiden myynnistä saatujen tuotteiden ja kauppatavaroiden hankintakustannusten erotuksen vähennettynä tai lisätynä valmiste- ja kauppatavaravarastojen sekä varastossa olevien keskeneräisten töiden muutoksella.

Kokonaistuotos on toimipaikkojen tarkasteluajanjakson aikana tuottamien tavaroiden ja palvelusten summa.

Koulutusasteen mittaaminen perustuu koulutusaikaan.

Koulutustaso on koulutusta kuvaava kolminumeroinen mittainluku, joka on laskettu kunkin 20 vuotta täyttäneestä väestöstä tietyin kaavan mukaan. Mitä pitempi koulutuksen kokonaispituus on, sitä korkeampi on koulutustaso ja sitä suurempi on vastaava lukuarvo.

Kuntaryhmitys. Kaupunkimaiset kunnat: Väestöstä vähintään 90 % asuu taajamissa tai suurimman taajaman väkiluku on vähintään 15 000. Taajaan asutut kunnat: Väestöstä vähintään 60 % mutta alle 90 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on vähintään 4 000 mutta alle 15 000. Maaseutumaiset kunnat: Väestöstä alle 60 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on alle 15 000 tai väestöstä vähintään 60 % mutta alle 90 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on alle 4000.

Muuttotase on nettomuutto suhteutettuna alueen asukasluukuun.

Nettomuutto on alueen tulomuutto - lähtömuutto.

NUTS (Nomenclature of territorial units for statistics) on EU:n hierarkkinen alueluokitusjärjestelmä, jonka mukaan laaditaan kaikki EU:n alueelliset tilastot: NUTS 1 (Manner-Suomi, Ahvenanmaa), NUTS 2 (suuralueet 6 kpl), NUTS 3 (maakunnat 20 kpl), NUTS 4 (seutukunnat 85 kpl) ja NUTS 5 (kunnat 452 kpl). Pitkäaikaistyötön on henkilö, jonka työttömyys on kestänyt yli vuoden.

Rakennus on erillinen, sijaintipaikalleen kiinteästi rakennettu tai pystytetty, omalla sisäänkäynnillä varustettu rakennelma, joka sisältää eri toimintoihin tarkoitettua katettua ja yleensä ulkoseinien tai muista rakennelmista (rakennuksista) erottavien seinien rajoittamaa tilaa.

Rakentamisvuodella tarkoitetaan vuotta, jona rakennus valmistui käyttökuntoon.

Seutukunta on kuntien yläpuolelle luotu toiminnallinen välitaso. Niiden rajauksesta on päättänyt Sisäasiainministeriö. Seutukuntia on Suomessa 85 kpl.

Taajamaksi määritellään kaikki vähintään 200 asukkaan rakennusryhmät, joissa rakennusten välinen etäisyys ei yleensä ole yli 200 metriä. Taajamien rajauksissa otetaan huomioon asuinrakennusten lisäksi mm. liike-, toimisto- ym. työpaikkoina käytettäviä rakennuksia.

Taajama-aste tarkoittaa taajamissa asuvien osuutta koko väestöstä.

Tutkinnon suorittaneeksi määritellään henkilö, joka on suorittanut perusasteen jälkeisiä tutkintoja. Perusasteen jälkeisiksi tutkinnoiksi katsotaan lukioissa, ammatillisissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa loppuun suoritettut tutkinnot, joissa koulutusaika on vähintään 400 tuntia. Työllisyyskoulutuksen osalta tutkinnoiksi katsotaan vain työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen koulutusammattiin tai tutkintoon johtaneen koulutuksen suoritus.

Työlliseen työvoimaan luetaan kaikki 15-74 -vuotiaat henkilöt, jotka laskentahetkellä ovat työllisiä.

Työpaikkaomavaraisuus on alueella olevat työpaikat/työlliset*100. Mikäli alueen työpaikkojen lukumäärä on suurempi kuin työllisten lukumäärä, alueen työpaikkaomavaraisuus ylittää 100 %.

Työttömyysasteella tarkoitetaan työttömän työvoiman prosenttiosuutta koko työvoimasta. Nuorten työttömyysasteella tarkoitetaan alle 25-vuotiaiden työttömien prosenttiosuutta saman ikäisestä työvoimasta.

Yritystoimipaikat on kunnittain tilastoitu. Toimipaikkoihin sisältyvät sekä yksitoimipaikkaiset yritykset että monitoimipaikkaisten yritysten toimipaikat.

KUNNALLISTALouden KÄSITTEET:

Kassan riittävyys on $365 \times \text{kassavarat/kassasta maksut}$. Tämä tunnusluku poikkeaa aikaisemmissa tilastoissa käytetyistä kassan riittävyys laskukaavasta. (Kassasta maksut = Henkilöstökulut + palvelujen ostot + aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot tilikauden aikana – varastojen lisäys (+) tai vähennys (-) + avustukset + muut kulut + alv-takaisinperintä + korkokulut + muut rahoituskulut + käyttöomaisuusinvestoinnit + lainananto + pitkäaikaisten lainojen lyhennykset)

Lainakanta = Vieras pääoma - pitkäaikaisen vieraan pääoman saadut ennakot – lyhytaikaisen vieraan pääoman saadut ennakot – lyhytaikaisen vieraan pääoman osto-velat – lyhytaikaisen vieraan pääoman siirto-velat.

Suhteellinen velkaantuneisuus (%) = $(\text{Vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tehtäväkohtaiset käyttökustannukset, käyttötuotot ja nettokustannukset on laskettu seuraavasti: Käyttökustannuksiin on käyttötalon menoista laskettu yhteen toimintamenot, käyttöomaisuuden poistot ja vyörytyserät. Käyttötuottoihin on käyttötalon tuloista laskettu yhteen toimintatulot ja vyörytyserät. Nettokustannukset ovat käyttökustannusten ja käyttötuottojen erotus.

Toimintakate muodostuu *toimintatuottojen* (=myyntitulot, maksutuotot, tuet ja avustukset, muut tuotot, valmisteverastojen lisäys tai vähennys, valmistus omaan käyttöön) ja *toimintakulujen* (=henkilöstökulut, palvelujen ostot, aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot, varastojen lisäys tai vähennys, avustukset, muut kulut) erotuksesta

Vuosikate muodostuu seuraavasti: *toimintakate* + verotulot ja valtionosuudet - arvonlisäveron takaisinperintä (=käyttökate) + korkotulot + osinkotulot + muut rahoitustuotot – korkokulut – muut rahoituskulut.

Yleishallintoon kuuluvat: Kunnan ylintä päätäntä- ja toimeenpanovaltaa käyttävien hallintoviranomaisten sekä niiden neuvoa antavien ja suunnitteluelinten tehtävät, niiden oheispalvelut, tilat jne, vaalit, yleinen taloushallinto, rahoituksen ja varainhoidon hallintotehtävät, verojen perintä ja tarkastustoimi. Yleishallintoon ei enää kuulu aikaisemmat tehtäväluokat Toimialapalvelut ja Muut sisäiset palvelut.

KUVALUETTELO

LÄNSI-SUOMI

1. Läänit ja maakunnat 2000
2. Länsi-Suomen kunnat 2000
3. Taajama-asteeseen perustuva kuntaryhmitys 2000
4. Seutukunnat Länsi-Suomessa 2000

VÄESTÖ

Väestömuutokset

5. Väkiluvun kehitys maakunnittain 1985 – 1999
- 6ab. Väkiluku kunnittain 31.12.1999
- 7ab. Väkiluvun muutos kunnittain 1999
8. Väkiluvun muutos kunnittain 1995 – 1999
9. Väkiluvun muutos kunnittain 1999
10. Väkiluvun muutos maakunnittain tilastollisen kuntaryhmän mukaan 1999

Luonnollinen väestömuutos ja muutotase

11. Väestömuutokset maakunnittain 1980 – 1999
12. Syntyneiden enemmyys kunnittain 1999
13. Muutotase kunnittain 1999
14. Kunnassamuutto 1999
15. Maakuntien väliset muutot 1999

Ikä- ja sukupuolirakenne

16. 15 – 64-vuotiaat kunnittain 1999
- 17ab. Yli 64- ja alle 15-vuotiaat kunnittain 1999
18. Väestön ikä- ja sukupuolirakenne maakunnittain 1999
19. Väestön keski-ikä kunnittain 1999
20. Keski-ikä muutos kunnittain 1997 – 1999
- 21ab. Keski-ikä muutos kunnittain 1980 – 1999
22. Sukupuolirakenne kunnittain 1999

Ruotsinkieliset ja ulkomaalaisväestö

23. Ruotsinkieliset kunnittain 1999
24. Ulkomaalaiset kunnittain 1999
25. Ulkomaan kansalaiset maakunnittain 1990 – 1999
26. Suurimmat ulkomaalaisryhmät maakunnittain 1999

ELINKEINOELÄMÄ

Yritysten toimipaikat

27. Toimipaikat kunnittain 2000
28. Toimipaikat toimialoitain maakunnittain 2000
29. Toimipaikkojen henkilöstö ja liikevaihto toimialoitain maakunnittain 1998
30. Toimipaikkojen lukumäärän muutos kunnittain 1995 – 1998
31. Toimipaikkojen liikevaihdon muutos kunnittain 1995 – 1998
32. Toimipaikkojen henkilökunnan muutos kunnittain 1995 – 1998

Elinkeinorakenne

33. Työllinen työvoima maakunnittain 1987 – 1998
34. Elinkeinorakenne maakunnittain 1998

Alkutuotanto

- 35ab. Elinkeinorakenne kunnittain 1998. Kunnat järjestetty alkutuotannon mukaan.
36. Tilojen keskimääräinen peltoala kunnittain 1998
37. Tilojen keskimääräinen metsäala kunnittain 1998
38. Verotettavat tulot tilaa kohti valtionverotuksessa kunnittain 1998
39. Maatilatalouden velat tilaa kohti kunnittain 1998

Jalostus

40. Teollisuuden toimipaikat toimialoitain maakunnittain 2000
- 41ab. Elinkeinorakenne kunnittain 1998. Kunnat järjestetty jalostuksen mukaan
42. Teollisuuden jalostusarvo maakunnittain 1985 – 1998
43. Teollisuustoiminnan jalostusarvo kunnittain 1998
44. Teollisuustoiminta maakunnittain ja toimialoitain 1998. Toimialojen osuudet teollisuustoiminnan henkilökunnasta, jalostusarvosta ja viennistä Varsinais-Suomessa, Satakunnassa, Pirkanmaalla ja Keski-Suomessa
45. Teollisuustoiminta maakunnittain ja toimialoitain 1998. Toimialojen osuudet teollisuustoiminnan henkilökunnasta, jalostusarvosta ja viennistä Etelä-Pohjanmaalla, Pohjanmaalla, Keski-Pohjanmaalla ja koko maassa
46. Teollisuustoiminnan henkilökunta kunnittain 1998
47. Teollisuustoiminnan vienti kunnittain 1998

Palvelut

48. Työpaikkojen muutokset maakunnittain palvelutoimialoilla 1990 – 1998.
49. Työpaikkojen muutokset maakunnittain palvelutoimialoilla 1995 – 1998.
- 50a. Elinkeinorakenne kunnittain 1998. Kunnat järjestetty palvelutoimialojen mukaan.

Tulonsaajien tulot ja bruttokansantuote

51. Bruttokansantuote asukasta kohti suuralueittain 1997, EU=100
52. Valtionveron alaiset tulot kunnittain 1998
53. Valtionveron alaisten tulojen muutos kunnittain 1997 – 1998
54. Bruttokansantuote asukasta kohti maakunnittain 1990 – 1997, EU=100.
55. Bruttokansantuote asukasta kohti maakunnittain 1990 – 1997
56. Bruttokansantuote eri toimialoilla maakunnittain 1997, milj. mk
57. Bruttokansantuote eri toimialoilla maakunnittain 1997, %

TYÖLLISYYS JA TYÖTTÖMYYS

58. Työpaikkaomavaraisuus kunnittain 1998
59. Työpaikkaomavaraisuuden muutos kunnittain 1996 – 1998
- 60ab. Taloudellinen huoltosuhde kunnittain 1990 ja 1998*
- 61ab. Työttömyysaste kunnittain elokuussa 2000
62. Työpaikkojen vuosimuutos maakunnittain 1988 – 1998
63. Avoimet työpaikat TE-keskuksittain 1991 – 2000
64. Työttömyysaste TE-keskuksittain 1991 – 2000
65. Työttömien määrän muutos kunnittain 1998 – 1999
66. Pitkäaikaistyöttömät kunnittain elokuussa 2000 (osuus työvoimasta)
67. Pitkäaikaistyöttömät kunnittain elokuussa 2000 (osuus työttömistä)

KOULUTUS

68. Koulutustaso eri kuntaryhmissä maakunnittain 1999
- 69ab. Koulutusaste kunnittain 1999
- 70ab. Opetustoimen nettokustannukset kunnittain 1999
71. Koulutustaso kunnittain 1999
72. Perusasteen jälkeisiä tutkintoja suorittanut väestö koulutusasteen mukaan maakunnittain 1999

TERVEYS- JA SOSIAALIPALVELUT

73. Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset kunnittain 1999
74. Sosiaali- ja terveystoimen henkilöstö tehtävälueittain 1999
75. Erikoissairaanhoidon nettokustannukset kunnittain 1999
76. Perusterveydenhuollon nettokustannukset kunnittain 1999
- 77ab. Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset kunnittain 1999
- 78ab. Lasten päivähoidon käyttökustannukset kunnittain 1999
79. Lasten päivähoidon nettokustannukset kunnittain 1999
80. Kunnallinen lasten päivähoito kunnittain 1999

RAKENTAMINEN JA ASUMINEN

81. Valmistuneet rakennukset maakunnittain 1995 – 1999
  82. Valmistuneet rakennukset kunnittain 1999
  83. Rakennusten keskimääräinen valmistumisvuosi kunnittain 1998
  84. Asuntotuotanto maakunnittain 1982 – 1999
  85. Asuntotuotanto kunnittain 1999
  86. Asuntojen hintojen kehitys alueittain 1985 – 2000
  87. Asuntojen hinnat kunnittain 1999
  88. Asuntokuntien keskikoko kunnittain 1998
  89. Ahtaasti asuvat asuntokunnat kunnittain 1998
  90. Vuokra-asuminen kunnittain 1998
  91. Omistusasuminen kunnittain 1998
- #### Vapaa-ajan asuinrakennukset
92. Valmistuneet vapaa-ajan asuinrakennukset maakunnittain 1988 – 1999
  93. Kesämökit maakunnittain 1980, 1990 ja 1999
  94. Kesämökit kunnittain 1999

LIIKENNE JA MATKAILU

95. Henkilöautot kunnittain 1999
96. Tieliikenteessä kuolleet maakunnittain 1995 - 1999
97. Ulkomaan matkustajaliikenne eri satamissa 1999
98. Kotimaan lentoliikenne Länsi-Suomen suurimmilla asemilla 1986 - 1999

Majoitus- ja ravitsemispalvelut

99. Majoitus- ja ravitsemistoimipaikat kunnittain 1999
100. Hotellien huonekapasiteetin käyttö alueittain 1987 – 1999
101. Yöpymisvuorokaudet maakunnittain 1995 – 1999
102. Majoituskapasiteetti maakunnittain 1994 – 2000
103. Yöpymisvuorokaudet kansallisuuden mukaan maakunnittain 1998
104. Yöpymiset majoitusliikkeissä matkan tarkoituksen mukaan maakunnittain 1999

ENERGIATALOUS

105. Sähkön tuotanto maakunnittain 1995 – 1999
106. Sähkön kulutus maakunnittain 1995 – 1999
107. Sähkön kulutus eri käyttäjäryhmissä maakunnittain 1999
108. Yksityinen sähkön kulutus kunnittain 1999
109. Sähkön tuotanto ja kulutus maakunnittain 1998 - 1999
110. Vesivoimalla tuotettu energia maakunnittain 1995 – 1999
111. Sähköomavaraisuus maakunnittain 1995 – 1999

YMPÄRISTÖN TILA

112. Teollisuuden ja energihuollon typen oksidien päästöt maakunnittain 1992 - 1999
113. Teollisuuden ja energihuollon rikkidioksidipäästöt maakunnittain 1992 - 1999
114. Teollisuuden ja energihuollon hiukkaspäästöt maakunnittain 1992 - 1999
115. Typen oksidien päästöt (NO_x) kunnittain 1999
116. Rikkidioksidipäästöt (SO₂) kunnittain 1999
117. Hiukkaspäästöt kunnittain 1999
118. Kansallis- ja luonnonpuistot Länsi-Suomessa 2000

OIKEUSTILASTOT

- 119. Konkurssiin haettujen yritysten määrä ja henkilöstö maakunnittain 1999.
- 120. Konkurssiin haettujen yritysten henkilökunnan määrä alueittain 1990 – 1999
- 121. Poliisin tietoon tulleet rikokset maakunnittain 1994 – 1999
- 122. Rikoslakia vastaan tehdyt rikokset kunnittain 1999
- 123. Poliisin tietoon tulleet rikokset kunnittain 1999

KUNNALLISTALOUS

- 124. Veroprosentti kunnittain 2000
- 125. Keskimääräisen äyrimäärän kehitys maakunnittain verovuosina 1980 – 1998.
- 126. Verotulot kunnittain 1999
- 127ab. Verotulot kunnittain 1999
- 128. Toimintakate kunnittain 1999
- 129. Suhteellinen velkaantuneisuus kunnittain 1999
- 130. Kassan riittävyys kunnittain 1999
- 131ab. Vuosikate kunnittain 1999
- 132ab. Lainakanta kunnittain 1999
- 133. Kunnan henkilökunta kunnittain 1999
- 134. Yleishallinnon nettokustannukset kunnittain 1999

ALUEPOLITIikka

- 135. EU-alueohjelmien tavoitealueet Länsi-Suomessa 2000 – 2006
- 136. Myönnetyt kehitysalueen investointituet kunnittain 1999
- 137. Myönnetyt kansainvälistymistuet kunnittain 1999
- 138. Myönnetyt toimintaympäristötuet kunnittain 1999
- 139ab. Myönnetyt pienyritys- ja pk-yritysten tuet kunnittain 1999

VAALIT

- 140. Äänestysaktiivisuus sukupuolen mukaan presidentinvaalien 2000 toisella kierroksella vaalipiireittäin
- 141. Äänestysaktiivisuus kunnittain vuoden 2000 kunnallisvaaleissa
- 142. SDP:n kannatus kunnittain vuoden 2000 kunnallisvaaleissa
- 143. Kansallisen Kokoomuksen kannatus kunnittain 2000 kunnallisvaaleissa
- 144. Suomen Keskustan kannatus kunnittain vuoden 2000 kunnallisvaaleissa
- 145. Vasemmistoliiton kannatus kunnittain vuoden 2000 kunnallisvaaleissa
- 146. Vihreän Liiton kannatus kunnittain vuoden 2000 kunnallisvaaleissa

LÄÄNIT

- B1. Läänit 2000
- B2. Väkiluku lääneittäin 31.12.1999
- B3. Väkiluvun muutos lääneittäin 1999
- B4. Muuttotase lääneittäin 1999
- B5. Syntyneiden enemmitys lääneittäin 1999
- B6. Yli 64-vuotiaat ja alle 15 -vuotiaat lääneittäin 1999
- B7. Väestön koulutusaste lääneittäin 1999
- B8. Työttömyysaste lääneittäin elokuussa 2000
- B9. Pitkäaikaistyöttömät lääneittäin elokuussa 2000
- B10. Valtionveron alaiset tulot lääneittäin 1998
- B11. Etelä-Suomen läänin profiili
- B12. Länsi-Suomen läänin profiili
- B13. Itä-Suomen läänin profiili
- B14. Oulun läänin profiili
- B15. Lapin läänin profiili
- B16. Ahvenanmaan profiili

Länsi-Suomen katsaus 2000 antaa päättäjille ja muille tiedontarvitsijoille tuoretta ja valmiiksi muokattua aluetietoa Länsi-Suomesta. Katsaus sisältää noin 160 havainnollista diagrammia ja kuntapohjaista teemakarttaa, joissa esitetään tietoa Länsi-Suomen

- väestöstä
- elinkeinoelämästä
- bruttokansantuotteesta
- työllisyydestä
- koulutuksesta
- rakentamisesta ja asumisesta
- terveys- ja sosiaalipalveluista
- liikenteestä ja matkailusta
- rikollisuudesta
- energiataloudesta
- ympäristöstä
- kunnallistaloudesta
- aluepolitiikasta

Katsaus sisältää myös 18 diagrammikuvaa käsittävän läänien vertailun. Julkaisussa olevia kuvia tai kuvien pohjana olevaa tilastoaineistoa voi tilata Tilastokeskuksen aluepalvelutoimistoista. Kuvat on saatavana myös värikalvoina. Paperiversion ohella julkaisu on saatavana myös sähköisessä muodossa. Tutustu palveluun osoitteessa: www.tilastokeskus.fi/aluekatsaus.

Vastaavan tietosisältöisinä tuotetaan myös Pohjois-Suomen, Etelä-Suomen ja Itä-Suomen katsaukset.

Katsauksen on tuottanut Tilastokeskuksen Oulun aluepalvelu.

www.tilastokeskus.fi/aluekatsaus

Julkaisujen myynti: Tilastokeskus

Aluepalvelut:	puhelin	faksi	sähköposti
Oulu	(08) 537 2046	(08) 537 2047	oulu.tilastokeskus@tilastokeskus.fi
Seinäjoki	(06) 414 4539	(06) 423 3696	sjoki.tilastokeskus@tilastokeskus.fi
Tampere	(03) 3141 5900	(03) 3141 5950	tampere.tilastokeskus@tilastokeskus.fi
Turku	(02) 274 3430	(02) 274 3440	turku.tilastokeskus@tilastokeskus.fi
Myyntipalvelu	(09) 1734 2011	(09) 1734 2474	myynti.tilastokeskus@tilastokeskus.fi

ISSN 1239-7482
ISBN 951-727-748-2
Tuotenro: 9733

9 789517 277488